نقلائی آزرگی

مغول دختر
قصه حای هزارگی
رامو
و دیگه نقل حا
چولدی بیو
و دیگه نقل حا
سرکش
و دیگه نقل حا
قولاو پادشاه
و دیگه نقل حا
لوگور
فرهاد زاهدی

نوشته گر: فرهاد زاهدی

نقلائی آزرگی

نوشته گر: فرهاد زاهدی

ISBN: 978-969-9380-14-3

هزارگی اکیڈمی (رجسٹرڈ)
تنظیم نسل نو ہزارہ مغل علمدار روڈ کوئٹہ
فون نمبر: 081-2668501, 2668491
ویب ایڈریس: www.tnnhazara.net
www.hazaraqt.org

نقلائی آزرگی

نوشته گر: فرهاد زاهدی

ہزارگی اکیڈمی (رجسٹرڈ) تنظیم نسل نو ہزارہ مغل علمدار روڈ کوئٹہ

[redacted] پِگ حقوقِ چاپ ازی کتاب ده پیشی ناشر استه

نام کتاب: نقلائی آزرگی
نوشته گر: فرهاد زاهدیؔ
لے آوٹ و ٹائٹل کمپوزیشن: محمد علی اسحاق
ناشر: هزارگی اکیڈمی (رجسٹرڈ) تنظیم
نسل نو هزاره مغل علمدار روڈ کوئٹه
سال اشاعت: 2014ء
قیمت: -/300روپی
فون نمبر: 0092-81-2668501
0092-81-2668491
ویب سائٹ: www.tnnhazara.net
www.hazaraqt.org

ISBN : 978-969-9380-14-3

فهرست

عرضِ ناشر V
نقل آجه و پِشی ناز دُم دراز منگول 1
نقل خَیگِینه سَوداگر 12
نَقلِ کَل بَچه 16
چُولدی بَیو 26
کَنجَی 42
مُغل دُختر 49
سرکش 92

چاکے نادو 119
[redacted]
فولاد بادشاه 130
زخم شمشیر جور موشنه زخم زیبو نه 154
به کَس کَدی به خُود کَدی 163
لوگور 177
رامو 246
وَزیر ظالِم 276
پِیچه اسپی 290
ضرب المثل های آزرگی 304

عرضِ ناشر

خانند گون قدرتو!

شناخت یك قوم ازروی تاریخ، تمدن، فرهنگ، وزِبو اَز اُو قوم مالوم موشه۔ او قوم که یکی از یا ره نه دَشته شه۔ دَ دنیا اَید شِناخت و قومِیت نَدره۔ اَمو رَقم اگر یك دِرخت ره توغ کَنی، تَن، ریشه، بَلك و میوه شی یك دِرخت ره کامل نه و دِرخت از روی اَمی خواص خو شِنخته مُشه، اگر اَمی دِرخت یك از خواص رهدَ خود خو نه دَشته شَه، یك دِرخت نامکمل یا معیوب گوفته مُشه۔ دَ دُنیا اَر چِیز از زنده جان گرفته تا مرده جان تَمام از روی خواص خو شِنخته موشه۔

ره سون زِبون و تاریخ، تَمدن و فرهنگ کَنه۔ اگر ای کار شُنه۔ بدون شَك که نسل جوان مو شِناخت خو دَ مَنے دِیگه قوما پَیدا مونه و مَجبور نه موشه که تَقلید از شِناخت دِیگه قوما کَنه۔

یك قوم و یك اِداره او وخت دَ مقصد خو کامیاب مُشه که، مردم خودونشی بَلدے زنده مندونی زبون آبئگی و شِناخت خو، ارزش بِدیه و تا حد آخر دِست و پای بِزنه۔

هزارگی آکیڈمی (رجسٹرڈ) تنظیم نسل نو هزاره مغل از بیخی قومائے گُل خو اُمید نه که بَلدے اَزی مقصد؛ نمیشته گرا و قسته گویایی خو را دلجوئی مو کنه که دِست آورد های اَدبی خو دَ زِبونِ آزرگی نمیشته و دَ شکل کتاب و مجله روی دَ روی قوما بِیله۔ قلم کارای قوم کِتاب و نوشته های آزرگی خو بلدے چاپ شی آورده مِتَنه ۔ هزارگی اکیڈمی (رجسٹرڈ) تنظیم نسل نو هزاره مغل تَمام مضامین و مقالات قلم کارا ره دَ چاپ مِیرسنه۔ دَ اَمی رَقم اِداره و قلم کارای قوم چمرسِ کار خو دَ جای رَسنده میتَنه۔ ای کتاب دَ نام "نقلائی آزرگی" اینمی قصد از مو را نشو میده که مو دَ بلے مقصد خو پای بند استے۔فرهاد زاهدی نقل گوی آزرگی را دَ شکل کتابچه چاپ کده بود۔ ضرورت ازی بیخی زیاد احساس مو شود که باید مو مجموعے قسته گوئی آزرگی را دَ شکل یگ جم بست کتاب چاپ کده بلے خانندای خو بیر سنی۔

هزارگی اکیڈمی (رجسٹرڈ) تنظیم نسل نو هزاره مغل دَ هر مجل اینمی رقم کتاب چاپ کده دَ مردم خورسنده۔ تا اینمی مجل چندین کتاب ها را پخش کده ۔ قنجغے شی نویسندے یا صاحب کتاب را تا حدود سی هزاره(-/30000 روپی) هم دَده تا که اوماغ ازو بلدے نویشتے شی زیاد شُنه۔هزارگی اکیڈمی (رجسٹرڈ) تنظیم بنسل نو هزاره مغل بلدے پیش بُردوی ازی رقم کارا تمغے طلائی هم میده۔ امیم سال یك تمغے

پَس اَز ای مالوم پیدا یه که یك قوم بَلدے شِناخت خو نِیاز دَ تاریخ، تَمدن، فرهنگ و زِبو دَره وَختی یکی از اِی صِفت ها اَز او گِرفته شُنه، شِناخت اَز او قوم دَ مَنے دِیگه قوما دَ خَطر موفته و شاید دَ وَختی زمان بِیخی بُنیاد اَمو قوم از جهان مُنڈه گَش شُنه۔ اگر مو ورق تاریخ ره تَوبلجی کَنی، دِیده موشه که دَ بَلے اَر قوم سَختی و بدبختی دَ دورِ زمان اَمده، اِی رَقم بدبختی جَبر و ظلم میتَنه که شِناخت از او قوم مَظلوم ره رِیشه کَن کَنه۔ اگر اَمی قوم اَز خود خو دِفاع بِتَنه، یك دِست شونه از جَبر و ظلم درس عبرت بِیگره، دوبارَ دَ سر شِناخت خو کار کَنه، بِدون شَك مِتَنه بار دِیگر دَ دُنیا شِناخت پَیدا کَنه۔ یك مِثال خوب اَزی ره مردم، چین، جاپان، هندوستان، پاکستان، افغانستان، افریقای شمالی و غیره، که بعد از جنگ جهانی دوم دَ زیر ظلم و ستم تا رفته بودند لیکن اَمی مردم دوباره کوشش کده، یك دِست شُده، تا که

تَنیستن دَ دُنیا شِناخت خو، قوم و مُلك خو پَیدا کَنه۔ اِمروز مو مِنگرنی که اَمی مَردم بَلدے دِیگه قوم مَثال عبرت جور شُده۔ اگر مو از خود خو بُگی، مو آزره اَم دَ قرنِ 18 غَدر ظلم و ستم، جَبر و بَدبختی ره تیر گَدے، تا او جای که زیاد تر از 65% مَردم اَز مو اَز دِست جابر زَمانه قَتل عام یا بے کس شُد و دَ خیل خو اَز اکثریت دَ اَقلیت تَبدیل شُده و رفته رفته تا که شِناخت مو از نَظر دِیگه قوما دور شُد۔

سوال دَ اِنجی پَیدا موشه که، آیا مو تَنیستے دوباره شِناخت خو دَ مَنے دِیگه قوما پَیدا کَنی، سر خو دَ فَخر بال کَده بُگی " مه آزره اَستُم، مه شِناخت دَرم، تاریخ، تَمدن، فرهنگ ـــ دَرم" ؟

دَ نَظر از مه اِی کار ره مو میتَنی کَنی و زَبیته اَنجام دَده رَیی اَستے۔ و ای کار دَ وختی کامیاب شُده میتَنه که مو بَیخے یك دِست شُده اِتحاد کَده، قَسم خورده، یك نِیت شُده دَ سر

تاریخ ، تَمدن، فرهنگ و زِبون خو کار کَنی، تا شِناخت خو دَ مَنے دُنیا پَیدا کِنی۔ اگر مو اِی وعده ره کِنی اِنشاالله که کامیاب موشی۔

اَمو رَقم که مه پیشلو گُفتم که بَلدے شِناخت کامل دَ جامعه، باید تاریخ، تَمدن، فرهنگ و زِبو آبئگی، ضروری یه۔ که اَر کُدام شی دَ جای خو اَهمیت خاص دَره۔

دَ ای توره اَید شَك و شُوبه نِیه که آزره یك قوم اَسته و دَ نام یك قوم دَ دُنیا وجود دَره۔ اِی که دِیگه قوما چی قَس دَ بارے از مو خَبره و مو ره به حیث یك قوم قَبول دَره، ای مربوط موشه دَ کارکردگی از مومردم که مو چی رَقم دَ مَنے دِیگه قوما شِناخت خو پَیدا کَنی۔

قومای گُل! از روی تاریخ مو اَیینه اَللی صاف مالوم موشه که آزره یك قوم بوده اَز خود خو تاریخ، تَمدن، فرهنگ و زِبونِ آزرگی دَره۔

موگه زِبو نِ آبئگی شِناخت یك قوم ره تودرَس نه و میراث و سرمایے تاریخی بلدے شِناخت یك قوم گفته موشه۔ اِمروز جایی افسوس اَسته که زِبونِ آزرگی اَم دَ مَنے زِبونایی دِیگه قوما شامل شُده که رواج پیدا نه مِتَنه و روز دَ روز شِناخت خو از دِست دَده رَبی یه۔

دَ اُمید اَزی که زِبونِ آزرگی دوباره جای اصلی و شِناخت خو دَ مَنے قوما پَیدا کَنه و اهمیت و قَدر زِبون آبئگی خو بوفامه، دَ اَمی مَقصد ، هزارگی اکیڈّمی (رجسٹرڈ) تنظیم نسل نو هزاره مغل قَد قومای گُل خو وعده کَده که بَلدے پیش بُردو و رواج دَدونِ زِبونِ آزرگی شاو و روز ره یك کَده خِدمت مونه تا که زِبونِ آزرگی از مَنے اَزو زِبونایی دُنیا بُر شُنه که اِمروز وجود و بقای شی دَ خَطرِ اَسته۔ اِی دَینِ دَ گردونِ بیخی اَز مو اَسته که نسل آئندے خو تربیت زِبونِ آزرگی دَده و اُوشرون مردم خصوصاً نسل جوان و آئندے قوم

طلائی نیوسندے کتاب ”جامع اللغات هزارگی سلطانی“ ڈاکٹر زیب النساء علی خان را دَده که بسیار خوب اوماغ گرفته شد و پنجاه ساله عمر تنظیم قنجغے کارای خوب شی بلدے کُلیگی قومای آزره یك مَنجی شادی بُود۔

و اِنشاالله اِو روز اَم دور نِیه که آزرگی ام رَقم دِیگه زِبونایی دُنیا جای خو را پیدا کده بلدے قوم آزره یك جیر کتو زبو جُور شنه و هزارگی اکیڈمی (رجسٹرڈ) تنظیم نسل نو هزاره مغل کوئٹه دَ مقصد خو بیرسه۔

هزارگی اکیڈمی (رجسٹرڈ)

تنظیم نسل نو هزاره مغل کوئٹه

نَقل آجه و پِشی ناز دُم دِرازمنگول

یك آجی یك دنه بُز دشَت۔ بُز شی ام جَلغه شیِر بُد۔ ای آجه هر صُبا بُز خو ره بَش مُکدو شیِر شی ره ده صُبا شیِر چای

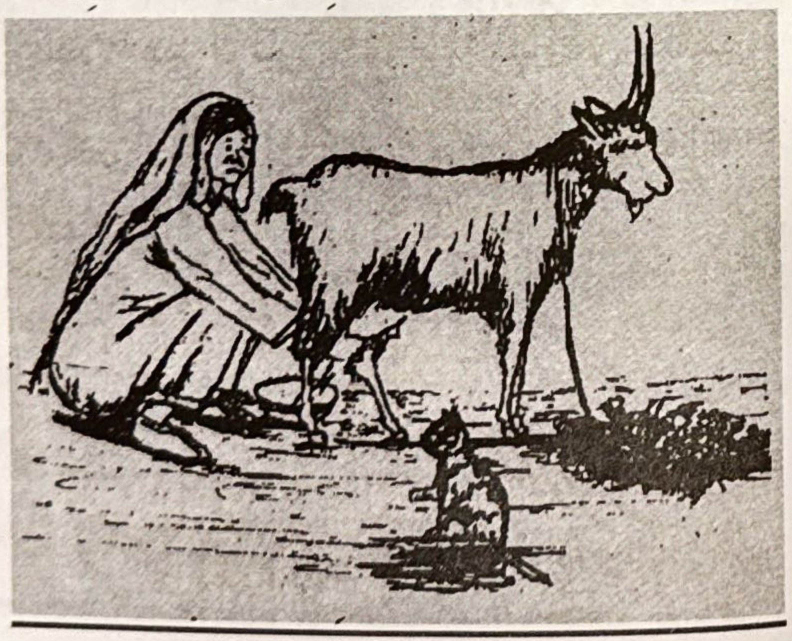

کده مُوخورد۔ ده خانے از او آ جه یك پِشی ناز دُم دِراز ام بود۔ یك صُبا که آجه بُز ره بَش کد و ده بُرو رافت، قَصد دَشت ده خانے قُومای خُو بوره۔ وُختِیکه از خانے قُومای خُو پَس اَماد، دِید که شیر نِیه، جای استه جاگه نِیه، دِید که امُو شیر ره پِشی نازدُم دِراز نوشی جان کده و ده مِنے دِشکه موُرداری کده۔ آجه ده ازی کار ناز دُم کلو قار شِی اَماد چره که شِیر ام نه بود و دِشکه ام موردار شُدد۔ امو صُبا شِیر چای ام نه شُود و وختی شِیر چای ام خطا خورد۔ آجه دقار خاك انداز ره گرِفته ده دُم پِشی ناز دُم دِراززد و دُم از او پِشی مُنٹی

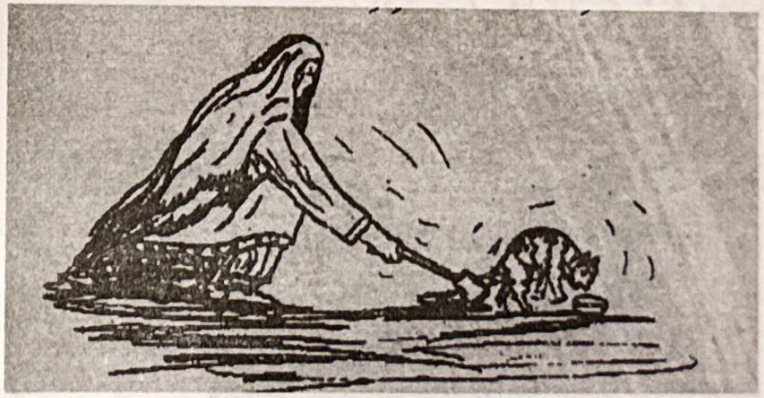

شُد۔ پِشی ناز دُم چِیغ و ناله کد:۔ "ای دُم مه! ای دُم مه! آجه دُم مه بِدی" آجه گفت: اول تو شِیر مه بِدی بِسه مه دُم تو مِدِم۔ "دُم مه بِدی" "شِیر مه بِدی" "دُم مه بِدی" شِیر مه بِدی" خلاصه پِشی ناز دُم دِراز گفت: ۔ "ما شِیر تُوره مِیدُم تو دُم مَره بِدی۔" آجه قبول کد، پِشی یك دِشکه ره گرفته پیش بُز رافت و بُز ره گفت: "آلئی امِیم زوز تو خُو یك کار کَنو بِلدے مه، مه نه یك دِشکه شَیر خُو بِدی تا مه او ره ده آجه

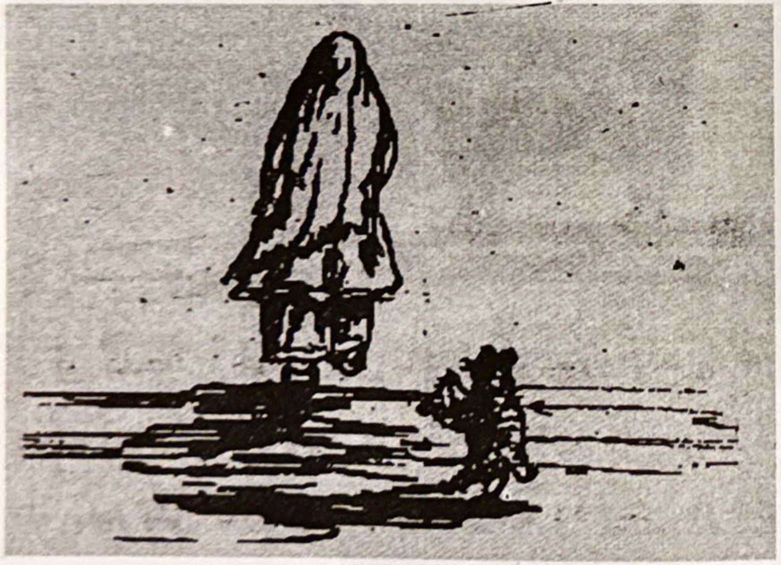

بُبرم تا آجه دُم مه بِدیهـ“

بُز گفت: ” مه امروز غَدر گُشنااَستُم و تو غ شِیر هم نه دَرُم اول تو بورُو بَلدے مه یك چند مُشت بلك بَیرُو ، تا مه او ره خورده تو ره شِیربِدُمـ“ از او بعد پِشی ناز دُم دِراز حرکت کده رافت ده پیشِ دِرخت و گفت:” مَره یك چند مُشت بَلكگ بِدی ، تا مه او ره ده بُز بُبرُم ، بُز مَره شِیر بِدیه ، ما شِیر ره ده آجه ببِدُم تا آجه دُم مه بِدیهـ“

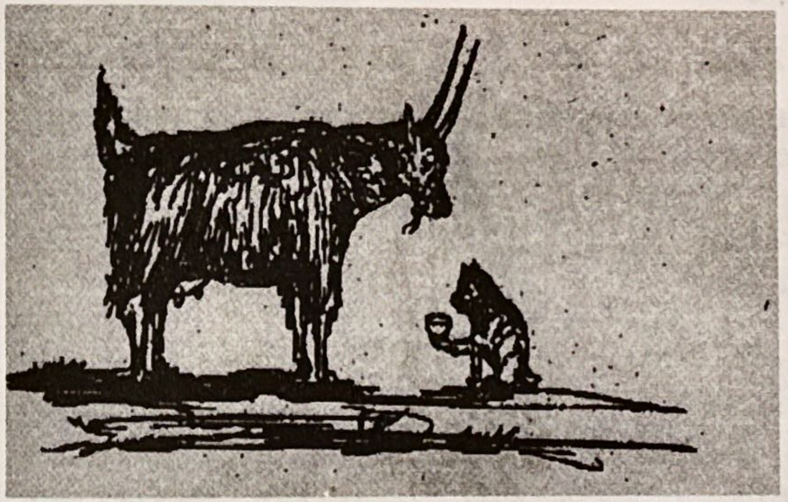

دِرخت گفت:”مه غَدر تُشنایوُم و بَلكگ اَم نه درُم تو اول مَنه یك سَتل آو بِدی بِسه می تو ره بَلكگ مِدِم تا تو اُو ره ده ُ بُز بَدی و بُز تو ره شِیربِدیه ، شِیر ده ده آجه بِدی تاآجه دُم تو بِدیه“ای پِشی ناز دُم دِراز ده اِینجی ام سَرگردو شُد و حیروُ ام مند که آلی چیز کار کَنهـ رافت پیش دیقوو گفت:” دیغو بِرار تو مَنه یك سَتل آو بِدی، مه آو ره ده دِرخت بُبرُم ،دِرخت مَنه چند مُشت بَلكگ بِدیه ،بَلكگ ره ده بُز بُبرُم ، بُز مَره شِیر بِدیه ،شِیر ره ده آجه بِدُم تا آجه دُم مه بِدیهـ“

دیغو گفت: ” مه امروز غَدر گُشنا یُوم اول تو بَلدے مه دو دَنه خَیگینه بَیروُ تا مه تو ره آو بِدُم ،تو آو ره ده دِرخت بَدی، دِرخت تو ره بَلكگ بِدیه ، بَلكگ

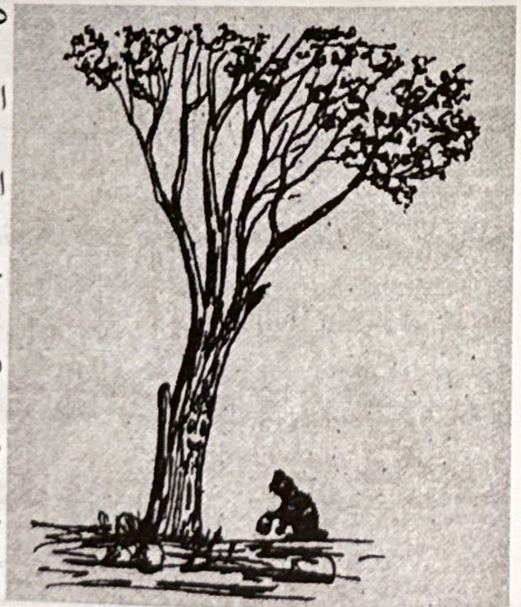

ره ده بُز بَدی ،بُز تو ره وشِیر بِدیه، شِیر ده ده آجه بِدی تا آجه دُم تـو بِـدیـه۔“ از او بعد پِشی رافت پیشِ خُرو، گفت: ” آلئی

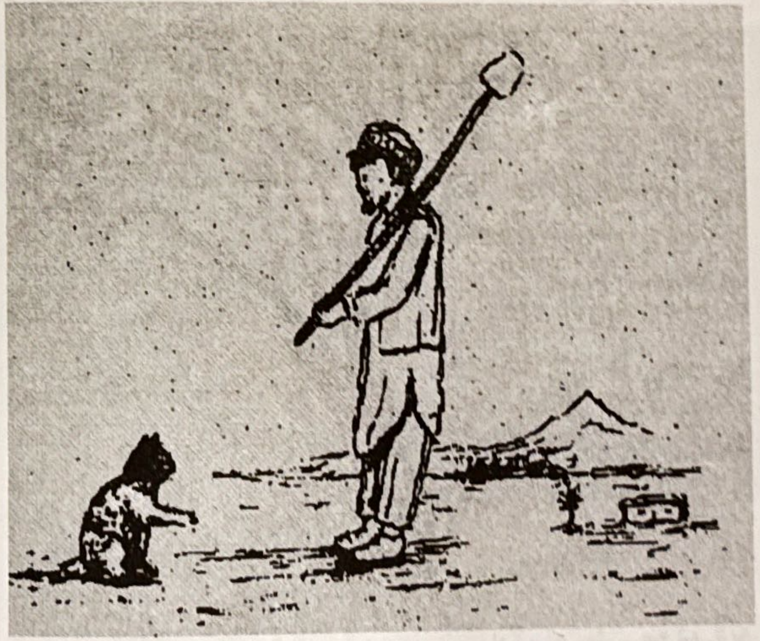

رفیق ! تو مرَه یك دو دَنه خَیگِینه بِدی که اِمروزمه کَلو کَریاب شُدُم تـا مـه او ره ده دیـغـو بُبرُم ، دیغو مه نه آو بِدیه، آو ره ده دَرخت بُبرُم ، دَرخت مرَه چند مُشت بَلك بِدیه ، بَلك ره ده بُز بُبـرُم ، او مـه ره یك دِشکه شِیربِدیه، شِیر ره ده آجه بُبرُم تا آجه

دُم مه بِدیه۔“

. خُـرو گـفـت:” تو یك کارِ دیِگه کنُو اوِل بَلدے مه یك پِله دانه بَیـرُو تـا مـه او ره خورده بَلدے تو خَیگِینه کنُم ،اُو ره تو بَلدے دیغو بِدی ،دیغو تو ره آو بِدیه ، آو ره ده دِرخت بِدی، دِرخت

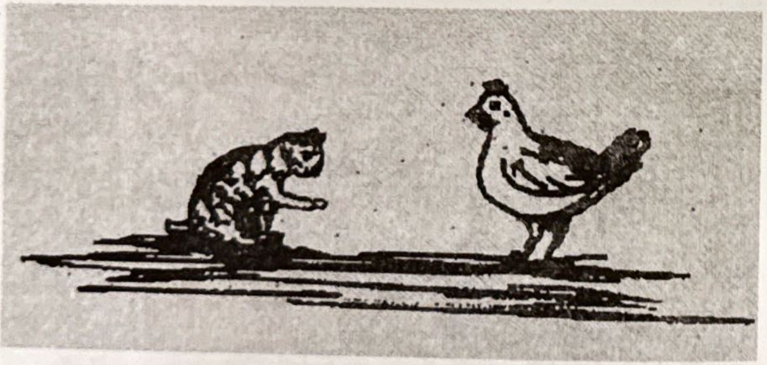

تـو ره دو مُشـت بَـلك بِـدیـه، بَلك ره ده بُزُبِدی، بُز تو ره یك دِشکه شِیر بِدیه ،شِیرره ده آجه بِدی تا آجه دُم تو بِدیه۔“

بـاز اِی سـر گـردو شُـد، از ایـنـجی حرکت کد رافت ده پیش آسیو۔

آسیـو ره گـفـت که:” آسیو ! چی مُوشه که یك کُمَك بِسیار

کتٔه بِلدے مه کنی، یك پِله دانه مَنه بِدی تا مه او ره ده خُروبُرُم ، خُرو مَنه دو دَنه خَیگِینه بِدیه، مه او ره ده دیغو بِبرُم ، دیغو منهَ آو بِـدیـه ، آو ره ده دِرخت بُبرُم ، دِرخت مَنه چند مُشت بَلكً بِدیه ، بَلكً ره ده بُز بُبرُم ، بُز مَنه یك دِشکه شِیربِدیه ، شِیر ره ده

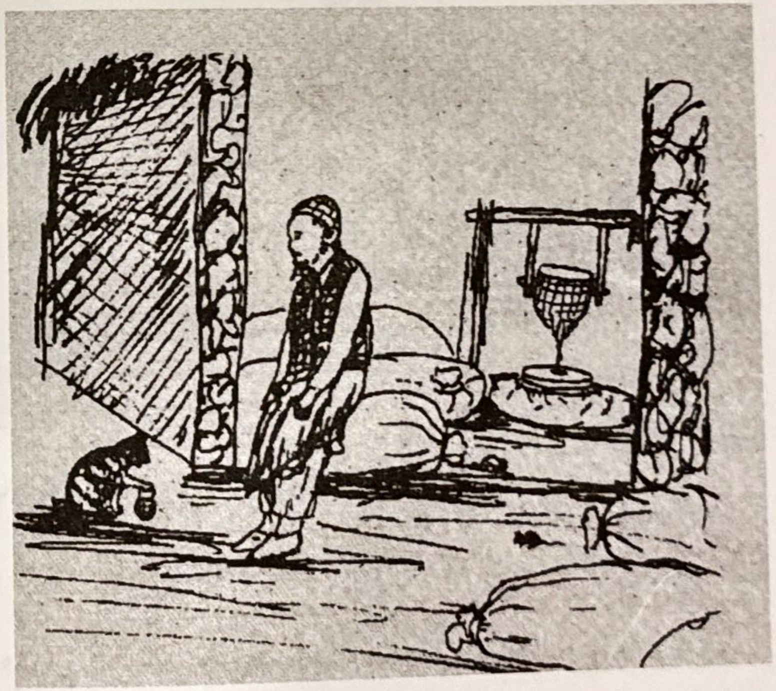

آجه بُبرُم تا آجه دُم مه بِدیه۔“

آسیـو ده فـکـر مَند و گفت:” خو تو یك کار دِیگه کُو، پِشی

نـاز دُم دِراز گفت ” او چی کار استه؟“ آسیو گفت : ” تو اول امِینجی بِشیِ مُوشا ره یك چند دیر شِکار کنُ۔ تا مه تو ره یك پِله دانه بِدُم تو دانه ره ده خُرو بِدی ، خُرو تو ره دو دَنه خَیگِینه بِـدیه ،اُو ره تو بَلدے دیغو بِدی ،دیغو تو ره یك سَتل آو بِدیه ، آو ره ده دِرخت بِدی، دِرخت تو ره دو مُشت بَلكً بِدیه، بَلكً

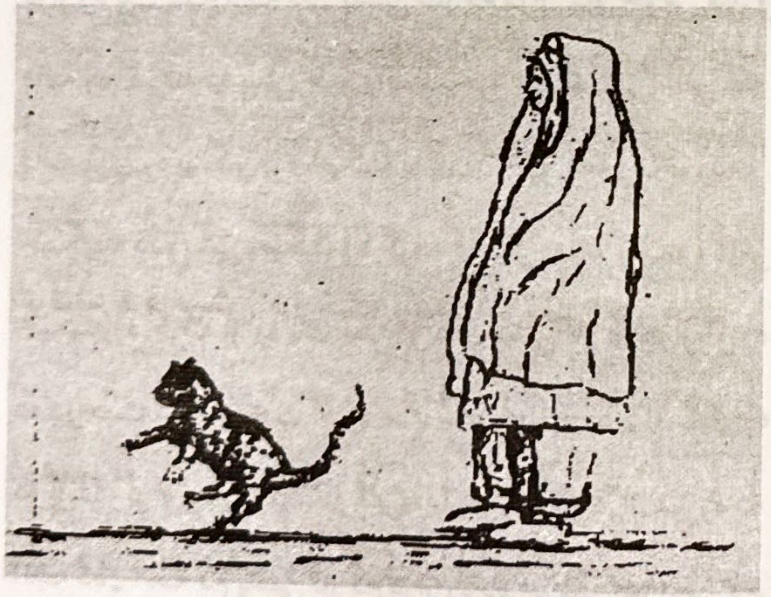

ره ده بُزُبِدی، بُز تو ره یك دِشکه شِیر بِدیه ،شِیرره ده آجه بِدی

تا آجه دُم تو بِدیه۔ "

پِشی ناز دُم دِراز قبول کد، او شروع کد ده شِکار کدو۔ موُشا ره گِته کده گرفته ،کنده ، پاره کد ه خوَردرد ۔ تا چند دیر پای موُشا از آسیه خانه مُنٹی شد۔ پای موُشا که ازآسیه خانه گِیرد شد ، دیغونِ آسیه بسیار خوش شُد۔ او پِشی ناز دُم دِراز ره یك پِله دانه دَد۔ پِشی ناز دُم دِراز کَلوُ خوش شد و دانه ره گرفته ده پیش خُرو رافت ، خُرو ره گفت: " آلئی اینه دانه ، اِی ره بیگر مرَه خَیگینه بِدی۔ " خُرو دانه ره خورده و خَیگِینه ددَ، پِشی خَیگِینه ره گرفته ده پیش دیغو رافت ، دیغو خَیگِینه ره گرفته او ره یك سَتل آو ددَ ۔ پَشی ناز دُم دِراز آو ره ده دِرخت ددَ و دِرخت او ره چند مُشت بَلگ ددَ ۔ او بَلگ ره ده بُز ددَ، بُز او ره یك دِشکه شِیرددَ، پِشی ناز دُم دِراز شِیرره ده آجه ددَ۔ آجه دُم پِشی ناز دُم دِراز ره ده خوشی پس ددَ۔ دُم شی که پس ددَ، یك دم پِشی ناز دُم دِراز خوش شد۔ باز ای کدو ره شروع کد ده تَیلو، بُللونِ راه دُم لَو لَو بازی کدو۔ هَی بُللونِ راه و تَیلونِ راه قِیرد مِیزد۔ دُم لَو لَو بازی مُکد۔ پِشی ناز دُم دِراز، پِشی ناز دُم دِراز ، دُم، لَولَو بازی مُکد۔

☆☆☆☆

نَقلِ خَیگینه سَودا گر

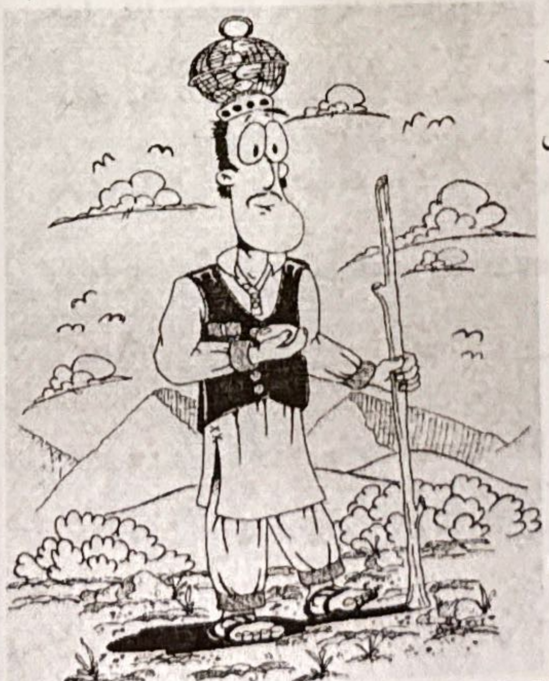

بود نه بود ده زمانِ گاه یك سَوداگر بود که خَیگینه سَودا مُوکد۔ او بیچاره ده آغِل خُوبلدے خَیگینه جَم کَدو ،خانه ده خانه مورَفت ودرگے مردُم ره ٹك ٹك کَده خَیگینه جَم مُوکد۔ او یك روز چَند دَنه خَیگینه از آغِل خو جَم کده ده مِنے ٹوکری خوا ندَخت ۔ او یك ٹوکری دَشت ، امزو ٹوکری که دَمَنے شی سَودا مَودا میله۔ دَمَنے ازاو ٹوکری خَیگِینه جَم کد ه ده بِلے سر خو اِشته ده راه رَیِ بود و قد خود فکر کده مُوگفت:" والله اِی خَیگِینه ره بُبرُم ده تایِ کَورے خُروی خو بیِلُم، (او سَوداگر سی دَنه خَیگِینه ده مَنے توکری

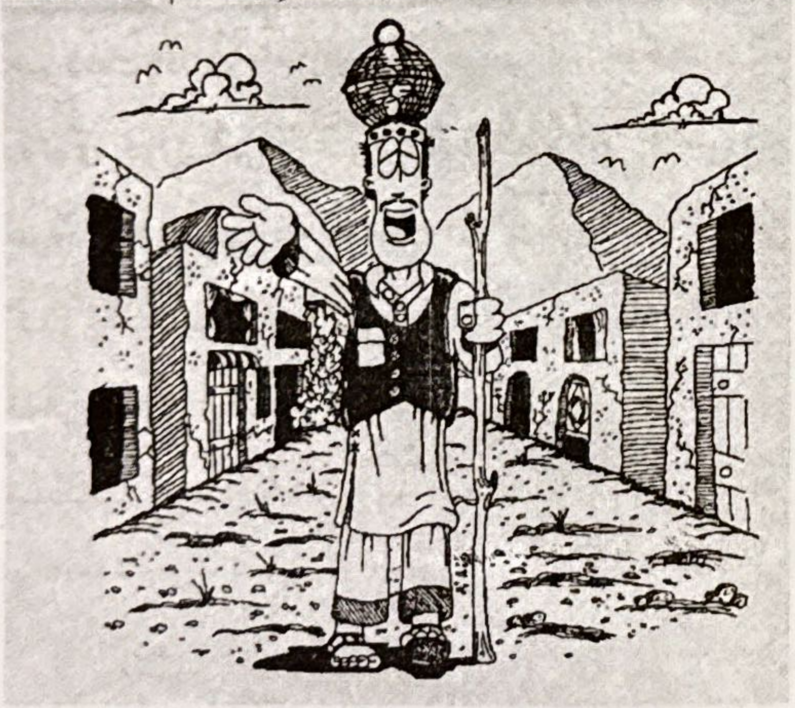

خو دَشت) قد خود خو مُو گفت اِی سی دَنه خَیگینه ره بُبرُم ده بَتای کورے خُروی خو بیلُم، چند روز بعد اِی سی دَنه چوچه شُنه ، اَی سی دَنه چوچه ره بُبرُم ده بازار سَودا کُنم چی گَلو پَیسه شُنه ـ مردم پِش مَه بایه بُگه ، ”مَره یك کم پَیسه قرص بِدی!“ اَو اِمیطرقد خود خو خیال پَلو می زدو قدخو مو گفت که مردم بایه از مَه پیسه بیخایه باز مَه سر خوره ایطَر

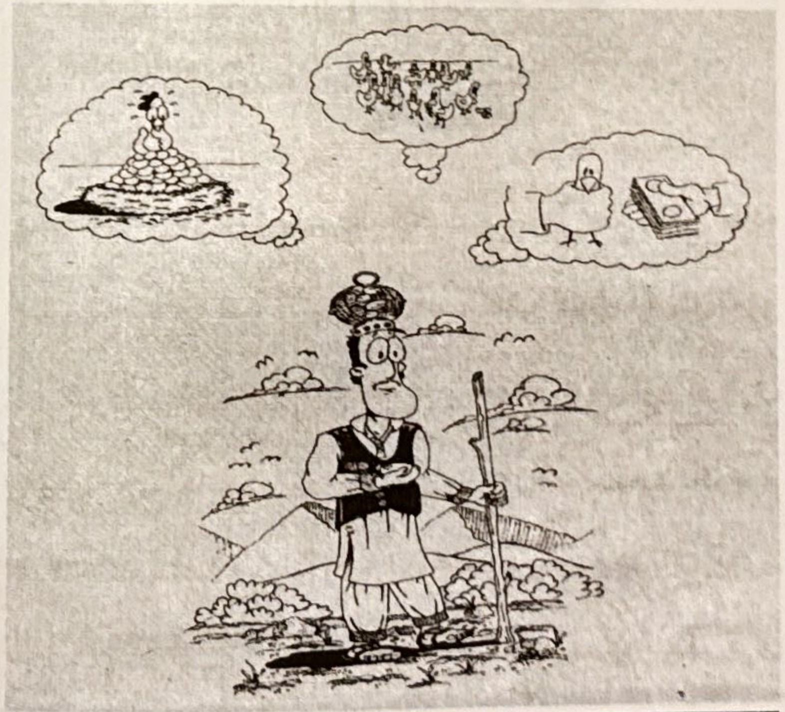

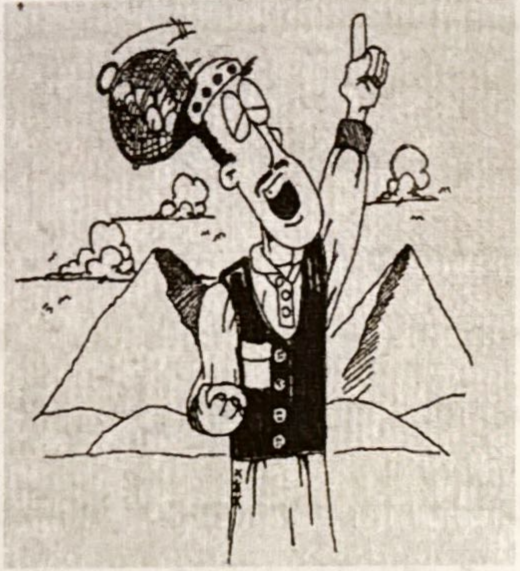

کنُم بُگم نَمیدُم ! “ده اَمی وقت پای شیِ ده سنگ بندشُدو ٹوکری که ده بَلے سر شی بودتا پَرید و بے خی خَیگِینه میده میده موشه ـ وختی سَودا گر ده اُش مَیه دِگه دِیر شده ، مِنگرنه نه ٹوکری یه نه خَیگِنه نه پیسه و نه مردم بس پیش روی شِی حیگِینه میده و دَلده ـ

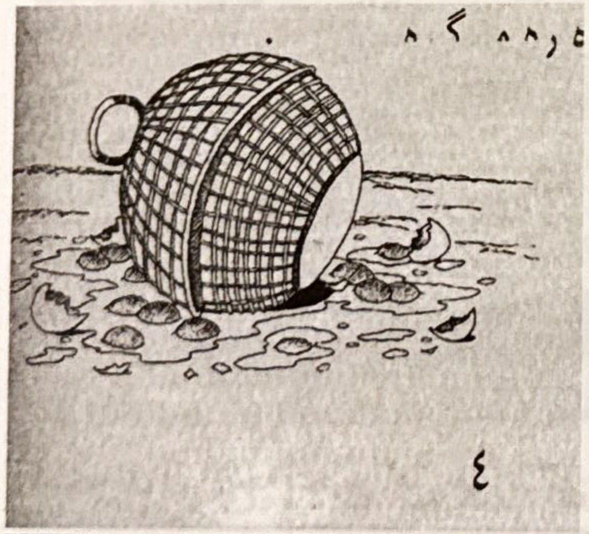

نَقلِ کَل بَچَه

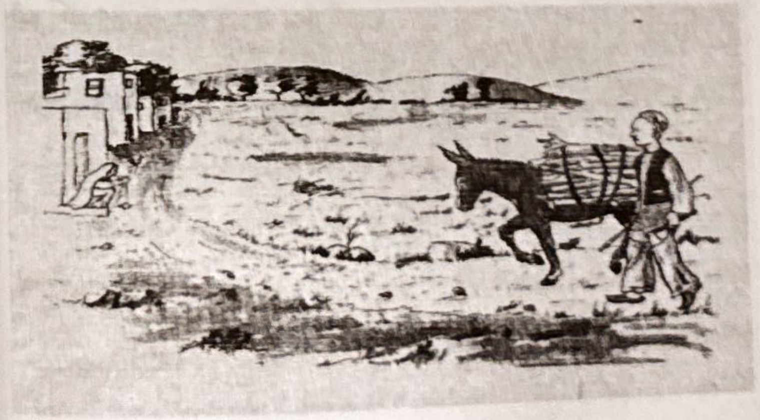

بود نبود روزگار بَود قُلُوخ نَبود شُودیار بُود۔ بُودگار بود دَرکهِ شيِ کُوله دار بود۔ ده نان خُوردو تَیار ده کار کَدو بیماربود ده اُو زمان یك کَل بَچه بود، اِی کَل بَچه یك آبِه دَشت، ای آبی بَچه قَنجیَغی آغِل خو زندگی مُو کد۔ اِی کَل

بَچَه کَلو نادار و مُفلس بود۔ یك روز اِی کَل بَچَه ده صحرا پُشتيِ خاشه رافت۔ بیگا که ده خانه آماد آبِي شی گُفت: ”بَچه مه! اِمروز ده آغِل گاو کُشته ده مو گوشت رَئی نکدَه و مو ره اِید اوُگل نَکده۔“ اِی کَل بَچَه کَلو قار شيِ اَماد و ده آبے خُو گفت که: ”آبی آلی چی کار کَنی ؟“ آبِي شی گفت: ” والله مَه خُو اِید نَموفامُم۔ هر چی سَلايِ تو، هر کار که تُو بِهتر موفامی کنو۔“ اِی کَل بَچَه ده دُنیا صرف یك دَنه گاو دَشت امُو گاو خُوره کُشت و پوست شی ره ده پُشتِ یك خَر بار کده و از خائه خُو حرکت کده رافت ده یك شار دِیگه۔ ده او شار پُستِ گاو کَلو قیِمَت بود۔ کَل بَچه پُستِ گاو ره ده اُنجيِ سَودا کد۔ ده بَدلِ پیسه شی طِلَا گرِفت۔ از اونجيِ پس ده خانه خو اَمادو قدمردم آغَل خُو گفت: ”قَوما ! ده فِلانی شار رَفتُم اِیقس پوستِ گاو قیِمَت بود که یك پوست گاو ره دَدُم اینَمیقَس طلا مَنه دَد۔“ مردُم آغِل ده

تورَای کَل بَچَه بازی خورده گاو های که دَشت از یك سَر کُشت و پوست های شی ره ده پُشتِ خَرون خو بار کده وادرس ازو شار ره از کَل بَچه کرفته رَیِ ازو شار شُد۔ قومای شیِ اماد ده او شار هر چی که پُرسان و هر چی پوست پوست گُفت، مردم ازو شار پوست نه خرِدند و مُگفتند "مو پوست نه مِیخری، پوست فروُش نَدره اِی شار۔" مردم آغِل کَل بَچه فامیدند که کَل بَچَه ووا ره بازی دَده۔ ده بَین خو فیصَله کَدند که بوری کَل بَچه ره بُکشه وقتیِ مردم آغِل پس اَماد۔ کَل بَچه آیے خو گفِت۔" آبی هر وقت مردم آغِل رسید، تو مَه ره خَبر کو که مَره وا مُکشه!" وقتی آیے شی دید کی مردم آغِل طَرف خانه مَیه، گفت:" بَچَه، قَوما اَماد، دُوتا کو!" اِی کَل بَچه از اوجیِ دُوتا کد قومای شی اَمادو خانے از او ره دَر دَد۔

یك چند دیِر بعد ای کَل بَچه اَماد ده جای خ، امی خا گِشتَر

خانے خو جَم کده ده پُشتِ خَر بار کد و رافت۔ امُو مِقدار طِلَا ره که دَشت وُا ره ده کُون خُورجی ایشته ده بَلے شی خاگِشتَر پُر کد، چَنج شَش خُورجی جور کد۔ امو رقم ده یك شار دیِگه رافت۔ بارِ خَر خوره اموُنجی ده نَزدیك شار تا کد۔ بَعض بِچه های نادو بود ده او شار۔ وا اَماد ده بَلے بارِ خَر کَل بَچَه شِشت و یك شی گوز زَد۔ کَل بَچه توپ کد گِرفت اُوره گفت:" بِرار تُو کی گوز زَدی بِلے بار مه، چیِزی که طِلَا دَشتُم تُو تمام شی ره خاگِشتر کدی!" باز بابه ازی بَچه اَماد گُفتکه:" تو طِلَا دَشتی؟" کَل بَچه گُفت: "اَرے" بابه گُفت تو دروغ مُگیِ" کَل بَچه گُفت:" نه مه دَشتُم" خلاصه اِی ار دو غَدر کَل کَل کَدن۔ آخر ده ای نَتیجه رسیدن که ار دو باید بُوره پیِش قاضی شَریعَت کدو۔ ار دو رافت پَیش قاصی۔ ده پُرسوی قاصی اِی کَل بَچه گُفت:" اَرے مه پَنج، شَش خُورجی طِلَا دَشتُم، بَچه ازی آدم

اَماد ده بَلے شی گُوز رَد و تمام شی خاگِشتَر شُد۔ اگه اِعتیبار شُم نه مَیه بَید بوری تُوغ کَنی!" یا که اَماد خُورجی ره از سَر که ثك زَد، ده کُونِ هر خُورجی ده تایِ خاگِشتَر یك کَم طِلَا بود۔ کَل بَچَه شَرِیعَت ره بُردده سر ازو بابه۔ باز شَش خُورچی طِلَا ره ازی آدم گِرفته پَس حَرکت کد به طرف خانه خو۔

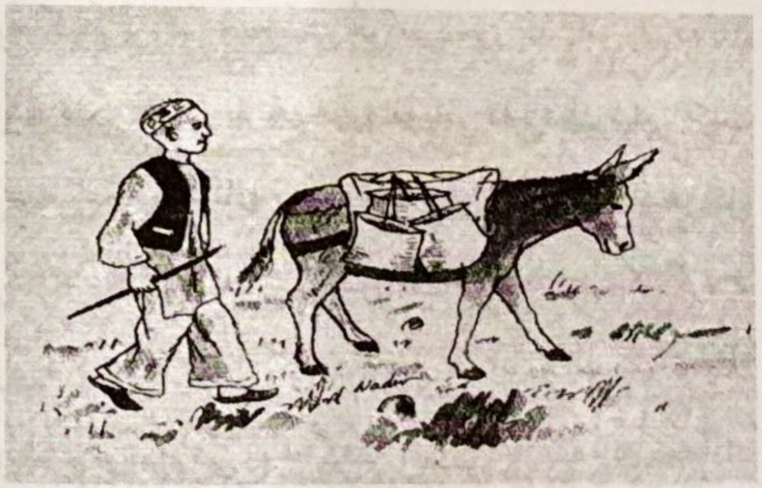

ده خانه که اَماد، مَردم آغِل شی جَم شُد و گُفتَند: " کَل بَچه از سفَر اَمده، بَید که بُوری خانے شی تُوغ کَنی کی چِیز آوُرده۔ وَقتیکه ده خانے از او رافتَند، کَل بَچه گُفت:" اینه!

قُومای گُل، آدَمی که خُدا نَگشه بَنده کُشته نَمی تَنه۔ شومو جَم شُدِید خانه مَره ده آتِش کَشِدِید۔ مه آمُو خاگِشتَر خانے خُو ره بُردُم ده یك شار که اُنجی خَاگِشتَر کَلو قِیمت بُود که مَردم یك خُورجی خاگِشتَره قَد یك خُورجی طِلَا بَرابَرمِیدَد۔ مَردم آغِل شی ده توره های کَل بَچه بازی خوردَند، و تَمام سِر رافتند آبادی های خوره دَر دَد۔ آبادی های خوره کی دَر دَدند، خاکِشتَرِ شی جَم کَده ده پُشتی خَرو بار کَده رافتَند ده طَرَف اَزو شار۔ اُونجی کی هر چی گُفتَند: " خاگِشتَر، خاگِشتَر۔" مَردم واه ره رِخشِندی کَده گُفتَند: " اِی دیونه گواز کدام شار استه، از کُجا اَمدَن؟ اِی خاگِشتَر ده گُجا سَودا مُوشه؟"

قُومای کَل بَچه گُفتَند: " باز کَل بَچه موره بازی دَده۔ " وا از اُنجِی پس ده طَرَف خانه اَمادند۔ ده خانه کی رَسیدند فَیصله کَدند که باید اِم بار هر رَقم که مُوشی باید کَل بَچه ره

کُشد۔ وختیکه مردم آغِل گِردو بَری خانه کَل بَچه ره گِرفت، ای کَل بَچه ده یك رَقم خود خُوره از چَنگل مردُم دُوتا کد۔ کَل بَچه کی دُوتا کد مردم آغِل شی از پَس شی دَیده کَده او ره دَه صارا بور کد۔ کَل بَچه که ده صارا مودَوید، مردم آغِل از پَس تَرك شی۔ او پیشلو مردم از پَس شی۔ کَل بَچه دیده دیده خود خو از چیم وا دور کد۔ ده صارا قَد یك چیپو رو برو شُد۔ چیپو از او پُرسان کد که،” چیکه ای قس دَم میزنی، دیده نی کَل بَچه کجا موری؟ چی خَبَره؟“

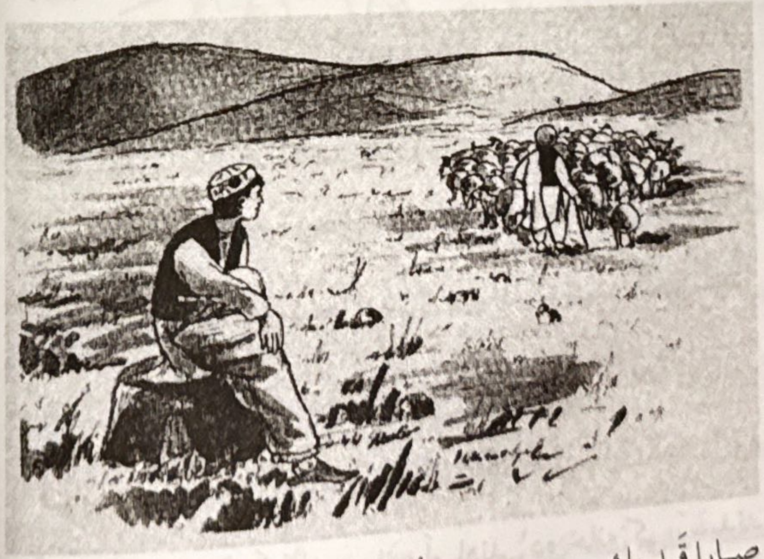

کَل بَچه جواب دَد: ”او چیپو بِرار مردم آغِل مه جم شُده مَره مو گه که، تو بِیه بادشاه شوُ، لیکِن ما قَبول نَدرُم، بیزارم، اگه تو بادشاهی میخای، اینی پیروی مه بوبشو و اینَمینجی بِشی ده جای از مه توغ دُدتا نگنی ۔ ما رمه مال ره گِرفته مورُم“ چیپو قبول کد و کَل بَچه پیروی خوده جان ازو دَد و خود شی پیروی چیپو ره پوشیده رمه مال ره گِرفته رافت۔ چیپو پیروی کَل بَچه ره پوشیده امُونجی شِشت۔ مردم که نزدیك چیپو رسید، او ره خیال کَل بَچه کد۔ از پس چیپو ره گیته کده ،ده نزدیك او که رسید چادر ره ده بیلے سر چیپو اندَخت و او ره گِرفته ده دَریا اَدَخت۔ خودون شی پس آمادند ده شار خو، تمام از وا خاطر جم شوده گُفتند:” شُکر که کَل بَچه ره کُشتی و از چنگال شی خلاص شُدی۔“) خلاصه وه چیپو ره کُشته بود۔

یك چند روز بعد کَل بَچَه قد یك کِٹه رمه مال پس ده شار خو اَماد۔ وختیکه مردم آغَل او ره دید ده بین خو گُفتند: " خُدای توبه! ی ره خو مو گُشته بودی۔ باز چی رَقم شُد که ای زِنده و اِیقس کَلو مال اَوُرد؟" مردم آغِل پِیس کَل بَچَه اَماد پُرسان کد: " او کَل بَچَه اِیقس رمه مال ره از کُجا کَدی؟ " کَل بَچَه جواب دَد:" قُوما! خدا که نَکُشته بَنده کُشته نمی تَنه۔ اِینه دِیدید، که شُمو مَره ده صارا و بِیابو بُردید۔ تمام شُوم یك جای شُده مَنه کُشتِه ده دریا اَندَختید و خیال کَدید که مو کَل بَچَه ره کُشتی۔ (لیکن مه نُمُردُم) وَختِیکه ده مِینے دریا رَفتُم اُونجی اُوقس مال زیاد بود که فقَط ما اینَمی قَس جَم کده اَوردُم، ده دیگای شی وس مه نَکشید۔

مردم آغِل سُخ شُدو گُفت: " بیا بوری موره ام اُونجی بُبر!" ای کَل بَچَه پیش شُد قد مال خو و مردم آغِل از پس شی سَم شُد۔ وختِیکه ده پِیش دریا رسید۔ ده کِردی دریا تمام شی جَم

شُد، اُونجی تمام از وا عَکسای مالا ره ده مَنے دریا اُوش کد۔ کَل بَچَه گُفت: " توخ کِید قوما که چِیقَس مال زیاد استه۔" از بین وا یك شی خود خو ده آو اَندَخت۔ وختِیکه او نفس خُوره میگرِفت و آو بُوڈ بُوڈ مُو کد۔ قَومای شی از کَل بَچَه که پُرسان مُو کد : " چی شُده ای ره؟ چی مُو گه ای؟" باز کَل بَچَه مُو گه که: " بُز بَیرم یا گوسپو ؟ " خلاصه دَمزی شَکل تمام قومای خوره ده آو اَندَخت۔

☆☆☆☆

چُولدی بَیو

دَ زمانی غاه مردُما کم بودن ولی ماکم کِیل میشِشتن رُست مُو گُفتن۔ اگه ٹوتئی ره اَم دُ بَل گردعن شی مِیشتی دُروغ نَمو گُفتن که دُروغ گُفتو کارِ شَیطویه۔ فَقط یگو دَنه لاش خور قابل پَیدا مُوشُد که بلدے جِیفه دُنیا اِمان شی کوچ مُوکد۔ دِیگرو تمام ساده و دَ راهِ حَق رَیی بودن۔ دَ اَمی زمانا یك بچه بود که قَد آبِه خُو تَنا زندگی مُو کد۔ کاری اَزی بچه شِکارِ مُرغو گو بود۔ دَ ای رَقم بچه ار روز مورافت یگودَنه مُرع شِکار کده میوُردو شاو قَد آبِے خُو بَیغَم نوشِ جان مو کَد۔ یك روز ای بچِه دَ شِکار رافت۔ دام ایشت و خُود شی دَ کَدم جای تاشه شُد۔ یك دَفعه اَز دُور دِید که کُدم چِیز دَدام اُفتَده دَیده کَده خودخو دَ پیش دام رَسند و دِید که دَ دام یك چُولدی اُفتیِده و اَزی کی دَ دام شی یك چُولدی ریزه اُفتِیده

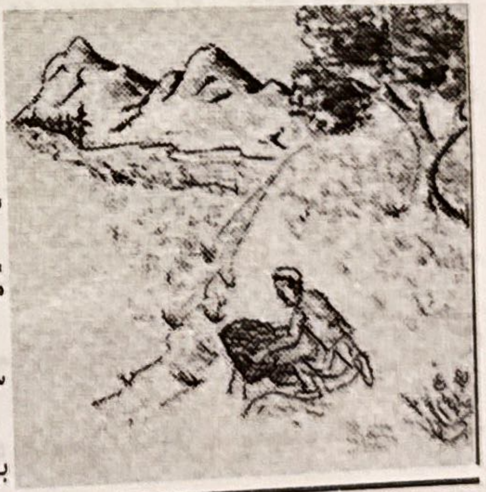

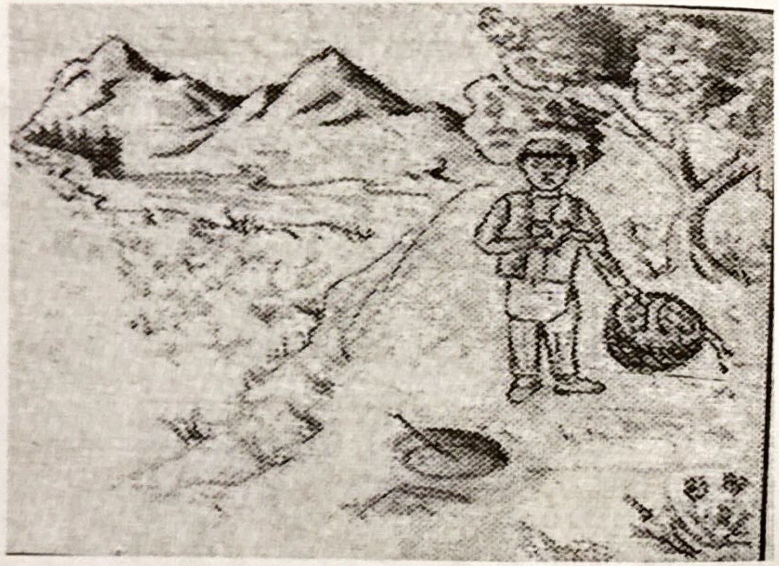

غـدر دِیق شُد۔ چُولدی ره اَز دام خلاص کَده دِل شی بود که اُو ره آلال کَنـه کـه چُـولدی دَ گُفتو اَماد : " او بَچه ! نه تو اَز خـوردونِ اَز مـه سیـر مُوشی نَه آیے تو۔ تُو مَره ایله کُو، ما تُوره اُوقس مـال بَیدُم کی دِیگه تا زِنده استے، مُحتاج نَشنی۔" بَچِهِ شِـکـاری گُـفت:" ما چَطور باور کَنُم۔ خانه از تُو دَ کُجا یه و تُو دَ اعَدِه خُو عَمل خاد کَدی؟ " چُولدی گُفت:" تُو دَ تورای از مـه ا،عتبـار کُـو،خـانـهِ اَز مـه ده دَشـاخِ فَلانه کوه یه۔" بَچه شِـکـاری دَ تورای چُولدی قانع شُد اُو ره ایله کَد۔ چُولدی اَز

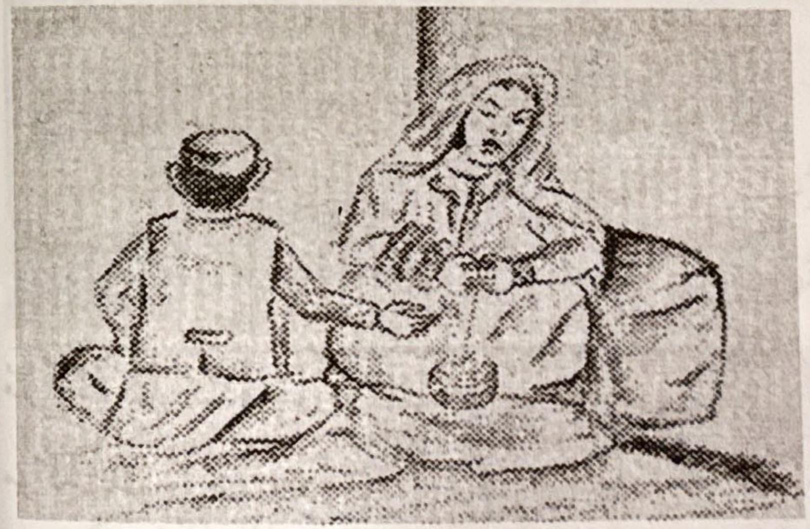

بَچه خُدا حافظی کَده سُن خانهِ خُو پَر کَشِیده رافت۔ شاو که بَچه دَ خانه اَماد آیِے شی پُرسان کَد:"بَچه مه اِمروز یَگو چِیز دَ دام تُو نه اُفتاد؟" بَچه بَچه جواب دَد:" آیِے جان! اِمروز دَ دام مه یك چُـولـدی اُفتِیدَد که مه اُو را ایله کدُم۔ اُو مرَه وَعده دَد که صُبـادَ خـانـهِ اَز مه بیا، مه تُوره ك چِیز بِدیم که دِیگه دَ زند گی جُـوار نَشُـنـی ۔بیش تُو مه صُبع یك دَفعه دَ خانهِ جُولدی بورُم شایِد که دَ وَعده خُو عَمل کَنه۔بَچه شِکاری صُبع گاه از خانه رَیِی شُـد و سُـن خـانـهِ چُـولدی حَرکت کَد۔ هَی مَیدان طَی مَیـدان۔ خـار مـوغیلان تا کی یك رامه گوسپو از راهِ شی پَیدا

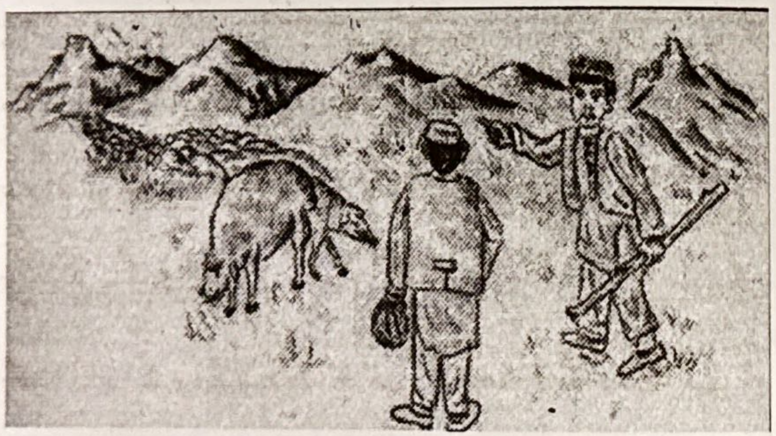

شُد۔ او از چیپوی رامه پُرسَید: " ای رامه اَز کی یه؟" چیپو جواب دَد: " از رامه اَز چُولدی بَیو استه که خانهِ شی دَ شاخِ کوه کَنیشکو یه۔" بَچه اَز رامه شُد زَبیته راه ره کوتا مُوکد که بِسم قَد گلے گاوو سر دُچار شُد از گوروی گاوو پُرسِید: " ای گلے گاوو که اَز حِساب بوره اَز کی یه؟" گورو گُفت: " ای گلے گاوو اَز چُولدی بَیو یه که خانهِ شی دَ شاخِ کوهِ کَنیشکو یه۔" بَچهِ شِکاری اَز گوروی گاوو خانهِ چُولدی بَیو ره پُرسِیده سُن کوهِ کَنیشکو رَیی شُد۔ رافت و رافت تا که دَ داهِ شی یك گلے اُشتر پَیدا شُد۔ اَز ساروی اُشتر

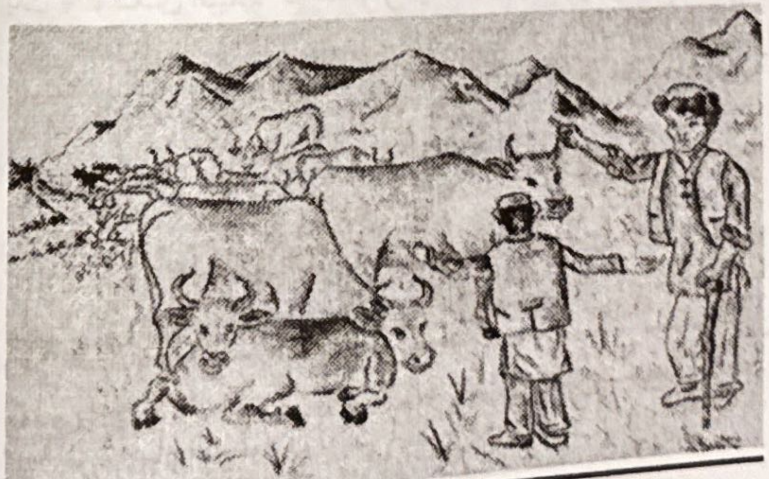

پُرسان کَد: " ای اُشتر اَز کی یه؟" سارو جواب دَد:" اَز چُولدی بَیو یه که خانهِ شی دَ شاخِ کوهِ کَنیشکو یَه" بَچهِ شِکاری اَمی رَقم عَرق ریختَنده سَنگ دَ پای خورده خود خُو ره دَ کوهِ کَنیشکو رَسند۔ اَز پای کوه سر بَله توخ کَد، کوهی ره دِید که سر دَ فَلك قَد آسمو سیال رَدگی مُونه، دَ شاخِ کوه قُلعهِ دِید که قُلعه ده کُجا کاخِ فِرعونی بود که هر بُرج و باروی شی یك لاش اَز مَرمَر سفِید۔ بچهِ شِکاری تو کشی تو کشی دَاَله تَش خود خُو دَ پای کاخ رَسند۔ پیره دار کاخ اُو

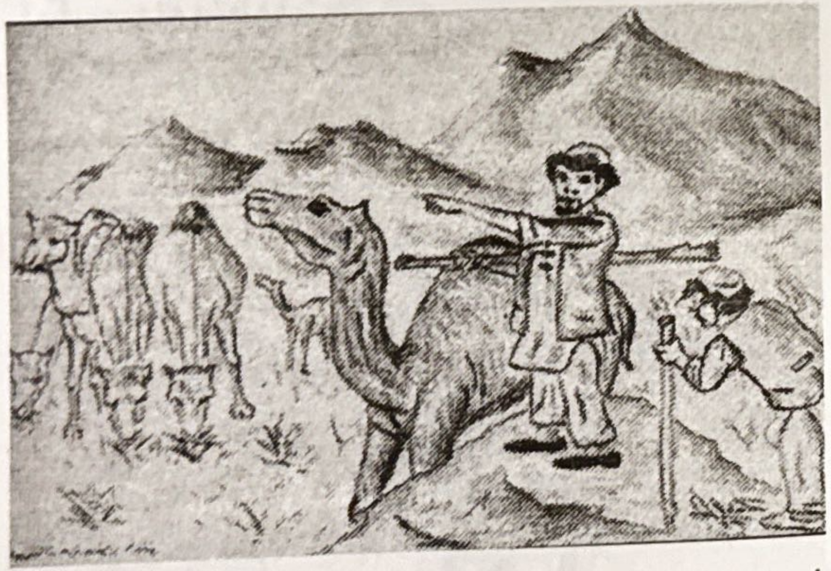

ره که دِید ، سُن شی اَمده پُرسِید: ” او لالَی! کی ره کار دَرے؟ دَ اِینجی کُجا سر گردومِیگردی؟“

بـچَـهِ شکـاری گـفـت: ” اَمی خانهِ شاهی اَز کُدم مِیر و مِلك اَسته؟“

پَیره دارجوابِ دَد:” ای آبادی اَزچُولدی بَیو استه، که یك اُشتر فقط کِلي خَزانهِ شی ره مُوبره۔ “

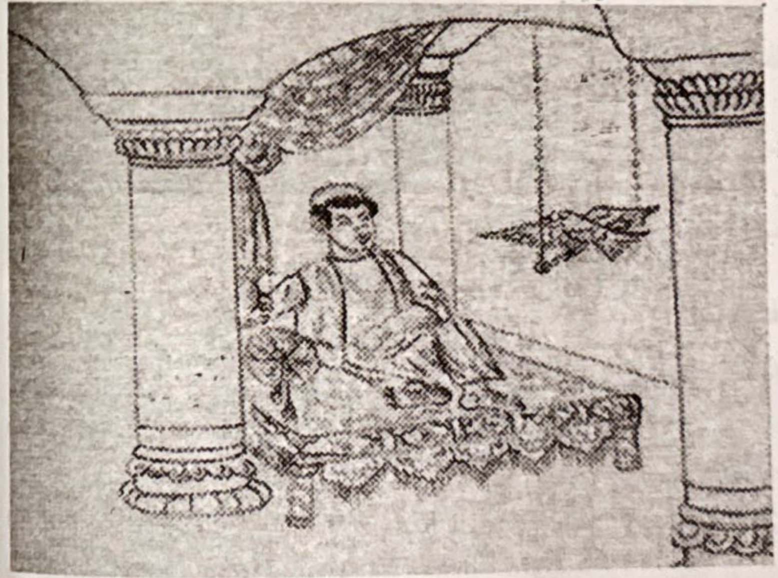

بـچَـهِ شِـکـاری گـفـت:”بُورو چُولدی بَیو ره بُو گی که بچهِ

شکاری سَلام گُفت، بعد اَز سلام گُفت مه اَمدوم؛ مِیمو قَبُول دَرے یا نه؟“

پِیره دار دَ مِینے کاخ رافت و زود پس اَماد گُفت: ” چُولدی بَیو مُو گیه قَدم شُوم روی چِیم، خوش اَمادی، داخِل بِیه۔“

بـچِـهِ شِـکـاری پیش چُولدی بَیو راف، چُو کدء بَیو اُو ره غَدَر قَـدر دَد و دَ وختـی رافتـو اُو ره یك غَـلبِیـل دَد و گـفـت: ” ای غَـلبِیـل ره بِیـگـرو بُو گی غَلبِیل غَلبِیل آرد بِیرزَننو ! ای بَلدے تو آرد مِیرزِینه۔“

بـچَـهِ شِـکاری اَز چُولدی بَیو خُدا حَافظی کَده سُن خَانه خُو رَیِی شُـد۔ اَمـده اَمده تا که ده راه شاوو شُد و پیش یك خانه رَسِیـد، در گـهِ اَزو خـانه ره زَدتا یك پِیله آو بَیتلبه۔ یك کَینی از خـانـه بُـر شُـد پُرسِید: ” اَو دِیده ! اَز کُجا مَیِي، دَ کُجا موری؟ شاو شُده خانهِ اَز بِشی، شاو راه گِرفتنی نِیه۔“

بـچـهِ شِکاری قبول کَده شاو دَ خانهِ کَینی میموشُد۔ دَ وختی

نان خوردو ، کَینی چِیم شی بِیلے غَلبِیل خُورد، پُرسِید: او دِیده ای غَلبِیل ره از کُجا اَوردے؟“ بچَهِ شِکاری جواب دَد:” ای ره چُولدی بَیو دَده ، اَگه ای غَلبِیل ره بُگی ” غَلبِیل غَلبِیل آرد بِیرزَننو“ بَلدے تو خَروار خَروار آرد مِیرزینه۔“

دَ ای تُورے بچَهِ شِکاری کَینی غَدر خوش شُد۔ و ختِیکه بچَهِ شِکاری خاو کَد، کَینی تَشکی غَلبِیل ره گرِفت و غَلبیل ره گُفت: ” غَلبیل غَلبیل آرد بیرزَننو۔“ یك دَفعه دِید که خَراوری آرد ریختو ره شُروع کَد۔ دِل کَینی غَدر خوش شُد۔ غَلبیل ره تاشه کَده و جای شی غَبیل دِیگه ایشت و رافت خاو شُد۔ صُبای گاه پیش اَز آفتوبُر شُدو بچَهِ شِکاری از کَینی خُدا حافظی کَده دَ سرِ خونُکی سُن خانهِ خُو روانه شُد وختی که دَ خانه اَماد از سِیر تا پِیاز قد آبهِ خُو نَقل کَد و غَلبیل ره نِیشو دَده گُفت: ” ای غَلبیل ره اگه بُو گی ” غَلبیل غَلبیل آرد بِیرزَییو، خَرورا خَروار آرد مِیرزِینه که اَر قدر بُوخی اَید تامو نَشنه۔“ بچَهِ شِکاری غلبیل ره گُفت : ” غَلبیل غلبیل آرد بِیرزَننو، چَند دَفعه گُفت۔“ لِیکن غَلبیل نه آرد ریختَند و نه از جای خُو شور خورد۔ بچَهِ شِکاری غَدر قار شی بَل اَماد و دوباره زَده زَده خُود خُو پیش چُولدی بَیو رَسند۔ از چُولدی بَیو گیله کَد که، او ره جَره بازی دَده، غَلبیل اَید آرد نه مِیرزَننه۔ چُولدی بَیو این دَفه اُو ره یك دِسترخودَدو گُفت: ” ای دِسترخو ره ره بُو گی ،

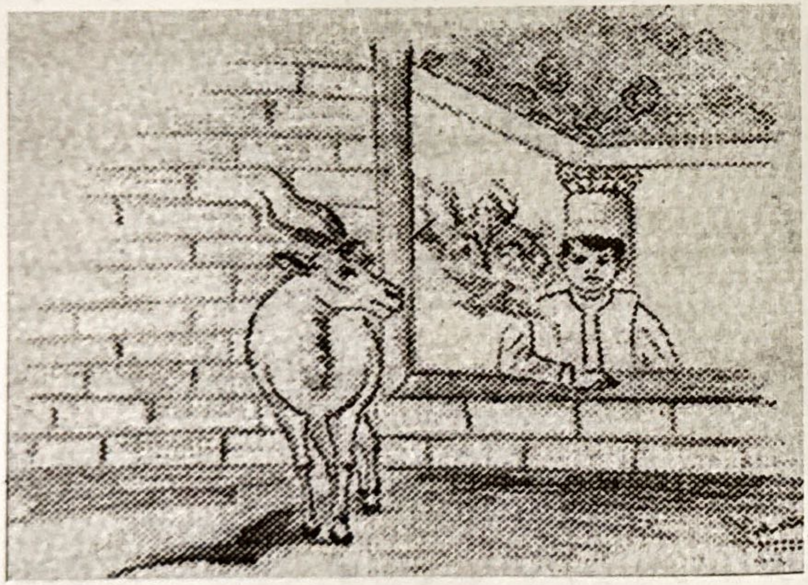

دِستـر خو دِستـر خو نـان بِدِی، ای دِستر خو هفت رنگ خوراکه مِیدیه۔ “

بچه شِکاری از چُولدی بَیو خُدا حافظی کَده دَ طرف خانهِ خُو رَیی شُد۔ وختیکه دِ آغِل کَینی رَسید، بِسم کَینی شِللهَ شُد که اِم دَفعه دَ خانهِ اَز مه شاو بِشی، ایله شاو دَ راه مُومنی، بِیتره که شاودَ خانهِ از مه بِشی۔ “

بچهِ شِکاری دَ کوشیش کَینی ناچار شاو دَ خانهِ کَینی شِشت۔ شاو کَینی پُرسید: ” او دِیده ای چیزه که قد خو اَوردے؟ “

بچهِ شِکاری جواب دَد: ای دِستر خوهفت رنگه ،چولدی بَیو دَده، اگه ای دِسترخو ره بُوگی ' دِستر خو دِستر خُو نانِ بِدِی ' ای تو ره هفت رَقم نان، میوه و شربت مِیدیه، “

دَ نیم شاو که بچه شِکاری خاو رافته بود، کَینی دِستر خو ره دَ گُلخو بُرده گُفت: ” دِسترخو دِستر خو نان بِدِی ـ “ یك دفعه

دِستـرخو واز شُد، کَینی دِید که رَقم رَقم غِذا، میوه و شربت دَ بَلے دِستر خو چِینده شُد۔ کَینی از خوشحالی دَ مَنے پوست خُو جـای نَموشُد۔ دِستر خو ره جَم کَده دَ مِینے صندُوق خو قَییم کَـده، دَ جـای شی دِیـگه دِستر خو ایشت و رافت خاو شُد۔

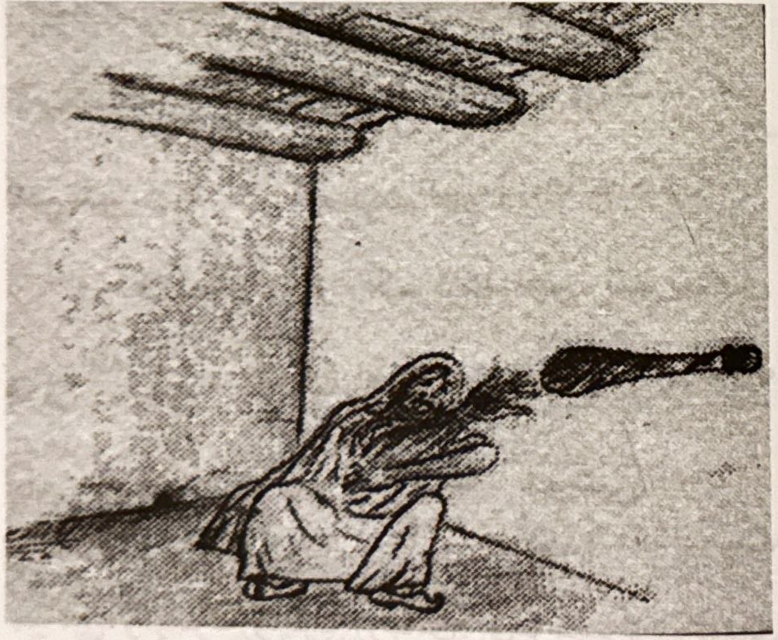

صُبـا بِسـم دَ سر خونُکی بچهِ شِکاری قَد کَینی بامان خُدایی

کَده سُن خانهِ خُو رافت۔ وختیکه دِ خانه رسِید، دِستر خو ره دَ آبهِ خُو نِشو دَده و گُفت : "آبی جان! اگه ای دِستر خو ره بُو گی، 'دِستر خو دِستر خو نان بِدِی' ای دِستر خوِ هفت رنگ پُر از نان مُوشه۔"

دِستر خو ره پیش آبهِ خو ایسته هر قدر گُفت:" دِستر خو دِستر خو نان بِدِی۔ 'لیلکن دَ دِستر خو هیچ تغیر نَه اَماد۔ بچهِ شِکاری کَلو اوقات تلخ شُد۔ بِسم پیش چُولدی بَیو رافته گُفت : "چُولدی بَیو چرتُو هر دفعه مَره بازی مِیدی، نه غَلبیل و نه دِستر خواَید کُدام شی نه آرد دَد نه نان۔"

اِم دَفعه چُولدی بَیو اُو ره یك بُز زَرد دَده گُفت:" اگه ای بُز ره بُو گی، زَدر بُزك زَردبُزك زَر بِدِی' ای بُز بَلدے تُو زَر پِیشقِل مُونه۔"

بچهِ شِکاری زَرز بُزك ره کوتل کَده سُن خانهِ خُو رَیی شُد۔ تا که پاکسیه دَ خانهِ کَینی رَسِید، کَینی که اُو ره اَز دُور دِیده

بود، خود خُو دَ راهِ شی رَسنده گُفت:" اَی خُدای شُکر، اُو بَچیم اَمادی بخیر؟ خوش اَمادی، بِیا خانه صدقهِ میمو ی خُو شُنوم، بِیا شاو بِشی که بُز تو شاو دَ راه گُرك موخره۔"

بچهِ شِکاری شاو دَ خانهِ کَینی شِشت۔ شاو کَینی دِید که شاخ زَرد بُزك اَز طِلا یه اَز بچهِ شِکاری پُرسِید:" اُو بَچیم ای چی رَقم بُزه؟"

بچهِ شِکاری جواب دَد: " کَینی ای بُز ره اگه بُو گی " زَرد بُزك زَر بِدِی، ای زَر پِیشقِل مُونه۔"

کَینی شاو زَرد بُزك ره بُرده ده گُلخوی خُو تاشه کَد۔ جای شی بُز زَرد از قوتوی خُو اَورده بَسته کَد۔

صُبا شَفق بچهِ شِکاری دَ خانه زَرد بُزك ره گُفت:" زَرد بُزك زَدر بُزك زَر بِدِی، چند دفعه تِکرار کَد مَگر بُز اید زَر نَدَد۔ بچه از بس که قار شی اَمدَد نَزدیك بُود اَز مَنے خُو دو پاره شُنه۔ پس دَ خانهِ چُولدی بَیو رافت۔ باز اَز او شِکایت کَد۔ چُولدی

بَیو پُرسید: ” تو دَ راه دَ کدام جای شاو نَمومنی؟“

بچِهِ شِکاری گُفت: ” مه هر دَفعه شاو دَ خانهِ کَینی نیکو کار میشَیم۔ “

چُولدی بَیو اُو ره یك موغی دَدو گُفت: ” ای موغی ره بُو گی ’موغَی موغی بِیزَو بُو کی۔ “

بچِهِ شِکاری اَز چُولدی بَیو خُدا حافظی کَده سُن خانه رَبی شُد۔ وختِیکه پیش خانهِ کِینی رَسِید، شاو بِسم دَ خانهِ کَینی شِشت۔ کَینی پُرسِید: ” ای موغَی چیز کار مَیه؟ “

بچِهِ شِکاری گُفت: ” کَینی ای ره توخ نگی ’موغی بِیزُو بُو گی۔ “

کَینی شاو موغی ره دَ گُلخو بُرده گُفت: ” موغی موغَی بِیزُو بُوکی۔ “ یك دفعه موغی شُروع کَد دَ زَدو و کندونِ کَینی، ناله و فِغان کَینی دَ آسمو بال شُد۔ دُ نالهِ کَینی بچِهِ شِکاری از خاو بال شُد، دِید که ناله و فِغان کَده مُو گیه: ” اُو بچه تو ره دَ خُدا و آو نَمك مه بِیه مَره اَز شرِ موغَی خَلاص کو۔ مه زَرد بُزك، دِسترخوی هفت رنگ و غَلبیل توره پَس مِیدُم، تو مَره خَلاص کو، که ای موغی مَره مُو کشه۔ “

بچِهِ شِکاری تازه دَ سر شی دَرك شُد که کَینی همیشه اُو ره بازی دَده تمام سامان شی مِیگرفته و سامان خود خُو ده جای سامان اَز اُو مِیشته۔ بچِهِ شِکاری رافت موغی ره گِرفت و کَینی ره از شرِ کَینی خَلاص کَد۔

کَینی از کردِه خو توبه کَده تمام سامان بچِهِ شِکاری ره پَس دَده گُفت: ” بَچیم نیَت بَد قضای سَره، اگه موغَی ره نَمِگرفتی مَره مُو کُشت۔ “

بچِهِ شِکاری زَرد بُزك، غلبیل، دِسترخوی هفت رنگ و موغَی ره گرفته پیش آبهِ خو رافت و قد آبهِ خُو دَ خوشی زند گی ره اِدامه دَد۔

☆☆☆☆

کَنجَی

دَ زمانای گاه یك دُختر بنام کَنجَی دَ یك آغَیل زندَگی مُگد۔ ای کَنجَی آبهِ آتهِ نه دَشت۔ کَنجَی کَلو ضعیف و لاغار بُود۔ یك روز اُو دَ خانهِ خالهِ خُو رَیی شُد۔ خانهِ خالهِ شی دَ سَر کوهِ سعدَی بُود۔ کَنجَی دَ قَصدِ خانهِ خالهِ خُواز خانه رَیی شُد و اَمادتا که شَغال دَ سرِ راهِ شی شُد۔ شَغال اُو ره دِیده گُفت:" کَنجَی ما تُو ره مُوخرُم۔ " کَنجَی ده جواب شَغال گُفت:" او شَغال ما غَدر لاغارُم، مَره بیلُو که ما دَ خانهِ خالهِ خُو رافته نان غَدر بُوخرُم و چاغ شُنُم، بِسم مَیُم تُو مَنه بُخرو۔ " شَغال تورای کَنجَی ره باور کَده قَبُول کَد۔

کَنجَی از شَغال تیر شُد، رافت و رافت که دَ سرِ راهِ شی یك گُرگ پَیدا شُد گُرگ گُفت:" او کَنجَی کُجا موری؟ بیهَ که مه تُوره بُوخرُم۔ " کَنجَی گُفت:" او گُرگ تُو آلی مَره بیلُو که ما دَ خانه خالهِ خُو بورُم نان غَدر خورده چاغ و فَربی شُنُم، اُو وَخت تُو مَنه بُخر۔ " کَنجَی از گُرگ تیر شُد سُونی خانهِ خالهِ

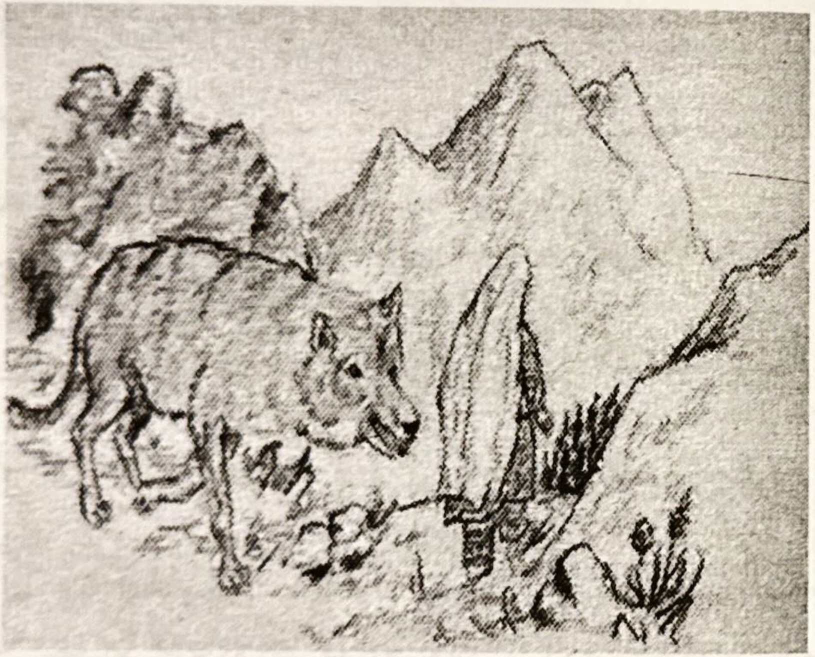

خُو رافت که یک بَلنگ راهِ شی گرِفت۔ پَلنگ غُرغُر کَده گُفت: ”کَنجَی کُجا موری؟ باش که مه تُوره بُوخرُم۔“ کَنجَی گُفت: ”او پَلنگ پالوانِ جنگل! مَره بِیلُو که ما دَ خانهِ خالهِ خُو بورُم چاغ و فَربی شُنُم، او وخت تُومیتَنی مَره بُخری۔“ پَلنگ تورے کَنجَی ره قَبُول کَد۔

کَنجَی از پَلنگ هم تیرشُد رافت که دَ راهِ شی یک شیراَماد۔ شیر غُررِش کده گُفت: ” کَنجَی کُجا موری؟باش که تُو ره یک لقمهِ خام کَنُم۔ “ کَنجَی دَ جواب شیر گُفت: ” او شاهِ جنگل! مادَ خانهِ خالهِ خُو مورُم که چاغ شُنُم۔ پَس که اَمادُم تُو میتَنی مَره نوشِ جان کَنی۔“

شیر تورے کَنجَی ره قَبُول کَده راهِ اُو ره ایله دَد۔

کَنجَی دَ خانهِ خالهِ خُو رَسِید،۔ تمام قِصای راه ره بَلدے خالهِ خُو گُفت۔ چند وَخت ره دَ خانهِ خالهِ خُو مَند۔ وختِیکه کَنجَی اَز خانهِ خالهِ خُو رَبی شُد، خالهِ شی اُو ره یک سَبدِ

کادو دَد۔ کَنجَیدَ بینِ سَبدِ کادو شِیشته خود خُو قَیم کَده از

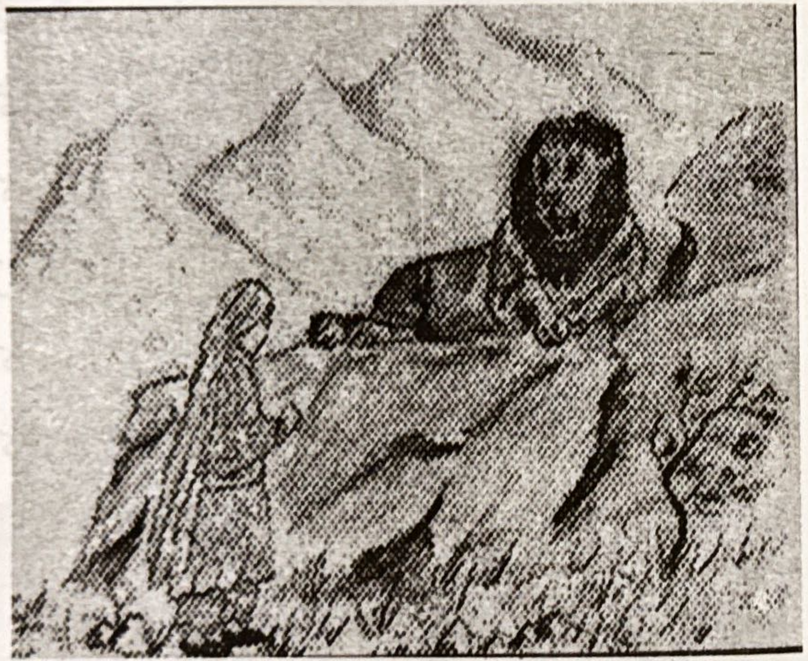

پیشِ خانهِ خالهِ خُو سَبدِ کادو ره لِی لِی کَده سُونی خانهِ خُو حَرکت کَد۔ وختِیکه پیشِ شیر رَسِید، شیر کُوی کَد: ”او سَبدِ کادو! کَنجَی ره نَدِیدی؟“

کَنجِی از مَنے سَبد گُفت: ”بَلای سَبد کادو! سَبدِ کادو دَ مرگ تو بِشیه، سَبدِ کادو کَنجَی ره ده کُجا دِید۔“

کَنجَی اَمی رَقم لی لی شُده مورافت که پَلنگ دَ راهِ شی پَیدا شُدو گُفت: ”اُو سَبدِ کادو کَنجَی ره نَدِیدی ؟“ کَنجَی از مَنے سَبد کادو گُفت: ”بَلای سَبد ، دَردِ سَبد۔ سَبد کادو ده مرك تو بِشیه، سَبدِ کادو کَنجَی ره دَ کُجا دِید۔“ اَمی رَقم اُو از پیش پَلنگ تِیر شُد۔ اَمی رَقم کَنجَی قَد سَبدِ کادو لی لی شُده پیشِ گُرگ رَسید گُرگ کُوی کَد: ”اُو سَبدِ کادو ! کَنجَی ره نَدِیدی؟“

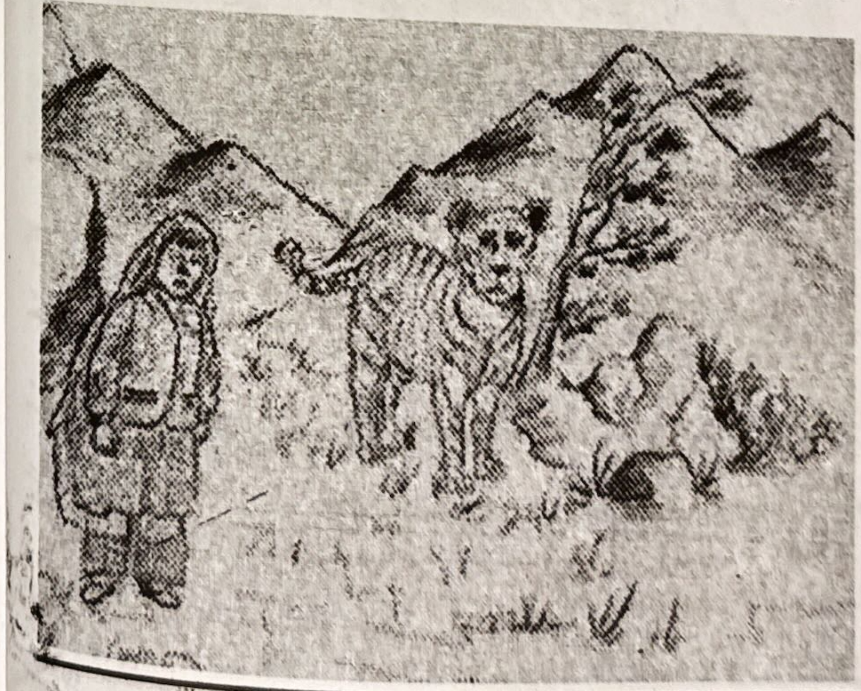

کَنجَی از مَنے سَبدِ کادو گُفت: ”بَلای سَبد ، دَردِ سُبد۔ سَبدِ کادو ده مرك تو بِشیه، سَبدِ کادو کَنجَی ره دَ کُجا دِید۔“

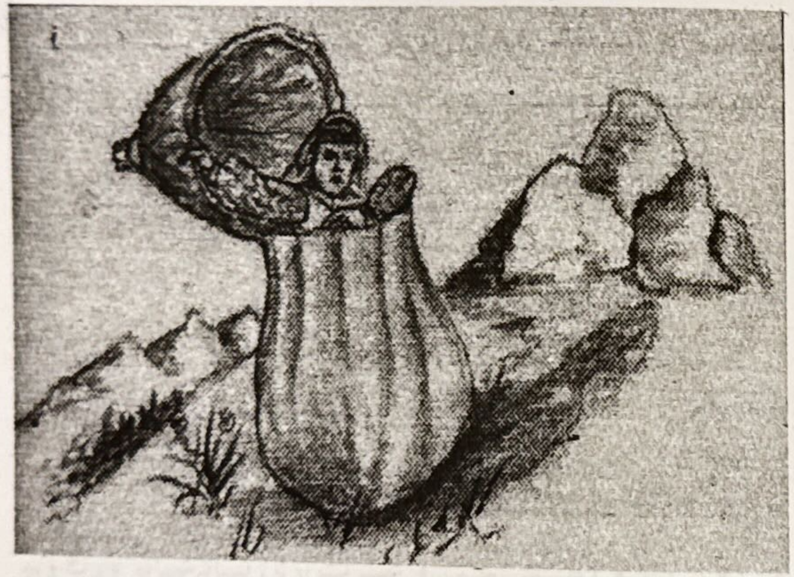

کَنجَی اَمی رَقم نَزدیك شَغال رَسِید۔ شَغال که سَبدِ کادو ره دِید ، اولجی کَده گُفت : ”اُو سَبدِ کادو کَنجَی ره نَدِیدی؟“ کَنجَی از مَنے سَبد کادو گُفت: ”بَلای سَبد ، دَردِ سَبد۔ سَبدِ کادو ده مرك تو بِشیه، سَبدِ کادو کَنجَی ره دَ کُجا دِید۔“

دَ اَمی چال کَنجَی دَ خانهِ خُو رَسِیدو هیچ حیوان اُو ره خُورده

نَتَنِست۔ چَره که کَنجَی از عقل و اوشیاری بَلدے نِجاتِ جان خُو کار گرِفته بود۔

☆☆☆☆

مُغل دُختر

دَ دَورانای که شاهایون غرجِستو دَ زور و باتوری بُود۔ مردم از داد و دهِش غور و غیرت ازی پادشایو ورَگِ زِبو گرِفته۔ دَ اَمی دَورا یك پادشاه بُود که عُمر خود ره دَ عدالت و مردم داری تیر کده۔ صداقت ق دُرستکاری ره پیشهِ خُوجور کَده بود۔ مردُم نادار و غریب، راه منده و بیوَس تمام شی از نیای ازی پادشاه بور موشُد۔ نامِ ازی پادشاه ارب شاه بُود۔ وختِیکه مویایی شاه چَل شُده، خزان عُمر شی نزدیك شُد۔ اورال و اید و بَرید ام از پاس بامو و سیه بار و نجِیر دَ دَیده تیر شُد۔ شاه از مال و منال دنیا دامون خُوره جَم کَده و

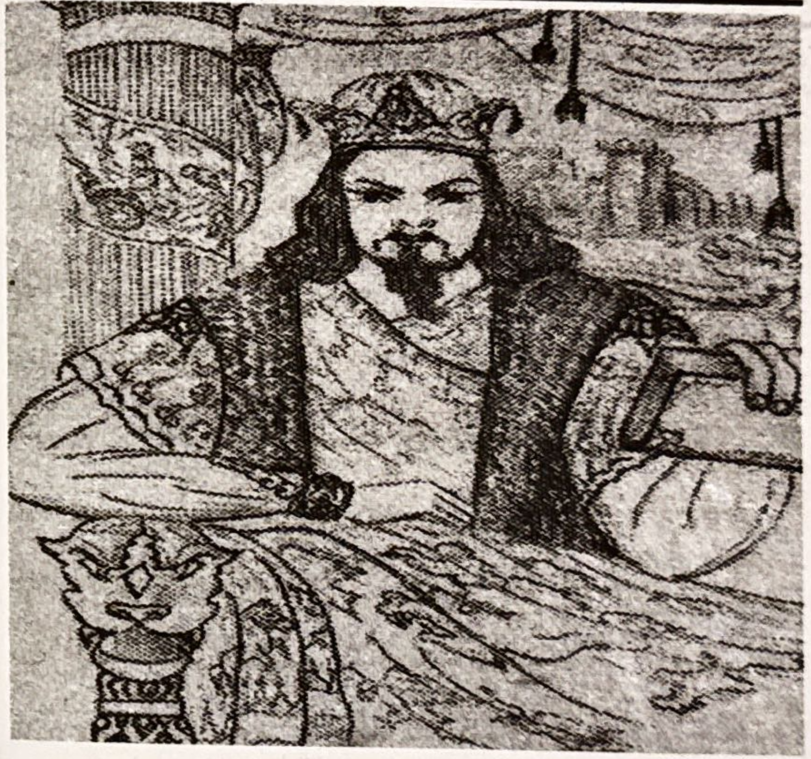

کِلی تمام خزانه ره بَلدِه بچهِ خُو دَد که بازه جوان شُده و خونِ غیرت دَ رگای شی موجوشِید۔ ارب بچه، بچهِ پادشاه یك روز کِلی خزانه ره گرِفته رافت کُل خزانه ره توخ کَد۔ دِید کِللی های تمام صندوقا موجود دَ لیکن کِللی یك صندوقچه نِیه ، پیش آتهِ خُو رافت و گُفت:" ای قبلهِ عالم ! کِللی تمام صندوقا موجود اَسته ۔ مگر یك صندوقچه یه که کِللی شی منده که شُمو مَره نه دَدید۔ موشه اَمو کِللی امزُو صندوقچه ره مَره بیدِید؟۔"

پادشاه گُفت: " ای نورِدِیدیمه ! پُشت ازوُ قصه نه گردو که سر گردانی رَره!"

ارب بچه شِله شُده دَ زاری گُفت؛ " اَی قبلهِ عالم! باید از راز ازوُ صندوقچه باخبر شُنُم!"

راب شاه هر چهِ راب بچه ره نَصیحت کَد۔ " ازوُ صندوقچه تیر شُو" ۔ ارب بچه قبول نَکد۔ تا کی راب شاه مجبور شُده کِللی صندوقچه ره بَلدِے ارب بچه دَد۔ راب بچه دَ خوشی رافته دان صندوق ره واز کَد۔ یکدَفه چِیم شی دَ مَنے صندوقچه دَ یك عکس اُفتاد کی از یك دُختر بود۔ دُختر دَ کُجا، نوربندی دَ کُجا، ماهِ چارده، پَری مانند، بُلند و بالا، روی چون قُورس ماه۔ مویایی غُنجُل دَ دوطرفِ قَچار شی

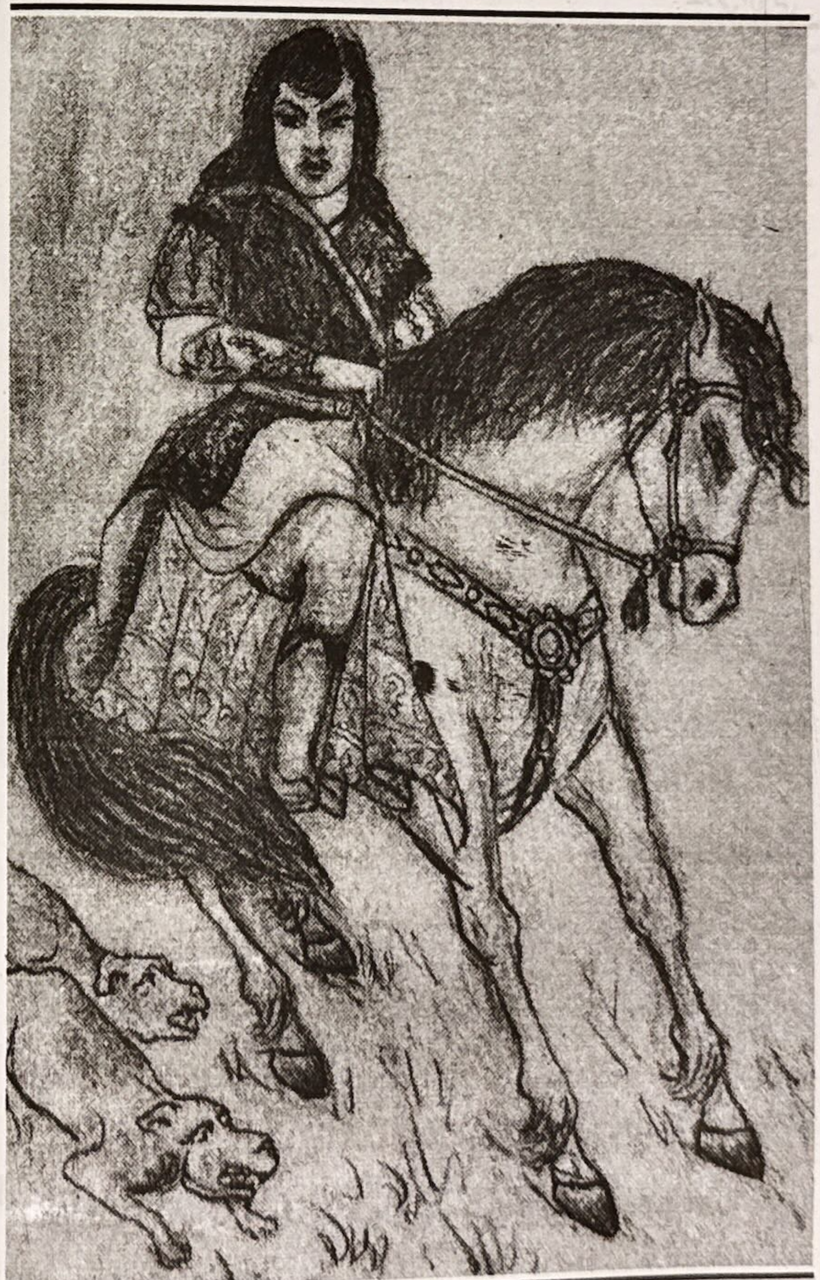

تیت و پَرك، چِیمای چون زاغ سِیاه۔ چِیم دَ کُجا، چِیم آوو۔ ارب بـچـه اختِیکه عکس ره دِید از حال رافت و بِیهوش شُد۔ ارب بچه یك دل نه صد دل عاشقِ عکس شُده بُـود۔ وختِیکـه دَ هـوش اَمـاد، عـکس ره گرِفته، تپك خورده پیش پـادشـاه ارفـت۔ ارب شاه دِید که رنگ ارب بچه پی،ك پَـرِیـده۔ شـاه از رازِ دل ارب بچه با خَبر شُد و پیشنے شی عرق زد و دل شـی بَـلدِے ارب بچه کَلو تَفِید۔ ارب بچه عکس ره دَ آتـهِ خُـو نِیشـو دَده ، دَ آوارز لـرزه گُـفـت: ”اَی عالم پَناه! اِی عـکس از کی یه؟ اِی نوربند دُختر آدَمه ، پری یه، دَ آسمویه یا دَ زِمی یه؟ دل و جگر از مَره خُو سوزَند۔“

ارب شاه گُفت: ” اَی مِیوهِ دِلیم! اِی عکس از مُغل نوربنددُختره که آبهِ شی شِهنشای آفت اقلیمه،“

وختِیکـه ارب بچه نامِ مُغلل دُختر ره شِنید، پایای شی سُستی کَـد، نـزدیك بُـود از حـال بُوره که دَ سختی خود خُو دَ اُطاق

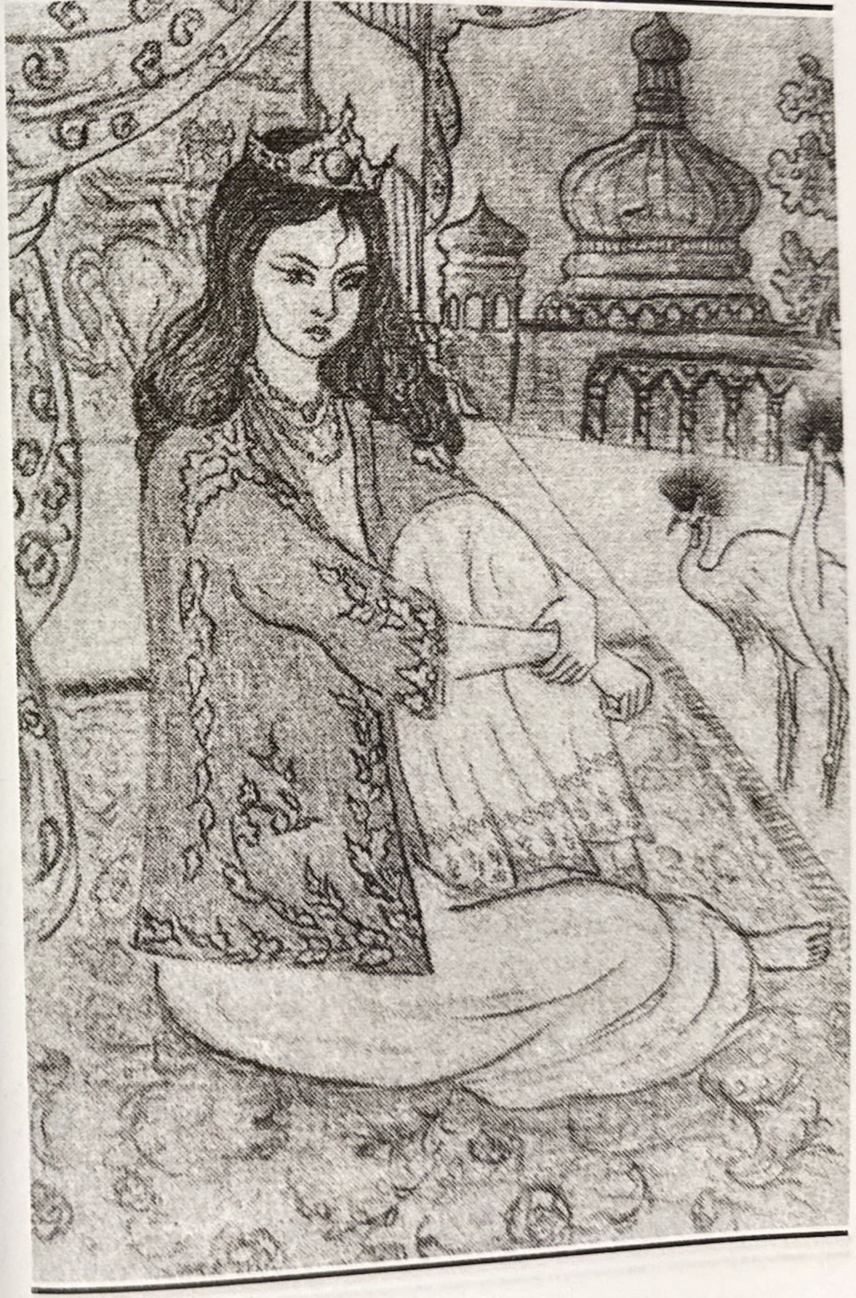

خُو رسنده و از حال رافت۔ وختیکه ارب بچه بیدار شُد، دِید اَفتو رُوی دَ غُروب شُده، آسمو سرخ بو گی کدام عاشِق کُشته و خون شی د۔ آسمو تیت شُده باشه۔

راب بچه دِید علس مُغل دُختردَ روی جاگهِ شی اُفتِیده۔ عکس ره بال کَده توخ کَد، که مُغول دُخترِ نوربند دَ باغِ بوستان پیش ایوان شِیشته۔ راب بچه ار دو دِیدے شی پُر آو شُده، دَ آواز بُلند و سُوزناك شروع دَ بَیت خاندو کَد۔

مُغل دُختر، نوربندو وَرووری
دَ زیرِ تاكِ انگوری
پری زاده ای یا حوری
بِیه نازُوك مُغل مه
اَیا خرمونِ گُل مه

ارب بچه عکس ره گرِفته دَ باغِ قَصر بُور شُد۔ رنگ شی زعفِرانی شُده و بُوگی خون از رگای شی کوچ کَده باشه۔

چِیم خُوره از عکس مُغل دُختر خَتا نه میدَد و با دلِ داغدار بَیت میخاند۔

مُغول دُختر اطلس پُوش
چِراغِ بخت مه خاموش
مَره بازار بُبر سودا کو
بِیه نازُوك مُغل مه
اَیا خرمونِ گُل مه

ارب بچه شاو ره سفید واز کَد۔ تمام شاو مارِ زخمی اَللی پیچ مو خورد و بیتابی مو کَد و پیش درچه قد ماه چارده دردِ دل مو کَد۔

صُوبا که اَفتَو از پاس کووای بُلند هندو کُش بور شُد، دیوِ شاو خیمهِ سِیای خُوره جَم کَده، از دَشت و کووای هزارستو کوچ کَد۔ ارب بچه حمام گرِفته مُوی و کاکُل خُوره قد مُشك و عنبر شُشته سُونِ دربارِ راب شاه رَیی شُد۔ و ختِیکه

راب بچه از دربارِ قصر داخل شُد۔ تمام وزیرای شاه و بزرگونِ مملَکت دَ راهِ شی تعظیم کَده اُوره دَ طرفِ راستِ ارب شاه جای دَد۔ ارب بچه که رنگ شی پریده و چِیمای شی دُو تازِ خُو گشته بُود۔ سُونِ وزیر اِشاره کَد۔ وزیر رُوی خُو سُونِ راب شاه بال کَده گُفت: "اَی قبلهِ عالم! تُوره دَ دادارِ داد گر قَسم، بو گی اِی مُغل دُختر کی یه و از کدم نَسب و خاندانه؟ که شازاده بزرگواره ره از خود و خواب اَندَخته و آرام ره از وجود شی گرِفته ـ"

ارب شاه که از حالِ ارب بچه دل شی خون بود، گُفت: "اَی وزِیر دانا مُغوول دُختر۔ دُخترِ شهنشای آفت اقلیمه۔ مه سالهای سال تلاش کَدُم غیراز عکس شی دِیگه اید نشانی پیدا نه تنَیستُم۔ چند سال پیش یك کَینی جادو گر اِی عکس ره بَلدے می اَوُردو فقط اَمی قس گُفت که 'اِی عکس از مُغول دُختر ره که آیهِ شی پادشای آفت اقلیمه و خِراج از

آفت کشور ره میگره‘ ۔ کَینی جادو گر گُم شُد۔ و دِیگه نِشانی از مُغل دُختر نَدَروم۔“

ارب بچه پیش آتهِ یعنی پادشاه سر دَ زیمی اِشته گُفت: ”اَی خداوند گارِ دادیار! مه باید ای دُختر ره پیدا کَنُم۔ اگه قسمت مه بود رُوی سُرخ پیش تو پَس مَیُم ۔ ای شاهِ جهان! دوری از او ره تَحمل نه میتَنُم ۔ مَره اجازه بِیدی که تن دَ قضا دَده و بَلدے پیدا کَدونِ مُغل دُختر بُورُم۔“

ارب شاه اُو ره اجازه دَد و گُفت: ”بورو اَی دِیدیمه ، مگر خدا ره پُرمُشت نَکو۔ همیشه د۔ یاد ازوُ یاورِ بے کَسان باش۔ اگه خاستِ پروردگار باشه تُو میتَنی مُغل دُختر ره پیدا کَنی۔ د۔ اُمید خدا دَ نِیت راست و تکیه به یزدان ۔ میتَنی دَ سرِ هر سختی بال مشت شُنی و دَ هر مقصد که دَرے بیرسی۔ “

ارب بچه از خوشی اَمو شَاو اید خاو نه رافت۔ گصُوبای گاه آسِ تیز خوره سوار شُده از قصر بُور شُد۔ د۔ بینی دِرختوی ار

دو طرفِ سرك سُون بُرونِ شار حرکت کد، مرغکونِ سحر خیز شروع دَ شورماشورو چیك چیك کَدو بود۔

راب بچه از آواز چیك چیك مُرغکو فامید که دَ گصُوبای شَفَق مُورو و مَلخ، مُرغکو شُکری خدا ره ادا مُونه۔ از زینِ آس تا شُده، زیمی سجده ره و شُکری خدا ره ادا کَده بَلدے قسمت و همت خُو دُعا گُفت۔ و

سوارِ آس شُدهِ و ختِیکه چند قَدم پیش رافت از دُور یك لشکر ره دِید۔ نزدیك لشکر که رسید دید سواری دَلیر زِین و یراق کده آمادِ یَگو جای رافتو یه۔ ارب بچه از سالار لشکر پُرسِید: ”لشکر عزمِ کُجا ره دَره به اُمید خدای یکتا؟“

سالار لشکر دَ جواب گُفت: ”اَی شازاده ای عالم! شاه و امیر سلامَت باشه۔ شاه اَمر دَده که قد شازاده یعنی شُمو باشی و جان ره فدای خاكِ پایِ شُمو کَنی و وَامیشه رِکاب شُمو ره بوسه کَنی۔“

راب بچه گُفت: " سَرِم فدای قدمِ شاه، حاجت دَ لشکر نِیه۔ فقط چند سوار قد از مه باشه۔"

راب بچه قد چند سوار و دُو تازی دَ اُمید پیدا کَدونِ مُغل دُختر خدا ره یاد کَده از دروازی شار بُور شُد۔ سُون بیابونای سوزو آباد رَیی شُد۔ روز تا بیگاه راه رافت و دَم غُروب دَ دامونِ دَشت خَیمه زَد۔ سَرِ سایه بود که سواری شاه دَ قصدِ شِکار رافت۔ تازه شام شُده و کم کم اَوا تَریك شُده بود۔ گُرگ از میش فرق نَموشُد۔ راب بچه یك مادیو (آس ماده) ره دَ دَشت ایله کَد دَ اِی نِیت که: " اگه مادیو گُم شُد، ما میتَنُم مُغل دُختر ره پیدا کَنم ۔ اگه دَ جای مَندو گُم نَشُد۔ تلاش ازمه بی نَتیجه یه۔"

سواری شاه یك آهو ره دَ کَمین گرِفته پیش راب بچه اَوُرد۔ ارب بچه آهو ره از کَمان ختا دَده ایله کَد که، "کُشتونِ ازوُ اَیوان اوبال دَره۔" از خورجِین خُو چند قُرص نان و یك مقدار

نَمك بُور کَده قد سوارای خُو قاطی نوشِ جان کَد۔ شاو ره دَ بیابو تیر کَدند۔ صُبح گاه راب بچه از خاو بال شُد۔ هوا خُنُك و ملایم بود۔ یك دَم دَ یادِ مادیو اُفتاد۔ از پس شی غَدر اَی طرف و او طرف گشت ۔ دید مادیو گُم شُده و یگو نشان شی ام نی یه۔ چِراغِ اُمید دَ دلِ راب بچه روشن شُدو از سوزَ عشق بَیت میخاند:

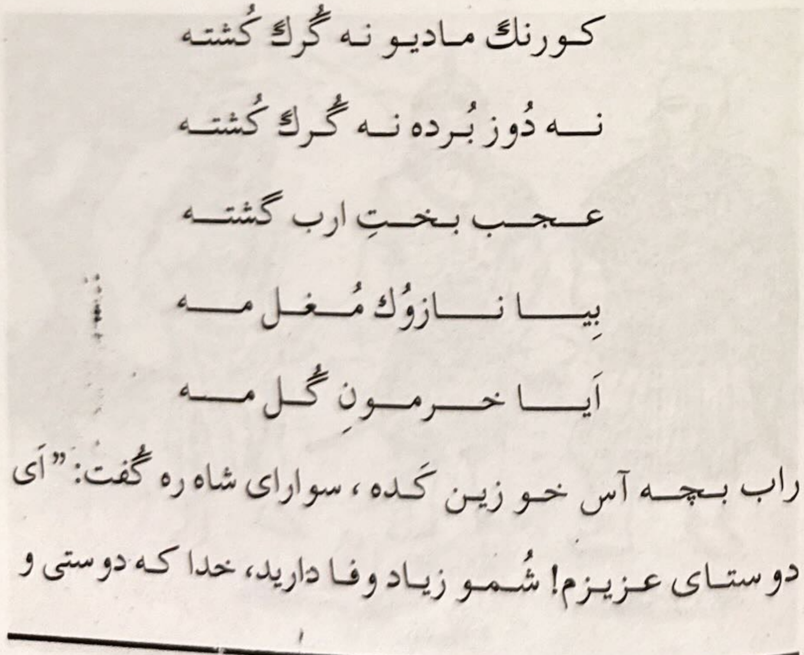

ازی پُشته دَ اُو پُشته
کورنگ مادیو نه گُرگ کُشته
نه دُوز بُرده نه گُرگ کُشته
عجب بختِ ارب گشته
بِیا نازُوك مُغل مه
اَیا خرمونِ گُل مه

راب بچه آس خو زین کَده ، سوارای شاه ره گُفت: " اَی دوستای عزیزم! شُمو زیاد وفا دارید، خدا که دوستی و

درُستی ره پیدا کَده ، شُمو ره کامیاب و سر فراز دَشته باشه۔ بورید شُمو پس دَ قصر۔ مه تنا مورُم تا که مُغل دُختر ره پیدا کَنُم۔ “

سوارای شا ه یك آواز گُفتند: ” اَی شازادهِ عالم ! مو چِطور طور تنا اِشته دَ قصر بر گردی؟ هر گز هر گز۔ مو تا آخری دَم خو از شُمو افازت نی۔ “

ارب بچه گُفت: ” دَ طالع و تقدیر از می نوشته یه کی ما باید تنا بَلدے مُغل دُختر بورُم۔ شُمو باید پس بورید۔ اجازه نه دَرید که قد از مه بایید۔ “

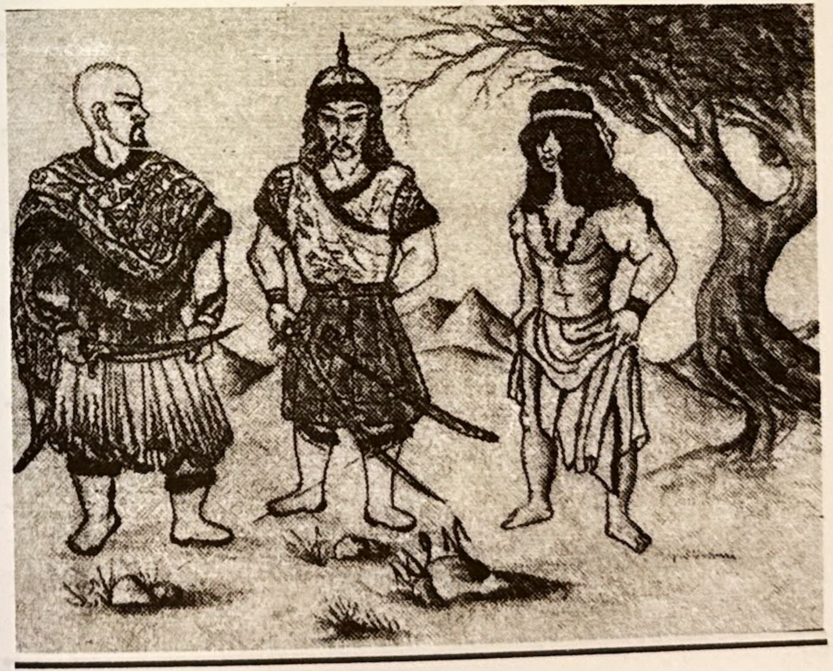

سوارای شاه دِید شِلله شُدو فایده نه دَره۔ پس سُن شارِ رَیی شده و رافتند۔

وارب بچه قد آس و دو تازی دَ سفر خُو ادامه دَد ۔ رافت و رافت تا دَ دلِ صحرا یك تولَی از پیش پای آس شی تیر شُده سُونِ جای نامالوم توتا کَد۔ راب بچه ار دو تازی ره بَلدے گِرفتونِ تولَی ایله کَد ار دو تازی تولَی ره دَوند و دَوندتا که از پیش چِیم ارب بچه گُم شُدند ۔ ارن بچه آس خُو جَولو دَد از پاس ار دو تازی۔ تا که دَ ار دو تازی رسید۔ دید که تولَی ار دو تازی دَ دو طرف شی خوشالی کَده بازی مُونه۔ ارب بچه زیاد تعجُب کَد و بَیت گُفت :

دَ اِی دشتای شیرازی
یکی اسپ و دو تازی

که بـا تَـولَی کَـنه بـازی
بِیـا نــازُوك مُـغـل مــه
اَیـا خــرمـونِ گُـل مــه

ارن بچه تَولَی ره اِیله کَد۔ قد ار دو تازی سُونِ قِبله رُخ مورافت که یك رُوبه از پیش رُوی شی تیر شُد۔ ارب بچه اِی ره دَ فالِ نیك گـرِفته ۔ تـاخت و تاخت تا که از دُور سواد باروی باغ دَ چِیم شی خـورد۔ آس خُـو جَـولـه دَده خُود خُو ده بـاغستو رسـنـد۔ وختِیکه دَ باغ رسِید از آس خُو تا شُده از پخسے باغ بال شُد۔

ارب بـچه دِیـد بـاغ استـه کـه باغ کُجا۔ بِهشت بود یا کاغِ شداد۔ ار طرف جویبار که غُلغُله کَده مورافت ۔ سَوزی زار پُر از گُل و دِرختـای پُـر میوه که دَ سر ار شاخ شی بُلبُل و قُمری نـغـمه خوانی مو کد۔ بُوی میوه و عطر گُل بِینی ارب بچه ره پُر کَـده بود۔ ران بچه دَ مِنے باغ تا شُد، از بینِ دِرختا ارفت تا

که دَ نـازِ آو رسید، دَ بَلے نارِ آو یك پُل بُود۔ از نزدیك پُل آواز سُـرنَـی و ڈول مِیماد۔ ارب بچه دَ بَلے پُل بال رافت که یکدفه چِیم شی دَ مَنے اوض دَ عکس مُغل دُختر اُفتاد۔ از حال رافتو پـایـای شی سُستی کَـد، دَ سختی خُود خو اِداره کَد۔ مُغل دُختر دَ بینِ چند کَنیز شِشته بُود، سُراینده و غَزل خوانا پیش شی هُنر نمایی مو کَد۔

ارب بچه دَ آوارز سُوزناك از سوزِ دل خُو گُفت:

ارب بــچـــه دَ سَــرِ پُـل
مُـغـل دُختر دَ سیلِ گُـل
میـانِ قُـمری و گُل و بُلبُل
بِیـا نــازُوك مُـغـل مــه
اَیـا خــرمـونِ گُـل مــه

مُغل دُختر که آواز ارن بچه ره شِنِید ، زیاد تعجُب کَد۔ دَ دل خُو گُفت: ” نام از مه ره بغیر آتهِ مه دیگه اید کس خَبر نَدره،

اِی کی یه که نام از مه ره بَلَده ؟ "

مُغل دُختر دَ اَمی فکرا بود که ارب بچه دَ پیش شی رَسید، مُغل دُختر دید رو به روی شی یك جوانِ میان باریك، چار شانه و سِپر سینه و بِلند قامت با چَیمای بادامی و از چهرهِ شی مردانَگی و شُجاعت و باتوری مُوباره ایسته یه که شاید از اَی اَللی عیار بچه نه دیده و نه دَ بارے شی شِنیده بود۔ اَمی رَقم ار دو دَ طرفِ یك دِیگے خُو توخ مو کَدند و دیدهِ ار دو قد یکدیگه گیری خورده و سُستی دِ جانِ ار دو دَوید۔ مُغل دُختر پیشنے شی عرق زدو دل دَ دلدار دَد بے آل شُدو از اُوش رافت و بَلهِ تخت دِراز شُد۔ غُلامِ مُغل دُختر (ارب بچه) د بَلے تخت شَند و نَدیمه مُغل دُختر ره دَ اُوش اَورد۔

راب بچه تمام قصای خُو بَلدے مُغل دُختر گُفت۔ قد اَزو دردِ دل کَد و از فراغ و دوری مُغل دُختر شِکایت کَد۔ از تقدیر خُو حکایت گُفت۔ اَمی رَقم چند روز تیر شُد۔ بِلاخِره وختی

جُدایی رَسید۔ چَره که مُغل دُختر باید پس دَ قصر خُو مورافت۔ او ار سال بَلدے اَوا خوری و سَیل و تفریح دَ اَی باغ میماد۔ وختی مُغل سوارای مُغل دُختر آمادے سفر دَ طرفِ قصر شُد۔ دلِ ار دو دَ تپِش اُفتاد۔ چَره که ار دو نه مِخاست از یك دِیگه جُدا شُنه۔ وَلی چاره نه بود باید مُغل دُختر مورافت۔

ارب بچه پُرسید:

" اَی جانِ جانم اُمیدی فردایم! مه چی طور میتنُم جای تُوره پیدا کَنُم؟ "

مُغل دُختر گُفت: " اَی شازادهِ عالم! مه یك منچه گُل ره گرِفته ، سُونِ قصر آیهِ خُو تِیت کَده مورُم۔ تو گُل ره دانه دانه جَم کَده بِیه تا که جای مه ره پیدا کَنی۔ "

مُغل دُختر از جاگے خُو بال شُد و قد چِیمی پُر اُیدیده قد غلامو و کَنیزو سُونِ کاخ خُو رَیی شُدو ارب بچه ره قد کوهِ

غم دَ جای خُو ایشت۔ مُغل دُختر قد خود خُو یك منچه گُل ره گرِفته دَ راه تِیت کَده رافت۔ ارب بچه از پاسِ مُغل دُختر گُل ره دانه دانه چینده مورافت تا که نزدیكِ قصرِ آتے مُغل دُختر رَسید۔ چون یا از یك دِیگے خُو فاصلهِ کَلو دَشت۔ ارب بچه از دور مُغل دُختر ره دید که قد کَنیزو و غلامو دَ بَینی دِرختو گُم شُد۔ ارب بچه آهِ سوز ناك کَشید و د۔ آوازِ غم انگیز شُروع کَد:

مُغل دُکتر دَ اِی باغی
دُو زولفانت پری زاغی
زَدی دَ دل مه داغی
بِیا نازُوك مُغل مه
اَیا خرمونِ گُل می

اَمی رَقم ارب بچه گُل چِینده پیشِ قصرِ آتهِ مُغل دُختر رسید ایوانِ دید چون کوهِ بابا بُلندو کاخِ فَرعون اَللی کِته۔ دید دَ

سَرِ دروازِ کاخ دَ رواجِ نیاکو عکسِ کَنیشکو ره کَشیده که خِراج اَفت مُلکو دَ نام شی جَم موشُد۔

ارب بچه سر گردو اِی طرف و او طرف کُدم کس ره موپالید تا که از اُو مالومات بیگره ۔ یك دفعه نقشِ پای مُغل دُختر ده دَ بَلے خاك دید۔ شِیشت و جای پای اُو ره قد دِست خُو لَمس کَد، از دُور یك کَینی پیدا شُد۔ کَینی دید یك جوانِ بُلندو بالا ، ماهِ چارده، مردو مردانه، سینه مثلِ سینهِ رستمِ داستان ۔ کینی هنر مندی خُدا ره آفری گُفت۔ دید که ارب بچه دَ اَی طرف و او طرف موره و بے تابی نه۔ کَینی نزدیك رَسید و پُرسید: ” او سُوری، چی زیمی تایِ پای تو سُرخ اَمده، قد خاك چیز ڈونڈل مو کَدی؟ از قدو قَوارے تو مالوم مُوشه که غَدر قُوغ خوری ! یا از سر خُو سیر اَمدے که گِردِ قصرِ شاه قدم مِیزنی؟“

ارب بچه خلطے غَجِیری ره سُون کَینی پیش کَدو گُفت :

آجَی ما بچهِ تو، تو آبهِ مه۔ مه اَوا خوای مُغل

دُختروم----------------“

تَبالی گُفتوی ارب بچه تامو نه شُده بود که کَینی گُفت: ” رَستی که اَجب سوری جوانی! نامِ مُغل دُختر ره از کُجا بَلَدی ؟ مه که دایهِ شی استوم ۔ نه شِینِیدم که اگو نامِ دُخترِ شاه ره خَبر باشه۔ آلی تو توره نه گی۔مُغل دُختر ره گله کده صوبا بِیگا قُوده مَیه و او ره طوی کَده مُوبره۔ “

وختِیکه ارب بچه اَی توره ره شِنید، رنگ از رُوی شی پَریدو ورخَطا گُفت:

” آجَی تُوره دَ خُدا ! یَگو سر اِیشته کُو که ما طاقتِ دُوری مُغل دُختر ره نه دَروم۔ “

کینی دل شی بَلدے ارب بچه غَدر تَفید۔ گُفت: ” او بچه غَدر بِیتابی نَکو ، اجَله کارِ شیطویه۔ تو غَدر مَنده مالوم موشی، ایتر کو که اَمشاو دَ خانے مه بُورو خوب دِم خُو راس کُو۔ صُبا شاو ، تو ره قَد خُو دَ اوماغِ منڈیل بندی مُغل دُختر موبرُم و

یَگو چاره مونُم۔ “

کَینی اربْ بچه ره دَ خانهِ خُو بُرد۔ ارب بچه اُو شاو ره دَ راحتی دَ خانے کَینی خاو شُد و خُوب دَم خُو راس گَد۔

صُبای شی قَد کَینی دَ سَیلِ شار رافت۔ شاو که پس آماد، کَینی اُو ره خوب نقس و نِگار کَده و کالای دُختر خُو دَ جان شی دَد۔ ارب بچه رَقمِ دُخترِ زیبا اَللی قد نازو کرِشمه سُونِ کاخِ شاه قَد کَینی قاطی رافت۔ وختِیکه ار دو از دروازهِ تالار دَاخل شُد۔ راب بچه دِید که عَجب تالار ره،تمامِ دربار ره قَد قندیل های زیبا اَزِین بندی کَده بود۔ مُغل دُختر ره بِیری جور کَده دَ بَلے تخت شَنده۔ مُغل دُختر چند برابر زیبا و مَقبول شُده بُود و وختِیکه ارب بچه، مُغل دُختر ره دِید دل شی تا رافت۔ قابو بود از خُود بیخود شُنه لیکن دَ سختی خُود خو اِداره کَد۔

ارب بچه دَ کالای دُختری کَینی دَ یك گُوشه شِیشت و دل

شی از غَم پُر بُود۔ خاتونو و دُخترونِ شاه و وزیرای شی تمام دَ شور و شَغب خُو مصروف بود، که نوبت دَ غَزل گُفتو و بَیت خاندو رسید۔ دُخترِ وزیر رُوی خُو سُونِ کَینی بال کَده گُفت:

" آچول! اِمشاو باید دُختر تُو غَزل بُگیه:"

ارب بچه چِیم خُو از مُغل دُختر خَطا نمی دَد۔ ار دو دَ انتِظارِ دِیدو یك دِیگه، لَبا خُشك شُده بود۔

کَینی ارب بچه ره توکی زَده آیسته گُفت: " بَچِی! مو گیه غَزل بُوگی، چی چاره مونی ؟"

یکدَفه ارب بچه دَ اَوازِ زَنانه دَ بیت خاندو شُروع کَد:

مُغل دُختر اَلوندی
که تو منڈیل ره کج مَندی
دلِ ارب ره بَر کَندی بِیا نازُوك مُغل مه
اَیا خرمونِ گُل مه

مُغل دُختر اَوازِ ارب بچه ره۔ شِناخت، بال شُده منڈیل ره دَ یکطرف اندخت، از جای خُو بال شُده منڈیل ره دَ یکطرف اندخت، شرو شور بال شُد۔ تَمامِ کس سَرِ کَینی قار شُدند که دُختر تو چی رَقم غَزل خانده که فرخنده (مُغل دُختر) اِی قَس دَ غَصب اَمده۔

از دِستی بیتابی و شر شورِ مُغل دُختر، مَجلس منڈیل بندی خَراب شُد۔ ارب بچه قَد کَینی پَس دَ خانے کَینی ارفت۔ دَ خانے کَینی راب بچه غَدر بیتابی مُو کد که " مه دِیگه طاقتِ دُوری مُغل دُختر ره نه مِیتنَه۔

کَینی اُوره دِل داری دَده گُفت: " خَیره، صُبا شاو مَجلس خِینه یه، ما تُو ره بِسم قَد خُو موبرُم۔"

صُبا شاو کَینی راب بچه ره قَد خُو دَ کالای دُختر دَ کاخِ پادشاه بُرد۔ دَ رسمِ حَینه غَدر بِیرو بار بود۔ کَینی قَد ارب بچه دَ مجلِس دَاخل شُد۔ بعد از خَینه کَدو دِستا نوبت دَ غَزل

خوانی رَسید۔ بِسم دُخترو دَ جان، ارب بچه چَسپِید که” تو غَدر خوبشی غَزل مُو گی، اِمشاو اَم باید یك خوب بَیت بیخانی۔“

ارب بچه تُوره نه گُفت۔ گَینی دَ بَغلِ اُو ٹو گی گَد که ” چی چاره مونی۔ “ ارب بچه شروع دَ بَیت خاندو گَد:

مُغل دُختر دِستا ره خَینه کردی
به مو قولِ وفا کردی
ارب ره دَ دَرد مُبتلا کردی
بَیا نازوُك مُغل مه
اَیا خرمونِ گُل مه

آوازِ ارب بچه غَم انگیز بود۔ مُغل دُختر که اِی بَیت ره شِنید، بیتاب شُد۔ از تخت تا شُده و مجلِس ره بیرو کد۔ بِسم تمام گَینی ره قار شُده و اردو ره از قصر بور گَد۔ گَینی سرِ ارب بچه قار شُد و گُفت: ” او بچه! تو چَره مجلِس ره بیرو و

لِیگَڈ گَدی؟ صُبا شَفق مُغل دُختر ره موبره۔“

ارب بچه گَینی ره گُفت: ” صُبا پیش از شَفق مه ره از خاو بیدار کُو۔“

گَینی قَبول گَد گُفت که ” به شرطی که اِم دَفعه خَراب کاری نه گَنه۔“ ارب بچه قول دَد۔ شاوِ تمام ارب بچه چِیم شی سون آسمو بُود و پیشِ خدا دُعا مو گَد که مُغل دُختر از اُو شُنه۔

یك وخت ارب بچه بیدار شُد، دید که گرمی دَ تمام جای تُنُك شُده۔ راب بچه پیش گَینی رافت از او گِیله گَد که چَره اُو ره بیدار نه گَده، گَنی گُفت۔ که اُو از ترس که ارب بچه اُوره بِسم دَ بَلا نندَزه۔ گَینی گُفت: ”دَ شَفق قُوده مُغل دُختر ره بُرد، دیگه اُو ره از یاد خُو بُبر۔“

آهِ ارب بچه بور شُد۔ گَینی دِستی راهِ قُوده ره بَلدے از اُو نِشو دَد۔ ارب بچه گِریه و ناله گَده دَ طرفِ بِیابو رافت تا که از

پیش چِیم کَینی گُم شُد۔

راب بچه سنگ دَ پای خورده، سر گردو دَ دَشت و کوه موراففت ، از غَم مُغل دُختر دل شِیبقه بود، کوهِ غَم دَ بَلے شی کوربه کَده بود۔ چاشتِ روز دَ یك وادی خوش آب و اَوا رَسید۔ از مَندگی پایای شی اَولِیله زَده بود و طاقتِ پیش رافتو ره نه دَشد۔وادی سبزه زار و قول و قوبی از دِرخت و پُر از گُل های رنگ گا رنگ و لاله، نه تَنیست دلِ ارب بچه ره خُوش کَنه۔ اَمی رَقم پیش رافته دَ مشکلی تَنیست خُود خو از بَینِ درهِ یك دریا تیر کَنه۔

ارب بچه از مَندگی بیحال شُدَد۔ دَ نِیتِ دَم رَسی دَ تای دِرختِ سیو شِیشت۔ چِیم شی دَ سیوای سُرخ و پُر آو خور۔ چون که از گشنَگی و تُشنَگی بی حال شُده بود ۔ دَ سختی بال شُده چند دَنه سیو از دِرخت کَنده و دَ کُنڈے دِرخت تکیه کَده و سیوا ره نوشی جان کَد۔ کَمی جان گِرفت۔ بِسم دَ

سفر خُو ادامه دَد۔ رافته رافته تا که از دَرهِ زیبا بُور شُد۔ دَ دَشتای پِراخ رَسید که سرو پای نه دَشد۔ ارب بچه خُدا ره یاد کَده پیش مورافت ۔ که دوُری مُغل دُختر اُوره بیتاب کَد۔ از سوزِ غَم از تای دِل خُو دِ بَیت گُفتو شروع کَد۔

مُغل دُختر سفر کرده
لِباسِ خوب دَبر کرده
سر از خانه بَدر کرده
مه ره خونِ جگر کرده
بِیا نازُوك مُغل مه
اَیا خرمونِ گُل مه

راب بچه بَیت خانده و غَزل گُفته گی از قصا و قدر گِیله مو کَد و گی از بخت خُو مِینالِید۔ اَمی رَقم قد غَم دل قاطی ارب بچه روز ره تا بیگا راه رافت تا که دَ دَم غُروب دَ سَرِ دُو رایی رَسید حیران مند که از کُدم راه بُوره و مُگل دُختر ره از

کُدم راه بُرده؟ دَ آوازِ بِلند شروع کَد:

رسِیدُم سَرِ دو رایی
نه راه پیدا نه روشنایی
امان از دردِ تَنایی
بِیا نازُوك مُغل مه
اَیا خرمونِ گُل مه

آوازِ ارب بچه دَ گوشِ مُغل دُختر رَسید که زیاد از ارب بچه دور نه بود۔

مُغل دختر فامید که ارب بچه از پس شی زَبیته مَیه ۔ قافِله ره اَمر دَد که شاو شُده و آوا تَریك شُده موره۔ زنگولا ره دَ گردونای اُشتُرو بسته کِید۔ قافِلے قُوده ، دَ گردونای اُشتُرو زنگوله بسته کَدند۔

اَمی رَقم که اُشتُرو مورافتند۔ آوازِ دِرنگ دِرنگ زنگولا دَشت و صارا ره پرُمو کَد۔ وختِیکه آوازِ زنگولا دَ گوشِ ارب بچه رَسید نَزدیك بُود از اُوش بُوره دَ خوشی ازی قافِلے مُغل دُختر پیدا شُد۔ از خوشی دیدُوی ماشُقه دَم دِ جان شی دَوید۔ گویا که دوباره دَم گرفت۔ قدَمای خُو زود و تیز تر بال کَد۔ دَیده دَیده تا خُود خُو دَ کاروانِ مُغل دُختر رَسند و دَ اَوازِ بِلند شروع کَد دَ بِیت خانی:

مُغل دُختر گُلِ غوزه
بِلند و بالای کج موزه
دِل تو دَ مه نه مُسوزه
بِیا نازُوك مُغل مه
اَیا خرمونِ گُل مه

سوارای قُوده دَوید ارب بچه ره گِرفت کش گیرك کَده پیش سارو بُرد۔

مُغل دُختر از کَجاره تا شُد۔ آس دِیگه طلب کَده سر شی شِیشته سُونِ راب بچه رافت۔ وختِیکه پیش راب بچه رَسید۔

پیشِ سارو اِلتِجا کَد که دَ اُو کار نَگره گُفت که : ” اِی مَلنكِ آتـهِ مـه اَستـه، که زیاد وفاداره ۔ مو ار دو از ریزَگی قاطی کِیٹه شُدے۔ “

سـارو ارب بچه ره اِله کَد و قد از اُو غَدر خوبی مو کَدند۔ یك آس بَـلدے شی دَد تا قَد از وااَم سفر باشه۔ ارب بچه از دَیدونی مـاشُـوقـه چِـراغِ اُمیـد دَ دل شـی روشن تر شُده گویا که از نَو زنـده شُـد۔ سـوارآس شُـده و دَید که مُغل دُختر رقَمی سوار کـارا اَلـلـی چـابُك و چالاك سوارِآس شُده و جوره جوره قد شـی مورافت، و راب بچه طرفِ ماشُقهِ خُو تُوخ کَده ای شعر ره گُفت:

مُـغـل دُختـر گُـل بَـدیـو
چـی پَـم کـردی سَـرِ مَـدیو
دَ اِی دشتـا بِیـدی جَـولـو
بِیـا نـازوُك مُـغـل مـه

اَیـا خـرمـونِ گُـل مـه

مُـغـل دُختـر و ختِیـکـه غَـزل ره شِـنید آس خُو جَوله دَد۔ چند میـدان تـاخـت کَـد۔ ارب بـچـه دَ دل خُومُغل دُختر ره آفرین گُفت و سونِ اُو موسخندی کَده گفت:

” خَبرنه دَ شتُم که مُغل دُختر سوار کار اَم باشه۔ “

ارب بـچـه قـد کـاروان قُوده مورافت و دَ اِی فکر بود که چی چاره کَنه تا مُغل دُختر ره از چَنگلِ سارو ختا دَد۔ دَ موراد و مقصد خُو بیرسه۔ و ختِیکه کاروان دَ یك جای آبـاد و خُـرم رَسیـد۔ ارب بچه از سارو پُرسید: ” اِی جای چی نام دَره؟ “

سارو گُفت: ” اِی منطَقه ره شَلك لنگر مُو گیه۔ “

ارب بچه قد آوازِ سوزناك شروع کَد:

رَسیـدُم بَـر شَـلك لـنـگـر
بـه دیـن پـاكِ پـیـغـمـبر

اگر مصلَحت ترا باشه
زنم شَوی ترا خنجر
بِیا نازُوك مُغل مه
اَیا خرمونِ گُل مه

قُوده اَزی که فکر مو کَد اُو مَلنگه دَ شی چندو اعتِنا نَکد و کاروان از وادی شَلك لنگر تیر شُد۔ ارب بچه قَد کاروان قاطی مورافت و گاهی قَد مُغل دُختر جوره رکاب میزد۔ کاروان دَ یك وادی دِیگه رَسید که ار طرف پُر از دِرختو و جوییار، تا چِیم کار مو کَد دِرخت بُود۔ دِرختوی چِنار، اَرار و بیدو ، سیو، توت و شفتالُو۔ کاروان از بینِ دِرختو و وادی دَ تیر شُدو بود که ارب بچه پُرسید:

" اِی وادی چی نام دَره؟ "

سارو گُفت: " اِی وادی دره قول تَرك شیوه یه۔ "

ارب بچه بَیت ره شروع کَد:

رسِیدُم بَر تَرك شیوه
مُغل دُختر شَوی بیوه
شُوی نادوی تُو یه لیوه
بِیا نازُوك مُغل مه
اَیا خرمونِ گُل مه

آس ارب بچه قَد آسِمُغل دُختر جوره جوره مورافت۔ ارب ه دَ اِشاره قَد مُغل دُختر گُفتگو مُو کَد۔ وختِ سایه پَریدو دَ شارِ شُوی مغل دُختر رَسیدند۔ مُغل دُختر پَس دَ کجاره شِیشته بود۔

وختِیکه کاروان قُوده دَ شار رَسیدند۔ شار چِراغانی و مَردم سَ شور و شَغب و غُلغله بُود۔ ار طرف رَقص و پای کوبی بود۔ ارب بچه حال شی ار لاضه خراب تر شُده مورافت۔ قُوده دَ پیش قصرِ شُوی مُغل دُختر رَسیدند۔ راب بچه قصرِ دید که کاخِ زیباو تَخت جمشید اَکلی پِراخ و

دلکش۔ دِرختونِ پُر گُل و میوه دار پیشِ کاخ ره بِهشتِ بَزین جور کَده بود۔ داماد مالوم نه موشُد، پادشاه خُود شی دَ استِقبال بیری آمده بود۔ پادشاه مُغل دُختر ده دَ قصر بُرد و راب بچه ره دَ یك گوشهِ کاخ جای دَد۔

ارب بچه او شاو ره مَنده و خَسته دِ قصر تیر کَد۔ مَردم تمام دَ شور و شوق، طوی بودند، شاه اَفت روز طوی اعلان کَده بود۔

گصوبای دِیگه که راب بچه از خاو بیدار شُد۔ پیش کِلکِن کاخ اِستاده شُده باغ و بوستانِ کاخ ره تماشا مو کَد۔ دَ یادِ مُلكِ خُود اُفتاد۔ دَ یادِ راب شاه که همیشه داد یار و عادل بُود۔ دید دِیگه چاره نه منده و مُغل دُختر ام از دِست رافت۔ خُود خو دَ ناجوری زَده سَ آوازِ بِلند شروع کَد:

مُغل دُختر حَبیب مه
دَ دردِ دل طَبیب مه

خُدا کرده نصیب مه
بِیا نازُوك مُغل مه
اَیا خرمونِ گُل مه

خَبر دَ مُغل دُختر رَسید که مَلنگ ناجوره وهیزیو (اِیله گویی) مو گیه۔ مُغل دُختر از شاه اجازه گرفت که:

"مَلنگ از ریزگی تا اَلی دَ ناجوری دل دردی گرفتار مُوشه۔ ما وختِیکه دِشت خُو دَ بَل دل شی میلُوم، مَلنگ جور موشه۔"

شاه اجازه دَد۔ مُغل دُختر پیشِ ارب بچه رافت و گُفت:

"زیاد بیتابی نَکو، دامَد ناجوره، جور شُدنی نی یه۔ تُو حوصله کُو۔ یزدان دَ داد مو میرسه و مو یَکو چاره مونی۔"

ارب بچه خوشال شُده آرام گرفت۔ صُبای گاه چند نَفر ره دَ کِرایه گِرفت و چند آس خَرید۔ قَد نفرای خُو پیش دروازے شرقی شار وعده ایشت۔ و خُو شی پیش شاه و مُغل دُختر رافت۔ از شاه و مُغل دُختر اِجازه گرفت که باید پس دَ شار

کُو بُوره۔"

دَ وختی رافتو ارب بچه شروع کَد دَ بَیت گُفتو:

مُغل دُخترتُو حَی باشی
سَرِ کوه گُلِ نَی باشی
مَنے گُل کَم یاب باشی
بِیا نازُوك مُغل مه
اَیا خرمونِ گُل مه

ارب بچه قَد سوارای خُو از دروازے شرقی شار بُر شُد و دَ سونِ شمال تاخت کَد۔ تا که خُو خو ده راهِ شَلك لنگر رَسند و شاو ره دَ اونجی دَ دامونی دَشت تیر کَد۔ سفرِ راب بچه تا شار شی یك هفته طول کَشید۔ تا که دَ شار خُو رَسید و تمام حکایت ره بَلدے ارب شاه نَقل کَد۔ ار کس که از شارِ شوی مُغل دُختر میماد اوال ماشوقه و شاه ره جویا مُوشُد۔

دَ یکی از روزا که راب بچه کالای شایی دَ تن دَشت ۔

سوارای خُو تیار کَده دَ قصدِ سفر رَبی شُد۔ دَ راه یك کاروان ره دید و خُود خُو دَ پیش ساروی کاروان رَسند۔ احوالِ شاه و شار شی پُرسان کَد۔ سارو ده صد افسوس گُفت:

" شازادے بزرگوار که ناجور بود از دُنیا رافت۔ ار چند که شاه تداوی کَد بِلاخره شازاره جان به حق دَد۔ تمام مردم شار ره عزادار کَد از بد بَتر ای که بیری شاه زنده بیوه مَند۔"

راب بچه صد افسوس خورد و قَد سوارای خُو طرف شارَ شوی مُغل دُختر رَبی شُد۔ وختِیکه راب بچه قَد سوارای خُو نزدیك دروازے شار رَسید۔ پیره دار دروازه که از مَنے روباط راه ره توخ مُو کَد۔ وختِیکه سوارا ره دید احوال دَ شاه رَسند که:

" چند سوار از دور دَ تاخت مَیه۔ شاید کُدم پیك (خط رسان) باشه۔"

سالارِ دروازه وان خُود شی پیش دروازه آمَد۔ وختِیکه راب بچه قَد سوارای خُو پیش دروازه رَسید، دروازه وان از اُو

استقبال کَده پُرسید:

” شُمو کی اَستید و از کُجا مَید؟“

ارب بـچه دَ صد ادب و احتِرام دِست خُو دَ بَلےِ سِینهِ خُو ایشته جواب دَد۔

” ارب بـچـه اَستُم بـچـهِ ارب شاه۔ دَ پُرسونِ احوالِ شاه و مملَکت اَمدُم۔“

دروازه وان وا ره تـعظیم کَد و قاصِد دَ پیش شاه رَیی کَد که ” راب بچهِ مُغل شاه اـمده و دَ زودی دَ دربار میرسه۔“

وختِیـکه مُغل دُختر اِی خَبر ره شنِید خوشال شُد و فامید که ” اِی کار چاره جویی ارب بچه یه۔“

ارب بـچـه قَد سوارای داخلِ دربار شُد دید که قصری شاه که چـنـد روز پیـش از اوماغ و شادی روشن بُود، امروز تمام شی سیاه کاری شُده و دَ غرقِ ماتم مه۔

ارب بـچـه پیشِ شاه تعظیم کَده و اُو ره تسلِیت گُفت و برای شی آروزی صَبر کَد ۔

شـاه دَ جـواب گـُفـت: ” شهـنشـای عالم امیر سلامت باشند دامـاد شُـمو عُمر خُو دَ شُمو بخشید۔ یك دُنیا تَشکر که دَ غَم مو شَریك شُدیند ۔ “

ارب بـچـه گـُفـت: ” اَی قبلهِ عالم ! عُمرِ تمام دَ دِستی خُدای یـکتـا یه، ار چی مصلحتِ اُو باشه۔ مَنزل کُل مو مَنزِلِ آخِرت اَسته۔ اَلی مصلحت چی یه؟“

شاه گُفت: ” اَی امیرِ دِلیر! بچهِ مه خُو رافت اَلی مه قَد دُختری شـاه چـی کَـنُـم۔ روی نـه دَروم کـه مه اِی ره پیش شاه بُبرُم۔ چـون شـاه از ناجوری بچهِ مه خَبر نه دَشد۔ مه دِیگه وارث ام نَدرُم۔ موسون مه خُشکه۔“

ارب بـچـه دل شـی بَلدے شاه غَدر سوخت و قَد چِیمای پُر آو گُفت:

"ار چی مصلحتِ شاه باشه۔ خُدا که داد گره، دوستی مو و شُمو ره دَوام دار دَشتی شه۔ اگر اجازه باشه مه دُختری شاه ره دَ شار شی بِرسننُم ؟ "

شاه قَبول کَد۔

صُبح گاه سرِ خُنکی راب بچه، مُغل دُختر ره گِرفته قَد سوارای خُو از شاه خُدا حافظی کَده از شار بُور شُد۔

وختِیکه راب بچه ع مُغل دُختر دَ شار مُغل شاه رَسیدند۔ مُغل شاه کَلو تعجُب کَده پُرسید:

" اَی جوان ! تُو کی اَستے و دُختر مه چَره اَوردے؟"

ارب بچه تمام ماجِره ره راس از سیر تا پیاز بَلدے بادشاه نَقل کَد۔

شاه انگشت حیرت دَ دندو گرِفت و گُفت:

" اَی جوانمرد! سلطنت راب شاه پُر بَقا باشه۔ ار چی قسمت از طرفِ خُدای یکتا باشه۔ ارب شاه عُمر خُو دَ جوان مردی و

داد تیر کَده۔ آوازهِ عدل شی ره زیاد شِنیدُم۔ "

از راب بچه خوب استقبال شُد۔ بلاخره مُغل شاه، مُغل دُختر ره دَ نکاح راب بچه اَورُد و پنج من طلاِ سُرخ قَد تُحفتهِ زیاد ارب بچه و مُغل دُختر ره پیش ارب شاه رَیی کد۔ ارب بچه دِستِ ماشوقے خُو

فرخنده (مُغل دُختر) ره گرِفته از شاه خُدا حافظی کَده سون شار خُو رَیی شُد۔

دَ بُرونِ شار از آس خُو تا شُده زیمی ره سجده و شُکرِ خُدای یکتا ره د۔ جای اَورُد۔ قَد مُغل دُختر سُون غرجِستو و مملَکت خُو ارب شاه رافت۔ و دَ اونجی خُوب دَ خوشی زندگی و پای ام پیر شُدند۔

☆☆☆☆

سر کش

دَ زمانای گاه دَ قول و دَره مردُم کَم بود۔ بسیاری دَ خوشی بسیاری دَ غم ، مَگر زیادی مردُم دَ سادگی و راستی زندگی مُو کَدند۔ دَ بَلهِ زیمی خُدا یك بَچه زندگی مُو کَد که نه آته دَشت و نه آبه۔ گیی خانهِ مامای خُو گیی خانهِ اَبغه خُو، لیگن نه مامای و نه اَبغه اَید کُدم چندو اُو ره رُخ نَمیدد۔ اَمی رَقم اِی بَچه از بَس که شوخ بود مردُم آغِل اُو ره سر کش نام ایشته بود۔ سر کش وختِیکه جوانی رَسید از آغِل گُم شُد۔ مردُم اَید از اُو احوال نَدشد۔ یك وَخت آوازه شُد که سر کش قَد دُزونی گردون تَنگی گڈ شُده۔

سر کش قَد راهزَنوی گردون تنگی قاطی مال و دُولتِ تاجرا

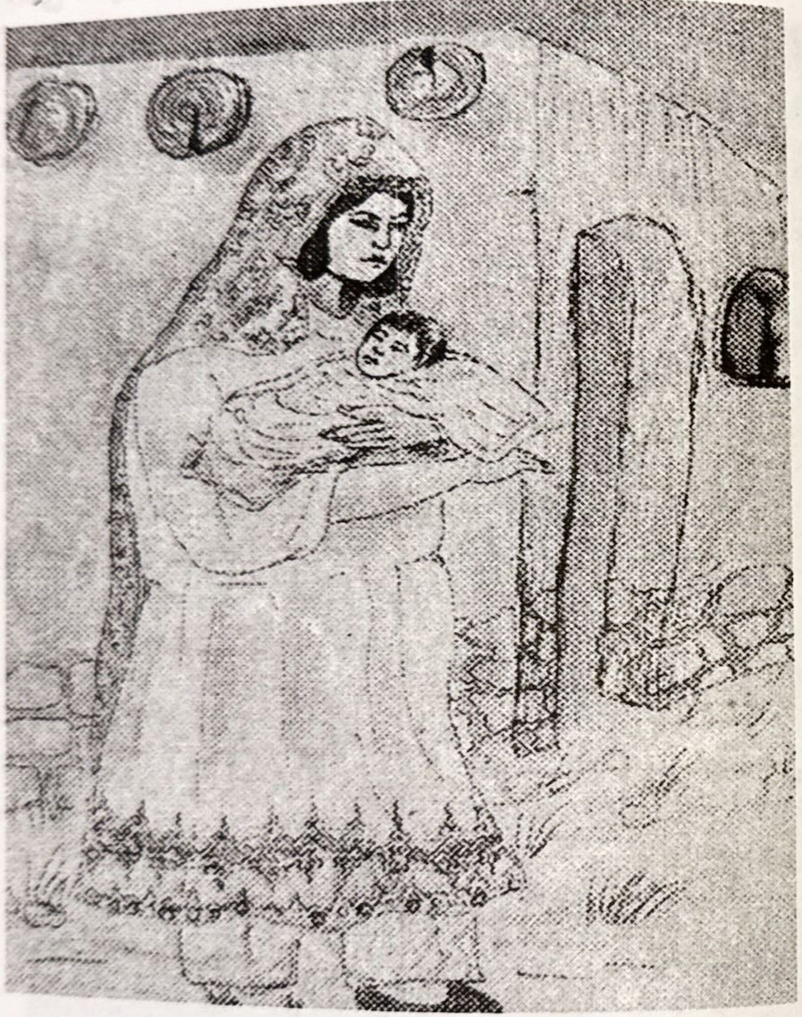

ره و مامورای دُولت ره چُور کَده و واه ره مُو کُشتند۔

سر کش اَمی رَقم روز گار خُو قَد دُوزوو راهزَنوی گردون

تنگی دَ دوزی و قتلو غارت تیر مُو کَد۔

یك روز دوزو یك کاروان ره چُور مُو کَدند که دَ اَمی دوران مینے کاروان یك پیر مردك و یك نو جوان بود که اُو نو جوان ام قوارے سر کش مالوم مُوشد۔ سر کش تعجُب کَده از پیر مردك دَ بارے از اُو نو جوان پُرسید۔

پیر مردك از سر کش اَمان خاست و جواب دَد: "مُو از مُلك مرو اَمدے۔ اَی نو جوان بچه خواندے مه اَسته، آتهِ از اَی بچه سالا پیش دو بچه دَشت اِی ره پیش مه امانت ایسته خُود شی قَدزن و کَلو بچے خُو دَ دَرے آو بخشی خراسو رافت و دیگه پس نه ماد و دیگه اَیداز بچے خُواحوال نه گرِفت۔ اَلی مه اِی جوان ره د پیش آیے و لالے شی دَ دَرے آو بخشی بُرده و تاوِل از وا کَنُم۔"

سر کش از پیر مرد پُرسید: "باکُول ! کُدم نَشانی از لالے از اِی جوان دَرے؟"

پیر مرد گُفت: "نه! اَید نِشانی از لالے از اِی جوان نَدرُم۔"

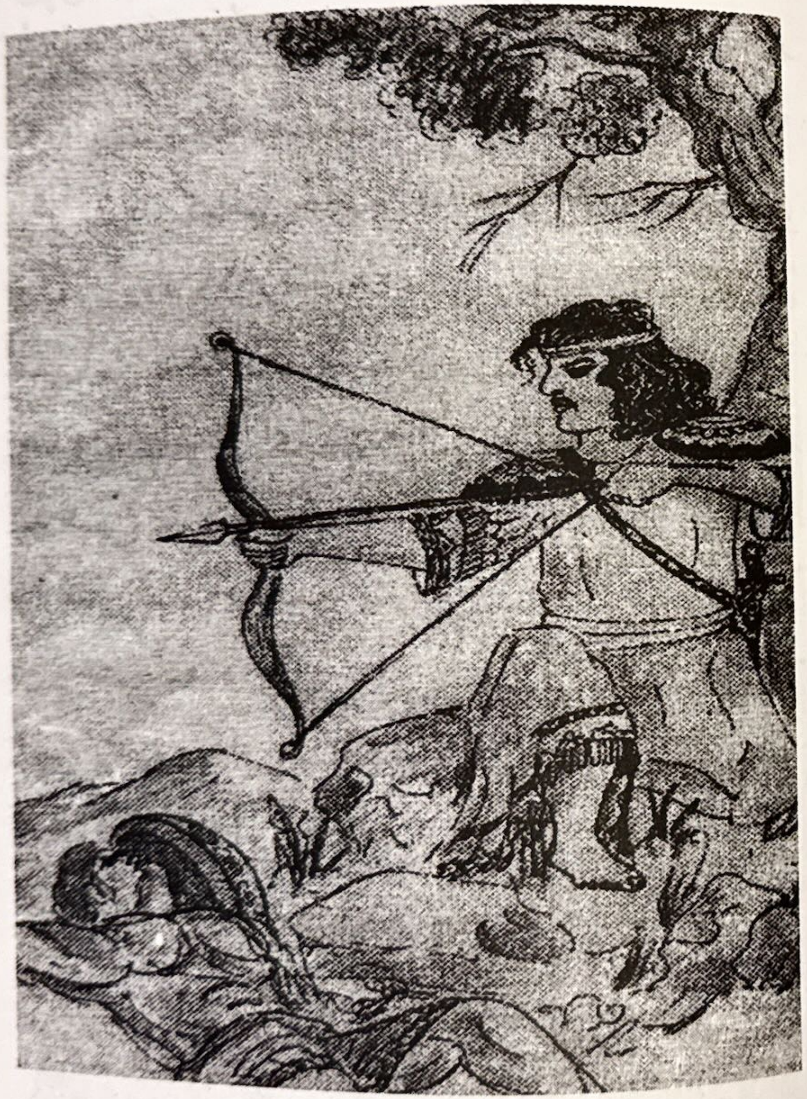

سر کش بِرار خو شِنخته بود۔ گُفت: "تو موی سَفید آدم تا

او نجی رَفته نه میتَنی ـ پس دَ جای خو بُرو ـ مه اِی جوان ره خُود مه رَقَم بِرار خُو دَ جای شی رَیی نُمَ ـ و از شی خوب سر پَرستی نُم ـ "

پیر مرد از ترس و مجبوری تورے سر کش ره قَبول کَد ـ و نو جوان ره تاوِل از اُو کَده خُود شی پس دِست خالی سُون مُلك خُو رافت ـ

سر کش اِی جوان ره خوب قدرو عزت دَده پیش خُو گرِفت اَید دَ جای شی رَیی نَگد ـ سر کش میخاست، اَز نو جوان (لالے) خوره از خُود خو اَللی سر کش و خون خار جور کَنه ـ یك روز رَسید که سر کش سر کردے دُوزو شُد چَره که اُو دَ قتل و غارت، شمشیر زَنی و کَمان گِیری یَکه و قابل بود ـ مَگر بِرار شی بر عکسِ از اُو بود و امیشه اُو ره نَصیحت مُو کَد که دِست خُو از دُوزی و کارای بَد بال کَنه ـ و مُو گُفت که دوزی و اِی کارا عاقُبتِ خوب نه دَره ـ

سر کش دَقِلهِ کوهِ شانه سَنك دَشت یك پنا گاه(جای پُٹ شُدو) دَشت، که گای گای نو جوان بِرار خُو قد خُو دِ کوه

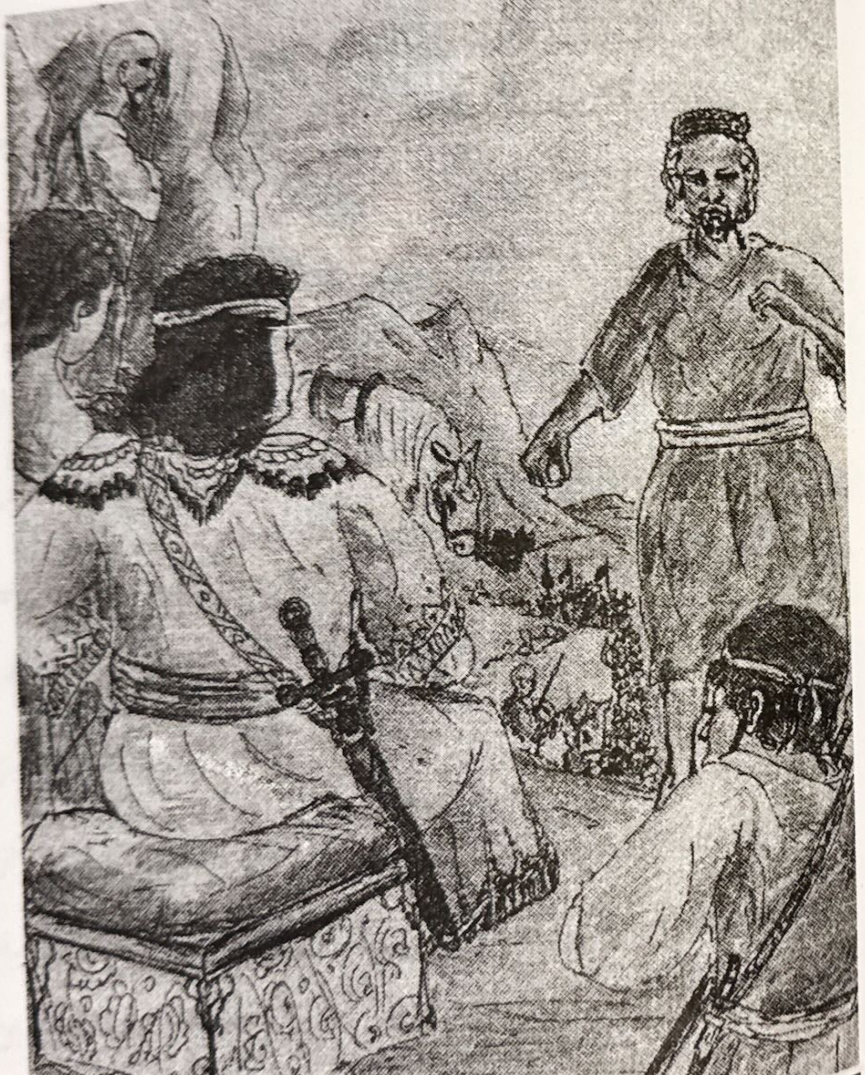

شانه سنگ مُوبُرد۔

دیك دَفعه بِرار شی سر کش ره گُفته بود:

” دَ کوهِ شانه سَنگ قَد از تو یك پَری ره مِنگرنُم۔“

سر کش اُو ره رِشخندی مُوکَد و مُو گُفت: ” تُو دیونه شُدے یا جین تو۔“

یك روز جاسوسای سر کش اَحوال اَورد که : دولت (حکومت) یك لشکر قَد کاروانِ شاه رَیی کَده که اگه دُوزو حمله کَد ، لشکرِ شایی دُوزو ره تارو تامو کَنه۔“

سر کش بِرار خُو قَد چند تاجِیر چینی که اسیر بود، دَ مُلكِ چین رَیی کَد و خُود شی قَد اَشتاد نفر خُو بَلدے جنگ قَد لشکرِ شاهی تیار شود۔

چند روز باد لَشکرِ شاهی جُود خُو دَ گردونِ تنگی نَزدیك کَد۔ دَ اَی وخت جاسوسای سر کش خَبر رَسند که : تمام لَشکر و سپاهی شازاده شیر سواراَسته۔

لَشکر قَد کاروان شاهی دَ گردو رَسیدند۔ شازاده شیر سوار اَید کس ره دَرایی سپاهی خُو مزاحیم نَدید۔

وختِیکه کاروان از گردو بُور شُدند، دَ اَمی وَخت سر کش و لَشکر شی دَ سر کوه کَمین گرِفته دَند۔ از کَمین گاه نَفری سر کش حَمله کَد۔ یك دفعه جنگ دَ بینِ دُوزا (سر کش) و لشکرِ شاهی شروع شُد۔ عسکرای شازاده شیر سوار بلكِ دِرخت اَللی روی زیمی موفتاد۔ چَره که ینزه دار و کمون دار سر کش کَلو ماهر و جنگجو بودند۔ وختِیکه جَنگ گرم شُد۔ سر کش دِید که : لشکر شاهی کَلو اَسته و اُو قَد شازاده شیر سوار برابری نه میتَنه ۔ کمون خُو گرِفته و تیر دَ چِله اِشته ، سینهِ جهان پالوان شاه ره نِشانه گرِفته تیر ره ایله کَد و تیر از سینه در اَمده از پُشتِ جهان پَلوان بور شُد۔ قَد تیرِ دوُم از پُشتِ دل و جِگر سارونِ کاروان ره دَرید۔ عسکرای شاه ورختا شُدند۔ و ختِیکه دِیدند که سالار و سارونِ کاروان

کُشته شُدندو خاستند که دُدتا کَنه لیکن شازاده شیر سوار اَمر دَد که: ” حمله کِین، مو باید دُوزو ره تامو تلخو کُنی۔ “

جنگ دوبارده از سر شروع شُد۔ سر کش قَد نَفرای خُو تا جان دَ رَمق دَشد قَد کمون خُو جانبازی شاه ره پَلل مُو کَد۔ و خُودن شی اَم زَبیته تامو تلخو مُوشُدند۔ دَ اَمی دور سر کش زخمی شُد، و دَ وختِ غروب اَفتَو دَ مَنے کُشته شُدا از اُوش رافت۔ جنگ تا شاو تَریك اِدامه دَشد۔ تا که یك نفر از مَیدوزنده بور نه شُدند۔ جانبازای شازاده شیر سوار دو برابر نَفرای سر کش کُشته شُده بودند۔

دَ نیمای شاو سر کش دَ اُوش اَماد، دِید که دَ بینِ کُشته شُدا پُرتَو اَسته۔ کوشش کَده دَ چند مُشکِلی خُود خُو از مَیدو بور کَد۔ ٹپك خورده (خطا شُده) دَ چند مُشکِلی خُود خُو دَ پای شاه سنگ رَسند از دِستِ که زیاد خُون شی رافتد از سوستی از اُوش رافت۔

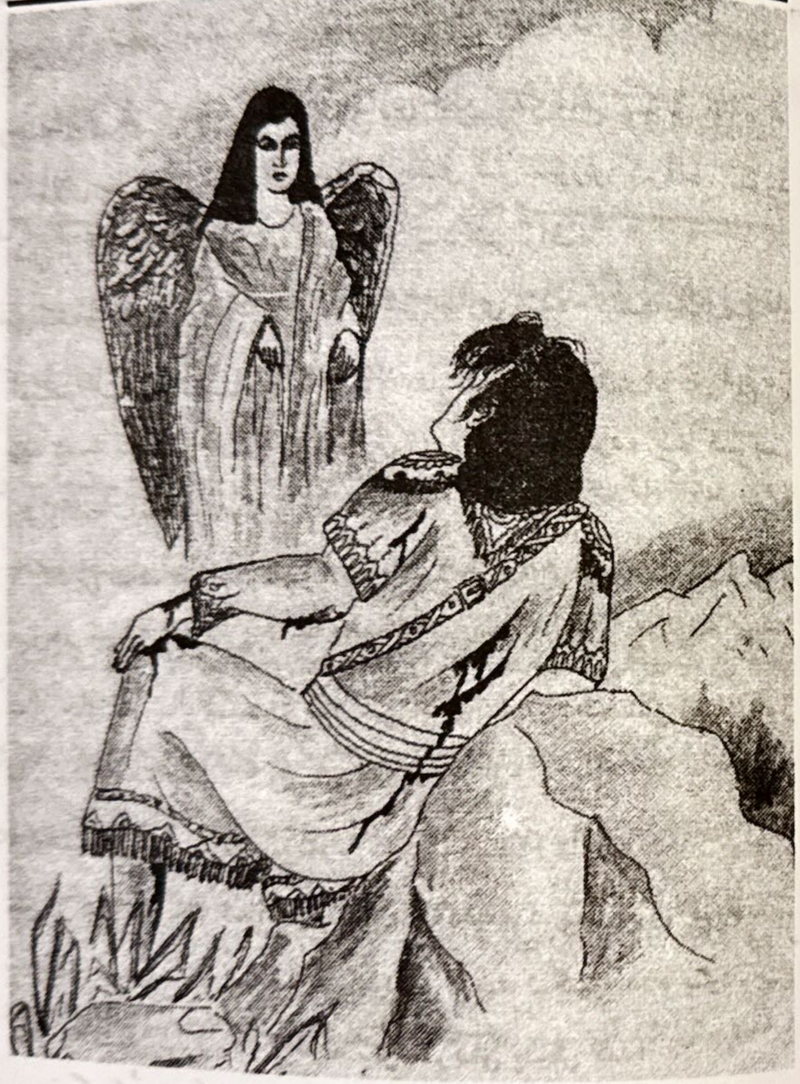

صُبای گاه سَرِ خُنکی سر کش دَ اُوش اَماد۔ دِید: کالا دَ جان شی پاره پاره شُده و زَخم کَمر شی از حد زیاد خراب شُده و

سوزِش نه۔ دَ مُشکِلی از زیمی بال شُده دَ کُنڈے دِرختِ خشك تَکیه زد۔ چِیم شی مُنتَظیر کُمك بُود دَ دل خو مُو گفت: "کش که اِگودَ کُمك مه بایه و------------"

دَ اَمی وَخت که بلای دِیگه سر شی اَماد۔ گُرگُر دِراغ قَد آتیش برقَگ دُنیا ره لَرزند و بارش و سیل تمام جای ره گرِفت۔ سر کشِ مُشکل شی دو شُد دَ سَختی و کش کش خُود خُو از تای بارو جَم کَد۔ مَگر بارو اُو ره اَمان نه دَد۔ کالای پاره پارے شی تر شُده و زخمای شی شیب و غَدر سوزش و دَرد گرِفته بود سوزش زَخم کَمر شی اِی قَس کَلو بود که بارو از یاد شی رافته دِل شی تا تا مورافت دَید خون از زَخمای شی رَیی شُده۔ دِست خُو دَ بِلے زخما ایشته وَلی از دَرد زِیاد بے اَل شُده و آخر از اُوش رافت۔

وختِیکه دَ اُوش اَماد دَید که: آسمو صاف و سوتره رَقمِ شیشه جل جل نه و خُو شی دَ تای دِرختِ کیٹه، سبزو میوه دار

پورتواَ ودِید که زخمای شی کَمی خوبی و جان شی از درد سُبك شُنده۔ اَیرو مَند که دَ کُجا امده؟ دل شی اَماد که لشکرِ شازاده اُو ره اسیر کَده۔ از ترس یك دَم از جای خُو بال شُنه که آواز دَ گوش شی اَماد؛ "پیوَند ---- پیوَند-------- بال شُو۔"

سر کش از ترسِ زیاد زود از جای خُو بال شُد۔ چِیم شی دَ یك پَری خورد ۔ ایرو مَند که اَی دیگه چی مَخلوق اَسته؟

پَری دَ طرفِ سر کش موسخَدی کَد۔ سر کش از دِستی ترس از توره گُفتو مَندد۔ پَری پیش اَماد از دِرخت یك سیو کَده و سون سر کش پیش کَد گُفت: "پیوَند بِیگر---- زیاد گُشنه شُدے!"

سر کش از ترس و گُشنَگی زود سیو ره گرِفته زود زود خورد۔ از ترس اَید نه فامید که چیز مُوخره۔

پُری گُفت "پیوَند بیشی دَ زیمی و سیو ره دَ قراری بُخر۔" سر

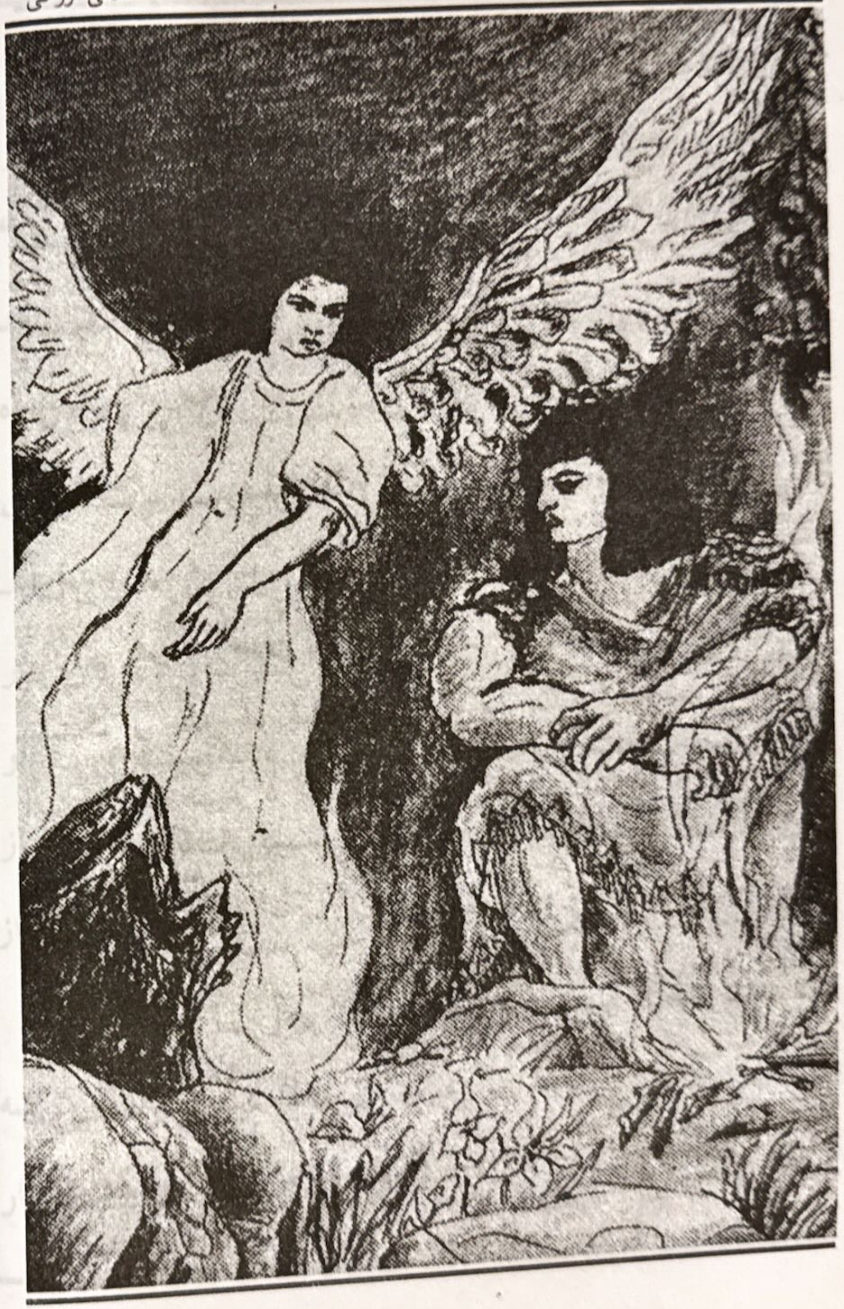

کش شیشت و پَری اَماد دَ بیخ شی شِیشت۔

سر کش کَم کَم سری اَل اَماد و فامید که دَ اَزی دُنیا اَسته تَبالی زنده یه و دَ چَنگلِ سِپای شاه نه اُفتِده۔ دل شی جَم شُود۔ سون پَری تُوخ کَد که: کالای سفِید دَ جان شی یه، پَرای سَفید برف اَللی دَ پَس پُشت شی و یك لاٹے مَل مَل اِیشیل دَ سر کَده۔ سر کش فَقد طرفِ پَری تُوخ مُو کَد۔ دَ اَمی دورو تورے بِرار شی یاد شی اَماد که گُفته بود که: قَد شی یك پَری ره مِینگرنه!۔

سر کش سُن کوهِ شانه سَنگ توخ کَد، فَقط قِلهِ کوه مالوم مُوشُد که پُر از بَرف بُود۔ پَری آواز دَد: "پیوَند----- تُو سر کش نِیے! تُو ره آیے تُو پیوَند نام اِیشته۔ تُو میوَند اَستے----- گُل بیگم آیے تُو------ تُوره دَ سختی و قد خُونِ دل کِته مُو کَد که از ناجوری ازی دُنیا رافت و---------"

سر کش یاد شی اَماد که آیے شی مویای از اُو ره شانه مُو کَد۔

یك روز اَماد که آبے شی نی یه، دَیده دَیده از آغِل پُرسو پال کَد۔ وا گُفتند که: ” آبے تُو دَ پاس کوهِ قاف رَفته۔ “

اُو ار چی اِنتظار کَد مَگر آبے شی پَس نه ماد۔ ار روز سر کوتل مُورافت تا که آبے شی از پاس کعهِ قاف بایه۔ مَگر آبے شی اَید وخت نه ماد۔

چِیمای سر کش پُر آو شُد، سون پَری توخ کَد توره نه گُفت۔ پَری دَپیش چِیمای پُر آوشی مِیرقصید۔ سر کش چِیمای خُو پاك کَد دید که پَری از نَظر شی گُم شُده۔

سر کش فامِید که نام اصلی از اُو پیوَند اَسته که آبے شی (گُل بیگُم) اَیشته بُود۔ دِست خُو دَ کَمر خُو بُرد دید که زخمای شی خُوب شُده و دَرد ام نَدره۔ کَلو تعجُب کَد۔

از تای دِرخت بال شُود کَمی پیش رافت دید که: تمام کوه ره گُلِ لاله، لوگُور، سرخ شَلبِید، چِراغو (روشن) کَده و دِرختای زیاد تَمام جای ره پُو شنده بُود۔ شوپرك آ دَ دَورِ گُل

آمِیگرده و نَشیم یعنی بادِ نرمی گصو بابی آلاف آ ره موج میدَد۔ از دِیدونی جار طرف کَلو خوش شی اَماد طبیعت اُو ره دوباره زنده کَد و اُو سینے خُو از اَوای پاك و صاف پُر کَد۔ و اِحساسِ مُوك کَد که خُوب جَور شُده۔ دِیگه اَید مُشگل نه دَره۔از دِستی خوشالی که دَ کوهِ قاف اَمده و اَلی کس اُو ره گرِفته نه مِتَنهه (اسیر شاه شُده نه میتنه۔ دَ مِنے چَمن زار وَ کَشت و گُزارره شروع کَد تا که دَیك نارِ آو رَسید خُود خُو دَ آو اندَخت ۔ آو یخ بُود، دَ اُو خوب خُود خُو شُشت ۔ قَد یك سیزو و تا که دَ جیب ش بُود ، گرِفته پار گیای کالای خُو کُوك کَد۔ خوش و خوشال چند روز دَ قادِ سَوزی، دِرخت پُر میوه دَ کوهِ قاف تیر کَد۔ و پُری ار روز از شی آوال مِگرفت۔

یك روز سر کش دِستی پَری ره که بیخ شی شِیشته بُود گرَفت و یك دَم چِیخ زَد۔ چَره که دِستی سر کش دَر خورد۔ پَری از جای خُو بال شُده از پیش چِیم سر کش گُم شُد۔

سر کش که دِیگه سر کش نه بود پیوَند نام دَشت از سوختونِ دِست خُو، کَلو تعجُب کَد۔

پَری دِیگه مالوم نه شود تا که دِستی پیوَند خُوب نه شُد۔

پیوَند از تَنایی نِزدیك بُود دِیونه شُنه! ۔

یك روز سر کش دَ جَنگل رافته تالِ التر غنه کَمو ره گرِفته تونٹی زَده کَمونِ ماکم و چند دَنه تیرای تیز جور کَد۔

یك اَوو که اَمیشه از پیش روی پیوَند میماد دَ چالاکی از پیش پیوَند تیر شُد۔ یك دَفه پَلنگ غُرش کَده بَلے آوو اَمله کَد۔ پیوَند دید که : آوو پیش و پَلنگ از شی اُو ره موڈُونه۔ پیوَند تیر ره دَ چلهِ کَمو بند کَده دَویده خُود خُو دَ راهِ پَلنگ اَندخت۔ پَلنگ آوو ره اِیله کَده بَلے پیوَند دَوید۔ پیوَند تیر ره دَ پیشنے پَلنگ نِشانه گرِفته اِیله کَد و دَ پیشنے پَلنگ خُورد۔ پَلنگ قَد روی خُو دَ زیمی پَرید۔ پیوَند تیر دِیگه ره دَ چلهِ کَمو ایشت، پَلنگ از زیمی بال شُد۔ بِشم خاست بِلیے پیوَند اَمله

کَنه۔ زود پیوَند تیر ره اِیله کَد تیر رافت دَ کَمرِ پَلنگ خورد پَلنگ غُرش کَده دُدتا کَد و دَ مینے دِرختو گُم شُد۔

پیوند از پاسِ آوو رافت دِید آوو تای یك دِرخت از ترس قَیم شُده۔ پیوَند یك بَلگ ره دَ بَلے سرِ آوو نِشانه گرِفته تیر ره اِیله کَد۔ تیر دَ بَلے سَرِ آوو بَلگ ره سوراخ کَد۔ آوو رَم کَده گُم شُد۔

پیوَند یك دَفه دید که پَری دَم روی شی اِستاده۔ پَری سونِ پیوَند خنده کَده گُفت : " آلی باید تُو بُوفامی که اگه تُو مَره دِست بِزنی مه گُم مُوشُم۔ چَره که تو آدمی زاد اَستی و مه پَری۔ تُو باید از حَدِ انسانی خُو بُور نَشنی۔"

پیوَند از پَری دَ بارے آیے خُو پُرسید که اُو دَ کُجا اَسته؟

پَری گفت: "اُو دَ اینجی بُود فَقد چَند روز مَند۔ اَمو روز که پس پیش تُو رَیی بود یك دَم اَل شی خراب شُد مُرد۔ دَ چَند روز که بود صرف از تو توره مُو گفت۔"

پیوَند دِیگه توره نه گُفت۔ و پَری رافت۔

اَمی رَقم روزا تیر شُد تایستو شُد اَموتر تمام جای سَبزو تازه و دِرخت سیو۔ سیوای شی تَرو تازه و خَتم نه شُدنی۔ پیوَند روز و شاو خُو تای دِرختِ سیو تیر مُوکَد۔ دوستاو رَفیقای خُو کَلو یاد مُوکَد۔ پَری ام چندو بیخ شی نه مِیماد ۔ پیوَند از تنایی بِیخی بیزار شُد۔ یك روز فَیصله کَد که از پُریستان بُوره دَ خانے خُو دَ گردونِ تنگی۔ تیر و کَمون خُو گرِفته از وادی پُری بُور شُد۔ رافتو ارفت تا دَ یك وادی دِیگه رَسید و دید که تمام جای شی پُوشیده از عالاف آی دِراز و کوه وای شی پُر از دِرختی اَرچۀ و بُلوط ۔ پیوَند زَده زَده خُود خُو از اِی جای ام بُور کَد و دَ یك کِشت زار رَسند و دید که فَقد یك دِرخت بَلوط پیر و نیم خُشك دَ مینے کِشت زار اَسته ۔ دید که اَزو طرف دا دُوازده پیر مرد که یك شی یك بچهِ اَفت اَشت ساله ره قَد خُود خُو کَشل نه۔ پیر مردیکو ریشای دِراز وَ کالای

دِراز دَ جان شی و اَر کُدم شی یك یك خنجر دَ دِستای خُو گرِفته بودند۔ واُو بچهِ ریزه رنگ شی پَریده و از ترس چِیمای شی گِیرد شُده بود۔

پیوَند دَ چالاکی خود خُو دَ دِرخت بَلوط رَسند زود دَ پَس شی قَیم شُد۔

و اِساس کَد که دِرخت بُوی بَد دَره و تای شی پُر از اِستغو و کاسے سرِ آدمه۔ پیوَند از کَمری دِرخت تَشکی وا ره توخ مُوکَد ۔ یك پیر مردك که از تمام دیگا پیر و ضَیف تر بود ، بچه ره دَ زور خاو دَده و خنجر ره بال بُرد ۔پیوَند تیر ره که دِ چلهِ کَمو اَماده کَده بُود۔ پیشنے پیر مرد ره نِشانه گرِفته تیر ره اِیله دَد۔ تیر رافت دَ پیشنے پیر مرد خورد، قَد روی خُو روی زیمی خورد و خنجر از دِست شی دور پَرید۔ بچهِ ریزه زود از جای خُو بال شُده دُدتا کَد و تمام پیر مردیلو از پس شی دَیده کَدند تا اُو ره بیگره ۔ پیوَند تیر دُوم ره اِیله کَد و یك دیگے پیر

مرد دَ رای تیر شُد و دِ زیمی خورد۔ باقی دا پیر مرد ترس خورده دَ جای خُو اِستاده شُدند۔ چار طرف خُو تُوخ مُو کَدند که تیر از کُجا مَیه؟ یك از وا فامید که از پس دِرختِ بَلوط پیر مَیه۔ دِیگای خُو ایشاره کَد و تمام شی خنجر دَ دِست گرِفته طرف دِرختِ بَلوط اَمادند دَ قار مینے خُو توره مُو گُفتند۔ پیوَند دَ زِیبوی از وا نَمو فامید که د مینے خو چیز کَل کَل نه۔

پیوَند دید که یا دَ دِدخت نِزدیك شُده تیر دِیگه ره اِیله کَد تیر رافت دَ سر یك از وا خورد۔ دیگای شی که دید وَرختا شُدند فِکر کَدند که دِرختِ بَلوط دَ قارو غضب اَمده و وا ره دانه دانه مُو کشه۔ تمام شی دُدتا کَدند

پیوَند وختِی دید که وا دیگه مالوم نه مُوشه از پس دِرخت بُور شُد و طرف که بچهِ ریزه دُدتا کَده بُود رافت تا او ره پَیدا کَنه۔ رافته رافته تا بچه ره از مَنے جویه پَیدا کَد۔ او ره از جویه بال کَده دِست شی گرِفته قد خُو بُورد۔ پیوَند غَدر کوشِش کَد که راه ره پیدا کَنه لیلن نه تَنیست بِلاخره مَجبور شُد پس دَ وادی پُریا بُوره و او بچهِ ریزه ام قَد شی توره نه مُو گُفت۔ چَره که دَ زیبوی یك دِیگے خُو نه مُوفامیدند۔ ار دوی شی اَمده اَمده تا خُود خُو دَ وادی پَری رَسند و ختی رَسیدند بچهِ ریزه کَلو خُوش مالوم مُوشُد۔ پیوَند فامید که اِی بچه از جای اَسته۔ خُود خُو دَ دِرختِ سیو رَسند دید که: پُری دِ تای دِرخت اِستاده و

آوو تای پای شی دِراز کَشیده۔ از دِستی بچه گرِفته او ره پیش پَری بُرد۔ آوو از جای خُو بال شُد و پیش پیوَند اَماد و او ره بوی کَد۔ پَری دَستِ از او بچهِ ریزه ره گرِفت و سر شی لَخشُم کَد و گُفت: ”پیوَند اِی بچه مَزدو نام دَره و اِی ره بَلدے قُربانی بُرده بود۔ پیر مردا ار سال از وادی خُو مَیه یك بچهِ ریزه ره بَزور قَد خُو مُوبره و دَ پیش دِرختِ بَلوط قُربانی

نه۔ تو جانِ ازی ره نِجات دَدے ازی باد دیگه وا نه مَیه ۔ تو بَچکونِ ریزے از مو ره از قُربانی نِجات دَدے۔ و تو دیگه از ای وادی (پَریستان) رفته نَمِیتَنی ار کس که از اَفت روز دَ اینجی مَنددِیگه پس رافته نَمِیتینه۔ تو باید از مه پُرسان مُو کَدی باز خُود خُو سر گردو مُو کَدی۔“

پیوَند فامید که دِیگه راهِ رافتو بند شُده و چَره آیے شی پس پیش شی نَماد۔

کَلو گریه و ناله کَد و از خُدا توبه و اُزور کَد، گُفت: ” خُدایامه قَد مردُم بَدی کَدُم وا ره کُشتُم مالای شی دوزی کَدُم و اَمیشه مالِ اَرام خوردُم۔ اَلی جَزای اَمال خُو باید بِکشُم۔ دیگه راهِ چاره نِیه۔ تا زنده یوم بایدَ اِین جی قَید باشُم۔“

پیوَند مَجبور بود که تا زنده یه دَ وادی پُری زندَگی کَنه۔ دَ کُمك مَزدو (بچهِ ریزه) یك خانه از چُوبِی دِرختو و گِیل بَلدے خُو جور کَد۔ مَزدو روز دَ روز کِٹه شُده مورافت۔ مالوم نه بُود که اِی بچه آدمی ذات اَسته یا پَری ۔ اَمی رَقم روزا تیر شُده مورافت۔

یك روز آوو دَ تَرس از مِینے جَنگل دَ پیش کوٹے پیوَند اَماد۔ پَری پیش مَزدو اِیسته بود۔ از پسِ آوو یك یك مرد که شازاده مالوم مُوشد اَماد ۔ آوو پیش پای پَری اِستاد شُد۔ شازاده چِیم شی دَ بَلے پَری خورد۔ از پَری کَلو خُوش شی اَماد و نِزدیك پیوَند رَسید گُفت:

” اَی پالوان ! اِی آوو ره مَره بِدی۔ مه از پس اَزی از لَشکر خُوجُدا شُده دَ اِینجی اَمدُم۔ اِی مَره کَلو منده کَده ۔“

پیوَند گُفت:

” اَی آوو دَ پنای از مه اَمده مه اِیقس نِیا بُرده نِیوُم که یك جاندار بے زبان ره دَ تای ساتُول از تُو بِیندَزُم۔“

شازاده گُفت:

” مه از مُلكِ غورات اَمدُم ، تُو بایَد پیش پای مه سَجده کَده

اَی آوو و اُو کَنیز ره دَ مه تَقدیم کَنی۔ اگه نه زند گی تُو دَ کَریز کَندو و ایرِ زیمی تیر مُوشه۔"

دَای توره پیوند یك ماکَم چَپاك دَ رُوی شازاده چَپچی کَد۔ رُوی شازاده پَسکی دور خورد۔ شازاده شَمشیر از نِیام بُور کَد، پیوَند پَنجے شازاده ره گرِفت و فِشار دَد۔ شَمشیر ازدِستِ شازاده دَ زیمی پَرید و دَ آوازِ بال چیخ زَد۔ پیوَند شَمشیر شازاده ره دور اَنداخت و اُو ره گُفت :" بُورو، اِی وادی جای جَنگ و جَدل نِیه"، باز دَ قار و آوازِ بال گُفت: " بُورو از اِی وادی ، اِینجی جای تُو نِیه، زود بُرو اگه نه تُو ره قَیله قَیله نُوم۔"

شازاده از ترس زیاد زود از وادی بُور شُد و قَسم خورد که:" اِی وادی ره یك روز آمده قَد خاك گَڈ نُوم۔ اَید کُدم از یا ره زنده نه مِیلوم۔"

چند سال باد شازاده قَد لَشکر خُو دَ وادی پَری اَماد تا قَسم

خُو دَ جای کَنه۔ دِید که: وادی تَبالی سَوز و خُرم (تازه) اَسته۔ دَدل خُو گُفت اَلی قَد تو مُفامُو۔ تُو (پیوَند) ره کُشته، کَینز و آوو ره قَد خُود خُو مُبرُوم۔ "لِیکن اَر چی گشت اِید کُدم از وا ره پیدا نه تَنِیست۔ نه پیوَند، نه پَری، نه مزدو و نه آوو۔ فَقد اَمو خانے که پیوَند جُور کَدَد بود۔ شازاده خُوش شُد و ختی خانے پیوَند ره دید که اَسته۔ اَمر کَد که خانه ره خَراب کَنه۔ تمامِ دِرختو ره موسُو کَش و اَر چِیز ره که سر راهِ شی اَماد بیرُو کَنه۔"

اَمی تر یا پیش مورافتَند و دَ راهِ خُو ار چیز ره خراب کَده مُورافتَند۔ شازاده سِپای خُو دَ چار راه تَقسِیم کَد و گُفت: اگه کُدم چِیز ره دِیدند مَره خَبر کِین۔ نَفرای شازاده دُنڈل کَده پیشِ یك لاش رَقم رَسید ۔ لاش رَقم یك باروی (دَوُورِ) دیوال اَللی دَ کَمرِ کوه پَرِیده بود۔

یك دِفه چَیم از یا دَ روی عَکس کنده، کار شُده، یك خاتو و

یك مَرتیکه قَد آوو و یك بچه دَ روی لاش دِیدند۔ خَبر دَ شازاده رَسید۔ شازاده خُود خُو زود دَ اُنجی رَسند۔ و دِید که: عَکسِ پیوَند قَد پَری که مزدو پیشِ پای پیوَند شِیشته و آوو دِستای پیوَند ره دَ اَلی بُوی کَدو یه۔ اَمر کَد که: ” لاش ره قَیله قَیله کَده و عَکس که دَ روی لاش بُود او ره خَراب کِین۔“

بَفرای شازاده قَد مارتُول ، تِیشه و شَمشیر دَ جانِ لاش آوله شُد۔ یك دَفه زیمی دَ لَرزیدو شُده و اَتِیشك از دلِ لاش بَال شُد ۔ چَندی نَفرای شازاده بَلكِ دِرخت دَ تِیرما، اَللی دَ پیش پای لاش پَلَل شُد۔ شازاده قَد لَشکر خُو از وادی پَری دُدتا کَد۔ از ترسِ دِیگه دَ عُمر خُو دَ وادی پَری نَماد۔

اِمروز که مَردُم دَوادی پَری موره۔ و ختِیکه پیش عکسِ پیوَند و پَری میرسه دَ یادِ سر کش موفته که قصهِ شی سِینه دَ سِینه از آچُلو و باکُلو دَ مردُمای اِمروز رَسِیده-------------------

☆☆☆☆

چاکے نادو

بود نی بود بودیار بود قَلخ نه بود شودیار بود۔ دَ یك شار سهِ بِرار زندگی مُگدند۔ نام یك ازوا چاکه بود و دو بِرار دِیگے شی کَلو اوشیار و چل باز بود۔ یك مَثل مُو گیه: ” آدم اوشیار از پاس دیوال تا موپره۔“

دَ اِی قصه ام مو نتیجے چال بازی ار دو بِرار چاکه ره مِینگرنی۔

ار سے بِرارو از مالِ خُدا و ارث آتے خُو یك خر دَشت۔ چاکه غَدر نادو و آدم سادهِ بندے خُدا بود۔ ار دو بِرار شی اَمیشه کوشِش مُو کد که چاکه ره بازی بِدیه۔

یك روز چاكه ره گُفت :" چاكه لالَی جو، دَ خانه خرچ و خوراك تامو شُده، بو اِی تر كَنو كه تُو اَمو خر ره گرِفته دَ بازار بُرده سَودا كُو تا يَگو قَس نان و آوو دَگير بايه۔ "

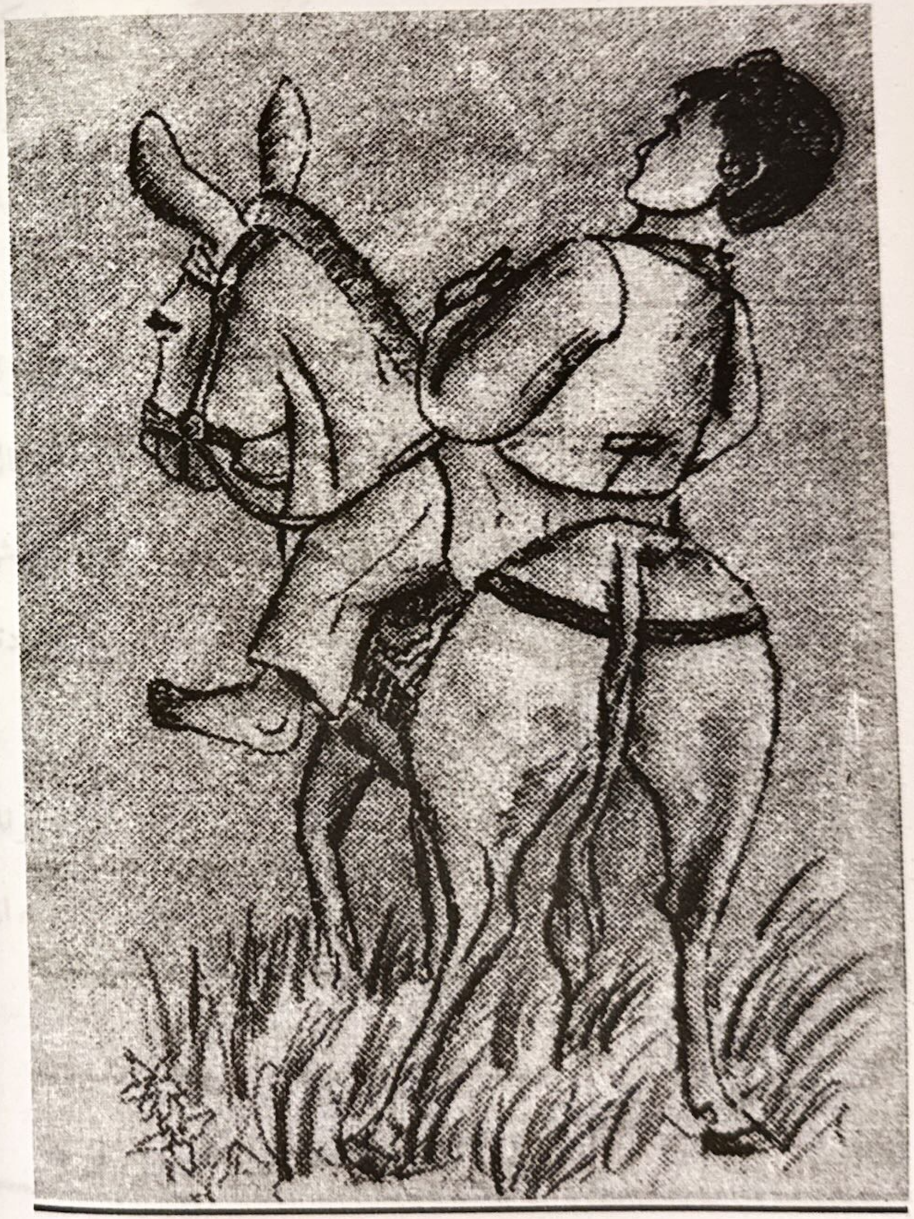

چاكه تُورے لالے خُو قَبول كَده دَ طَوِيله رافت، خر ره كه يك خَرِ مُوشه و مُردَنی بُود، گرِفته دِ بازار بُرد۔ مَگر دَ بازار اَيد كس پَيدا نه شُد كه خُرِ مُوشه ره بِيخره۔

چاكے ساده پَس سُون خانه رَبِی شُد۔ دَراه قَد يك بيرنه سَر ودُچار شُد۔ چاكه خَرِ مُوشه ره دَ مَنے بيرنه َسته كَده گُفت: " او صاحب بيرنه! اِی خَر مُوشه غير از بيرنه دَ دِيگه جای، جای نَدره۔ چَره كه اِی خَر مُردَنی يه۔ مه اِی مُردَنی ره دَ تُو سُودا كَدُم۔ پَيسے شی صُبا اَمده از تُو مُبروم۔ چاكه دَ خانه اَماد۔ ار دو بِرار وَختی چاكه ره دِيد پُرسيد: " چاكه خَر ره سُودا كَدی، بيرو چَند رُوپی اَوردی؟"

چاكه دَ جواب گُفت: " خَر ره ده بيست رُوپی سُودا كَدُم۔ صُبا آوال خُدا مُورُوم پَيسے شی مَيرُم، اَمروز نه شُد۔ " لالَگون

شی کَلو خُوش شُدند که خُوب کَلو پیسه مَیه۔

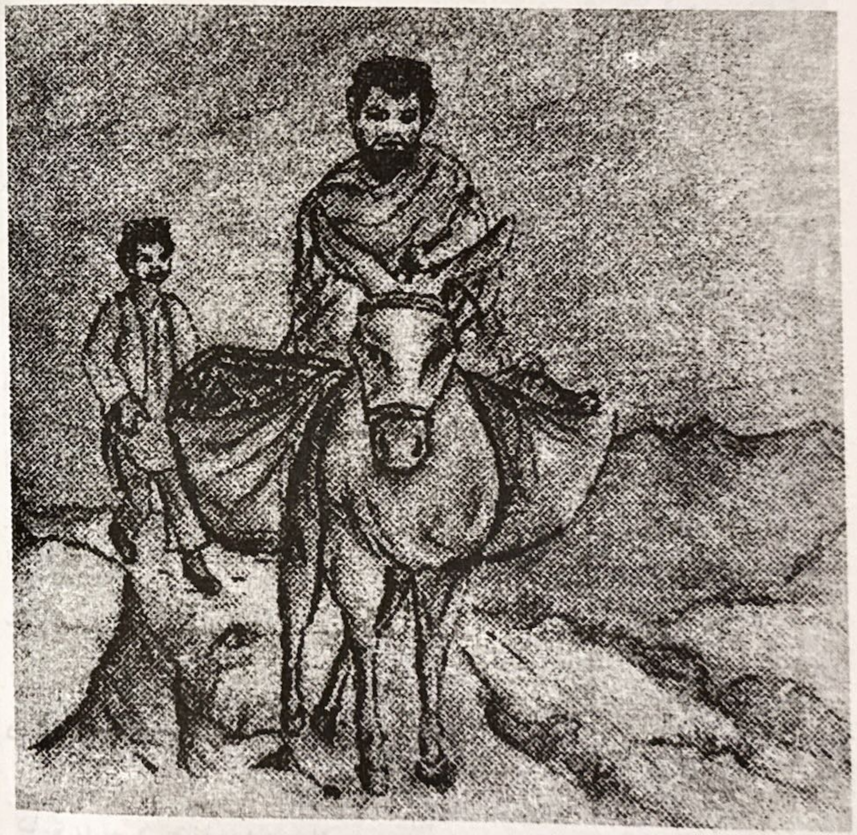

صُبای گاه چاکه سُونِ بیرنه رَیی شُد۔ وختِیکه دِ بیرنه رَسید دِید که خَر مُوشه آماس کَده، کوربه کَده مَنده۔ (چَره که خَرِ مُردَنی ره زمبورو کَده بود۔ خَرِ بے خَبر از دُنیا بُوٹے آلاف که شاری زمبور مَنے شی بود۔ دَ وختی خُوردوی آلاف زامبورا

خَر ره کَند۔ و خَر آماس کَده مُورد۔

چاکه وختِیکه لاشِ خَر خُو دَید گُفت: ”او صاحب بیرنه! مه خَر ره دَ تُو سُودا کَدُم تُو اُو ره کُشتی، اَلی مه قَد تُو مُوفامُم،“

چاکه رافته یك گینٹی ره اَورده تَمام دیواری بیرنه ره کوربَلجی کَد۔ یکطرفه یك کوزے پُر از پَیسه پَیدا شُد۔ چاکه از مَنے کوزه بِیست رُوپی که تمام شی سِکے طِلا بود بُور کَده رررحِساب کَده و کوزے شی پس دَ جای شی دَ تای خاك کَد زود دَ خانه اَمده تمامی سِکه ره ار دو لالے خُو دَدو تمام سَر گذشت خُوره قَد وانَقل کَد۔

ار دو لالے چاکه زود خُودون خُو دَ بیرنه رَسند تمام زیمی ره از صُبا تا بیگا پال پال کَد لِیکن اَید چیز پَیدا نه شُد۔ نه طِلانه کوزه۔

ار دو بِرار قَصد کَدند که قَد بِیست رُوپی طِلادَ سَفر بوره۔ دَ اِی قَصد از چاکه تَشکی بوسراغ و تِکی اُیتو پُخته کده بار و

پَنڈگیِ خُو بسته تمام سامان ره دَ یك صندُوقِ چُوبی کِٹه اِشت که گُصُبای گاه دُدتا کَنه و چاکه رِه گُفت: ”تُوْ خانه ره اُوش کُو مو ار دو مُوری یك کَم سودا بیری۔ “

چاکے نادو از چال بِرارو خَبر شُد که وا دَ سَفر رَیی یه۔ قَد خُود خُو گُفت که : ”لاله ٚگون مه مَره بِسم بازی بازی مِیدیه طِلا ره گرِفته موره بَلدے سیل و تفریح ۔“ دَ دِل خُو گُفت که۔ صَبر ما کارشُم دَروم ، منَره بازی مِدید۔ اگه مه دَ بَلے نان و دُوغ شُم خاك سَچی نه کَدوم بِسم نام از مه ره چاکه نَیلِد۔“

اَمی رَقم قَد خُو دَردِ دِل کَده ساماناره ازمَنے صندُوق بُور کَده خُود شی دَ جاگے سامانا دَ صنُدوق شِیشت و در گے صندُوق ره بَند کَد ۔

ار دو بَرار از دُنیا گصُبنای گاه بُسراغ و ٹِکی اُیتو و صندُوق کِٹه ره دَ بِلے یك خَر بار کَده از تَمام تَشکی ازخانه بُور شُدند۔ اَمی رَقم قَد خِیال پَلو خُو ریی بودند۔ وختی از اَفت جُوی کَیٹه تیر شُد دَ نِزدیك دَریا رَسیدند۔ و دَ لب دریا بَلے یك تَخته سَنگ جای خُو اندخته تا بِلدے چند سات آرام کِنه۔ یك از یا دِیگے خُو گُفت: ”او لالے ما غَدر کُشنا شُدوم روز نِمرزه شُده

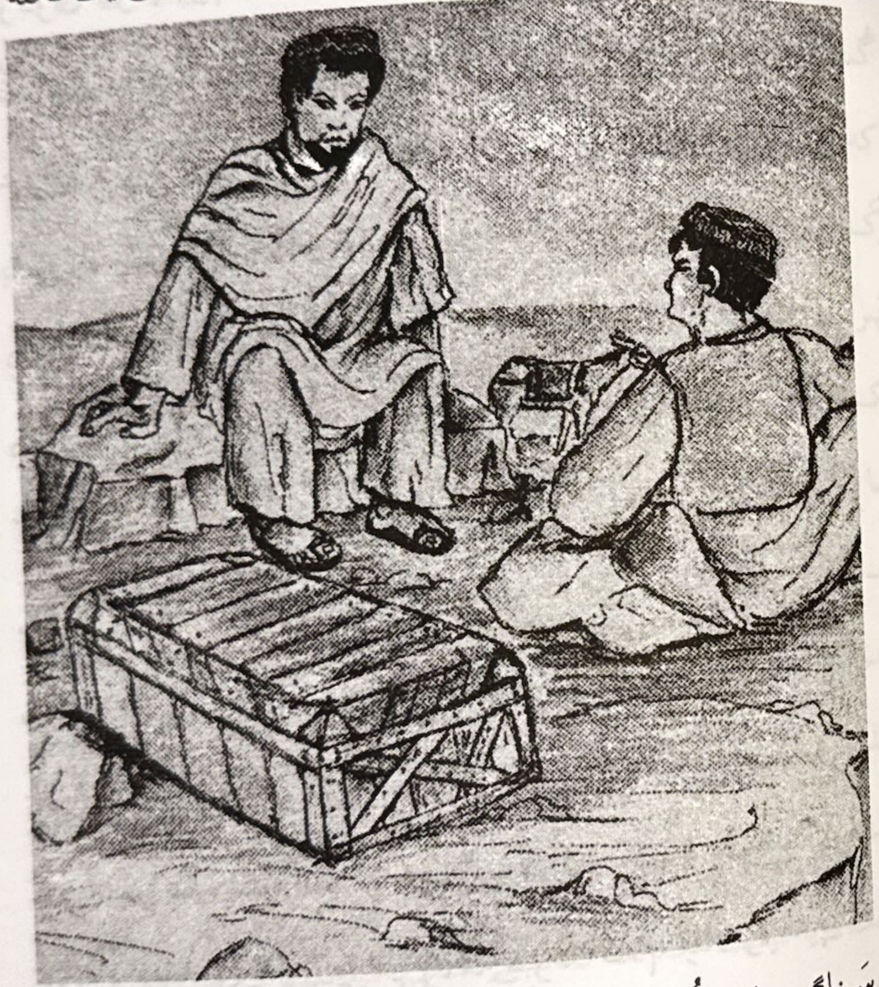

اردوی مُـو ایـنـوم از شَـفق اَید چیز نه خُردے۔ بِیه اَول یك سیر غُـو نـان بُـخـری بِسم یك خُوب جانانه خاو ره دِیی۔ خُود تُو خَبری که قَد کَورے خالی آدم خاو نه مُوره۔"

یا فیصله کَدند که اَول نان اَوو خُورده بِسم یك خُوب خاو ره دِیند۔

دانِ صنـدُق ره واز کَـد تـا سامان ره بُور کَنه لیکن وختِی واز کَـد دیـد کـه دَ جـای سامانا، چاکے نادو دَ صندوق خاوه۔ یا سُـون یك دِیـگـے خُـو تُـوخ کَد۔ کَلو قار شی اَماد یك مُشت مـاکَم دَ کَورے چاکه وار کَد و گُفت: "تو انسانی یا اَگو بَلا! تو دَ این جی چیز کار دَرے--------------؟" چاکے نادو از جـای خُـو بال شُده گُفت: اَی لالی گُوی بِخیر ! دِل شُوم بود که بے از مه دَ چَکر بُرید۔ خَر ره مه سُودا کَدُم، طِلا ره مه پیدا کَدُم، چَکر ره شُمو بُرید۔ اَی خُو نا انصافی یه بِرارو۔"

اردو بِرارو خُون جِگر بودند ایرو بود قَد اَزی دیو نه چاکه چیز کـار کَـنه تا از شر ازی نادو خَلاص شُونه۔ یك شی دِیگے خُو گُفت: غـوسه نَخر تا جای که مه فِکر نُوم۔ اَید کس خَبر نیه که چاکه قَد از مو اَمده۔ خُوب وخته که او ره دَ مَنے آوو پُرتَو کَنی۔ کَس خَبـر نه مُوشه۔ مو که رافتی از وا دَ بارے چاکی پُرسو پـال نی۔ اَمی رَقم کَس بوی نه مُبره۔ اَمی خُوب وخته کـه از جاه شی خُود خُو خَلاص شُونی۔ دیگے شی قَبول کَد۔

یا پِلان کَدند که شاو که چاکه خاو شُد ار کُدم مو اَول بال شُدی او ره دَ مَـنے آوو لـول مِیدی۔ یا اَمو شاو غَدرقَد چاکه خُوبی مـو کَـدنـد پیش شـی کَلو نان میشد و قَد شی خُوب مَذاخ نَـقل مو کَد۔ دَ ای کارای از وا چاکه دَ شَك اُفتاد که نه کَنه بِرارو بِسـم یَگو چال چَمرس دَره۔ خُوب چاکه توره نه گُفت۔ یا فیصله کَدند که دَبِلے سنگِ کِیٹه که از دریا چند مِتر بـال بـود خـاو شُـنه۔ چاکه قَبول کَد لیکن فامید که اُو ره مَنے آوو پُرتـاو نـه بَحره که چاکه ره دَ آخرِی سنگ خاو دَد۔ شاو

وختِیکه بِرارونِ چاکه خاو رافت۔ چاکه که بیدار بود از جای خُو بال شُده رِسپو ره گرِفته یك سر شی دَ دِرخت و سَر دِیگے ریسپونِ ایزُوم کَش ره دَ پای بِرار خُو بَسته کَد۔ و او ره دَ جای از خُود خُو لول دَد۔ و خُود شی دَ جای بِرار خُو خاو شُد۔ ار دو بِرار چاکه اَزی که غَدر مَنده بُود تا شَفق بیدار نَشُد۔

دَ دَمای گُصُبا بود که بِرار کَته تر چاکه بِیدار شُد دَ خیال اَزی که چا که دَ جای خُو خاوه و بیدار نه شنه بِرار خو که خِیال چاکه کَد اُو ره تُوشه دَده دَ دریا اَندخت۔ بِرار شی قَد سر مَنے دریا شِیو شُد، چون ریسپونِ ایزُم کَش دَ پای شی بَند بود دَ قَچارِ کوه اَوزو مَند۔ بِرار شی که دید دِ کوه اَوزو مَندوم دَ تای سر شی دریا موچ مِیزنه از ترس ناله و فِیغان کَده بیوش شُد۔

بِرار کَته چاکه ره شوردَد گُفت : ”اَلی جو! بال شُو که از شَرِ چاکے نادو بیغَم شُدی۔ “

چاکه زود از جای خُو بال شُد سُون بِرار خُو تُوخ کَد وختِیکه بِرار شی چاکه ره دید رَنگ از روِی شی پَرید دَ اُرختایی گُفت: ”تُو-----تُو------ چاکه بی!؟“

چاکه گُفت: لالیم ره کُجا کَدی؟“

از سرجَگے خُو بال شُدِه لَب سَنگ رافت۔ و ختِیکه بِرار خُو دَ قَچار کوه اَوزو دَید۔ بِرار کَٹے خُو کُوی کَد و ار دوی شی رَیسپو ره گِرفته بِرار خُو از قَچار کوه بال کَد۔ بَدی ار دو بِرار خُودَ روی شی نه ورد۔

ار دو بِرار شی فامید که از وا کَده چاکه غَدر چالاك و اُشیاره۔ اردوی شی نِیت کَد که دِیگه دَ بَلے اَید کس فِکرِ بَد نه دَشته باشه۔ و باید بَلدے زندِگی خُو خودون شی زامت بیکشه۔ چاکے نادو اَر دو لالے خُو بَخشید۔

☆☆☆☆

فولاد بادشاه

دَ زمانای گاه یك پادشاه بود که اَمیشه کوشش مُو کَد دَ مُلك شی صَفا و صلح، آرامیش و عدالت ماکُم باشه‌ی پادشاه دُشمنِ آدمای ظالم و طرافدار مردُم بیچاره و مظلوم بود۔ نام ازو پادشاهِ مهربان فولاد پادشاه بود۔

یك از روزا شاه که از شیکار پَس میماد پیش قَصر خُو یك سَگ ره دید که دَ دانِ دروازے قَصر جاو کَده ۔ شاه دَ دِل شی غُرور اَماد که چره پیش قَصر مه سَگ خاو کَده۔ قَد سرِ لَغه از راهِ خُو سَگ ره دُور کَد سَگ که گُشنه بود قَغ زَده از پیش قَصر بال شُده سُون مِنے شار رافت۔ فولاد پادشاه دَ دربار خُو اَماد باد از او فامید که چی غَلطی کَده وزیاد دِل بَلدے سَک تفید و اِساس کَد یك گُناهِ کِیٹه ره انجام دَده۔ اَفسوس کَده دَ یك کَمر شِیشت و دَ خُود خُو نالَتی مُو گُفت که دَ اَمی دوران

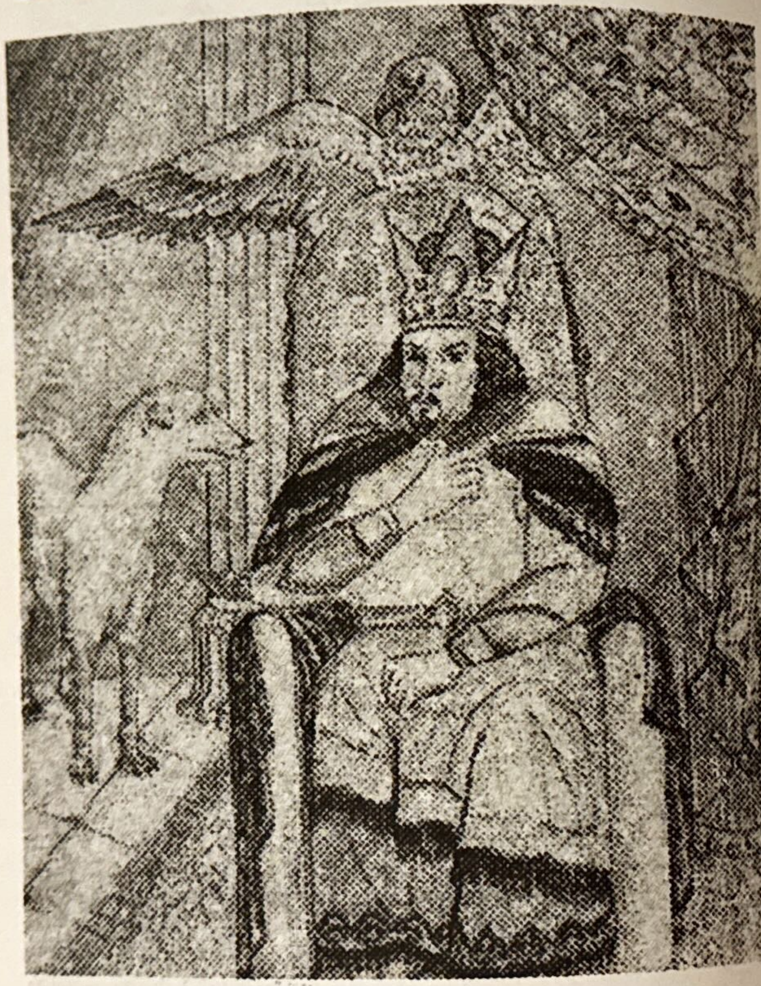

آبے شاه که مَلِکه مُلك بود آماد و ختِی دید که فولاد پادشاه کَلو دیق دَ یك کَمر شِیشته و قَد خُود خُو توره مُو گه۔ مَلِکه از فولاد (بچے) خُو پُرسید: ” شاه چَره دیَق شِیشته، خَیر اَسْته؟“

فولاد پادشاه تَمام قِصای خُوره بَلدے آبے (مَلِکه) خُو گُفت۔ مَلِکه از شِیدونِ واقِعه غَدر دِیق شُود و دَ فِکر رافت۔

شاه روی خُو سُونی آبے (مَلِکه) بال کَده گُفت:

” مَلِکه عالم! اِمروز مه یك گُناه ِ ره مُرتَکِب شُدوم، مه که اَمیشه کوشش نُوم دَ کس آزار نَرسننوم، کس گُشنا نَمنه ، ضَرر مه دَ اَید زنده جان نَرسه۔ اِمروز چطور شُد که غُرور دَ دِل مه آماد و یك اَیوان گُشنا که مُنتظِیر یك لُقمه نان بُود ما او ره قَد لَغد اییَد کَدوم و از دن درگے خُو اُو ره مایوس رَیی کَدُم۔ مه از اِی اَمل خُو خُدا ره ناراص کَدُم ، گُناه َ شی مَره خاك و خاگیشتر خاد کَد۔“

آبے خُو گُفت : ” بِیه تو پیش اِسته شو مه از پَس تُو دُعا مُونُم

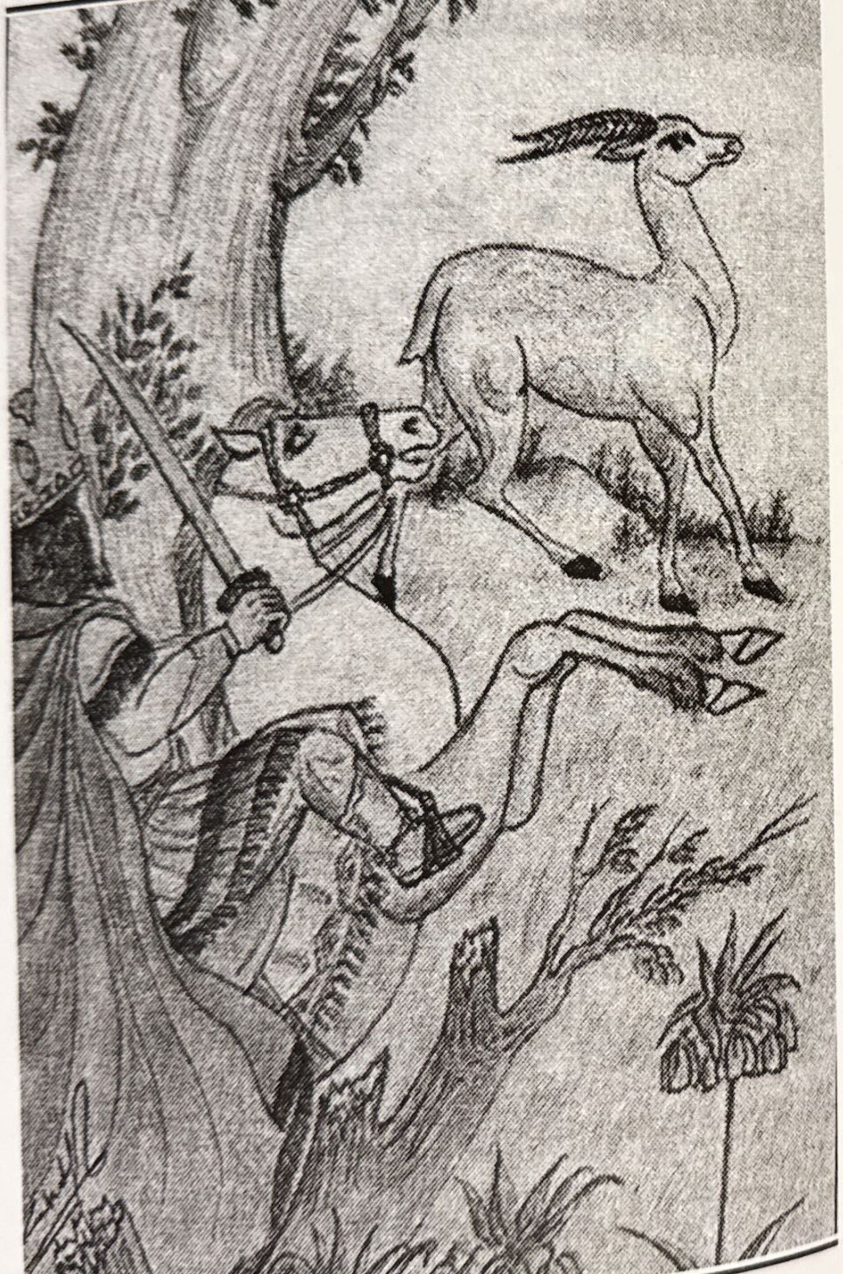

که شاید خُدا جَزای اَزی گُناه رَه دَ دُنیا از مه بِیگره ، مه طاقَتِ عذابِ آخِرت ره نَدروم۔ “

آیے شاه گُفت:

” بَچیم تُو پیش اِسته شُو که شاه اَستے۔ شاه نامِ خُداوندِ عالم اَسته ، تُو دُعا کُو ما آمین مُگوم۔ “

شاه قَبول نه کَد۔ مَلِکه ره گُفت :

” اَی مَلِکه عالم! تُو آیے مه اَستے ، احتِرام از تُو ره خُداوندِ عالم واجِب کَده۔ تُو مادر اَستے ۔ تُودُعا و اَستخفا ر کَنو مه آمین مُگوم۔ خُداوندِ بُزرگ از روی از تُو توبے مه قَبول کَنه۔ و دَ دُنیا جَزای ازی گُناه ره از مه بِیگره۔ که مه یك زنده جان ره اِمروز آزار دَدوم۔

آبے شاه (مَلِکه) دُعا کَدو شاه آمین گُفت۔ دَ اِی کار دِل فولاد شاه صَبر و آرام گرِفت۔

یك روز که اَوا خُوب صاف و آسمو بَرق اَللی مِتورِیْد، عطرِ

گُلا تمام جای ره خوشبوی کَده بود ومُرغای خُوش آواز دَار طرف دَ آواز خانی شُروع کَده بودند۔ شاه اَوای شِکار دَ سر شی ذَدقد لشکر و نِگاباناى خُو سُونی دَشت و صارا رَبی شُد۔ وختِیکه فولاد پادشاه دَ شِیکار گاه رَسید۔ یك آوو ره دِید که شاخای شی از طِلای سُرخه۔ شاه اَمر دَد:

آوو ره دَ کمند زِنده بِگرِید۔ “

پالُوانای سِپاه کَند اَندخت مگر اَید کس آوو ره گرِفته نه تَنیست۔ شاه قَد نَفرای خُو دِ گِرد آوو اَلقه زَد و آوو دِ مِنے از وا بَند مَند۔ شاه اَمر دَد:

” آوو از گِیرِار کس دُدتا کَنه، اَمو آدم باید آوو ره زِنده گِرفته بَیره۔ یك دَفه آوو از بِلے سر شاه ٹوپ اَندخته دُدتا کَد۔ شاه از پاسِ آوو آس خُوره جولَو دَده رافت۔ لشکر اَیرو و سر گردو دَ جِگے فولاد پادشاه مَند۔

آوو پیش، شاه از پس شی سُونی سر زِمِینای نامالوم دَ جولَو

بود تا که آسمو و زیمی تَرِیك شُد۔ ار دو اَمی رَقم رافته رافته تا آوو دَ مَنے یك شار رافت۔ شاه از پَس شی مَنے شار شُد۔ آوو دَ مَنے خانای شار از پیش چِیم شاه گُم شُد۔ شاه دَ یك بیرنه رَسید از زِین آس تا شُد اِی طرف و او طرف آس ره تُوخ کَد لیکن آس نه بود۔ از مَندگی خَبر نه بود که کُجا رَسیده۔ شاه دَ کَمر تکیه کَد و آس ره آزاد اِیله کَد۔ شاه از مَندگی دَ کَمر دِیوال خاو رافت۔

شاه دَ خاو شِیرین بود که از آوازِ شر شُور بیدار شُد۔ تا چِیم شی واز شُد دِید که دو اَسکر اُو ره ماکم کرِفت و فولاد شاه رَ پیش سَرکَردے خُو بُرد۔ سَرکَرده اَمر کَد۔ دِستای فولاد شاه ره دَ پَس شی بَسته کَده پیش بادشاه بُبرِید۔ فولاد پادشاه ازسر کَرده پُرسید: "جِناب! گُنای مه چِیه؟ مه خُو یك شِکار چی اِستُم که از پاس آووی که از دام دُدتا کَده دَ اِی شار اَمدُم۔" سر کَرده گُفت: "اَی دُوزِ نَمك حرام! دِی شاو خَزانے شاه ره دُوزی کَدے، زود بُگی، خَزانے پادشاه ره دَ کُجا کَدے؟ اگه نَگی شاه تُوره اِیدام نه۔ مو تَمام خانا ره تلاشی کَدی۔ مالوم شُد که مردُم اَزی شار دُوزی نه کَده۔ آدم بِگانه دُوز اَسته۔ غَیر از تُو دِیگه کَس این جی بِیگانه نِیه۔ پس مالوم اَسته که دُوز تُو اَستے، دِیگه جَواز سوال کَدوره نَدرے۔"

دَ اَمرِ سرکَردے اَسکرا فولاد شاه ره دَ قَصر شاه بُرد۔ وَزیر رُوی خُو سُونی شاه بال کَده گُفت:

"جَناب عالی! اِی دُوز کَسی اَسته که دِی شاو خزانے شاہی ره زَده و ار قَدر پُرسو پال کَدی دَ بارے خَزانه، جَواب نَه دَد۔ ازی مالوم مُشه که تمام خَزانه ره بُرده دَ دُشمَنو سودا کَده۔ اَلی عالی جناب! چی سَزا بَلدے اَزی دُوز خَطرناك دَ نَظر دَرید؟"۔

شاه دَ قار اَمر دَد که! "زود دِست و پای اَزی دُشمن ره قَلم کِید تا دِیگا ازاِی پَنید شُنه و دُشمَنوام بُفامه که مُو قَابِلیت جَنگ کَدو ره قَد از وا دَرے۔ -------"

جَـلاد دَ اَمـرِ شـاه دِسـت و پای فولاد شاه ره دَ رو بَروی مردُم شار، از بَند قَلم کَد واُو ره دَ سَرك اندَخت۔

فـولاد شاه دَ سَرك شِیشته تَن دَ تَقدیرِ دَد۔ دَ دِل عِبادت خُدا ره مُـو کَـد۔ اَمـی رَقـم روزا تیر شُد زَخمای دِست و پای شی کَم جُـور شُـد۔ اَگه کس دِل شی مُو سُخت خُو فولاد ره یك لُقمه نان پیش شی پُرته مُو کَد۔ زیادی روزا ره دَ گُشنَگی و تُشنَگی تیر مُو کَد۔

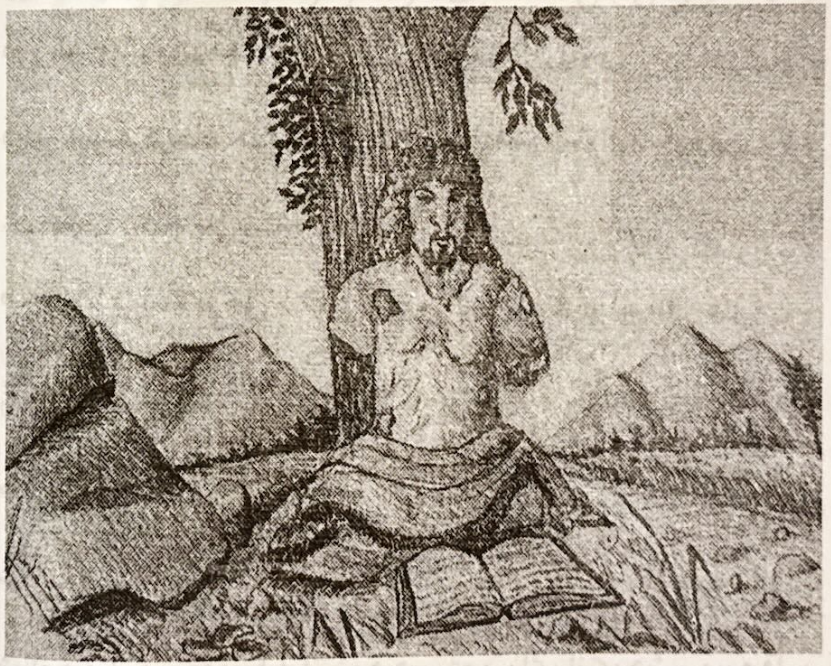

یك روز یك دِیغو که از پیش فولاد شاه تیر موشُد۔ چِیم شی دَ فولاد پادشاه خُورد۔ پیش فولاد پادشاه اَمَد گُفت:

”او بَـنـدے خُـدا ! خُـدا از تُـو دِست و پای تُو گرِفته دِ چِیز بَلا گرِفتار شُدے؟“

فولاد پادشاه گُفت:

”دَ تُـمَـت نـاق گـرِفتـار شُـدوم۔ شـاه دِست و پای مه دَ جُرمِ دُوزی قَلم کَد ۔“

دِیغو گُفت:

”مـه قُشـلاق یك زیـمـی دَرُم ۔ اگـه قَبول دَرے تُو ره دَ اُنجی مُبـروم۔ دَ کِشتـزار مـه بِشـی و مُرغَکو ره قَد جِیغشور خُو تُور بِدی و اَ مـوجـی زنـد گی کُو مه بَلدے تُو یك لُقمه نان مَیروم۔ اَمُنجی قَراری یه خُوب مِیتَنی عِبادت خُو ام کَنی۔“

فولاد شاه قَبول کَد۔ دِیغو اُو ره دَ پُشت کَده دَ قُشلاق بُرد۔ وختِیکـه دِیـغو دَ بَلے کِشت زار خُو رَسید۔ فولاد پادشاه ره دِ

تای سایے دِرخت اِیشت۔ فولاد پادشاه دِیغو ره گُفت:

” او سردار! یك قُرآن بَلدے مه بَیرو که دَمی گوشه قُرآن قِرائت کَده سات خُو تیر کَنُم، دِیگه کار خُو از دِست از مه پُوره نِیه۔ “

دِیغو یك قُرآن بَلدے شی آورد۔ فولاد شاه تمام روزازشَفق تا شاو قُرآن تلاوت مُو کَد و مُرغَکو ره ام از بَلے کِشت و زار دُور مُو کَد۔ دَ اَمی رَقَم روزا تیر موشُد۔ وختِیکه فولاد دَ تَلاوت شُروع مَو کَد۔ اَی قَس آوازِ خُوبشی دَشت که تمام مُرغَکو دَ گِرد و بَر شی جَم موشُد۔ دَ نِزدیك زیمی دِیغو یك باغ کِٹه بے سرو پای از پادشاهِ اَزو مُلك بُود۔ (که بادشاه وختای بِیکاری خُو دَ اَی باغ بَلدے تَفریح و خُوش گُزرانی مِیماد۔) و دَ بَین باغ یك قَصر بُود که دَ اُونجی دُختر شاه زِندگی مُو کَد۔

یك روز صُبای گاه دُختر پادشاه دَ بَام قصر بُر شُد تا بُرو ره

نَظاره کَنه۔ دَ دَم صُب تمام جای ره آوای تازه۔ آواز خانی مُرغَکو و بوی اَطری گُلا پر شُده بود۔ دُختر پادشاه چار طَرف خُو نَظاره مُو کَد از مَقبولی طَبِیت لِذت موبُرد که یك دَفه دَ گوش شی آوازِ زیبا آماد۔ خُوب که گوش کَد، آوازِ تَلاوت کَلامی پاك بود۔

دُختری پادشاه از آواز تَلاوت کَلو خُوش شی آماد۔ بعد از او گُصُبا۔ ار روز گاه دُختر پادشاه سر بام مِیماد و تَلاوتِ فولاد ره گوش مُو کَد و از تَلاوت و آوازی فولاد دِل شی آرام میگرِفت۔

یك روز که دُختر پادشاه اَشیق آوازِ فولاد شُده بود۔ از کَنیز خُو پُرسید:

” از پای کوه از کِشت زارِ گندُم آوازِ تَلاوت مَیه، تُو خَبر نَدرے، اِی آواز از کی یه؟ “

کَنیز گُفت:

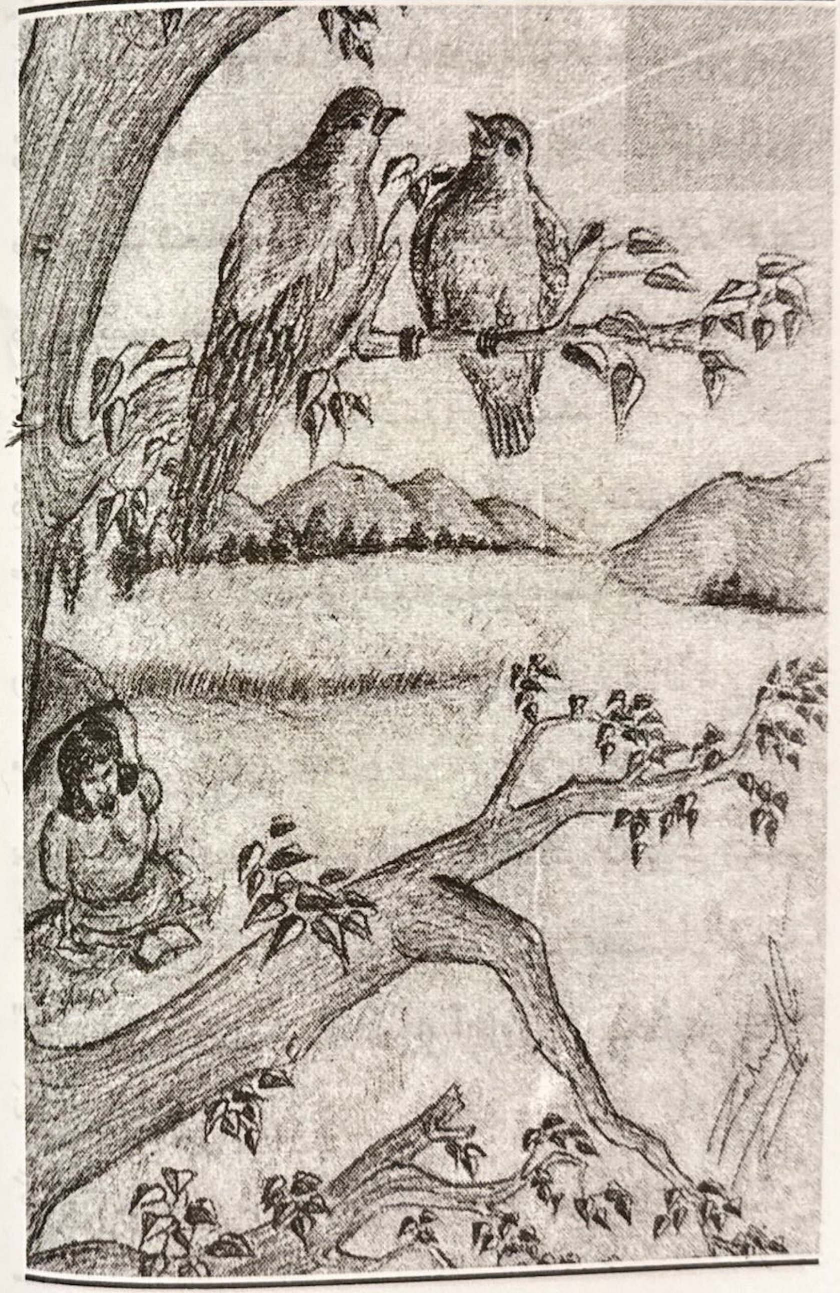

”مه اِمروز رافته اَ زو جای آوال مَیرُم۔“

کَنیز از قَصر بُرشُد سُونی کِشت زار رَبی شُد اَمزونجی که آواز تَلاوت فولاد پادشاه مِیماد۔ رافته رافته تا دَ آواز نِزدیك تَر شُد دِید که یك جَوان خُوش قِیافه و نورانی بے دِست و پای دَ سایه دِرخت شِیشته دَ آوازِ غَم اَنگیز و سوزناك تَلاوت نه۔

کَنیز خُود خُو دَ فولاد نِیشو نه دَد۔ پَس دَ قَصر پیش دُختر پادشاه اَماد و آوال بَلدے دُختر پادشاه اَورد۔

دُختر پادشاه وختی کَنیز ره دِید گُفت:

”اَی کَنیزعَزیز! تُو چی دِیدی؟“

کَنیز که چِیمای شی پُر از آوو شُدَد گُفت:

”یك جَوان خُوش قَواره بِلندو بالا بے دِست و پای صاحِب اِی آواز اَسته۔“

دُختر پادشاه که اَشِقِ فولاد پادشاه شُدَد۔ دَ فِکر رافت۔

یك روز دُختر پادشاه دو خَربُوزه یك پُخته و یك خام ره گرِفته

وخـربُوزے پُخته ره چاقُوزَده دَ پادشاه (آتے) خُو سُوغات رَبی کَد۔

شاه وختی تُفے دُختر خُو دید اَیرو مَند که اِی بِسم چی رَقم تُحفه یه؟ وَزیرای خُو طَلب کَد و پُرسید۔ معنای اَزی کار رَبی کَدوی خربُوزه چِیه؟“

یك از وزیرا گُفت:

” عالی جناب! شازارده عالیه قَد رَبی کَدون از اِی تُحفه اِی پَیغام ره رَبی کَده که: مه خام بودُم، اَلی پُخته شُدوم و باید دَ خانے بَخت بُروم ۔ “

وُختی که پادشاه از اِی اِقدام خَبر شُد کَلو خوش شُده و اَمر دَد که جَشن بِیگره۔ شاه دُختر خُو دَ قَصر پادشایی طَلب کَده و گُفت:

” عَزیز دِلیم! مه تمام شازاده ها ،افسران، صاحب مَنصببان خُو طَلب مُنوم۔ تُو ار کَس ره خُوش کَدی کَوسِیرے زَری خُو دَ

پُشت شی دے۔ مه بِسم اَمو نَفر ره دامد خُو قَبول نُوم۔ “

دُختر شاه قبول کَد۔ صُبای شی شاه تمام شازاده ها و وزیرای خُو دَ قَصر طَلب کَد۔ تمام اِز وا از پیش دُختر شاه تیر شُد مَگر دُخترشاه اَید از وا ره قَبول نه کَد۔

شاه که دِید دُختر شی شازاده ها و وزیرا ره قَبول نه کَد زیاد تَعجُب کَد ـ یك روز دِیگه تمام اَفسرای جوان و پالُوانای لَشکر ره خاست تا از پیش روی دُختر شی دانه دانه تیر شُنه۔ دُختر شاه که اَفت قَلم آرایش کَده مَغرور دَ راست طَرف پادشاه شِیشته بود وا دانه دانه از دَم روی اُو تیر شُدند لِیکن دُختر شاه اَید کُدم وا ره قَبول نه کَد۔ باز شاه تَعجُب کَد۔

روز دِیگه پادشاه اِمر دَد که: ” تمام جوانای خُوش چِیره و زیبای شار ره جَم کِید۔ “

تمام جوانای خُوش چِیرے شار دانه دانه از پیش روی دُختر شی تیر شُد۔ بِسم او اَید از یا ره قَبوم نه کَد۔

ام دَفعه شاه دَ غَضب اَماد۔ اَمر دَد که: "ار چی کُورو شَل دَ شار اَسته، بِیخی شی جَم کَده بَیرید۔"

دِیغو وَختی از اَمری پادشاه خَبر شُد۔ دِل شی خُوش شُد قَد خُو گُفت: "مه ام خُو یك بے دِست و پای دَرُم۔"

دِیغو زود دَ قُشلاق اَمده فولاد رَ پُشت کَده دَ شار اَورد۔ وختِیکه دَ قَصر پادشاه رَسید دِید که تمام کُورو شَل از دَم روی دُختر شاه تیر شُده۔ فولاد آخِری نَفر مَنده۔

پادشاه از قار و غَضب سُرخ گشتَد و وزیرای شی اَیرو و پَریشان بود۔ که چی ماجِرا اَسته۔ دُختر پادشاه چی کس ره قَبول نه؟

دِیغو زود فولاد شاه ره از دَم روی دُخترِ شاه تیر کَد دَ اَمی وَخت دُخترِ شاه قَد کَوسِرے زَری خُو دَ پُشتِ فولاد پادشاه زَد۔

شاه که دِید که دُختر شی فولاد شاه ره قَبول کَد دَ غَضب اَماد

و گُفت: "اَی بے حَیا! تُو قَد ازی کار آبرُی مه دَ پِیش تَمام بُردی۔ نَمك حرام! تُو دَ پِیش روی تَمام مَردُم از دَستُو از مه سر پِیچی کَدے و دُوزِ خَزانے قصر ره دَ شُوی قبول کَدی۔ باید تُو مَحکُم شُونی، جَزای از تُو اَمی یه که بُورو از قَصر گُم شُو، دِیگه تُو دُختر از مه نِیے--------"

شاه اَمر دَد دُختر شی و فولاد شاه ره از قَصر بُر کَنه۔

فولاد زیاد پیش دُخترِ شاه زاری کَد که: از دَستور پادشاه سر پِیچی نه کَنه۔ ار چِیز آتے شی مَو گه باید قبول کَنه و او ره شُوی خُو قَبول نه کَنه۔ فولاد شای گُفت: اَی مَلِکه دو عالم: مه یك اِنسان نِم مُرده یُوم! بے دِست و پای مه چِیطور مِیتَنُوم تُو ره خُوش بَخت کَنُم، تُو دُخترِ پادشاه اَستے اَمِیشه قاد گُل و پُمبه زِندگی کَدے اَلے چِیطور مُوشه که تُو قادِ خار زِندگی کَنی۔ از دِست از مه عذاب مُوشی نه که خُوش بَخت۔"

لِیکن دُخترشاه قَبول نه کَد و گُفت:

که اُو آشِق فولاد شُده اُو نه مِیتَنه غَیر از فولاد دِگه کَس ره قَبول کَنه۔ “

دُختر شاه فولاد رَگُفت: ” اگه تُو مَره قَبول نه کَنی۔ مه دَ پیش روی تُو خُود خُو مُکشُوم------- “

فولاد مَجبور شُد که دَ دُختر پادشاه تَسلیم شُنه و اُو ره قبول کَنه۔

دُخترِ پادشاه، فولاد شاه ره پُشت کَده از شار بُرشُده و قَد دِیغو قاتی دَ قُشلاق رافت۔

وختِی دَ قُشلاق رِسید۔ چَند روز دَ خانے دِیغو مَند۔

یك روز دُخترِ شاه دِیغو ره گُفت:

” بابه! تُو کالای خاتُون خُو دَ مه بَیرو کالای از مه ره دُختر خُو بِیدی۔ دِیغو کالاره اَورد۔

دُخترِ شاه کالای کُنه ره پُشیده دَ شار رافت تا یك لُقمه نان پَیدا کَنه۔

اَمی رَقم دُختر شاه ڈینڈے کُنه ره پُشیده از دِیغو سَوزی گرِفته دَ شار مُبردو سَودا کَده دَ جای شی دِیگه سامان از شار مِیورد۔ و اُو از دِیغو سَبد بَافی ره اَم یاد گرِفته بود۔ سَبد بافته و سَودا مُو کَد۔

دَ اَمی رَقم چند ماه تیر شُد و یا دَ خُوشی زِندگی مُو کَدند۔ روزو شاو شی اَم خُوب تیر مُوشُد۔

یك روز دُخترِ شاه از فولاد خُدا حافظی کَده سُون شار رافت تا یك لُقمه نان بَیره۔ فولاد شاه دَ تلاوت قُرآن شُروع کَده بود که دُو مُرغ بَلے سَر فولاد پادشاه سَرِ شاخچے دِرخت شِشت۔ فولاد پادشاه قِرائت ره خلاص کَد۔ ار دُو مُرغکو تَد یك دِیگے خُو دَ تُوره گُفتو اَماد۔ یك دَنے شی گُفت:

” پَر از مه بَلدے کُور دَوا یه۔ اگه کُدم کس کُور باشه پُر از مه ره دَ چِیمای خُو بُمله اَمو لازه جُور مُوشه۔ “

دِیگه مُرغ گُفت:

”پَر از مه بَلدے کَسای که دِست و پای نه دَره دَوایه۔ اگه کُدم کَس دِست و پای نه دَشته شه، پَر از مه ره گرِفته دَ دِست و پای خُو بُمله اَمو لازه جُور تَیار مُوشه۔“

ار دو مُرغ دَ اَوا پَر زَد و رافت و چَند پَر دَ زیمی پَرید۔ فولاد پادشاه اَیرو مَند که اِی چی ماجِرا یه۔

وختی پَر ره دِید قَد خُود خُو گُفت: ”بِشتُو اَمی پَر ره دَ دِست و پای خُو بُملوم، بِسنم مَالُوم مُوشه که یا راس مُو گُفت یا نه۔ “

فولاد شاه پَر ره قَد دان خُو گرِفته دِ ار دو بازوی خُو مَلِید۔ یك لازه باد شی اُو ره تاو گرِفت و دَ لَرزیدو شُروع شُد۔ فولاد از ورختایی و دَرد زِیاد بے وش شُد۔ وختی دَ وش اَماد دِید که دِستای شی جُور تَیار شُده گینے خُو وَری جُور و تَیار شُده۔ از خُوشی باور شی نه مِیماد، دِید که پرره از زیمی گرِفته زود دَ پایای خُو مَلیده ۔ دِید که دِست و پای شی جُور شُد۔ فولاد

خِیال مُو کَد که اُو خاو مِیگرنه۔ قَد خُود خُو مو گُفت: ”خُدایا اِی چی ماجِرا یه۔“ چَند دَفعه دِست و پای خُو دَندو گرِفت تا کی یَقین شی ثابِت شُد که اُو راستی جُور شُده۔ از خُوشی زیاد از زیمی بَال شُده و اِی طرف و او طرف چند قَدم زَده و زیمی ره سَجده کَد و شُکر خُدا ره دَ جای اَورد۔ فامید که خُدا اُو ره دَ روی زیمی جَزای شی دَد۔

وختی دُختر پادشاه از شار پَس اَماد یك جوانِ بِلند و بالا ره دِید که سرِ سَنگ شِیشته۔ دُختر پادشاه فولاد شاه ره تایی دِرخت نه دِید۔ پیشِ جوان که قَوارے شی مِثلِ فولاد شاه بود۔ دُختر پادشاه چِیغ زَده گُفت:

”اَی جوان! شُوی مه کُجا کَدی، تُو کی اَستے؟“

فولاد پادشاه گُفت: ”مه یُوم فولاد تُو شُوی تُو۔“ دُختر پادشاه قَبول نه کَد۔ فولاد پادشاه چَند نِیشانی از خُود خُو گُفت وشُروع دَ تلاوت کَد، باد از او دُختر پادشاه یَقین شی

اَماد از خُوشی زیاد بیوُش شُد۔ وختی ده اُوش اَماد گردُنِ فولاد شاه ره گرِفت خُوب گِریه کَد و گُفت : "اِی دِیگه چی ماجرا یه، تُو جادو گر خُو نِیستے؟"

فولاد پادشاه تمام قِصے خُو بَلدے شی از سیر تا پِیاز (از ماجرای سَگِ پیر گرِفته تا خَزانے دَربار) نَقل کَد۔ فولاد شاه قَد مَلِکے خُو زیمی ره سَجده کَده اَزار بار خُدا ره شُکر کَده دَ مُلك و سلطَنت خُو اَماد۔ وختی فولاد شاه دَ شِکار گاه خُو رِسید دَید که لَشکر شی تِید پَرك پَریشان از پَس شی مِگردن۔ فولاد پادشاه وا ره گرِفته دِ قَصرخُو اَماد۔ وختی پیش آبے خُو رِسید آبے شی باور شی نه مِیماد۔ آبے شی گُفت :

" اَی شاهِ دو عالم! تُو دَ کُجا رَفته دی ما چند دَفعه لشکر ره پَس تُو رِیی کِدُم وَلی از تُو خِبر نه بُود۔ "

پادشاه تَمام ماجِرا ره بَلدے آبے خُو نَقل کَد۔ از آبے خُو پُرسید که:" خُدا چی طور او ره اِی قَدر زود او ره بَخشید ؟ " آبے شی گُفت:" خُدا از توبه و صَبر تُو که تُو یك روز از دربار اُو شِیکایت نه کَدی اَمِیشه دَ درگای خُدا تُونه و اَستغفار کَدی از او خُدا تُو ره زود بَخشید۔ و تُو ره ازبَندی گناه آزاد کَد۔ "

تَمام شی خُدا ره دُوباره اَزار دَفعه شُکر کَد و دوباره روی تَخت خُو شِیشت و سَلطنت و مُلك خُو آباد کَد و تَمام اُومر خُو دَ خُوشی شادی و خدمَت مردُم تیر کَد۔

☆☆☆☆

یك ضرب المَثل اَسته که مُوگه:

”زخمِ شَمشیر جور مُوشه زِخمِ زِیبو نه“

دِ زمانای گاه دَ یك وادی که بَلق نام دَشت۔ یك مَرتِیکه زِندگی مُو کَد۔ که کار شی چُو مَیده کَدو بُود۔ اُو ار روز صُویای گاه تاور خُوره قَد اِیزوم کَش گرِفته دَ کوه مورافت۔ دِرختای جنجك ره مَیده کَده پُشتِیره جور کَده د شارمُوبُرد، سَودا کَده چَند قِران دَ دِست مِی ورد۔

اِی مَرتِیکه، یك خاتونِ زِبو شور دِشت که اَمیشه اُوره دَ بَلا مِیندَخت از دِستی ازاو خاتون خُو یك روز اَم شادی خُو نه مِیدید۔

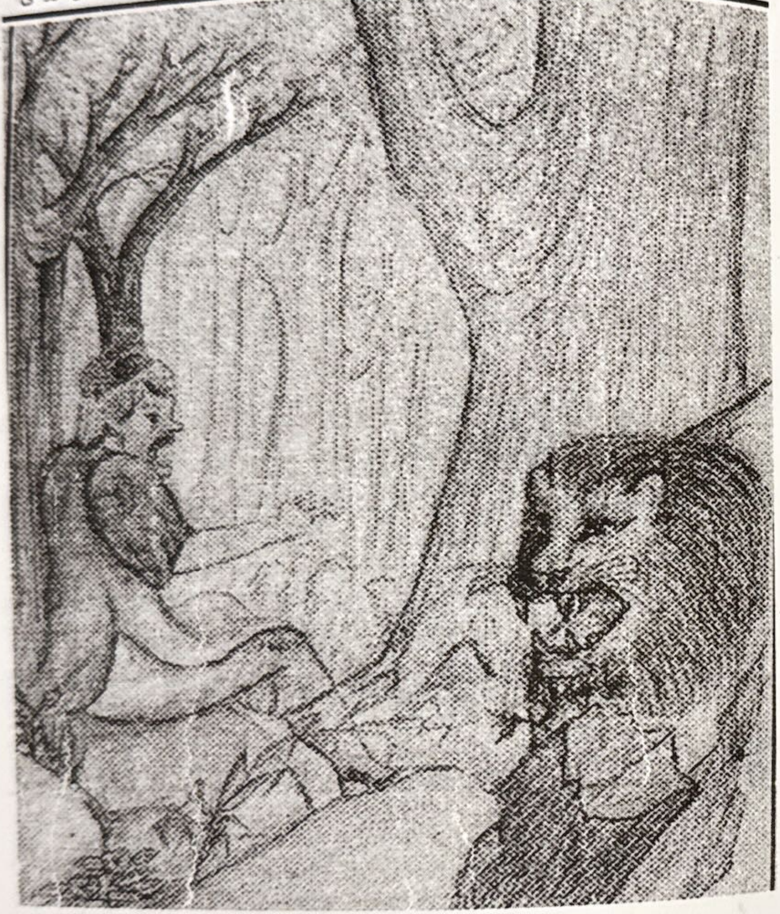

”زِبونِ سُرخ سرِ سَوز ره دَ باد مِیدیه۔“

دَ از اِی قِصَه مو تُوخ مُونی که زِبونِ شورِ خاتو سر نَوِیشتِ مرتیکه ره ده کُجا مِیرسنه۔

یك روز اِی مرتِیکے اِیزوم کَش تاوُر خُو قَد سَبد گرِفته از خانه

سُون کوه بُر شُد۔ دَ کوه که رَسید۔ پُشتِیرے خُو سامو کَده دَ یك کَمر شِیشت۔ نان او خُو از بوغچلی بور کَده شروع دَ خوردو کَد۔

مرتِیکے اِیزوم کَش دُو لُقمه نان بَیله خُوردَد که یك دَفعه یك شیر کِٹه غُرِش کَده دَ بَلے مرتِیکے اِیزوم کَش رَسید۔ شیر دَ اَل ٹوپ کَدو بَلے مرتِیکه بود که مرتِیکے اِیزوم کَش یك لُقمه نان که دَ دِست شی بُود زود دَ دَان شیر دَ چَند لَرزه و تَرس اَیشت۔ دَ اِی کار شیر آرام شُده قَرار رُو بَرُوی مَرتِیکے اِیزوم کَش شِیشت۔ اَر دوی شی طرف یك دِیگے خُو اِیرو مَندَد۔ یك دَفعه شیر دَ گُفتو اَماد۔

شیر گُفت: ” خُو رَفیق! مَره قَد اَزی یك لُقمه نان و نِمَك خُو خَریدی،“

شیر قَد مَرتِیکه رَفیق شُد۔ اُو ره یك خِشتِ طِلا دَد۔

مرتِیکے اِیزوم کَش ار روز دَ کوه مُورافت۔ پُشتِیرے چو ره

سامو کَده از شیر یك خِیشتِ طِلا گرِفته خانه مِیماد۔

یَقس طِلا ره گرَفته دَخانه زَخیره مُو کَد و یَقس شی دَ بازار سَودا مُو کَد۔

اَمی رَقم بَلدے خُو دَرگاه و بارگاه جُور کَد۔

مرتِیکے اِیزوم کَش صایِب چَند باغ و اُولی و مُلك شُد۔ تا که یك روز رَفیق خُو شیر ره دَ خانے خُو مِیمو کَد۔ خاتون شی بَلدے شیر چَند رَقم خوراکه جور کَده بود، مرتِیکه یك بَره ره کَباب کَده قَد یك تیبشی پیش شیر اَورد۔ شیر نان خورده تَشکُری کَده خُدا حافظ گُفته بُور شُد۔ دَ وختی بُور شُدو از مِنے خانه خاتونِ اِیزوم کَش گُفت: ” مرتِیکه! مِیمو خُوب مِیمو بود قَیرون شی که آو دان شی تیبشی ره مُردار کَد۔

شیر که اِی توره ره شِنید۔ غَدر دَل شی دَرد کَد۔ تَمام شی آتِش گرِفته۔ دَ کَلو سَختی اَوصِیله کَده رافت۔

صُبا که مرتِیکے اِیزوم کَش دَ کوه رافت وختی دَ پیش شیر

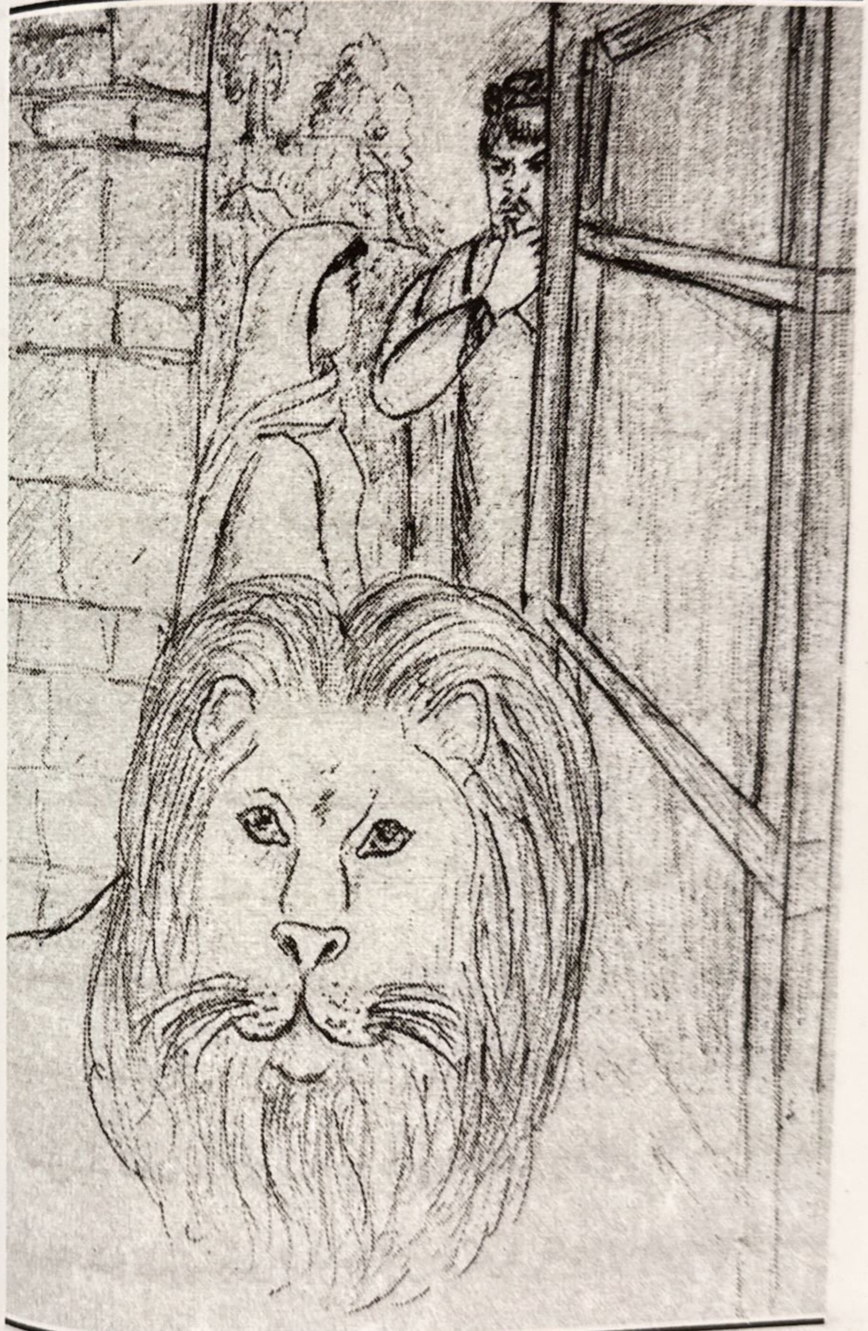

رَسید۔ دِید که: شیر کَلو دَ قارد۔ جَگے خُو شِیشته۔ شیر مرتِیکه ره اَمر کَد که کُنڈے دِرخت ره دَ پیش دان شی بُوبره۔ مرتِیکے اِیزوم کُنڈے دِرخت ره پیش شیر اَوُرد۔

شیر گُفت: "تُوره اَمر مِیدیم که قَد کُنڈے دِرخت ره بَلے سر مه اِیشته قَد تاوَر خُو ماکم دَسر مه دے تا کُنڈے دِرخت مَیده شُنه۔"

مرتِیکه اَگر مَگر کَده قَبول نه کَد۔ شیر دَ قار غُرِش کَده گُفت:

"اَگه اَمر از مه ره قَبول نگدے تُوره دُو پاره نُوم۔ اَله زُود قَد تاوَر خُو دَ سر مه زَده دُدتا کو، تا یك سال دِیگه نِزدیك مه نه بی۔"

مرتِیکے اِیزوم کَش از تَرسِ زِیاد کُنڈے دِرخت ره بَلے سر شیر اِشته قَد تاوَر خُو ماکَم بِلے سر شیر چَپچی کَده دُدتا کَد و تا یك سال پیش شیر نه رافت۔ یك سال بَعد یك روز مرتِیکے

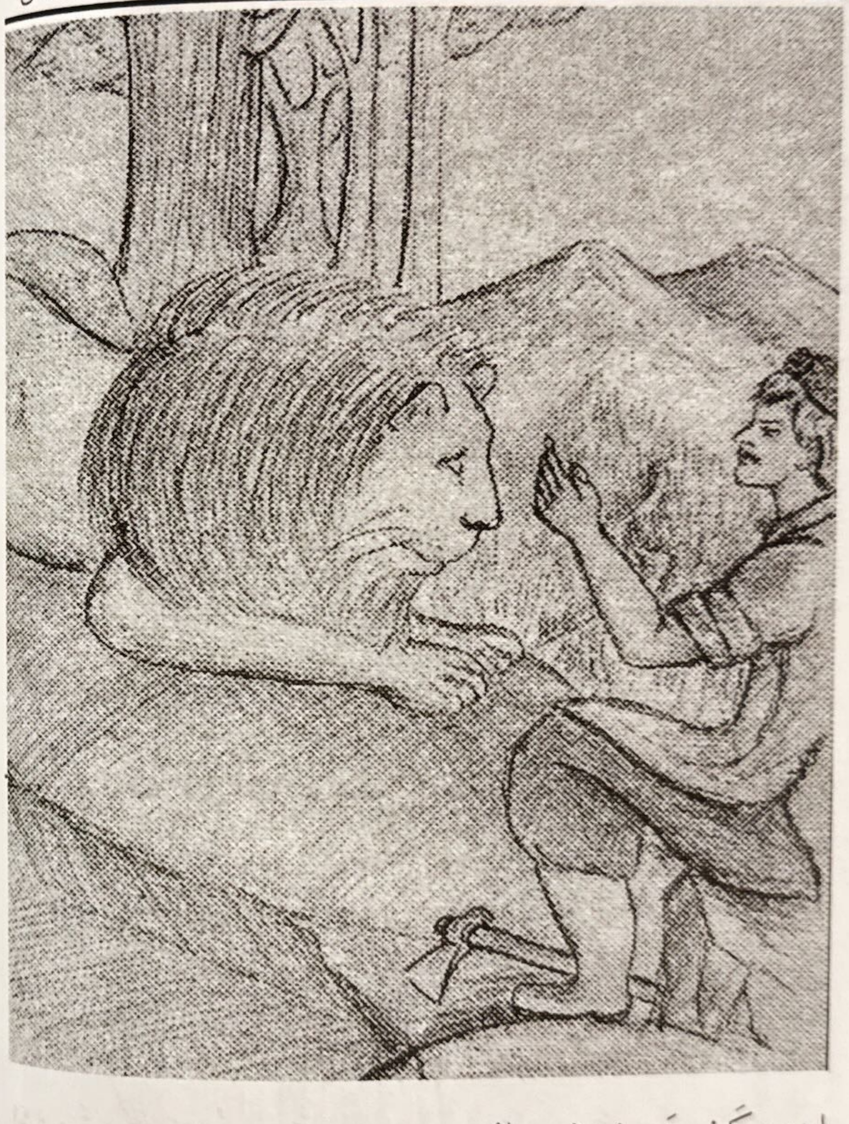

اِیزوم کَش دَ پیش شیر رافت۔

دیك که شیر جُور تَیار دَ جی خُو شِیشته۔

شیر وختی مرتیکے اِیزوم کش ره دِید گُفت: ”بِیه رَفیق، بِیه که بَعد از یك سال یك دِیگے خُو مِینگرنی۔

مرتیکے اِیزوم کَش رافت پیش شیر شِیشت۔ شیر سر کُو نیشو دَد گُفت: بِیه ای دوست! تُوخ کُو کُدم زَخم ره مِنگرنی؟“

مرتیکے اِیزوم کَش رافت سرِ شیر ره تُوخ کَده و گُفت: نه اِنیجی کُدم زَخم دِیده نِیه۔“

شیر گُفت: ” اِنیه رَفیق! جای زخمِ تاوَر که تُو زَده بُودی جور شُد لِیکن جای زخمِ زِبو که خاتون تُو زَدَد جور نه شُده۔“

رَفیقی از مو و تُو دَ اَمِینجی تامُو شُد۔

شیر مرتیکے اِیزوم کَش ره یك خِیشت طِلابِسم دَد و گُفت:

”از مو از تُو دِیگه بَلدے اَمیشه خُدا حافِظ۔“

مرتیکه دَ صد اَفسوس از شیر خُدا حافَظی کَده سُونی خانے خُو اَماد۔

اَلی مُو اَم فامِیدی که اِیچ وَخت کَس ره زَخمِ زِبو نَزنی چَره

که:

دِلِ مَیده ره پَترے آیی نَمِیگره۔

☆☆☆☆

به کَس کَدی به خُود کَدی

دَ زمانای گاه که مردُم دَ دَره ها و کوه وا زیاد زِندگی مُوکَد و دَ شار مردُم کَم بود۔ دَ یك وادی که نام شی سَوز گردو بود۔ یك مرتِیکے خار کَش زِندگی مُوکَد۔ اِی خار کَش اَمیشه که سُونی دَشت بَلدے خار کَندو مورافت قَد خُود خُو مُوگُفت:

"به کَس کَدی به خُود کَدی، به کَس کَدی به خُود کَدی۔"

یك خناتو که دُو زَوزاد دَشت۔ اَمیشه و ختِیکه آوازِ مرتِیکے خار کَش ره مِشنَوید۔ قَد خُود خُو مُوگُفت:

"اِی عجب دیونه مَرتیکه یه؟ اِی چی معنیٰ دَره که مُوگیه دِ

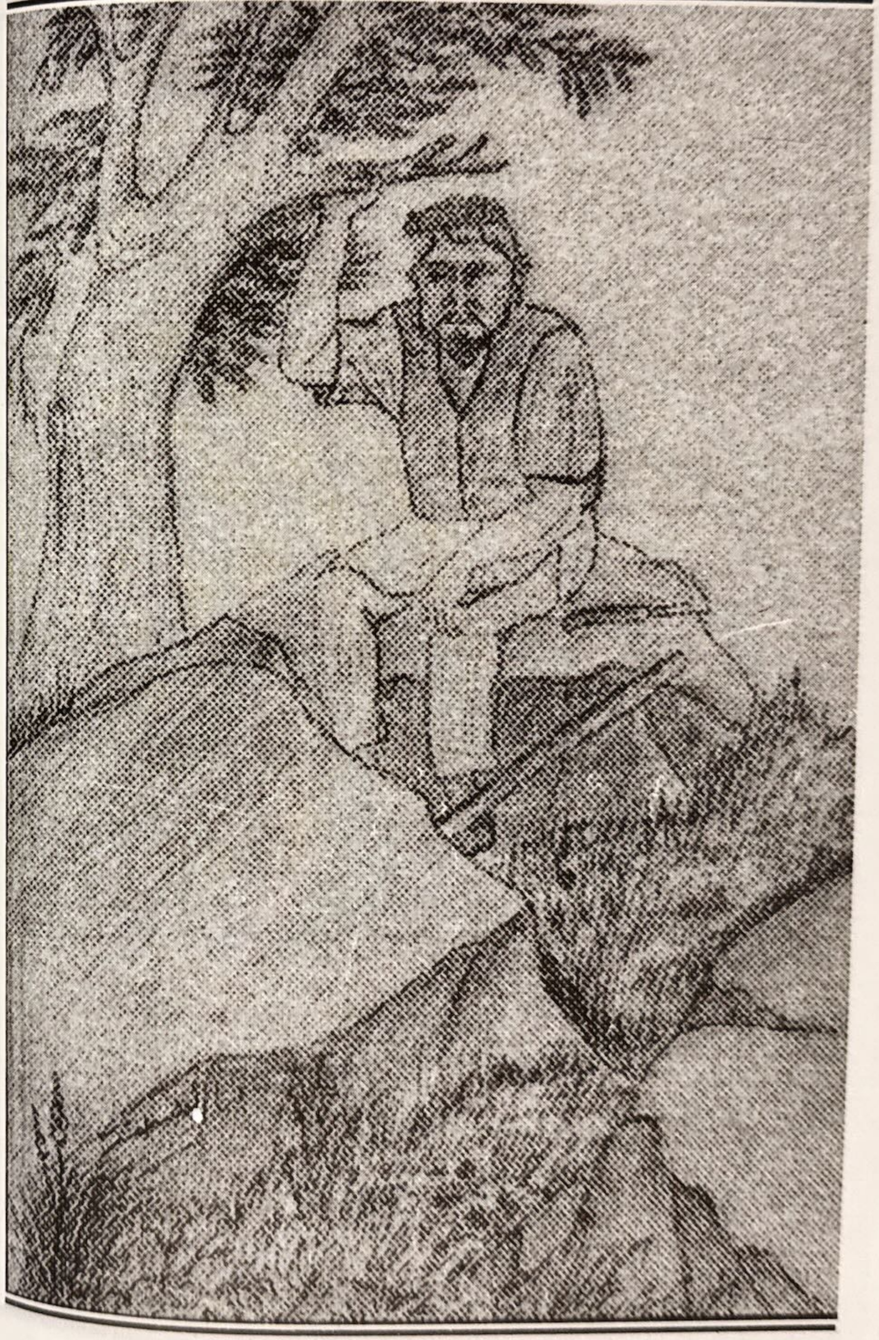

کَس کَدی دَ خُود کَدی۔"

یك روز اِی خاتو که از تُورے خار کَش غدر دَ تَنگ اَمَدَ۔ یك ٹِیکی وُیتو پُخته کَد دَقَد ٹِیکی یَقس زار گَڈ کَد۔ ٹیکی ره گرِفته رافت سر راهِ خار کَش شِیشت۔ وختِیکه مرتیکه خار کَش از بِیخ شی تیر مُوشُد۔ خاتو ره گُفت: "به کَس کَدبه خُود کَدی۔"

خاتو سَلام کَده گُفت: "لالی اِی نان نَذره۔" نان ره دَ مرتیکے خار کَش دَد۔ خار کَش ٹیکی ره گرِفته رافت۔

خاتو قَد خُود خُو خَنده کَده گُفت:

"اَلی مالوم مُوشه که دَ کَس کَدی دَخُود کَدی۔"

مرتیکے خار کَش سُونی کوه رافت که خار کَنده، پُشتِیرے خُو سامُو کَنه۔ مرتیکه رافته رافته دَ بَچے خاتو که بَلدے شِکار دَ کوه رافته بُود، سر خورد۔ بَچے خاتو از مرتیکه پُرسید: "او خار کَش لالَی، یَگو مَم نان نَدرے؟ ما از گُشنه گی آلاك دَم

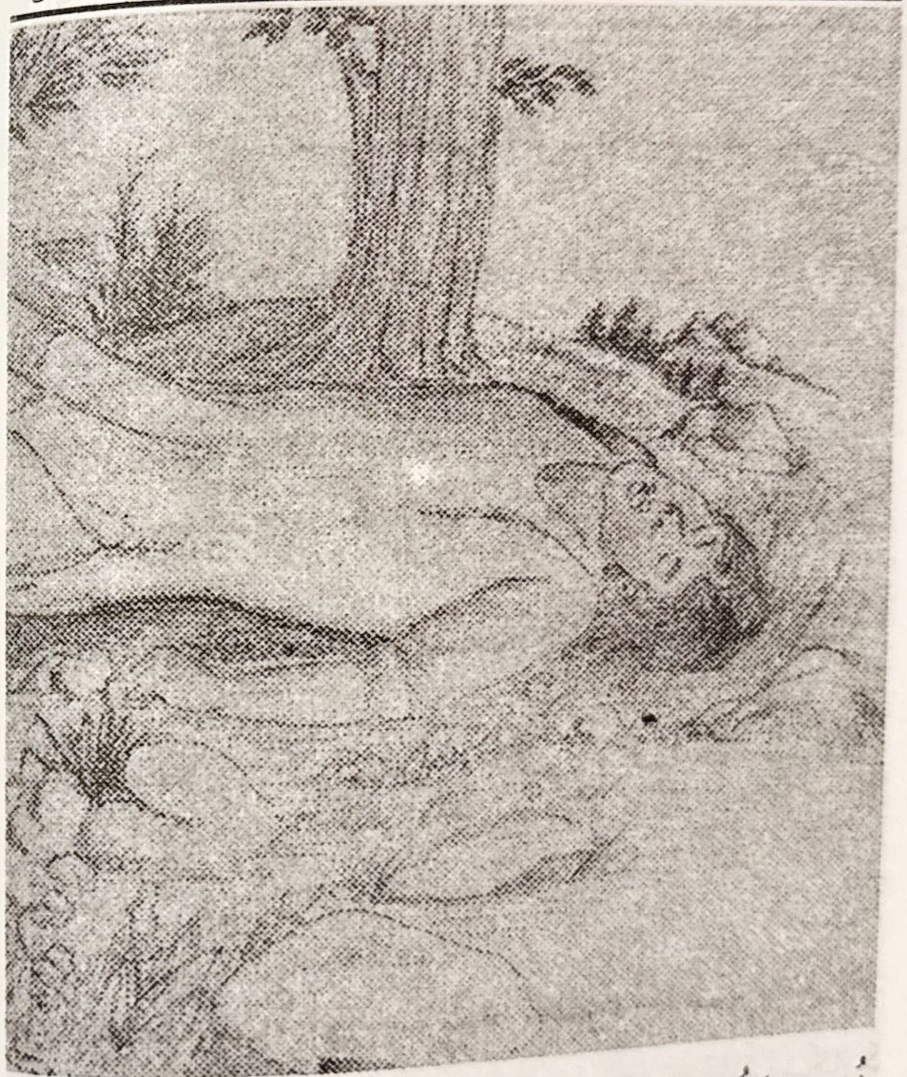

شُدوم، دَ اُمید شِیکار روز مه بِیگاه شُد، آخِر شِکار اَم گِیر مه نه ماد۔ آلی از گُشنه گی روداى مه قَیلا مُوشه---------“

خارکَش گُفت: ” آلی بَچه! یَقس ٹِیکی دَروم که دَراه یك

خاتوِ خَیر تو نَذر دَد۔ بِیا اَمی ره تُو بُخرشایَد نَصیب اَمزی دَ تُو بوده۔ “

ٹِیکی ره بَچے خاتو ره دَد۔ بَچه خارکَش ره گُفت: ” اِی ٹَیکی ره مه بُخروم ، تُو بِسم چِیز مُوخری؟ “

مرتِیکے خارکَش جواب دَد:” خَیره بَچے مه! مه تازه نان دَ خانه خورده اَمدوم۔ مه سِروم۔ دَ غَم مه نه شَو۔ “

بَچے خاتو نان ره خورده سُونی خانه رافت۔ وختِیکه دَ خانه رَسید۔ بے آل سر جاگه پَرید و از کَورے خُو گرفته دَ ناله کَدو شُروع کَد۔ خاتو که بَچے خُو دَ بے آل دِید۔ پُرسید : ” بَچیم! تُوره چِیز کَده ، چَره اِقَس ناله و فِیغان نی ؟ مه ره بِخی وَرختا کَدے۔ “

بَچے خاتو تَمام قِصه ره بَلدے آبے خُو گُفت۔ گُفت:” شاید غَدر گُشنا بودُم ، اَمو نانِ مرتِیکے خارکَش دَ مه بَد شُده۔ “

خاتو فامید که بَچے شی ٹِیکی پُر زار ره خورده۔

۔ خاتو غَدر اِی دَور و او دَور کَید لیکن اَید کُمك بَلدے بَچے خُو نه تَنِست۔ بَچے خاتو قَد ناله و فِیغان تا صُبا کَید تا که فَوت شُد۔ کَینی کَلو اوے کَد از کِدے خُو پِشمو شُد لیکن اَید فایده نه دَشت۔

بَچے ریزے خاتو که غَدر جِر کَتو بُود و نام شی اَم جِر کَتو بود۔ که شار دِیگه بَلدے چَکر رافتد با داز چند روز دَ خانه اَماد و ختِیکه لالے خو دَید که نِیه از آبے خُو پُرسید: ” که لالے مه کُجا یه؟ “

آبے شی تمام قِصه ره بَلدے بَچے خُو گُفت۔

خاتو گُفت: ” به کَس کَدی به خُود کَدی، مه خار کَش ره زار دَدُم لیکن دَ بَلے دَم خُود مه شُد۔ لالے تُو زار ره خورد۔ “

کَٹه بَچے خاتو که مُرد۔ خاتو و جِر کَتو زیاد نادار شُد۔ از مال دُنیا فَقط یك بُز دوشی مَند۔ یك روز که آرد دَ کَندو، گندُم از قُرخ تامو شُد۔ خاتو، بَچے خُو جِر کَتو ره گُفت: ”بُز ره دَ بازار

سَودا کُو، تا یَگو مُشت گندُم۔ یك کَپه آرد پَیدا کُنی۔ “

جِر کَتو بُز ره کُوتل کَده سُونی بازار رَبی شُد۔ وختِیکه از آغل بُور شُد۔ دَ تای یك دِرخت یك خاتونِ جُوان قَد یك نِلغه ره دِید۔ خاتو نِیلغه ره شِیر می دَد۔ مَگر شِیر شی خُشك شُده بُود۔ نِیلغه اویے مُو کَد۔ جِر کَتو بِسیار دل شی دَ آل خاتو سُوخت، بُز دوشی ره که بَلدے سُودا اَورده بود، بُرده خاتو ره دَده و گُفت: ” دَ کَس کَدی دَخُود کَدی۔ “

جِرلَتو دِست خالی سُونی بِیابو و دَشت رَبی شُد۔

خاتو پِیستونِ بُز ره دَ دان نِیلغه دَد۔ نِیلغه چُشِیده تا که سیر شُدو خاو رافت۔ خاتو دَ حقِ جِر کَتو غَدر دُوا کَد و از سایے دِرخت بال شُد سُونی آغِل رافت تا یك سر پَنای بَلدے نِیلغے خُو پَیدا کُنه۔

وختِیکه دَ آغِل رَسید قَد آبے جِر کَتو سر دَ سر شُد، باد از اَوال پُرسی آبے جِر کَتو از خاتو پُرسید که بُز ره از کُجا اَوردے؟ “

خاتو گُفت: ”مه مُسافر اَستُم، دَ راه شُوی مه ناجور شُده مُرد۔ اِی بُز ره یك نویك جُوان که خُدا عُمر شی بَرکت بِیدیه مه ره دَد۔ دل شی دَ آل بَچے مه که از گشنه گی تَلف مُوشُد، سُوخت و بَچه مَره گُفت۔ ”دَ خُود کَدی دَ کَس کَدی۔“ خُود شی دِست خالی سُونی بِیابو رافت۔“

آبے جِرکَتو فامیدو چِیمای شی پُر از آو شُد دَ خانه رافت گورے بَچے خُو بُور کَده اَورد، دَ خاتونِ جَوان دَد که نِیلغے خُو دَ مِینے شی خاو کِیلجی کَنه۔

خاتوِ جوان دُعا کَد و گُفت:

”خُدا که یارِ غَریب و بِیچاره اَسته، جای اَزی گورے بَچے تُوره تختِ شایی بِیدیه۔“

آبے جِرکَتو دِل شی آرام گرِفت و خانه رافت۔

از او طَرف جِرکَتو دَ بیابو سُونی جای نا مالُوم مورافت اَید خَبر نه بود که کُدم سُون بُوره دِل شی از غُربتِ دُنیا مُونٹی

شُدَد۔ و قَد خُود خُو مُو گُفت: ”بِیلو که بُروم تا اَر جای که دَم یاری کَد مورُم تا که دَ را جای رَسیدُم۔ --------“

اَمی رَقم جِرکَتو قَد دِل مَیده سُون بِیابو مُورافت که یك چَند دُوز رای شی گرِفت۔

جِرکَتو گُفت :

”دَ ازمه اَید خِیل نِیه لیکن مه شُمو ره یك چِیز مُو گُم۔“

سر کردے دُوزو گُفت : ”بُگی شاید تورے تُو اَرزیش شِنیدو ره دِشته باشه۔“

جِرکَتو گُفت: ”دَ کس کَدی دَ خُود کَدی۔“

سر کردے دُوزو دَ فِکر رافت، باد از چَند لَازه نَفرای خُ گُفت:

”اِی جَوان صایب اِکمَت اَسته اُوره اِله کِید۔“

دُوزو اُو ره اِله دَد و خُودون شی رافتند۔

اَمی رَقم جِرکَتو چَند روز راه رافت تا که دَ یك دَشت رَسید که نه آو بود نه آلاف۔ اُو که چَند روز مُسَلسل راه رافتد از

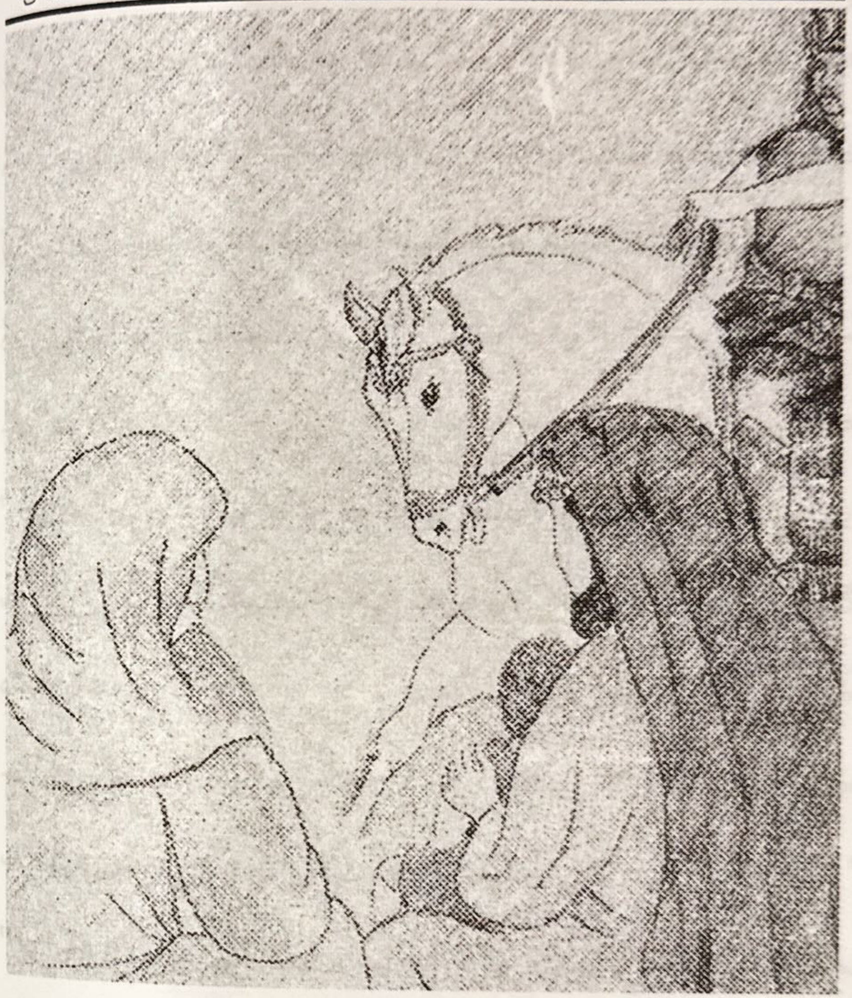

دِستو پای مَندَد۔ و از تُشنَگی و گُشنَگی بے آل دَ یك کَمر شَنگ پَرید و خاو رافت۔ خاو دِید که لالے شی کالای سَفید پُوشیده تاجِ شایی دَ سر شی اَسته و دَ یك بِلندی اِسته یه۔

جِر کَتو از خاو بِیدار شُد۔ فامِید که سَفر شی خَتم به جَیر مُوشه۔ بے آل شاو ره تا صُبا دَ کَمر سَنگ تِیر کَد۔ شَفق که تازه روشنی شُدَد از خاو بِیدار شُد۔ دَ اِی لازه اَز دُور سِیایی ره دَید۔ فامِید که شاید کُدم لَشکر یا کاروان باشه۔ دَ خُوشالی بَلے شَنگ بال شُد شِیشت تا که وا اُو ره بِینگرنه و دَ کُمك شی بایه۔

اَزو طَرف سیایی از مردُم یك مُلك بُود که پادشاهِ شی مُرده بود، مردُم و ختِیکه نِزدیك رَسیدند دِید که دَ بِلندی اِفتاو دَ سرِ سَنگ یك نَفر شِیته۔ وا که جِر کَتو ره دَ ب،لندی دِید، زیاد خُوش شُدند۔ تَمام شی دَ خُوشی زِیاد سُونی جِر کَتو دَیده کَده اَمادند۔ جِر کَتو از ورختایی زود از جای خُو بال شُد۔ مردُم گِردی جِر کَتو ره گرِفت۔ یك پِیر ریش سَفید دَ جِر کَتو سَلام دَده گُفت:

"اَی جَوان عالی قَدر! پادشاهِ از مُو مُرد، مُو رِواج دِرے

وختیکه پادشای مُو مُورد دَ کو و بِیابو که یك آدم ذات اَم نه باشه، مو بور مُوشی۔ ار کَس ره که اَول دَفعه اَر آدم ره که دَ سایے آفتاو و دَ بِلندی دِیدی اَمو ره پادشاهِ خُو اِنتِخاب نی چَره که اِی رَقَم پادشاه بِلدے از مو شُگون خُوب دَره ،اِی رَسم از پِیرون مُو مِراث مَنده۔ “

پیر مَرد رِیش سَفید کَمر بَند طِلایی قَد شَمشیرِ الماس نِگار دَ کَمر جِر کَتو بَسته کده اُوره سَوارِ تَخت کَد ۔ تَمام شی دَ خُوشی و رَقصو بازی سُونی مُلك خُو رافتند۔

جِر کَتو که باور شی نه مِیماد، کَلو خُوش شَدَد و خُدا ره اَزار بار شُکر کَد۔

اَزو طَرف، آبے جِر کَتو قَد خاتونِ جَوان زِیاد خُوبی کَد تا که اُو از غِل شه رافت۔

یك روز آبے جِر کَتو دَ یادِ ار دو بَچے خُو کَلو اوے کَد۔ از ناله و فِغان شی اَمسایے شی اَماد گُفت:

”آبے جِر کَتو گِریه نه کو خُدا مِیرنان نه، جِر کَتوی تُو خانه مَیه۔ بَلدے کار و مَزدوری رَفته۔ بِیه که بُوری که اِمروز شاهِ مُلكِ تُرکِستو دَ وادی سُوز گردو اَمده از آغِل از مو تیر مُوشه، بِیه که دَ سَیلِ شاه بُور که اُوش تو دِیگه طَرف شُنه۔ “

جِر کَتو که شاه مُلكِ تُرکِستو شُده بُود، بَلے آسِ اَبلق دَ وادی سَوز گردو اَماد دَ مَنے مردُم چِیم شی دَ آبے شی خُورد۔ از آس تا شُده پیشِ آبے خُو آمادو سَلام دَد و گُفت:

”آبی سَلام مَره شِناختی؟ مه جِر کَتو اَستُم--------- “

آبے جَر کَتو بَچے خُو دَ بَغل گرِفته کَلو اُوے کَد۔ خُدا ره شُکر کَد۔ که خُدا گُنایی شی بَخشیده و دَ آخر گُفت:

”بَچیم! خار کَش راس مُو گُفت، ” دَ کَس کَدی دَخُود کَدی۔ “

مه بَچے خاتونِ غَریب ره گوره دَدُم، خُدا تُوره تَختِ شایی دَد۔ “

جِر کَتو آیے خُو گرِفته رافت تا که زِنده بود پادشایی کَدو بَلدے مَردُم خِدمَت کَد۔

☆☆☆☆

لو گور

دَ سالای قَدِیم ، دَمُلکِ شارِستو، یك پادشاه بود که اُو ره شار شاه مُو گُفت۔ مردُم شارِستو دَ خُوشی و شادمانی زِندگی مُو کَدند۔

یك روز پادشاهِ شارِستو دَ دربار خُو رافت۔ تَمام وزِیر و آدَمای صایِب سَر اِیشتے مَملَکت، سالار لَشکر که دَ دربار حاضِر بُودند۔ و ختِیکپ شاه سَر تَخت خُو شِیشت۔ اَمر دَد که ار کَس شِکایت یا کُدم مُشکیل اَسته پیش بایه دانه بَیان کَنه۔ دَ اَمی وَخت یك طُوفان و خاکباد شُروع شُد که تَمام شار و دربار از گردو خاك پُرو تَریك شُد۔ شاه اَمر دَد که:

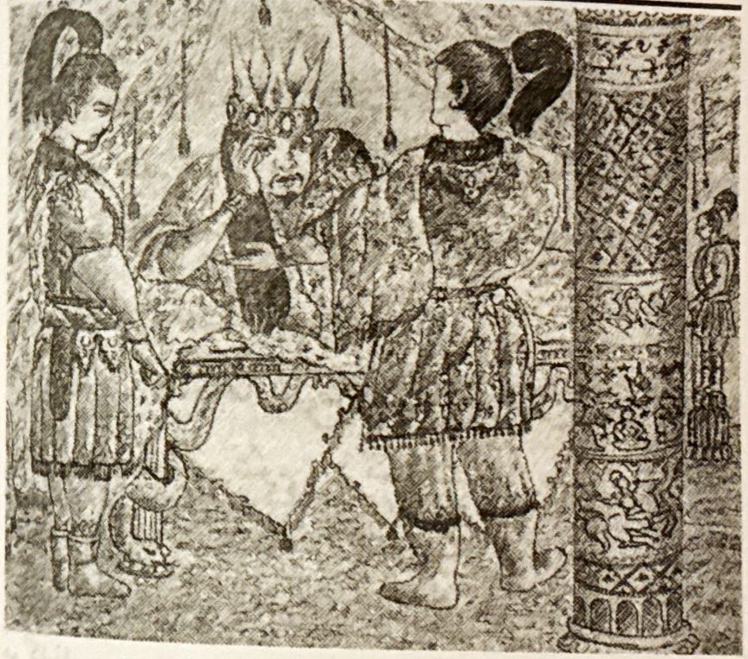

” دَ رَمل توخ کَنه که چَره یك دَم مُلكِ شارِستو ره طُوفان گرِفته۔؟ “

وَزیر از جای خُو بال شُد تا اَمری پادشاه ره دَ اِجرا کَنه۔ شاه دَ قَصر خُو رافت۔

صُبا شاه بِشیم دَ دربار رافت۔ سرِ تَخت شِیشت و وَیزر ره اَمر دَد که مَثله ره بَیان کَنه۔ وَزیر پیش اَماد تعظیم کَده و گُفت: ”

اَی شاهِ شایو، شاه عادِل! مه که دَ ر۔مل تُوخ کَدوم، اِیتر گُفت که: ” دِیروز یك آدم، شُوم، دَ مُلكِ شارِستو اَمده۔ که دَ آینده خُونِ صَد ها بے گُنا ره مِرزَنه ویك اِنسانِ بے گُنا ره مُو کشه، که دُعای تَمام مردُم دَ پَس از اُو آدم خُوب اَسته۔ “ اَمی ره گُفت عالی جِناب۔“

شار شاه پُرسید: ” وَزیر ! چارے اَزے کار چی یه؟۔“

وَزیر گُفت:

” قُربان تُو شُنوم! چارے اَزی کار دَ دِستِ اَید کَس نِیه۔ پَنای ازو شارِستو مُو دَ خُدا۔ “

شار شاه بِسیار اَفسوس کَد، از دَربار خُو بُورشُد دَ قَصر خُو رافت و زانوی غَم دَ بَغل گرِفت۔

صُبا بِسم پادشاه دَ دربار اَماد۔ تَمام وَزیرا و آدمای کِته مملَکت ره دَ دربار خاست۔ پادشاه دَ جای خُو شِیشت و گُفت:

”وَزیر! یك خاو دِیدوم، تُو باید او ره معنیٰ کنی۔ “

وَزیر دَ صد احتِرام پُرسید: عالی جِناب! شُمو چی خاو دِیدِن؟“

شار شاه گُفت:

” خاو دِیدوم که، دَ یك دریای پاك، آو بازی نُم، اَوای تازه و ملایم مِچرخه دَ دَورو بَر مه۔ دُو طَرفِ دَریا پُر از گُل و بُته یه۔ آوی دَریا پاك بود۔ یك دَم یك دَنه مایی کِٹه دَ مَنے آو دَ جان مه اَمله کَد۔ مایی کِٹه نِزدیك بود مَره بُخره دَ اَمو وخت از اَسمو یك بَشه(باز) اَز اَوا پَیدا شُد۔ بَشه ره خورد۔ ما اَز خاو بیدار شُدُم۔ اَلی وزِیر معنیٰ خاومَره بُو گی۔ وزِیر زیاد فکر کده گُفت:

قُربان تُوشُنُم، معنیٰ خاو اِی اَسته که دَمَملکت هَمسایه، پادشای ظالِم آدَمِ پاك وبیگناه ره اَزمُلك خُو بُور مُونه و اُو دَمَملکتِ شارِ ستواَمده مُونه۔ لیکن قَیرو که دَدِست دُشمنای تُو کُشته مُوشه، شار شاه غمناك و سر دَزیر دَپیشِ شاه

اَمده تَعظِیم کد، شار شاه پُرسِید: سر لَشکر، چِیز تو ره یه؟ چَره وارخَطایی؟“

وزِیرِلَشکر گُفت:

قُربانِ شار شاهِ عادِل، اِمروزعسکرا یك جوان ره نا شناخته ره اَز پیش دَروازِه شار گرِفته۔ شاید او جَوان اَمو آدم شُوم باشه۔ “

پادشاه اَمر دَد که جِوان ره دَ دربا ر حاضر کَنه۔

سرِشکر از دربار رافت و جَوان ره گرِفته دَ دربار اَورد۔

جَوان پیش شار شاه تعظیم کَد۔

شاه از جَوان پُرسید:

اَی جَوان تُو کی اَستے و از کُجا و بَلدے چِیز دَ شارِستو اَمدے؟“

جَوان جَواب دَد:

”عالی جِناب، شاهِ عالم! مه بَچے ایلُوم شاه، پادشاهِ مملکت پَنجوایا از شارِ شَمشیر غار اَستوم۔ نام مه لو گور اَسته۔ پادشاهِ

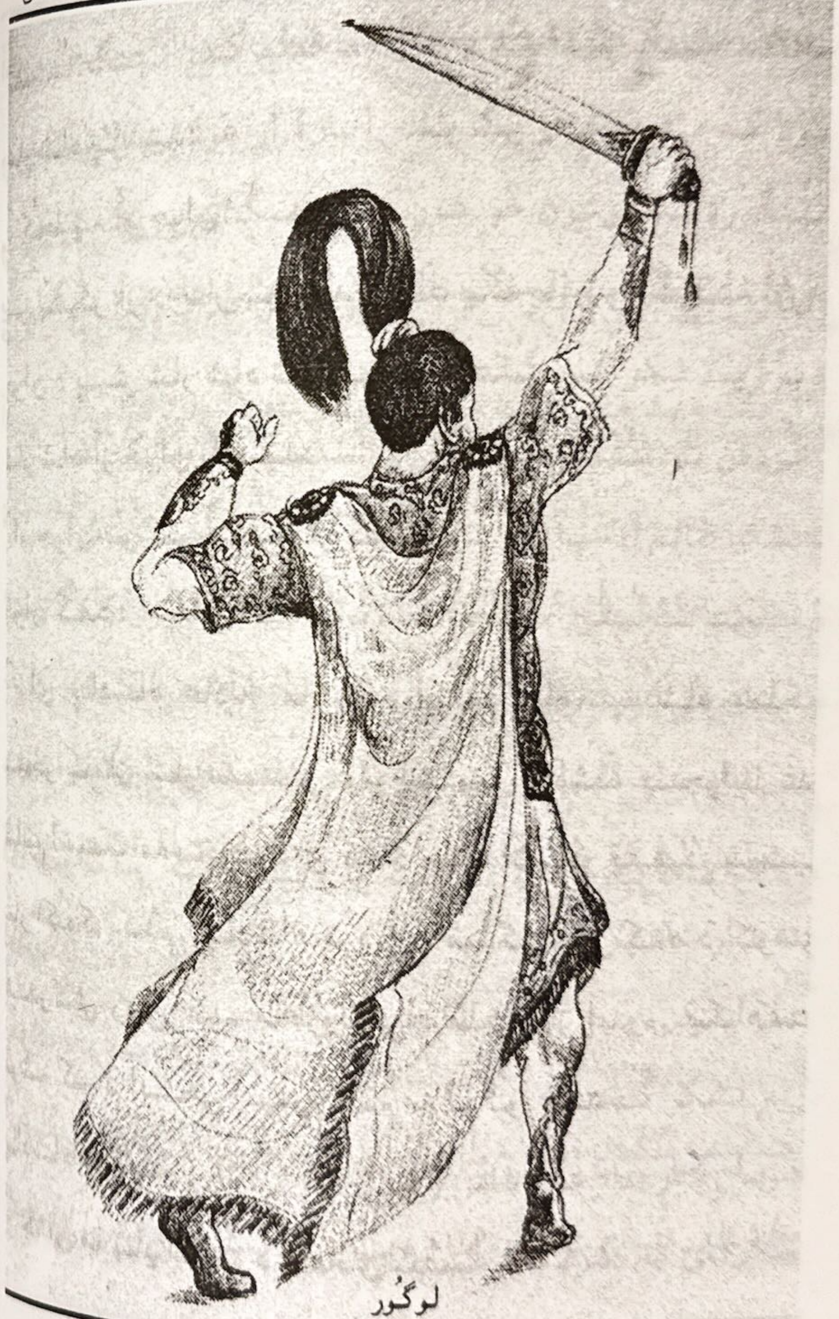

لوگور

پَنجوایا غَدر ظالم اَسته۔ مه بَخاطر اَزی که دَ خِلاف آتے خُو قَد مردُم شَمشیر غار کُمك کَدوم، پادشاه مَره از مملَکت دَ جُرمِ بَغاوت و سر کَشی بُور کَد و دَ کوه وای اِندو کُش رَیی کَد ۔ مه از اونجی دَ اِینجی اَمادم چَره که مه شِنیده دُم که پادشاهِ شارِستو غَدر عادل و مهرُبانه۔ از عالی جَناب تَقاضای پَنا نُوم و وعده نُوم که از صِدقِ دِل خُو بَلدے مردُم اَزی شار خِدمت کَنُم۔ “

پادشاه گُفت:

اَی جَوان! بِسیار با اِستعداد و اُوشیار مالوُم مُوشی۔ مه باید اَول تُوره اِمتحان کَنُم۔ “

لوگور دَ جَواب گُفت:

” ار چی اَمری شُمو باشه۔ “

پادشاه وَزیر ره اَمر دَد :

” وَزیر ! اِی جَوان سالارِ مُلكِ بَلق و بُرو اَسته۔ مُهر و شَمشیر

سالاری اُو ره بِدی که شارِ بَلق و بُرو ره اِداره کُنه، که مردُم بُلق و بُرو اَز دِستِ دُوزونِ طایِفه سَر گردو و دَتَنگ اَمده۔ از سر اِمروز، اِی جَوان باید سالای بُلق و بُرو ره کُنه۔ مُلکِ قَد اَمیر بُرو تای دِست شی بَشه۔"

وَزیر، یك سر باز ره اَمر دَد که: کالای سالاری، شَمشیر و سامانِ جَنگی ره بَلدے لو گور بَیره۔

سر باز رافت تَمام سامان ره اَورد۔ وَزیر کالای سالاری ره دَ جانِ لو گور کَد و شَمشیر و سامان جَنگی ره تاوِل لو گور کَد۔

لو گور پَیش شاه تعظیم کَدو گُفت:

"اَی پادشاهِ عالی قَدر۔ اَول از شُمو یك دُنیا سِپاس که شُمو مَره قابِل اِی کار دَنِستید۔ جان لو گور دَ خدمت شُو، فَقد مَره یك هفته مُهلت دَده شُنه۔ که بعد از یك یك هفته ما سُونی بَلق بُروم۔

شار شاه گُفت:

"قَبول، تُو از اَلی سالارِ بَلق و بُرو اَستی۔"

لو گور دَ اِجازے شاه از دَربار بُور شُد۔

پادشاه وَزیر ره اَمر دَد: لو گور ره دَ نَظر دَشته شه که چی مَقصد دَره--------"

لو گور یك هفته بعد سُونی بَلق و بُرو رَیی شُد۔

وختی لو گوردَ دروازے شار بَلق رَسید، پَیره دار شار از او پُرسید:

کی اَستی، کُجا موری؟"

لو گور جَواب دَد:

"از طَرَف از مه سالارِ شار بَلق ره سَلام رَسنده و بُگی که قاصدِ شارشاه از مُلك شار پایتختِ شارِستو اَمده۔"

قاصد پیغامِ لو گورره دَ سالار شار که مَلِك مَیلُور نام دَشد، رَسید۔

مَلِك مَیلُور دَ استِقبال لو گور رافت، و ختِیکه مَلِك مَیلُور پَیش دروازے شار رَدسید۔ دِید که یك جوانِ خوش قَواره بُلند و بالا بَلے آس آله سواره۔ مَلِك مَیلُور لو گور ره دَ دربار بُرد۔ روزت ره تا شاو از مُشکیلات و جَنگو جَدلِ شار و از مُشکِلاتِ دوزون و راه زانو نَقل کَد۔ و لو گور ره گُفت که: "ار کَس بَلدے سالاری اَزی مُلك اَمده، کُشته شُده۔"

شاو بعداز نان خوردو۔ کَنیزا لو گور ره دَ جای خاو شی راهنمایی کَد۔ لو گور پیش از خاو کَدو خَنجر ره دَ تای بَغل خُو ماکَم و آدِر خاو کَد چَره که مَلِك مَیلُور گُفتد که جان شی دَ خَطر اَسته۔ دَ نِیم شاو لو گور احساس خَطر کَد زود چِیم شی واز شُد۔ دید که یك سیاه پُوش دَ بَلے سر شی اِسته یه، شَمشیر خُو بال کَد که سر لو گور ره مُونٹی کَنه۔ لو گور دَ یك ٹوپ زود ازبَندِ دِست شی گرِفته و او ره دَ زیمی زَد۔ شَمشیر از دِستِ سیاه پُوش تا پَرید۔ لو گور خَنجر خُو از تای

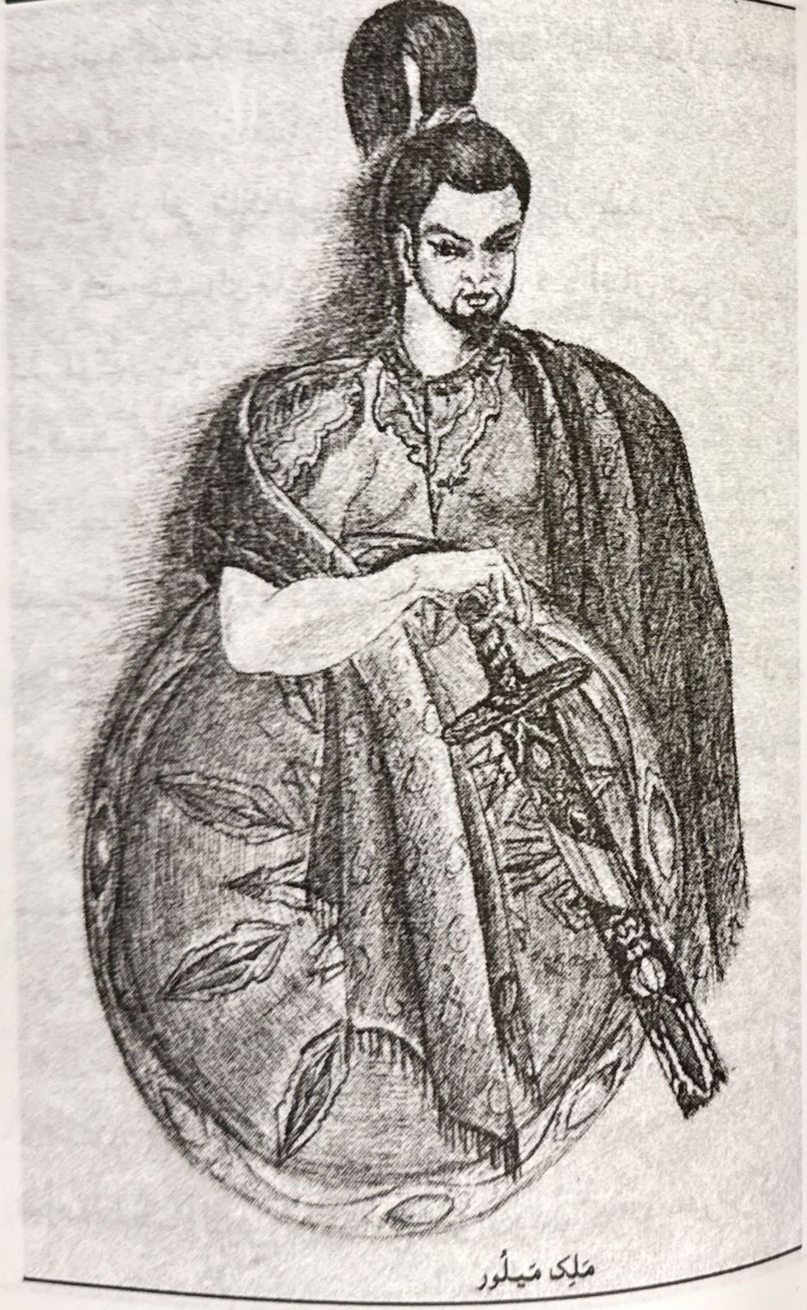

مَلِک مَیلُور

بَغل بُور کَده دَ تای گر کُتُكِ سیاه پُوش گرِفت۔ دَ اَی وخت پَیره دار بُرو آماد۔

سیاه پُوش لو گور ره گُفت:

”اَی جَوانِ دِلیر اَلی که مَره قَد پُشت مه دَ زیمی زَدے، مه تا آخِر دَم خُو آدم از تُو اَستُم۔“

پَیره دار سیاه پُوش ره دَ بَندی خانه بُرد۔

صُبا مَلِك مَیلُور قَد لو گور دَ دربار حاضر شُدند۔ مَلِك مَیلُور اَمر کَد که بَندی دِی شاو ره (سیاه پُوش) ره پیش از وا حاضر کَنه۔

دربارا سیاه پُوش ره دَ دربار حاضر کَد۔

لو گور از سیاه پُوش پُرسید:

”ای جَوان تُو کی اَستے۔ قَد از مه چی دُشمَنی دَرے------“

سیاه پُوش دَ جَواب گُفت:

”اَمیر لو گورا! خُدا تُو ره کَمیاب کَنه، نو کَر تُو اَمیر لو گورا!

سالار دُزونِ اَرغنده، وَزیرِ مِیر قَیله۔

اَستُم، نام مه مِیر گُور گو اَسته۔ مِیر قَیله دِیروز از شارِستو آمده۔ مَره خَبر دَد که” اَمِیر لو گور بَلدے اِدارے بَلق و بُرو آمده۔ تُو باید او ره بُکشی“ اَلی که تُو مَره قَد پُشتِم دَ زیمی زَدے۔ اَلی مالوُم مُوشه که تُو از مه کَده پالَوان تَری۔ اَزی باد مه آدم از تُو اَستُم۔“

لو گور از مِیر گُور گو پُرسید:

”خو جَوان! تُو دَ تَفصیل بُگی که مِیر قَیله مَره چُطور مِشناسه؟۔“

مِیر گُور گو دَ جَواب گُفت:

”مِیر قَیله چَند وَخت پَیش از اِینجی دَ شارِ پایتَخت شارِستو رافت۔ دَ مُلكِ شارو ختی رَسید، طُوفان و خاك باد تَمام شار ره تَریك کَد۔ جاسوسای مِیر قَیکه دَ شی احوال رَسند که شاه از تَمام ماجِره خَبر شُده و یك جَوان دَ نامِ لو گور سارے مُلكِ بَلق

و بُرو ساخته و او ره دَ اِنجی رَیی کَده۔ دِیروز مِیر قَیله از شار پایتَخت مملَکت شارِستو دَ اِینجی اَماد، مَره اَمر دَد که شُمو ره بُکشُم۔“

لو گور گُفت:

” مِیر گُور گو! تُو آزاد اَستی، مه تُو ره آزاد کَدوم۔“

مِیر گُور گو گُفت:

” اَمیر لو گور! مه دِیگه پیش مِیرقَیله نه مُروم۔ مو زور مُو دَ او نه مِیرسید مَجبور بُودی که غُلامی از او ره کَنی۔ اَلی که شُمو از او کَده زور آورو عادل اَستی۔ مِیر قَیله دَ دِلیری و جَنگ آوری جُوره نَدره۔ سی هزار سِپاه دَ تای دِست شی یه۔ اُو قَصد دَره که پادشایی شارِستو، بَلق و بُرو، اَرغَنده و پَنجوایا ره بِیگره۔ لِیکن زور شی دَ شاهِ پَنجوایا نَمیرسه، چَره که از ایلُوم شاه و بَچے شی غَدر مِترسه۔ مِیر قَیله دَ نیرنگ و غَلطی قَصد دَره که شارِستو ره بِیگره۔“

لو گور گُفت:

” مه تُو ره آزاد کَدوم۔ تُو مِیتَنی بوری۔“

مِیر گُور گو گُفت:

” اَمیر لو گور! از اَول فامِیدُم که تُو بُزرگ زاده اَستی۔ اَلی مه قَسم کَدوم که بَلدے از شُمو خِدمت کَنُم۔ مه سے هزار نَفر لَشکر دَ اَرغَنده دَروم۔ اَگه ضرورت باشه دَ کُمك شُمو مَیوم۔“

لو گور بعد از تَشَکُری مِیر گُور گو ره از دربار رُخصت کَد و او سُون اَرغَنده رافت۔

مَلِك مَیلُور رُوی خُو سُون لو گور بال کَد و گُفت:

” اَمیر لو گور تُو چُطور سَر یك دُوز خطر ناكِ شار بَلق و بَرو اعتِبار کَدی؟ ۔“

لو گور دَ جَواب گُفت:

” مه اَگه مِخاستُم دِشاو او ره دَ جای شی مُو کُشتم۔ والی

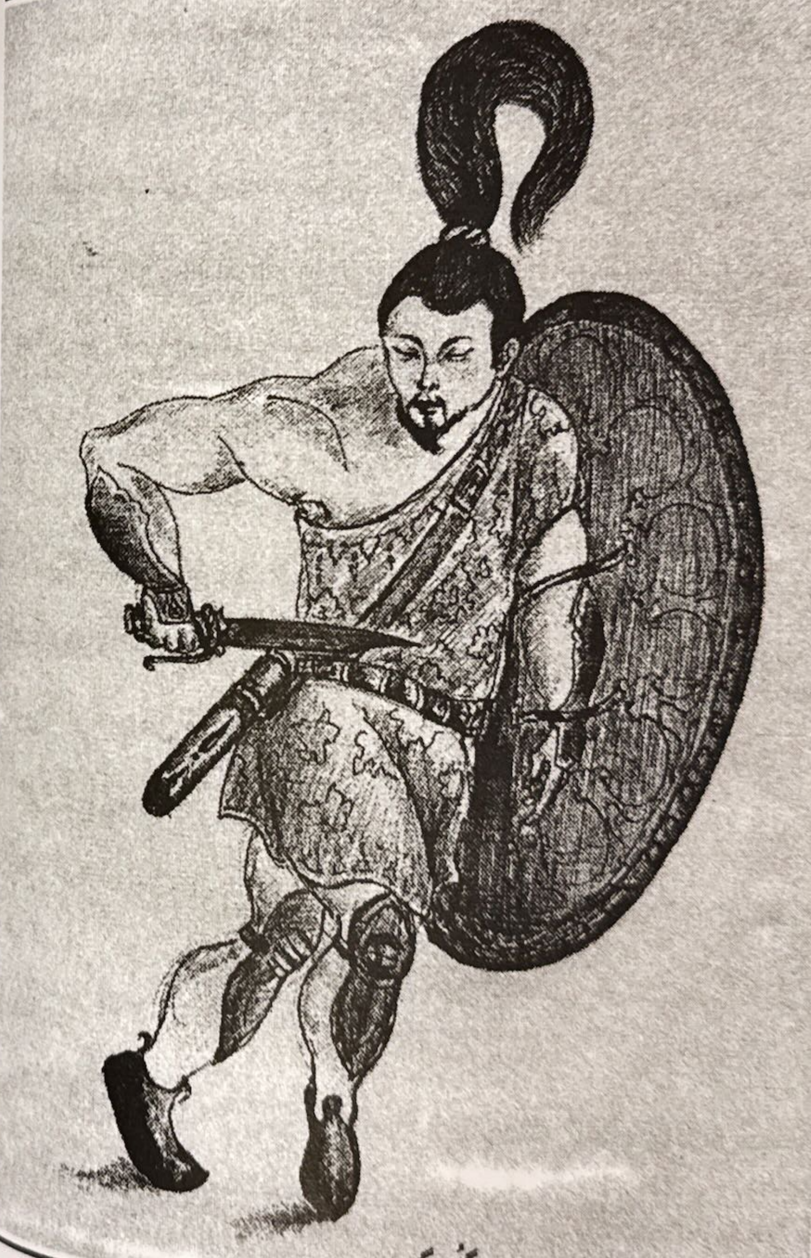

میر گُورگو

مُفامه مَلیك مَیلُور! آگه اِی کار ره مُگدُم ـ سے هزار لَشکر شی دَ خِلاف مُلكِ بَلق وبُرو مُوشد تُو خُو خَبَری که مِیر قَیله اَمی ره مِیخایه۔ از اَول مُلكِ بَلق و بُرو مُشکِلات زِیاد دَره۔

---------“

لوگور گُفت:

”مَلیك مَیلُور ! مه باید اِمروز دَ شارِ بُرو بُروم تا قَد اَمیر شی مُلاقات کَنُم۔“

مَلیك مَیلُور گُفت:

”ارچی اَمیر لو گور اِراده دَره مه ره قَبوله۔“

لوگور از مَلیك مَیلُور خُدا حافظی کَده یك کالای ساده دَ تَن کَده از قَصر بُور شُد۔ و سُونی شارِ بُرو رافت۔

تا که دَ شارِ بُرو رَسید دِید یك بازار کِٹه پُر از رختای رَنگارنگِ تُرکی، مُغولی و چِینی اَستی و مردُم مَصرُف خَریدو وسَودا کَده یه۔ لو گور از سر آس خُو تا شُد۔ تا بازار ره از نِزدیك

نَزاره کَنه۔ دَ دَم یك دُکان اِسته شُد۔ تا رَخت تُوخ کَنه که دَ اَمی وَخت چِیم شی دَ یك دُختر زیبا و خُوش اندام مثلی پَری کوهِ قاف، خُورد۔ دُختر اَم سُونی لو گور تُوخ مُگد، لو گور زود اُوش خُو دِیگه طَرف کَد۔ کوشش کَد که دُختر ره نَظر اَنداز کَنه۔ رافت سر آس خُو سُوره شُد مَگر یك دَفعه بِسَم سُون پَس خُو تُوخ کَد و قَد دُختر چِیم دَ چِیم شُد۔ لو گور بِسَم اُوش خُو دِیگه طَرف کَد و رافت تا قَد اَمیر شار مُلاقات کَنه۔ لو گوررافت قَد اَمیر شار مُلاقات کَد دَ بارے شار و حالاتِ شار مالُومات کَده پَس دَ بَلق اَماد۔ شار بَلق از بُرو فَقد چَند مِتر فاصِله دَشت۔ دو رِیزه زِیره شار دَ یك دِیگه نَزدیك بُود۔ ار قَدر کُوشش کَد که از فِکری دُختر بُرو شُنه وَلی نمِتَنِست بار بار دَ یاد از او دُختر مُورافت و پیش چِیم شی مِماد۔ شاو تا صُبا خاو نه رافت دَ سر جا گه بِیدار شِیشت و قَد خُود خُو اِی شیر ره خاند۔

مـی قُـربـان تُـو اَی یـارِ دِلارام
زَخمِ شَمشیر خُورده نَه دَروم آرام
دُو دِیدے جادویی تُو ره کی دَره
تُو دِلبَر مُوشی یا که خُونِ آشام
دَ بے رَحمی قجِیری یا که سَبرال
دَ عِشق تُو کُشته شُنوم یا بَد نام

اَمی رَقم دَ شیر گُفتو شاو ره صُبا کَد۔ صُبای گاه دَ سَیلِ باغ و بوستان رافت تا اُوش شی دِیگه طَرف شُنه۔ وختی دَ باغِ بوستان رافت۔ ار طَرف پر از گُل و دِرخت و بوی عَطرِ گُلا تَمام جای ره گرِفتد۔ ازار طَرف آوازِ مُرغَکو شِنیده مُوشُد۔ لوگور زیاد کُوشش کَد که اُوش خُو طَرف باغ و بوستان کَنه لِیکن بے فایده بود۔ باز اَم از خَیالاتِ اُو دُختر خُود خُو بُور نه تَنِیست۔ اَمو مَثل اَسته که مُو گه: ”دِل که دَر گرِفت دُود شی زِندگی ره قَپه نه۔“

لوگور قَد بے خَوی و چِیم سُرخ سُون دربار رافت۔ مَلیك مَیلُور پُرسید۔ که چَره بے حال و کَسل مالوم مُشه۔ لوگور دَ دِل خُو گُفت:

" اِی چِیم سُرخ شُدو اِعلان سَیل سُرخ آو اَمدون دِیده یه۔ اِی عِشق سوزنده ، سر نَوشت اَز مه ره کُجا خاد رَسند۔ و قَد خُود خُو مُو گفت که لوگور! تُور ه چی شُده تُو خُو بَلدے دِیگه مَقصد اَمدے تُو یك کوه مُشکِلات پیش روی دَرے - مردُم اَزی جای دَ کُمك تُو نِیاز دَره-----------"

دَ دِل خُو گُفت: " نه مه باید دِیگه از اِی خَیالای بے معنیٰ خُود خُو بُر کَنُم۔ فَقد و فَقد دَ فِکری کار خُو باشُم۔ " دَ خُود خُو لاَنتی خاند،و تُوبه و اَستخفار کَد۔

مَلیك بَیلُور پُرسید۔ اَمیر لوگور چی شُده۔ چَره اِیتر دَ خُود گمی۔ خیرات اَسته اَمیر بُرو چِیزی گُفته؟"

لوگور گُفت:

گُل اَندام

” نه اَمیر مه! تُورے خاص نِیه۔ بَس کَم مَندے سَفر بودُم۔ شاو خاو نه رافتُم۔ شُمو پَریشان نه باشین۔ “

لو گور دَ حمام رافت۔ دَق (موی) و کاکُل خُو ره قَد عَنبر و مُشك و عَطری گُلاب شُشت۔ بعد از خوردونِ نان گصُبا۔ رَگِ غیرت خُو دَ جُوش اَوردَ بارے مِیر قَیله و مملَکت فِکر کَد۔ تا که فِکر دُختر از سر شی بُر شُنه۔

وختی لو گور دَ دربار حاضر شُد۔ مَلیك مَیلُور سالار نامے لو گور ره دَ دربار خَانده، اعلان کَد که اَمیر لو گور سالارِ مُلكِ بَلق و بُرواَسته و شُمو بابد تَمام دَ اَمری اَمیر باشید۔ اَگر تَمام مو یك دِست شُونی زود اِنشاالله مُلك ره از دِستِ دُوزو و دُشمَنو خَلاص نی۔ “

لو گور دَ جای خُو شِیشت۔ مَلیك مَیلُور پیش لو گور تعظیم کَد و گُفت:

” اَی اَمیر دَلیر! مه و لَشکر بَلق قَد ساز و سامان دَ خِدمت و

رکاب تُو حاضر اَستی۔ “

لو گور گُفت: ” آفَرین مَلیك مَیلُور، خُدا تُو ره سالها اَباد دَشته بَشه۔ “

دَامی لازه مِیر گُور گو پَیدا شُد۔ پیش لو گور تَعظیم کَده گُفت:

” اَمیر دِلیر! مِیر گُور گو حاضر و اَمادے خِدمت اَسته۔ “

لو گور اُو ره آفرین گُفت۔

دَاِی دوران پَیره دار دربار اَحوال آورد ر که یك قاصد از طرف مِیر قَیله اَمده و مِخایه دَ دربار حاصر شُنه۔

لو گور اَمر دَد قَاصد ره دَ دَربار حاضر کَنه۔ پَیره دار قاصد ره اَورد۔ قاصد تعظیم کَده خطِ مَیر قَیله ره دَ لو گور دَد۔ لو گور خط ره خَاند که نُوشته بود:

” از شاهِ راهزَنو مِیر قَیله دَ اَمیر لو گور: اَمیر لو گور! اَگه کُشته نه شُدے۔ دِلیر اَستے۔ مه تُو ره دو راه نِشو مِیدُم۔ یا مِیر گُور گو

خَیانت کار ره تَسلیم مه کُو و خُود تُو از راهِ که آمدے پَس بُرو۔ یا بَلدے مَیدو تَیار شُو۔ که سر تُو از پَس سرای مَلیکونِ گینه رَبی کَنُم۔ "

لو گور وختی خَط ره خَاند۔ اَمر دَد که دَ جَواب شی نُوشته شُنه که:

" دَ زودی دَ جَزای اَعمال خُو خاد رَسید" قاصد جَواب خط ره گرِفته رافت۔ و لو گور قَد مَلِك بَیلُور و مِیر گُور گو فَیصله کَدند که قَد مِیر قَیله جَنك کَنه۔ مِیر گُور گو گُفت:

" سے هزار لَشکر مه حاضِره۔ "

لو گور گُفت : " اگر تَمام سِپاه ره جَم کَنی پیش از هفت هزار مُشه۔ "

بَعد از چَند روز تَمرین و جَم و جور سامانای جَنگی آمادے رَفتو شُدند۔ لو گور قَد لَشکر هفت هزار نَفری خُو ازقَد سَپر، شَمشیر ، خَنجر و کَمَنن، زِره، گوله، نَیزه از قَصر بُور شُد۔

دَ بُروی قَصر مِیر گُور گو قَ سے هزار سِپاهِ خُو دَ اِنتظار لو گور اِسته بود۔

مَلیك مَیلُور لو گور ره گُفت:

" اَمیر دِلیر! لَشکر مِیر گُور گو دَ بُرونی شار تَیار اَسته۔ "

دَ بُرونِ قَصر تَمام سِپاه یك جای شُدند و سُون مَیدوِی جَنك رافتند۔

لو گور، مِیر گُور گو، مَلیك مَیلُور قَد آس سواره دَ پیش و پَیاده سوارا دَ پَس دَ حرَکت بود۔ تَمام سِپاهِ مُلكِ بَلق و بُرو کالای سِیاه دَ جان شی بود و سے هزار سِپاه مِیر گُور گو سُرخ پُوشیده دَند۔

دَراه لو گور بِسَم دَ یاد از او دُختر رافت و دَ دِل خُو شعر خاند۔

رُوم سُونی دِیگر مُلكِ خطرناك
بَلدے کُشتون مه شُدی تُو بے باك

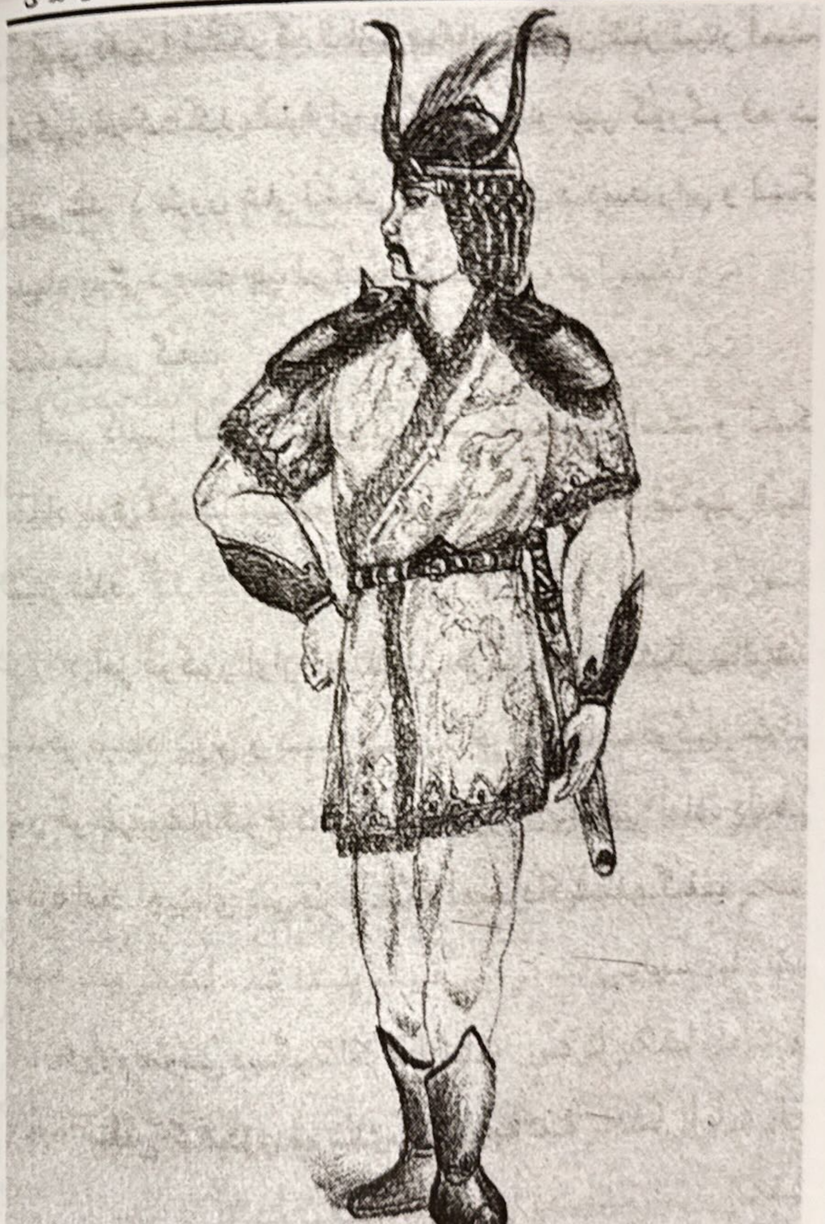

مِیر قـیله

رَوم، اَمـدون مـه مـالُـوم نبَشـه
شـایَـد از خُـون مـه گُـلگون شُنه خاك
مَـره دُشـمـو اِیـد وَخت کُشته نـه تَنه
مَـگـر خُـونـی مـه ریزی دَ سِیاه خـاك

لوگور پَس تُـوبه اَستخفار کَد پَس اُوش و فِکر خُو دَ طَرف جَنك و سِپاهِ خُو کَد۔

لَشکر لـوگـور دَدَشـتِ شور ماغ شور رَسِید۔ لو گُور اَز مَلِك مَیلُور پُرسِید:

مَیلور پُرسید:

مَلِك مَیلُور مو دَ کُجا یی؟۔“

مَلِك مَیلور گُفت:

”اَمیر دِلیر! رُو بَروی که کوه مالُوم مُوشه گُل کوه یه۔“

لَشکرِ مِیر قَیله اَز طَرفِ چپ که قَره نام دَره، پَیدا مُوشه۔ یك دَفه سِیایی لَشکرِ مِیرقَیله پَیدا شُد۔ لَشکر مِیر قَیله رُو بَروی

لَشکر لو گور اَمده۔ راهِ گُل کوه ره گرِفت و اُردو زَد۔ آوازِ ڈول از لَشکر مِیر قَیله بال شُد۔ مِیر قیله دَ مَیدو اَماد و گُفت:

”اَمیر لو گور! مَلِك مَیلُور! مِیر گُور گوِ خایِن، کُجا بِید۔ بَیدَ مَیدو که مَشغول شُنی که وختی حساب کِتاب رَسیده۔

مَلِك مَیلُور دَ مَیدو رافت۔ وختی مِیر قَیله اُو ره اُوش کَد پَس رافت۔ مَلِك مَیلُور دَ پیش لو گور رافت۔ گُفت:

”اَمیر لو گور! مِیر قَیله غَدر نامَرده اُو هَمیشه دَ وختی جَنگ پَس مُوره و سِپاهِ خُو دَ کُشتو مِیدیه۔ مُو باید اَول اُو ره بُکشی۔

مَلِك مَیلُور دَ مِیدو رافت واز طَرفِ مِیر قَیله یك جَنگجو دَ نام گُوخورو دَ مَیدان تا شُد۔ گُوخورو اَول مِخاست که قَد نَیزه دَ بَلے مَلِك مَیلُور از خُود خُو دِفاع کَد۔ ار دو نِزدیك اَماد۔ گُوخورو شَمیشر خُو بال کَد تا مَلِك مَیلُور ره بُکشه۔ مَلِك مِیلُور قَد سِپر خُو رایی شَمشیر ره گرِفت و دَ چالاکی شَمشیر

خُو از تای بَغل خُو بور کَده دَ کَمرِ گُوخورو ذَده و کَمر شی از مِنے شی دُو نِیم کَد۔ سِپاهِ لو گور دَ آوازِ بِلند خُوشحالی کَد۔ لو گور و مِیر گُور گو دَ مِیدان تا شُد و دِگه سِپاه اَم از پَس شی اَمادند۔ لَشکر لو گور قَد سِپاه دُشمن یك جای شُدند۔ ار طَرف شَمشیر جَنگی و نِیزه زَدو بُود و تَمام جای ره خُون و لاش اَدَما گرِفته بود۔ جَنگ سَخت و خُونی تا نَیم سات مَنے از یا دَوام کَد تا که بَیرقِ مِیر قَیله تا پَرید و لَشکر

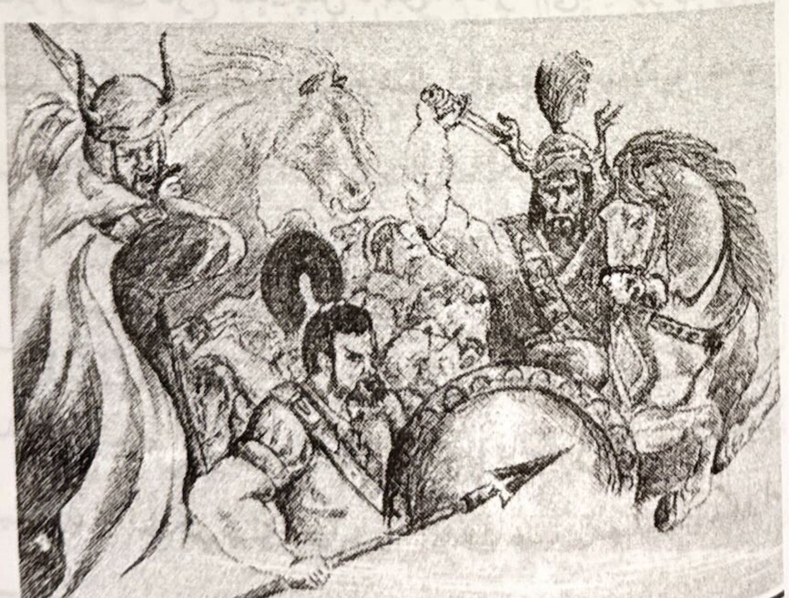

شی پَس پای شُد۔ زیاد سِپاهِ مِیر قَیله کُشته شُدند و باقی یَکه دُو که که مَندَد دِست گیر شُدند۔ لِیکن خُودِ مِیر قَیله دَدِست نه ماد از مِیدو دُدتا کَدَد۔

مِیر گُوگو گُفت:

اَمیر لوگور! میر قَیله غَدر چال بازه اَمیشه از مَیدو دُدتا نه۔ و مُوره دَزور خُو دوباره سِپاه جُور نه و دَ شارِ رِیزه حمله نه و مردُم ره دَ عذاب مِندَزه۔“

لَشکر از جَنگ فارغ شُد۔ پَس دَ بَلق اَماد و ختی دَ دروازے شار رِسید لوگور دید که، مردُم شار دَ استقبال سالار و لَشکر اِستاده یه۔ چَره که بعد از دا سال لَشکر بَلق و بُرو دَ جَنگ پَیروز شُدَد۔ دَ نِزدیك درگے شار لوگور دِید که چی قَس از طَرف مردُم نِیگانه اِستقبال مُشه۔ دَ یاد شار و وطن خُو اُفتاد۔ قَد خُو گُفت: ای کاش! آیے مه مَره مُوفامید و مه ره اَهمیت مِیدَد۔ و آهیی سرد کَشید۔ چار طَرف خُو تُوخ کَد تا دِیدار

یار شُنه، مَگر یار نه بود۔ دَ دِل خُو اِی شعر ره خاند:

مه که از جِنگ اَمدوم، دِیدیم کُجا یه
روشو چِراغی مَنے خانِم کُجا یه
اَگه بایه، بِسَم زِنده شُنه دِل
غَمِ دوری، بَلے شَانِم بَلایه
اُمید موره، اَلی نا اُمید نَکو تُو
اُمیدِ اِی دِل تَانَیم، خُدا یه

ازیا خوب اِستقبال شُند چَند روز دَ شار جَشن گرِفتند۔ دَ لوگور اَوال اَماد که مِیر قَیله قَد چَند هزار سِپاه خُو سُونی بُرد دُدتا کَده۔ و اَوال پِیروزی لوگور قَد لَشکر بَلدے شار شاه رَسید۔

لوگور اَمر دَد که سِپاه خُوب اَدِر جان خُو بَشه و از درگے شار خُوب اِفازد کَنه چَره که مِیر قَیله اَیوان تیر خُورده واری مِتَنه دوباره سر شار حمله کَنه۔

لـو گـور ار روز دَ دربار حاضر مُوشُد و قَد مَلِك مَیلُور مَسایل و مُشـکِـلات مردُم شار ره حل مُو کَد۔ یك روز خُوب خُود خُو جَـم و جُـور کَـده بَـلـے آس اَبلق سوره شُد و از شار دَ قصدی سَیـل و چَـکر ودِیدونِ باغ و جَنگل رافت۔ وختی غُروب اُفتو بـود۔ کـه دَ جَـنـگـل رَسید۔ ازآس تا شُد رافته رافته تا دَ نار آو رَسیـد۔ تـا شِیشـت و یك مُشـت اُو خُـو د۔دِسـت خُو مَنے آو گرِفته و قَد آو بازی مُو کَد که یك دَم عکسِ کُدم دُختر ره مَنے آو وُش کَد۔ خُوب دَقیق سُون آو تُوخ کَد۔ عکس سَیے مالُوم نـه شُـد چَـره کـه آو شُور مُخورد۔ زود پَس خُو تُوخ کَد۔ قَد دُخـتـر چیـم دَ چِیـم شُد۔ دِید که اَمو شایی پَری یه۔ اَید دَ باور شـی نـه مِـمـاد۔ تا چِیم دَ چِیم شُد۔ دُختردَ روی خُو چَرخ دَد وتیـزی خُـود خُـو د۔ مَـنے جَـنـگل زَد، اِی تر مالُوم شُد که از لـو گـور تَرس خُورده و از پیش اُو دُدتا کَد۔ لو گور از پَس شی رافـت۔ دُختر دَ قاد دِرختو گُم شُد۔ لو گور ار قَدر اِی طَرف و او طَرف گشت دُختر ره پَیدا نه تَنیست۔ قَد خُو گُفت:

خُدایا ! ای دُختر، پَری یه۔ جِنه، فِرشته یه۔ “

قاد دِرختو سر گردو مِگشت که باغو پَیدا شُد۔

باغو وَختی لو گور ره دِید، پُرسید:

”پـالـوان! چـی شُـده چَـره سَـر گـردو مِگـردی ،آس تو گُم شُده؟۔ “

لو گور جَواب دَد:

”باغو! تُو اَمیالی اَگو دُختر ره دِیدی؟۔ “

باغو جَواب دَد:

”پالوانِ جَوان! دِیدم رافت خانے خُو۔ “

لو گور بِیسه پُرسید :

”بـاغـو! اُو دُخـتـر کـه یه و چی نام دَره۔ مِیتِنی دَ بارے شی مَره بُگی َ؟۔ “

باغو گُفت:

" بالوان! اُو دُختر نام شی گُل اَندامه۔ صاحبِ اَزی باغ، آتے شی وَزیر شارِ قَغله چُو بود۔ که دَ جَنگ کُشته شُد۔ اِی دُختر دَمُلكِ شارِستو پَناه اَورد و اَلی دَ بَلق و بُرو اِی باغ ره خَریده۔

لوگور حیرو مَندَد۔ باغو از پیش لوگور رافت۔ یك دَفه چِیمای لوگور پُر از آو شُده و اِی شعر گُفت:

سرِم دَ تای سَنگ، چون مارنِگو تُو
مَره اَز دَردِ خود، بیمار نَکو تو
شَراب عاشقی، نَدی دِلَیم ره
به چِیم مستِ خود، خُمار نکو تُو
اَزی کوتل دَاُو کوتل، نِذَوتو
مَره بازِ ینده ای، قیمار نکو تُو
سرِ سایه، نَرو اَز آغلِ مو
مَره بازیچه اِی، بازار نَکو تو
نَکو خَنده، دَ اِی روزِ سِیاییم

دِل نازُکِیم۔ اَو گار نَکوتُو

لوگور تمام جَنگل ره یك یك کَد مَگر گُل اَندام ره پَیدا نه تَنیست۔ شاو قَد دِل مَیده پَس دَ قَصر اَماد۔ قَد خُود فِکر مُوکَد که گُل اَندام چَره خُود خُو دَ اَز او نِشان نه مِیدیه۔ هزار سَوال دَ دِل شی مِیماد۔

نیم شاو بود، لوگور دَ فِکر گُم بود۔ " مافتی شاوِ چارده، تَرکی ره دَ مَنے چاه بَند مُونه"

دُنیا اَز روشنی مافتی روشو بود۔ مَگر دِلِ لوگور از جُدایی و غَم تاریك بُود۔ قَد خُو شعر مُگفت:

شاوِ چارده که، دُنیا روشو یه
صَفهِ دُنیا، دَ خُوبی حواندی یه
غَم تَرکی، دَرد گورِ سِیایه
دَردِ دُوری، دَ جانِیم مَندَنی یه
سر بیرو، دِیگه صایِب نَموشه

دَ ندونِ دَرد گرِفته، کَندَنی یه

اَمی رَقم لو گور شاو ره دَ شعر گُفتو تیر کَد۔ گصُبای گاه دَ شَفق دَ باغِ قَصر رافت و شروع دَ عِبادت کَد، قَد خُدای خُو دَرد دَل کَد و گُفت:

خُدایا، دَرد مو دَر مو نَه دَره
تاجِ خُوشی، دِیگه سر مو نه دَره
مو ره دَ روزِ غَم۔ پَیدا کَدی تُو
که خُود کده، دِیگه قَیرو نه دَره
مَگر ایچ کَس نه بود، بَلدے غَم و دَرد
که اِی دُنیا، خُوشی پِیرمو نه دَره

لو گور تا دیر وَخت از دُوری مُلك و جَنگ و جَدل۔ دُوری گُل اَندام قَد خُدای خُو دَردِ دِل کَد۔ پَس دَ قَصر آماد و نان صُبا ره خُورده دَ دَربار حاضر شُد۔ دَ دَربار مَلِك مَیلُور قَد اَفسرا و کَلانا دَ دَربار حاضر بودند۔

لو گور مَلِك مَیلُور ره گُفت: ”مه باید قَد یك هزار لَشکر دَ شارِ بُرو بُروم تا از اُوزای از اُنجی باخَبر شونُم۔ تو شارِ بَلق ره اِداره کو وه مه دَ بُرو بُروم۔ “

مَلِك مَیلُور گُفت:

”اَمیر لو گور! تُو بے فِکر باش مه قَد اَمیر گُور گو بَلق ره اِداره نی۔ تُو بورو۔ “

لو گور قَد یك هزار نَفر خُو سُونی بُرو رافت۔ وُختی دَ دَرگے شارِ بُرو رَسید۔ دِید که، سالار که اَمیر اَولیاد نام دَشت قَد تَمام مردُم شار دَ اِستقبالِ لو گور و سِپاهِ شی اِستاده۔ لو گور قَد سِپاهِ شی خُوب استِقبال شُد۔ و لو گور چَند روز دَ شارِ بُرو مَندو از اَولیاد اَمیر و سالار شارِ بُرو دَ بارے شار و اَوضایع او جای خُوب معلومات گرِفت۔ یك روز که لو گور قَد اَمیر اَولیاد دَ دربار شِیشته بود۔ اَمیر اَولیاد گُفت:

اَمیر لو گور!” مه مِیر قَبیله ره از غَدر گاه مِبَخشوم، اُو یك اِنسانِ

غَدر شُوم اَسته۔ مه و مِیر قَیله پیش اُستاد کامیاب می خاندی۔ اُستاد کامیاب اَمیشه مُو گُفت که: ” قَیله اَگر اَمی رَقم پِیش بُوره۔ از بَدی خُو دُوری نه کَنه۔ دَ آنیده مردُم از دِست شی دَعذاب خاد اُفتاد۔ مِیر قَیله دَ شِیطَند و فرِیب دَدو اَوَلا وَلی دَ مِیدوی جَنگ روبه یه۔“ و اُستاد مِیر قَیله ره مُو گُفت:

” مِیر قَیله آیِندے تُو قَد خُون مردُم نُوشته مُو شه۔“

اَمیر اَولیاد گُفت:

” اَمیر لوگور شارِ بُرو دُوازده هزار نَفر جَنگی دَره۔ مِیر قَیله دَ اَزمو دَبجی نه مِتَنه۔“

لوگور از اَمیر اَولیاد پُرسید که کُدم اَوال دَره از مِیر قَیله؟

مِیر اَولیاد دَ جَواب گُفت:

” اَمیرِ مه! چَند روز پِیش دَ مه خَبر رَسید که مِیر قَیله قَد سِپاه جُو دَ سَبد کوه دُودتا کَده۔“

بعد از چَند روز لوگور قَد لَشکر خُو پَس طَرفِ بَلق رَبی شُد۔

وختی دَ نَزدیك باغِ جَنگلی (اَمونجی که گُل اَندام ره اُوش کَدَد) رَسید۔ از رای شی یك سَوارِ سِیاه پُوش اَماد۔ وختی نِزدیك لوگور رَسید از آس تا شُده دَ لوگور تَعظیم کَد۔

لوگور از شی پُرسید:

” چی شُده جَوان چَره وَراختا یی، خَیرَته دَ شارِ بَلق؟۔“

سواری دَ جَواب گُفت:

” اَمیرِ مه سَلامت بَشه! دَ بَلق خَیرَتی یه۔ مَگر دِیروز مِیر قَیله دَ باغِ جَنگل اَمله کَده و تَمام مال و کَنیزا و آسای بانُوی باغِ جَنگل ره بُرده۔ مه ره دَ بَلدے اَوال دَدو و کُمك پِیش شُمو رَبی کَده۔“

لوگور دَ باغِ جنگلی رافت و دَ یك جای شی قَد سِپاه خُو خَیمه زَد و یك قَاصد ره دَ بَلق رَبی کَد که اَوال اَملے مِیر قَیله ره سالارِ بَلق بِرسَنه۔ لوگور که فامِیده بُود که بانُوی باغ گُل اَندام اَسته اَمر دَد تا بانُوی باغ پِیش لوگور حاضر کَنه۔ تا

مُشکل ره خُود شی بِهتر بُگیه۔ وختی اَوال دَ بانُو رَسید که سالارِ بَلق اَمده و اُو ره دَ پیش خُو خاسته تا شِکایت خُو بُگیه، بانُو گُل اَندام زِیاد خُوش شُد که مِتَنه دَ اَسانی از دُزونِ مِیر قَیله دَ پیش شه شِکایت کَنه۔

بانُو دایے خُو گُفت:

" دایه شِیدوم که اَمیر لو گور سالار شارِ بَلق و بُرو کَلو دِلیر اَسته و اَلی دَ کُمك مُو اَمده تا مُو ره از شَر اَزی دیوِ بِیابو خَلاص کَنه۔"

دایه گُفت:

" بانُو قُربان تُو شُنوم! مه اَم شِنیدم که اَمیر لو گور زیاد اَدمِ مِهربان و خُوب جَنگ جُو اَسته۔ بُورو پیش شی از دُوزو و مِیر قَیله شِکاتت کُو۔ مه اُمید دَرُم که اَمیر لو گور قَد مُو کُمك نه۔"

بانُو تورے دایے خُو کُوش کَد۔ دَ سر تَختِ رافتو شِیشت و غلاما ره اَمر دَد که اُو ره پیش لو گور بُبره۔ وَختی بانُو پیش خَیمه رَسید۔ از تَخت تا شُده و قاصد ره اَمر دَد که اَوال اَمدو و مُلاقات ره دَ لو گور بِرسَنه۔ قَاصد اَوال ره دَ لو گور اَورد که " بانُوِ باغ جَنگل اِجازے مُلاقات مُونه۔" کوگور خُود خُو جَم و جور کَد و اَمر دَد که بانُو ره سُون خَیمه راه نمایی کَنه۔

وَختی بانُو مَنے خِیمه اَماد دِید که اَمیر شِیشته و اَفسرا دَ دو طَرف شی اِیستاده۔ بانُو سر خُو تا گرِفته پیش لو گور رافت و تعظیم کَد۔ وختی سر خُو بال کَد قَد اَمیر لو گور چِیم دَ چِیم شُد۔ خُوب سُون لو گور تُوخ کَد باد از ااو فامید که اَمیر لو گور اَمو جَوان اَسته که دو دَفه قَد شی چِیم دَ چِیم شُدَد۔ لو گور چَیم خُو از بانُو خَطا نه دَد تا چَند ثانِیه دَ طَرف بانُو دَقیق تُوخ کَد اِید باور شی نه مِیماد که دِیدار یار شُده و اُو ره اِقس از نِزدیك مِنگرنه۔ اَید دِل شی از دِیدونی یار سِیر نه مُوشُد۔ دَ اِی وَخت یك اَفسر لو گور ره گُفت:

” اَمیر مه! چی شُدَه، حال شُوم خُوبه؟“

دَ اِی وَخت کوگور دَ خُود خُو اَماد۔ زود خُود خُو مَلامت کَد که چِیز کار نه۔ اَمر دَد که بانُو چی شِکایت دَره مُو دَ خِدمت شی اَستے۔“

بانُو گُفت:

اَمیر دِلیر! مُو دَ کُمك شُمو نِیاز دَرے۔ مو دَ اِنجی نَو اَمدے۔ اِی باغ دَ مو تعلُق دَره۔ لِیکن از دِستی دُزونِ مِیر قَیله حال نه دَرے۔ دِیروز بِسه بِلے باغ اَمله کَد تَمام مال و دارایی و کَنیزا ره قد خُود خُو بُرد۔“

لوگور از بانُو پُرسید:

” بانُو تُو یَقین دَرے که دُوزو از مِیر قَیله بود؟ شاید دُزو دِیگه کَس بَشه؟“

بانُو گُفت:

” عالی جَناب! مه یَقین دَرُم که دُزون مِیر قَیله بود۔ و مه یك چیز ره دَ خِدمت شُمو عرض نُم اگه اِجازه بَشه دَ تَنایی۔“

کوگور قَد اِشاره سُونی افسرا اَمری رافتو ره دَد۔ تَمام اَفسرا که دَ مَنے خَیمه بود بُرو رافتند۔

لوگور از جای خُو بال شُد و پِیش بانُو اَماد دَ رو به روی بانو اِسته شُد و گُفت:

” بانُو چی شُده ، تُو مِیتَنی بے تَرس قَد مه بُگی۔ مه کُمك تُو نُم۔“

بانُو گُفت:

اَمیر دِلیر! مِیر قَیله هَوا خوایم شُده ۔ دِیروز دَ دَستَ دَزون خُو اَوال دَده که اَگه اُو ره قَبول نه کَدُم اُو مه ره به زور مُبره۔“

دَاِی تُوره لوگور غَدر قَار شی اَماد تَمام شی دَر گرِفت۔ فَقد که آو جُوش ره سر شی اَندخته ۔ دَ قارو غَضب نَاخُونای خُو زِیر مُو کَد۔ دَ چَند سَختی خُود گرَفت و بانُو ره گُفت:

” بانُو تُو بے غَم باش ۔ مِیر قَیله اَید کار اَم نه مِتَنه۔ تُو بُورو بے

غام باش۔ "

بانُو گُفت:

"اَمیر! مه چی طور اِتمینان کَنُم که میر قَیله نه مَیه؟۔"

لو گور بے اِختیار شُد و گُفت:

بانُوی مه! تا که مه زِنده یُم مِیر قَیله اَمده نه مِیتنه۔ اَگر اَماد اُو وَخت مه نه باشُم۔"

بانُو دَ تورے لو گور اَیران شُد سُون شی دِراز تُوخ کَد۔ لو گور از دِیدونِ بانُو فامِید که تورے بَد گُفته۔ سر خُو تا کَد تُوره نه گُفت۔ بانُو اِجازه خاسته رافت۔

لو گور خُود خُو مَلامت کَد و قَد خُود خُو گُفت۔ تُو اَمیر و سالار اَستے۔ باید دَ فِکری شار و مَسایل شی بَشی نه که دَ فِکری بانُو۔ دَ اِی شارِ پُر فِریب و خِیانت و خَطر، تُو باید مَرد مَردانه قوناغ باش۔

لو گور لَشکر خُو دَ باغ جَنگل اِشت و مِیر قُوغ ره سالار

لَشکر کَد و تَمام سِپاه ره اَمر دَد که دَ اَمری مِیر قُوغ بَشه۔ و خُود شی زُود پَس مَیه۔ لو گور دَ بَلق رافت یك روز تَمام دَ آرام گاهِ خُو بود۔ پَیره دارا ره اَمر دَد که کَس دَ مُلاقات شی نه یه۔ بعد از یك روز دَ دربار حاضر شُد۔ دَ دربار مَلِك مَیلُور۔ مِیر گُور گو قَد چَند اَفسر شِیشتدند۔ لو گور بعد از اَوال پُرسی و توره گویی۔ از مَلِك مَیلُور پُرسید ك" چَره غَمگین و پریشو یه؟"

مَلِك مَیلُور گُفت:

"اَمیر مه! دِیروز یك خَط از طَرفِ شار شاه بَلدے مُو اَمده۔ اَ خَندوی خَط پَریشان شُدوم ۔ " خَط ره لو گور ره دَد۔

دَ خَط نُوشته بود که:

"از شار شاهِ عادل دَ سالارِ بُرو و بَلق اَمیر لو گور: اَمیر ل؛لو گور خَبر بَشه که، سِپاهِ مُلكِ شُمالی اَز اُو طَرف جِیغو دَریا حَمله کَده۔ بَختی ره گرِفته مُلكِ بُلگاو ره تای پای کَده

سُونی بامیو مَیه۔ مِیر قَیله دَ شارِستو اَمده تَسلیم شُده و خاسته که بَلدے مُلك خُو خِدمت کَنه۔ و اَولیاد سالارِ شارِ بُرو قَد مِیر قَیله قَد لَشکر سُونی بامیو موره۔ فَرمانِ شاه اِی اَسته که، تُو قَد تَمام اَفسرا و لَشکر سُونی بامیو بورو دَ کُمك اِولیاد۔ دِیگه خَطر بَلے بُرو و بَلق نِیه۔ چَره که مِیر قَیله تَسلیم شُده۔"

لوگور از جای خُو بال شُد دَ مَقصد مِیر قَیله پَی بورد۔ از غَم و قار تَمام شی دَ لَرزه شُد و از اِی اَم قار شی اَماد که شار شاه چِطور دَ چال مِیر قیله پَی نه بورده۔ دَ دَربار قَدم مِیزد که چی کار کَنه، کُدم مُشکل ره اَول حل کَنه۔ دَ اِی وَخت مِیر گُورگو گُفت:

"اَمیر مه! چارے ازی کار اِی یه که، شاهِ کوچیای شُمالِ جیغو ره قَد بَچے شی اَسیر کَنی۔"

لوگور پُرسید:

"مِیر گُورگو! چی رَقم اِمکان دَره۔ تُو یَگو چَل چَمرس

دَرے؟۔"

مِیر دِلیر! مه قَد چَند آدمِ چالاك و شاو گشت مُوری۔ شاه و بَچے شی ره دَوزی گرِفته دَشارِ غُلغُله مُوبری۔ شَمو ازی طَرف قَد لَشکر بَایید۔"

لوگور از مِیر گُورگو پُرسید:

"تُو شاهِ کوچی ره چی رَقم مِنَخشی؟۔"

مِیر گُورگو گُفت:

"اَمیر مه! دَ رِیزگی و بَچه گی مه دَ مُلكِ سَغدیو قَد کاروِدی آتے جُو رافته بُودُم۔ آتے مه دَ دِست دُوزو و راهزانو کُشته شُد۔ مه سالهای بَچه گی ره دَ سغدیو تیر کَدُم۔ تا اِی که از دِستِ شاهِ سَغدیو دُدتا کَده دَ اَرغَنده اَمادُم۔ اَلی تَمام شایو و مَلِکونِ اولجی جیغو ره مِینَخشُم۔ شاهِ کوچی دَ دُنیا یك بَچه دَره۔ مو اگه شاه و بَچے شی ره اَسیر کَنی وَزیر شی مَجبور مُوشه که صُلح کَده مُلك ره اَیله کَنه۔"

اَمیر لو گور مِیر گُورگو ره شاباش گُفت۔ مِیر گُورگو قد نفر
تازه دَم سُونی بامیو رَیی شُد۔
لو گور تَمام سِپاه و اَفسرا ره اَمر دَد که بَلدے جَنگ تَیار شُنه۔
بعد از دو روز لو گور قَد مَلِك مَیلُور و تَمام لَشکر سُونی بامیو
رَیی شُدند۔ لو گور قد لَشکر خُو دَ راه بود که خَبر چی خَبر
اَورد که: "سِپاه شارِستو شِکست خُورده ۔ سالار اَولیاد
کُشته شَده و مِیر قَیله پَس سُونی مُلکِ شارِستو دُدتا کَده۔
لو گور کوشش کَد که اَوال دَ کُوش سِپاه نَرسه۔ وَختی
لو گور قد لَشکر چَند هزار نَفری دَ شارِ غُلغُله رَسید۔ مِیر
گُورگو شاهِ کوچی ره قَ بَچے شی که دَ چالاکی دِست گیر
کَده بود۔ دَ پیش لو گور اَورد۔ سِپاه چَند هزار نَفری شارِ
غُلغُله قد لَشکر لو گور یك جای شُد۔
قاصد دَ دربار شارشاه حاضر شُد۔ و خَبر شِکست لَشکر
شارِستو و کُشته شُدونِ مِیر اَولیاد ره دَ دربار بَیان کَد۔ سالارِ

دربار دَ قار گُفت:

"جَوان اِی اَوال گاه رِسیدَد، از نَو خَبرا بُگی اَگر اَسته؟"۔

وَزیر اَمرِ سَکوت دَد۔ قاصِد گُفت:

"شاه سَالامت بَشه! خَبر نو اِی یه که: لَشکر اَمیر لو گور قَد
مَلِك مَیلُور و مِیر گُورگو دَ بامیو رَسیده۔ اَمیر لو گور شاه و
بَچے شاهِ کوچی ره اَسیر کَده و پِنجاه و پَنج هزار نَفر تَیار
بَلدے جَنگ دَره۔ اَمیر لو گور قد وَزیر شاهِ کوچی وَعده کَده
که اَگه مُلکِ بُلگاو، بَختی تا دَریای جیغو ره پَس بِدیه شاه و
بَچے شی اِیله مُوشه۔اَمیر لو گور مُو گیه که اَگه جَنگ کَنه۔
جَنگ تا هفت سال دَوام مُونه۔ وَزیر لَشکر شُمال قَبول کَده و
اِمروز لَشکر شُمال پَس سُونی دَریای جِیغو رَیی شُده رافت۔"
شار شاه کَلو خُوش شُد قاصِد ره خِیلَتی دَده۔ پَس رَیی کَد۔
تَمام وَزیرا و سالای دَربار دَ جانِ لو گور دُعا کَد۔
لو گور مُلکِ هِندو کُش ره قَد بُلگاو، بَختی تا دَریای جیغو از

پیش شاهِ شُمال پَس گرِفت و خُود شی قَد لَشکر خُو سُونی بَلق و بُرو رَیی شُد۔ و وَزیر جَنگ ره بَلدے خَبر سُونه شارِستو رَیی کَد تا خَبر پِروزی ره دَ شار شاه بِرسَننه۔ نِزدیك شارِستو قاصد دَ گیر مِیر قَیله و دُوزون شی اَفتاد خَط لو گور ره گرِفته پاره پاره کَد و قاصد ره کُشت۔ از طَرف خُو خَط نُوشته کَد و دَ دِستِ قاصد خُو بَلدے شار شاه رَیی کَد۔

قاصد خَط ره دَ دربار اَورد۔ شار شاه وَزیر ره اَمر دَد که خَط ره بِخوانه۔ وَزیر خَط ره واز کَد و دَ خاندو شُروع کَد که نوشته بود:

" از طَرف مِیر قَیله بَلدے شاهِ عادل شار شاه عَرض آسته که: اَمیر لو گور، مَلِك مَیلُورو مِیر گُور گو قَصد دُشمَنی قَد شاه ره دَره و مَملَکتِ شاه ره از لَشکر شمال گرِفته۔ دَ اِی شَرط که شارِ ستو ره بِیگره و خِراجِ مَملَکت ره دَ نام شاه کوچی دَ سَغدیو رَیی کُنه۔

نُو کر خِدمت رَسند که شار شاهِ عادل خَبر بَشهکه اَمیر لو گور بَچے شاهِ پَنجوایا یه و دَ حِیله، صَدو پینجاه هَزار لِشکر جَنگ آور جَمع کَده وَزیر لَشکر شاه ره کُشته۔ "۔

وَزیر وَختی خَط مِیر قَیله ره خواند، شاه و مَردُم دربار غَدر تَعجُب کَد۔ اَزو طَرف دَ لو گور خَبر رَسید که شاو گشتای مِیر قَیله وَزیر لَشکر ره شاو دَ ناوور شار کُشته، دَ اِمی لَحظه قاصَدِ شار شاه دَ پیش لو گور رَسید۔ خَطِ شاه ره دَ لو گور دَد۔ شاه دَ خَط خُو از مَرگِ وَزیر جَنگ خَبر دَده و اَمر دَده بود که:

" مَلِك مَیلُور و اَمیر لو گور دَ دربار بَیه۔ مِیر گُور گو لَشکر ره اِداره کُنه۔ "

لو گور قَد مَلِك مَیلُور سُونی شار، پایتَخت شارِستو رَیی شُد۔

دَ راه لو گور مَلِك مَیلُور ره گُفت:

" مَلِك! مه دَ نَظر دَروم که تُو پَس از سَفر شار دَ باغِ حَنگلی رَفته، بانوی باغ حَنگلی ره بَلدے مه طلَب کُو۔ مه فِکر نُم که

مه عاشِق بانو شُدوم۔"

مَلِك دَ خَنده گُفت:

"چی خُوب اَمیر مه! اِی که کاری خَیر اَسته۔ لِیکن بَخت از مه سِیاه یه۔ فِکر مُونُم، مِیر قَیله کار خُو کَده، تا جای که مه خَبروم اُو اَم دَ دُولت و تَختِ بانُوی باغ دِل چَسپی دَره۔ از خاطِر دولت بانُو اردوی مو ره دَ کُشتو مِیدیه۔ تُو خُوب خَبری که چی چاه دَ راهِ مو کَنده۔ اَزی مالُوم مُوشه که کُدم کِته تُوره شُده که شار شاه مُو ره از راه دَ شارِستو خاسته۔"

لو گور آهِ سَرد کَشید گُفت:

اَزی دُنیا، بِنالوم یا نَنالوم
که دَ طالع بَد خُو، بے مِثالوم
دَ اَر جایی بیکارُم، تُخمِ نیکی
وَلی از غَم شُنه، اَر وَخت نِیالوم
خُدایا! بے نِماك اَید دِست نه بَشه

هَمِیشه دَ خَطره، جان و بومالیم

دَ اَمی لَحظه از دُور سِیاهی کاروان پَیدا شُد۔ لوگور و مَلَك مَیلُور خُود خو دَ سارو رَسند۔ لوگور از سارو پُرسید که: "از کُجا اَمده و کُجا مُوره؟۔"

سارو گُفت:

"پالوانِ جَوان! مو از شار اَمدے دَ بُرو مُوری۔"

لوگور گُفت:

"چی خَبر از شار؟۔"

سارو گُفت:

"خَبر اِی یه که دُختر شار شاه بَلدے حُکومت بُرو رَیی شُده۔ سُونی بُرو رافتَد۔ دَ راه سِیاه پُوشای مِیر گُورگو مُحافِظای دُختر شاه ره کُشته و دُختر شاه ره اَسیر کَده۔ مِیر قَیله بانُو ره از چَنگلِ مِیر گُورگو خَلاص کَده و شاه اَمر دَده که مِیر گُورگو ره تامو کَنه۔"

کو گور و مَلِك مَیلُور غدر پَریشان شُد۔ مَلِك مَیلُور دَ قار گُفت:

” اِی تَمام چَل و چَمرس مِیر قَیله اَسته۔ شاه ره فِریب دَده اَول دَ چال و حِیله مو ره از گُورگو جُدا کَد اَلی اُو ره از دِستِ شاه از بَین مُوبره۔ “

لو گور یك نَفر از کاروان ره کِرایه گرِفته دَ دِست شی خَط بِلدے مِیر گُورگو دَ بَلق و بُرو رَیی کَد۔ دَ خَط نُوشته بُود که:

” اَز اَمیر لو گور دَ مِیر سالار گُورگو ! مِیر گُورگو بَعد از دُعای سَلامتی خَبر بَشه که زُود تَر دَ هِندو کُش بُوره۔ سالارِ بُلگاو بَختی ره بِیگره که دَ نام از مه یه۔ بُوی خِیانت مَیه۔ مِیر قَیله شار شاه ره بازی دَده۔ شاه حُکمِ قَتل تُو ره اِعلان کَده۔

لو گور خَط ره مهر کَده دَ دِستِ قاصِد دَد۔ قاصِد خَط ره گرِفته سُونی بُلق و بُرو رافت۔

لو گور و مَلِك مَیلُور سُونی پایتَخت شار شاه رافتند۔

وَختی لو گور دَ دروازے شار رَسید، مردُم خَبر شُد، تَمام شار خاتو، مَرتِکه، رِیزه، کِٹه پیر و جَوان دَ دِیدونِ لو گور آمادند۔ تَمام شار از لو گور خُوب اِستقبال کَد۔

شاه دَ خَشم لو گور ره دَ دربار طَلب کَد۔

اِمیر لو گور و مَلِك مَیلُور دَ دربار حاضر شُدند۔ تعظیم کَد و دَ صَد و اِحترام خَیرت شاه ره پُرسید۔ شار شاه دَ قار گُفت:

” اَمیر لو گور، اَلی تُو و مَلِك مَیلُور دَ اِی جای رَسیدید که دَ مَملَکت مه خِیانت کَنید۔ مه بَلدے اَمزی روز تُوره سالار و مُقام دَدُم۔ بَلدے اَمزی روز، دَ کُدم جُرم وُزیر جَنگ ره کُشتی؟۔ “

لو گور گُفت:

اَمیر مه شاه عادِل! مُو اَید وَخت دَ خُود خُو اِی اِجازه ره نه مِیدی ۔ اِی تَمام کارو حِیلهِ مِیر قَیله یه۔ ناق دَ مِیر قَیله اعتِبار شُده۔ “

شار شاه دَ قار گُفت:

”خُو اگه قَتلِ وَزیر کاری مِیر قَیله اَسته۔ دَ مَسلے دُوزی دُخترمه چیز مُگی؟“

لو گور خاست که تُوره بُو گیه که شاه اَمر دَد:

”اِی ار دو خاین ره دَ بَند بُوبرِید۔ تا صُبا حُکمِ اِعدام شی مَیه۔“

پَیره دار لو گور و مَلِك مَیلُور ره دِست بَند بُرد۔ وَختی لو گور و مَلِك مَیلُور ره بُردند۔ وَزیر قَد صد اَفسوس شاه ره گُفت:

”شار شاه عادِل! کاش یك بار وا ره مَوقع تُوره گُفتو ره مِدَدی۔ دَ قار اِراده کَده کُشتونِ لو گور دَ صَلاح نِیه۔ چَره که صُبا روز۔ اَیلوم شاه قَد صَد هَزار لَشکر خُو دَ خُون خوایی مَیه۔ لو گور ره اِلیه کَنی خُوب تَر استه و بَلدے سر کَشی باید اَمر دَده شُنه که از مَملَکت شارِستو بُور شُده بوره۔“

لو گورو مَلِك مَیلُور دَ بَند بُود۔ لو گور گُفت:

”مَلِك مَیلُور! عَضب دُنیاِ غداره۔ جَواب نِیکی از مه دَ شار شاه اَمی بُود؟۔“

مَلَك مَیلُور زانُوی غَم گرِفته چُپ بود۔ شاو لو گورو مِلِك مَیلُور گوشنا، توشنا، دَ بَند تیر کَد۔ تَمام شاو ره دَ غَم گُل اَندام اُفتاد۔ رَنج بَد گُمانی شاه، دوری از وَطن، دَردِ جُدایی، دَردِ دَندان، غَم بے نَوایی، رَنج بے وفایی دُنیا کوه اَللی دَ بَلے دِل شی گرِنگی کَد۔ پیش خُدا نالِید۔

مَسیحا دَم، خُداوندِ جَهانی
به مو لُطفی رَسان، از مهربانی
دَاِی دُنیای بے حاصل، نَبَشه
بَغیر از جور و بَرناق، جان ستانی
تُو که، صایَبِ ار مُلك و زِمینی
تُوخ کُو، بَر مو ظُلمه از بَد گُمانی

صُبا دَ اَمرَ شاه، لو گور و مِیلُور ره دَ دربار حاضر کَد۔

شاه لو گور ره گُفت:

” اَمیر لو گور! مه خَبر شُدوم که تُو دَ حِیله مُلكِ شارِستو ره مِخواستی دَ ایلُوم شاه بَدی، خُدا چَمرس تُو ره نا کام کَد۔ آلی از خاطر اَزی که مَملَکت ره از شَرِ کوچی شاه سَغدیو نِجات دَدے، از جُون تُو تیر شُدوم۔ از مُلك از مه بُورشو۔ “

شار شاه روی خُو سُونی مَلِك مَیلُور بال کَده گُفت:

” مَلِك مَیلُور! تُو دُو راه دَرے۔ یا مَرك یا گُمنامی۔ “

مَلِك مَیلُور جَواب دَد:

” شار شاه عادِل! مه غُلامِ اَمیر لو گور اَستوم۔ ار جای که اَمیر رافت مه اَم مُورم شاید اَمیر لو گور مه ره از شُمو بهتر بُفامه و دَرك کَنه۔ “

شاه دَ آوازِ بال گُفت:

” اَر دوی شُوم از پِیش چِیم مه دور شِید۔ “

لو گور و مَلِك مَیلُور از دَربار بُور شُد۔ وَختی لو گور و مَلِك مَیلُور از دربار بُور شُدند۔ وَزیر مَملَکت قَد چِیمای پُر آو دِیده دَ ناله گُفت:

” اِی جَوانا، غَیر خِدمت و نِیکی اَید گُنا نه دَره۔ دَ جان اَر دوی شی ظُلم شُد۔ “

لو گور و مَلِك مِیلُور از شار بُور شُد۔ دَ بُرونِ شار لو گور گُفت:

” مَلِك مِیلُور! تُو مِمیتَنی قَد مه یك نِیکی کَنی؟۔ “

مَلِك مَیلُور گُفت:

” آگه سر مَره بِیخایی، دَ راهِ تُو مِیدُم۔ “

لو گور گُفت:

” یك خَط و نِشانی اَز مه دَمُلكِ پَنجوایا بُوبر۔ “

مَلِك مَیلُور قَبول کَد۔ لو گور خَط قَد نِشانی دَ دِستِ مَلِك مَیلُور دَده گُفت:

” مَلِك مِیلُور! اِی نِشانی که یك گردو بَند اَسته۔ دَ آیے مه.

بُوب۔ یكْ اَنگشتَری، ره دَ اَیلوم شاه بِدی۔ “

لو گور دَ خَط نُوشته کَدَد که:

” اَز لو گور دَ شاهِ پَنجوایا: بَعد اَز آرزُوی کامیابی شاه خَیر بَشه که قاصدِ مه، مَلِكْ مَیلُور بَلدے مه غَدر زِیاد خِدمت کَده۔ اَگه از کار خُو پِیشمو اَستے و مَره دُوست دِرے۔اُو ره سالاری مُلكِ قَندارا ره بِدی۔ که لِیاقت شی دَره و دَ شَمشیر مَلِكْ مَیلُور و اَز مه مُلكِ شارِستو اَز خَطر حَمله شاهِ کوچی شُمال جیغو بُور شُد۔ دُعای شُمو ره می خایُم۔ اَگر زِندگی وَخت دَد اِنشاالله زُود مُلاقات نی۔ دَ اُمید دِیدار۔ نُوکرِ شُمو لو گور۔ “

مَلِكْ مَیلُور قد لو گور خُدا حافظی کَده و پُرسید که: ” عالی جِناب! شُمو دَ کُجا مُوری؟۔ “

لو گور دَ جَواب گُفت:

” پِیش گُل اَندام مورُم که غَیر از اُو اَید کَس ره نه دَرُم۔ “

مَلِكْ مَیلُور بامان خُدایی کَده سُونی مُلكِ پَنجوایا و شَمشیر غار رافت۔ “

لو گور قَد غَم و دَرد و چِیم پُر آو سُونی مُلكِ بَلق و بُرو باغ جَنگل رافت و دَ راه قَد خُود خُو اِی شعر ره مِیخاند۔

مه قُربانِ، قَدو بالای دِیده
اَشِق اَز ظُلم تُو، دَ جان رَسیده
اَزی دُوری، اَزی دَردِ بے درمو
نَفس اَز جان و جان، آز تَن بُرِیده
تُوخ کُو، آواره و بِیچارے تُو
از تُو غَیر اَز سِتَم، نِیکی نَدیده

وَختی لو گور دَ باغِ جَنگلی رَسید۔ باغ ره ویران دَید اَید کَس مالُوم نه مُوشُد۔ اَی طَرف و او طَرف گشت تا که یكْ پِیر آجه ره دِید رافت پِیش شی بعد از سَلام پُرسید:

” آجه اِنجی چِیز خَبر شُده، چَره تَمام جای اِیتر خالی مالُوم

مُشه؟» ۔

اَجه پُرسید:

"اَی جَوان تُو کی اَستے؟" ۔

لو گور خُود خُو معرِفی کَد۔

آجه گُفت:

"اَی اَمیر عادِل! مه دَایے بانُو گُل اَندام اَستُوم۔ بانُو قَد مِیر قَیله رافت و تَمام نَفر که دَشت قَد لَشکر مِیر قیله گٹ کَده سُونی بُرو رافته تا قَد مِیر گُور گو جَنگ کَنه۔ بَچے مه دَ سَر بانُو گُل اَندام اِعتِبار نه کو۔ بُورو اَزی مُلکِ سَیرو جادو۔ بانُو اَید کَس ره بَدی بُور نَنه۔ ------ "

لو گور اَید باور نه کَد قَد خُود خُو گُفت اِی دایه دُروغ مُوگه۔ بانُو مَره خُوش دَره از مَجبوره قَد مِیر قَیله رافته۔ "

لو گور سُونی بُرو رَیی شُد تا بانُو گُل اَندام ره از چَنگلِ مِیر قَیله خَلاص کَنه۔ دَ راه از دُوری و بے وفایی گُل اَندام و غَریبی خُو

ناله کَدو شعر گُفت:

غَمِ دُنیا، غَمِ دُشمو، غَمِ یار
دِلِیم مُرده، سَریم بُرده، تَن اَو گار
خُدااندا! وَفا داری چی مَعنیٰ
نِگار دِیده دَره، سَریم بَلے دار
نَمی نالَم دِیگه، اَز تِیرِ دُشمو
وای! اَز دُنیای بے حاصِل غدار

رافت رافته تا دَ مُلك، سِیاه خاك رَسید و دَ اُنجی چِیم شی دَ خَیمه و لَشکرِ مِیر قَیله نُحورد۔ از بَیرق باغ جَنگلی خَیمے گُل اَندام ره شِنَخت۔ گِته گِته خُود خُو دَ خَیمے بانُو گُل اَندام رَسَند۔ وَختی لو گور گُل اَندام ره دِید دَر گرِفت۔ پیش شی رافت۔ از دِستای بانُو گُل اَندام گرِفت دَ زِیمی زانو زَد و گُفت:

"بانُوی مه! مه اِمروز دَ اِنجی اِقرا نُم که مه شُمو ره خُوش

دَروم۔ اَشُق شُمو اَستُوم۔ بے شُمو زِندگی کَده نه مِتَنُوم۔ دَ حال مه رَحم کو۔ دِست مه گرِفته از اِنجی دُور بُوری که دِستِ کَس دَ مو نَرسه۔ مه از پَس تُو اَمدُم۔ بانُو گُل اَندام اَیرو مَـندَد طَرف شی تُوخ مو کَد۔ لو گور دِستِ بانُو ره گرِفته بُرو رافـت۔ یك دَفـه مِیـر قَیله روی به روی لو گور و بانُو گُل اَندام پَیدا شُد۔

بانُو گُل اَندام گُفت:

”مِیر قَیله! لو گور مَره بَزور مُو بره۔ مَره نِجات بِدی۔“

لو گور گفت:

” بانُو مو یك دِیگے خُو خُوش دَرے۔ ------“

بانُو گُل اَندام گُفت:

”اَمیـر لـو گـور مـه قَـد تُـو اَیـد وَعـده نـه کَدُم۔ مه تُوره اَید نه مِشناسُم-------“

لو گور تِیرِ نا اُمِیدی سِینے شی پاره کَد۔ دِستِ بانُو ره اِیله کَد۔

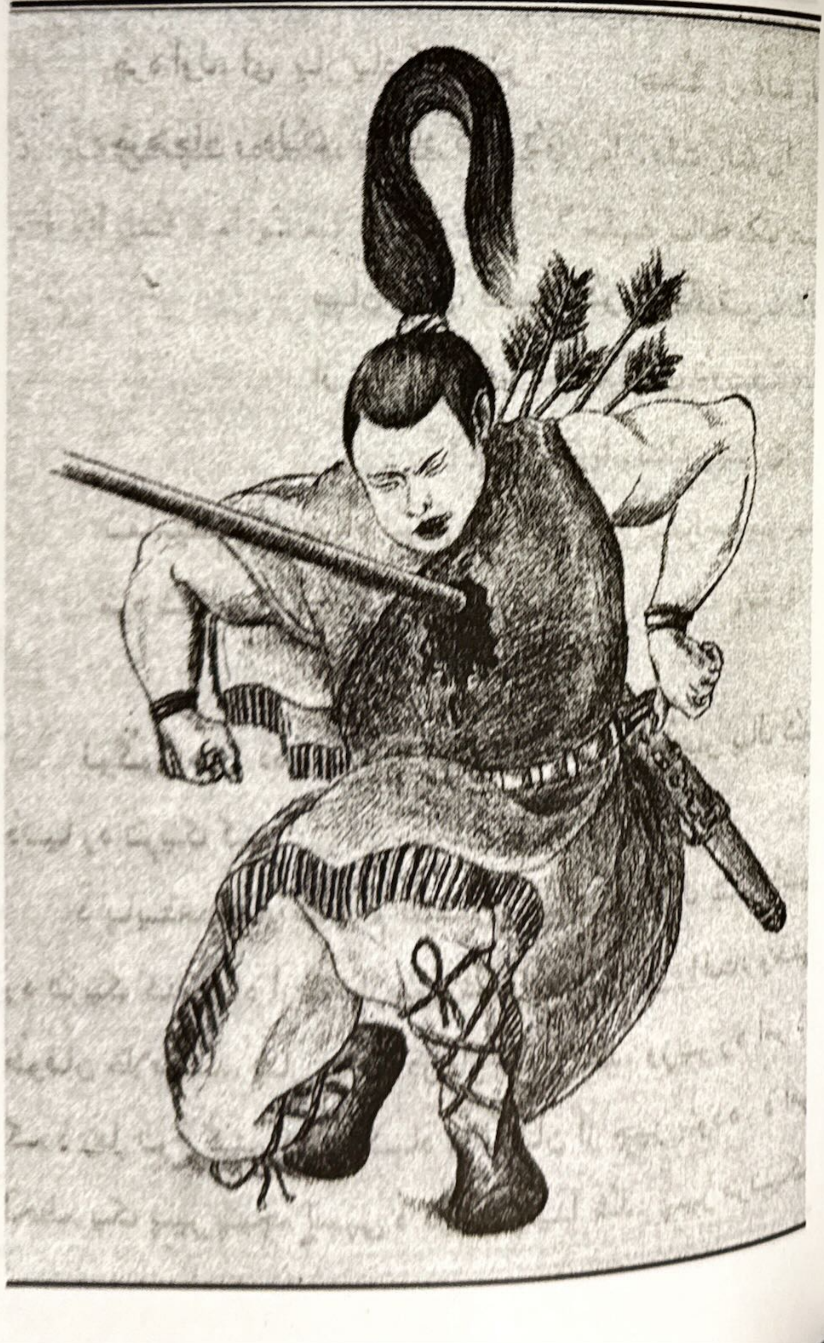

مِیر قَیله گُفت:

" اَمیر لو گور تَنا! کُجا یه لَشکر تُو، کُجا یه مَشوقے تُو؟ اَجَب دَ خاكِ سِیاه شِیشتی۔ "

لو گور از غِلاف خُو شَمشیر ره بُور کَد که سَر مِیر قَیله ره از جان جُدا کَنه ، که از سے طَرف تِیر بارو شُد۔ تَمام جان شی سوراخ سوراخ شُد۔ لو گور دُو زانو شُد۔ مِیر قِیله نیزه ره دَ کَمو کَد و دَ سِنے لو گور زَده کَده گُفت:

" دَ سَلامَتی سَرِ بانوی مه گُل اَندام۔ "

نَیزه سِنے لو گور ره پاره کَده و از پَس پُوشت شی بُور شُد۔ لو گور رو به روی بانُو گُل اَندام دَ روی زِیمی خُورد۔ زِیمی سِیاه خاك پُر از خُون سُرخ شُد۔ لو گور دَ وَختِ جان دَدو ناله کَد و گُفت:

" اَی بانُوی بے وَفا ------ مَره آخِر قُربانی کَدی۔ "

چَره اَول، اَی یار یاد کَدی تُو

رَه جان و دَلِیم ، بَرباد کَدی تُو
مِیان وادی، قَلبِیم تُو اِی جان
از عِشق و آرزُو، فَریاد کَدی تُو
نَفامِیدم که، دِیدے تُو دُروغه
مَره شِیرین شُدی، فرهاد کَدی تُو

لو گور جان دَد۔ یك دُفه طوفان گردو غُبار بال شُد دُنیا ره تَریك کَد۔

دَ پایتَخت شارشاه اَم طوفان و خاکباد شُروع شُد۔ دُنیا تَریك شُد۔ شاه اَز دَربار بُور شُده دَ قَصر رافت وَختی طوفان تامو شُد۔ صُبای شی شار شاه دَ دربارحاضر شُد۔ وَزیر ره اَمر دَد که دَ رَمل تُوخ کَنه که خاکباد و طوفان اَز چِیز بُوده؟ دَ اَمی لَحظه یك پَیر رِیشِ سَفید دَ دربار پِیدا شُد۔ پِیر مَرتِیکه شار شاه ره گُفت:

" اَی شاهِ عادِل! اِمروز یك اِنسانِ بے گُناه، نیك کار، دَدِستِ

یك ظالِم حِیله گر کُشته شُد، که تُو اَم دَ قَتلِ اَزو اَدمِ پاك، شَریك اَستے۔"

شاه گُفت:

"اَی پِیر دانا! اُو کی بُود؟"

پِیر دانا گُفت:

"اَی شاه! اُو اَمیر لو گور بود۔"

دَ اَمی لاضه یك قاصد اَماد۔ دَ شاه اَوال اَورد که: "مِیر قیله شارِ بُرو و بَلق ره گرِفته و اِراده دَره که بَلے شارِستو اَمله کُنه۔"

پادشاه دَ زیمی خُورد۔ و دَ خُود خُو نَلاتی خاند و گُفت:

دَردِ دِیده اَللی، دَرمو نَدَره
قَیرو که تاجِ تَخت۔ سر مو نَدَره
سَرِ سر گردو ره، گردو نِبِینه
که نامَردی اَللی، مَردو نَدَره
بَچے آزره، اَر وَخت قونا غ بَچی یه

گِیرو کارای مو، آسو نَدَره
مُغل زاده، مُغول اَسته و نُوربَن
وَختِ مُردو دَلیر، کافو نَدَره
دَردِ جُدابُودو، قَومو مَره کُشت
کاروان مو چَره۔ سارو نَدَره

وَختی مِیر قَیله از چَل و چَمرس بانُو گُل اَندام خَبر شُد۔ بانُو ره کُشت۔ و شارِستو ره اَم گرِفت ۔ شاه و خاندان شاه ره بَیخی کُشت۔ چَندسال بَعد اَیلوم شاه اَتے لو گور مِیر قَیله ره کُشت و شارِستو ره بَلدے اَمیشه گرِفت و دَ دِستِ مَلِك مَیلُور دَد۔ مَلِك مَیلُور تا زِنده بود بَلدے شارِستو خِدمت کَد۔

☆☆☆☆

رامو

د سالای گاه پِیش از غور غَزنی شُدونِ شارِ غَزنی۔ دُور تَر اَز تـرشِدونِ بُودای بَامیو، دَ سالای که شار زیده تازی شار شُده بـود۔ یك پادشاه که اَفت خاتُو دَشت دَ اِی شار زِندگی مُو گَد۔ لِیکن اَزی اَفت خاتُو خُو وارث نه دَشت۔

یك روز کـه اَسمو سُوز بود و اَوا دَ قَراری مِجرخِید۔ از کوه و دَشـت بُوی گُلای خُوشبوی دَ کاخِ شاه مِرسید۔ شاه دَ دربار شَیشتـد کـه یك مِـرتیـکے پِیـر که موی و رِیش شی بَرف اَللی سَـفیـد بود۔ دَ بَینِ قصرِ فِرعونی شاه پِیدا شُد۔ سَلام گَده اَفت دَنه سِیو شاه ره تُحفه دَد۔

شـاه اِی اَفت سیو ره دَ پَس پَرده بَلدے خاتونوی خُو رَبی گَد۔

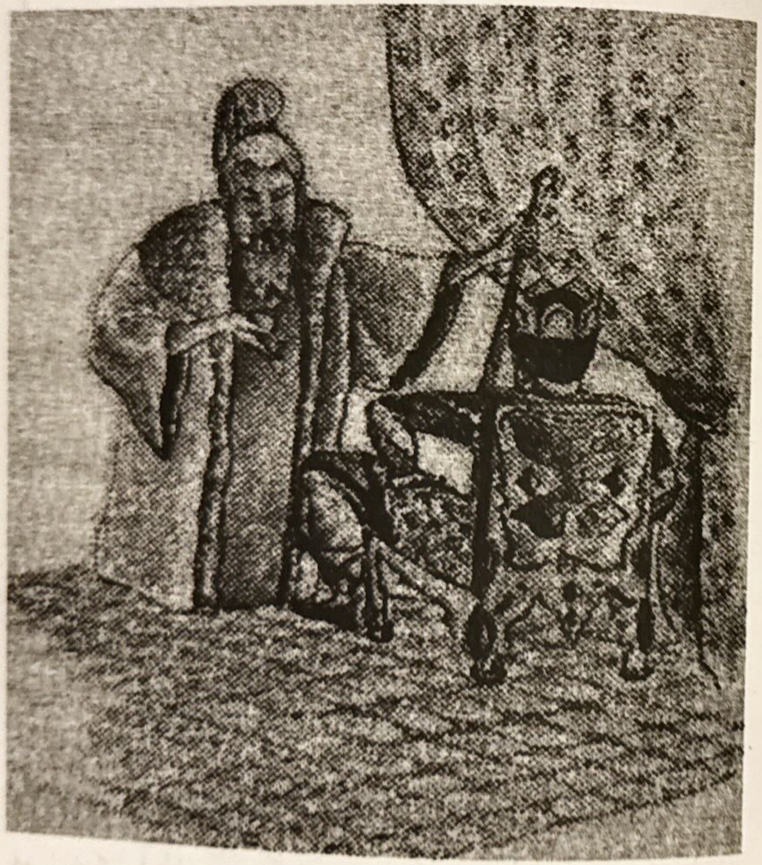

خاتُـونِ کَـٹے شاه که خَور آغی نام دَشت۔ یك و نِیم سِیو ره خُـورد و پَـنـد دَنـے دِگے شی دَ مَنے دِیگه خاتُونوی شاه تَقسِیم گـد۔ و نِم سیو ره دَ خاتُون پَس پُورتُو شاه که ہَندو دَ ہَیم نه

میماد رَیی کَد۔ خاتُوی رَیزے شاه دَ نام خُدا نِیم سیو ره خُورد۔

یك سال از اَمدونِ پیرِ اِسپی مَردِیکه تِیر نه شُدَد که اَر اَفت خاتُونو یك یك بَچه کَد۔ مَگر بَچے جَور اَغی که یك و نِیم سیو خوردَد از تَمام بَچای شاه تَندروست و کِٹه بود و بَچے خاتوی ریزه که نیم سیو خوردَد از تَمام بَچی گو رِیزه تَرو نِیمگله بود۔ سالا تِیر شُد اَر شَش بِرارو کِٹه شُد۔ دَ عُمری چارده سالَگی رَسیدند۔ مَگر بَچے نِیمگلے شاه کِٹه نه شُد۔

شاه از دُشمَنو غَدر رَنج مُوبرد۔ خُود شی کَلو ناتَوان شُدَد۔ اَمیشه قَد زَوزتُون خُو مُگفت: زود کِٹه شِید که مه دِیگه مه سَلطَنت ره پیش بُورده نه مِتَنوم۔

یك روز شَش بِرارو یك دِیدند که شاه کَلو پَریشان اَسته و از دِستِ دُشمو رَنج مُوبره۔ دَ دربار پیش شاه اَمادند و شاه ره گفت:

”اَی شاهِ عادِل! مُو دِیگه طاقَت رَنج و دَردِ تُو ره نَمِتَنی بِینگرنی۔ اَللی مُو کَٹه شُدے دِست و بازوی تُو مُوشی۔ شُمو باید بُگید که دُشمَنو کی یه؟ کی اَسته که شاه ره اِی قَدر رَنج مِیدیه تا مو وا ره از پَی قَلم کَنی و رِیشے شی از روی زِیمی تامو کَنی۔“

شاه وَختی جُوش و جَذبے بَچکون خُو دِید کَلو خُوش شُد۔ قَد خُود خُو گُفت اَلی وَخت شی اَمده که مه قَد از یا بُگیم۔

شاه گُفت:

”اِی پَرے دِل مه اُمید زِند گی مه! مه مُنتَظِر اَمزی روز بودُم که کَی خُود شُوم مَیید و مُگید اِی تُوره ره۔ اَلی فامِیدوم که باید شُمو ره دَ اُمور مَملَکت شامِل کَنُم۔ بَچکونِ شیر مه! اَلی که قَصد زور آزمایی دَرید۔ مه باید دُشمَنوی مُلك و مِیر مُلك ره بَلدے شُمو نِشو مِیدُم۔“

شاه اَهِ سرد کَشید و گُفت:

” دُشمَوی مَملَکت، دِیوِ سِیاه یه که دَ شَمشیر غار جای گرِفته۔ اِی دِیو یك دَم سر مَملَکت حَمله نه و تَمام جای ره خاك و خاکِشتر نه۔ تَبالی اَید کَس اُو ره کُشتیه نه تَنِیسته۔ شُمو تَیاغ اَز مه ره گرِفته اَز شار بُور شِین سُونی شَمشیر غار بُورین۔ “

بَچے جَور آغی که مِیر قَبلو نام دَشت پُرسید:

” آتی جُو ! مو راهِ شَمشیر غار ره اَز که پُرسان کَنی؟۔ “

شاه دَ جَواب گُفت:

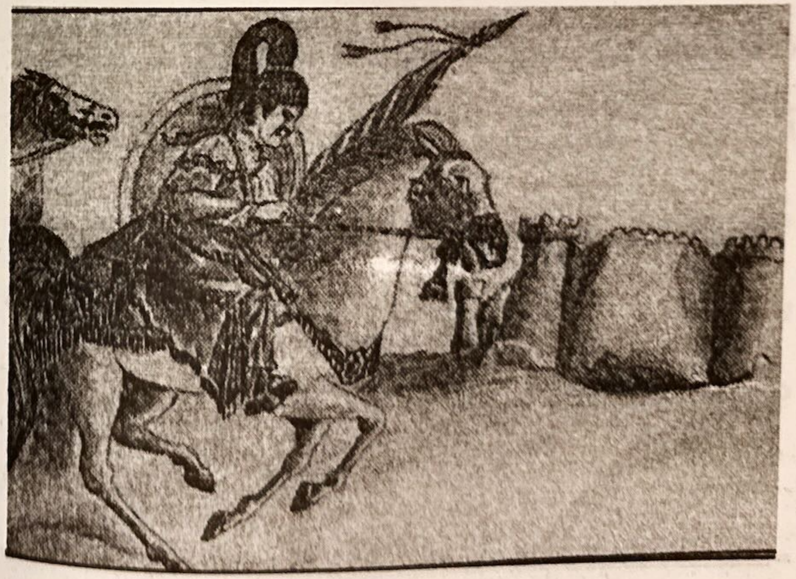

” بَچیم! وَختی از شار بور شُدید سُونی کوهِ زَمبیل بُورید۔ دَ دَشت تَیاغ مه ره دَ زِیمی دَیید۔ اَر چِیز که پَیدا شُد سَوار شُده سُونی کوهِ زَمبیل بُورید۔ دَ پای کوه زَمبیل یك کَینی زِندگی مُونه، که شُمو ره نِیشو مِیدیه که شَمشیر غار دَ کُجا یه۔ “

چَند روز بَعد اَر شَش بِرارو اَمادے سَفر شُدند۔ و اَز اَبیگو و شاه خُدا حافظی کَده اَز شار بُور شُد۔

دَ یك دَشت که بِرارو غَدر مَنده شُدَدند۔ از بِرار کَٹے خُو خاست که تَیاغ شاه ره دَ زِیمی دِیه۔ بِرار کِٹه تیاغ ره دَ زِیمی زَد۔ دِید که شَش آس تازه دَم پِیش روی حاضر شُد۔ قَد صَد خوشالی اَر شَش شی یك یك آس گرِفته سُوره شُد و سُونی کوهِ زَمبیل رِسیدند شاو شُدَد۔ پای کوه یك قَلا ره دِیدند نِزدیك قَلا رافتند که از قَلا یك کَینی بُور شُده سوارا ره دَ مَنے قَلا بُورد۔ مِیر قَبلو اَز کَینی نِشانی شَمشیر غار ره گرِفت، کَینی پُرسید۔

” جَوانا! شُمو دَ شَمشیر غار کُجا مُورید۔ “

مِیر قَبلو خُودن خُو معرِفی کَده جَواب دَد که:

” دِیو سیاه که جای شی دَ شَمشیر غاره دُشمون آتے مُو یه۔ مُو دَ قصدِ کُشتونِ دِیو سِیاهِ دَ شَمشیر غار مُوری۔ “

کَینی یك کاسه شیر اَورد۔ شَش بِرارا ره گُفت:

” اگه اَمی شِیر ره خورده تامو کَدید، شُمو مِتَنید که دَیو سِیاه ره بُکشید۔ آگه خورده نه تَنیستِید، شُمو دَیو ره کُشته نه مِیتَنید۔ “

مِیر قَبلو یك جام ره از شیر پُر کَده اوچی کَد۔ جام دوم ره اوچی نه تَنِیست۔ پَن بِرار دِیگے شی اَر چی شیر اوچی کَد شیر تامو نه شُد۔ کَینی گُفت:

” اِیم شاو ره بے غام خاو شِید، گُصُبای گاه دَ سَرِ خُنکی سُونِ شَمشیر غار بُورید۔

گُصُبای گاه شَفق بال شُدند و چای گُصُبا ره خُورده۔ کِینی

نان و آو دَ خُورجِین آس شی بَسته گَد راه ره نِیشو دَده گُفت:

” اَزی راه بُورید دَ یك دَریا مِیرسید۔ اَز دَریا که تِیر شُدید یك دَره مَیه دَ اُنجی یك آسیه یه۔ اَز آسیه راهِ شَمشیر غار ره پُرسان کِید شُمو ره نِشو مِیدیه۔ “

شَش بِرارا از کِینی بامان خُدایی گَده سُونِ دَره که کَینی نِیشو دَده رَیی شُد۔ دُو روز راه ره مَنزِل گَد تا که دَ روز سِیوم دَ دریا رَسید۔ از دریا تِیر شُده دَ دَرے آسیو رَسیدند۔

وَختی اَر شَش بِرارو پِیش آسیه اَز آسای خُو تا شُدند۔ دَ اِی وَخت آسیو از مَنے آسیه بُور شُد۔ بعد از اَوال پُرسی آسیو یا ره دَ مَنے اَسیه بُورد شاو تَمام دَ نَقل تَیر شُد۔

آسیو از مِیرقَبلو که رَیس دِیگه بِرارو بُود، پُرسید:

” خو پالووا! شُمو دَ اِی دَرے دو اُفتَده که از مُلكِ شِیم دُوره۔ اَمدید، قَصدِ کُجا ره دَرید؟ “

مِیر قَبلو تَمام قَصای خُو بَلدے آسیو گُفت۔

آسیو یك ٹِیکی پُخته کَده آورد۔ پِیش شَش بِرارو اِیشته گُفت:

” اَلی که دَ دَرے آسیو مَیمو شُدید۔ مه شُمو ره خُوش اَمدید مُو گُم۔ لِیکن شُمو اَزی ٹِیکی باید بُخرید۔ ٹِیکی ره تامو کِید۔ آگه ٹِیکی ره تامو نه تَنِیستِید، شُمو دَیو ره کُشته نه مِتَنید۔ “

اَر شَش بِرارا شُروع دَ خُوردو کَد۔ اَر قَدر خُورد ٹِیکی تامو نه شُد۔ گُصُبای گاه چای خُورده نان و آو قَد خُو گرِفته از آسیو بامان خُدایی کَد۔ آسیو راه شَمشیر غار ره نِیشو دَد۔

آسیو گُفت:

” شُمو که از دَرے آسیو که تِیر شُدید دَ یك جَنگل مِیرسید۔ اَز جَنگل که تَیر شُدید، قَد یك رامه سَر مُوخرید۔ از چِیپوی رامه نِشانی راه ره پُرسان کِید۔ شُمو ره نِشان مِیدیه۔ “

یا از آسیو خُدا حافظی کَده رافت۔

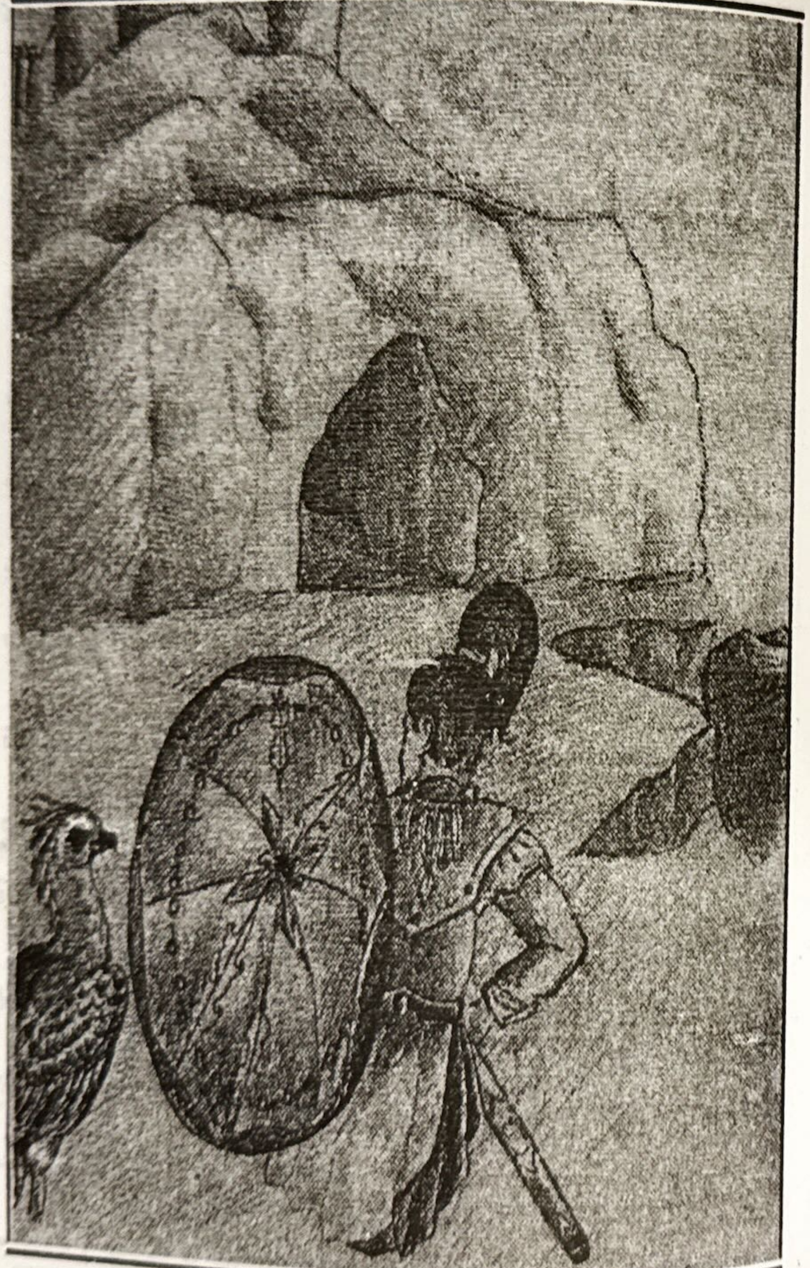

رافته رافته تا که دَ سَر راهِ شی چِیپو شُد۔ بعد از اَوال پُرسی و معرِفی۔ یا از چِیپو نان طَلب کَد۔ چِیپو یك بَرره ره اَلال کَده کَباب کَد پیش مِماناى اَورد و گُفت:

” اگه اِی بَرره ره تَمام شی خُورده تَنِستِید۔ شُمو مِتَنِید که دَیو ره بُکشید۔ “

شَش بِرارو اَر قَدر خُورد سیر شُدند لِیکن گوشت تامو نه شُد۔ شاو تَمام دَ فِکر و توره گویی تیر کَدند۔ یك شی گُفت:

” اِی چی قِصه اَسته که دَ شَمشیر کوه اَید نه مِیرسی و اَر بار نان مو تامو نه مُوشه۔ مُو خُو دَ چَنگل بَلا خُو نه اُفتِیدے؟“

دِیگای شی اَم اَمی سَوال ره کَدند۔ مِیر قَبلو گُفت:

” تُوخ بِرارو مُو باید حوصِلے خُو از دِست نَدی۔ تُورے آتی ره باید از یاد خُو نَبری۔ مُو باید دَ مَقصد خُو بِرسی۔ “

بِرارا تُورے لالے کَٹے خُو کُوش کَد۔ صُبای گاه چای گُصُبا ره خُورده قَد خُو نان و آو گرِفته سُونی مَنزِل خُو رَیی شُدند۔ دَ

وَختی رافتو چِیپو گُفت که: ” شَمشیر غار دَ وادی پَنوایه آسته۔ ‘

دو روز بعد از مَنزِل بِلاخِر شَش بِرارا دَ شَمشیر کوه رَسیدند۔ اَز دُور دُودِ بَرِیك ره دَیدند که اَز مُوری یك غار بُور مُوشُد۔

وَختی اَر شَش بِرار دَ دانِ غار رَسید۔ دیو ره دِیدند که خاوه۔ وَختی شَش بِرار دیو ره دِیدند فامید که دَ شَمشیر غار اَمده۔ پَیش از اَمدُنِ شَش بِرارو دَ شَمشیر غار، دیو خاو بِیدار شُده اَز دُختر خُو پُرسِید:

” بُوی آدم زاد مَیه۔ بُورو دَ بُرو تُوخ کُو که اَز آسمو خُو مَیه یا بارو؟۔ “

دُخترِ دیو سِیاه اَماد دِید که دَ بُورو بارو مُوباره۔ اَوال دَ دیو بُورد۔ دَیو گُفت:

” آدم زاد دَ قَصدِ کُشتون مه اَمده، تُو وَختی آدم زاد اَماد جال ره پُورته کُو۔ کُل شی ده جال گرِفته مَنے سِیاه چال بَندی

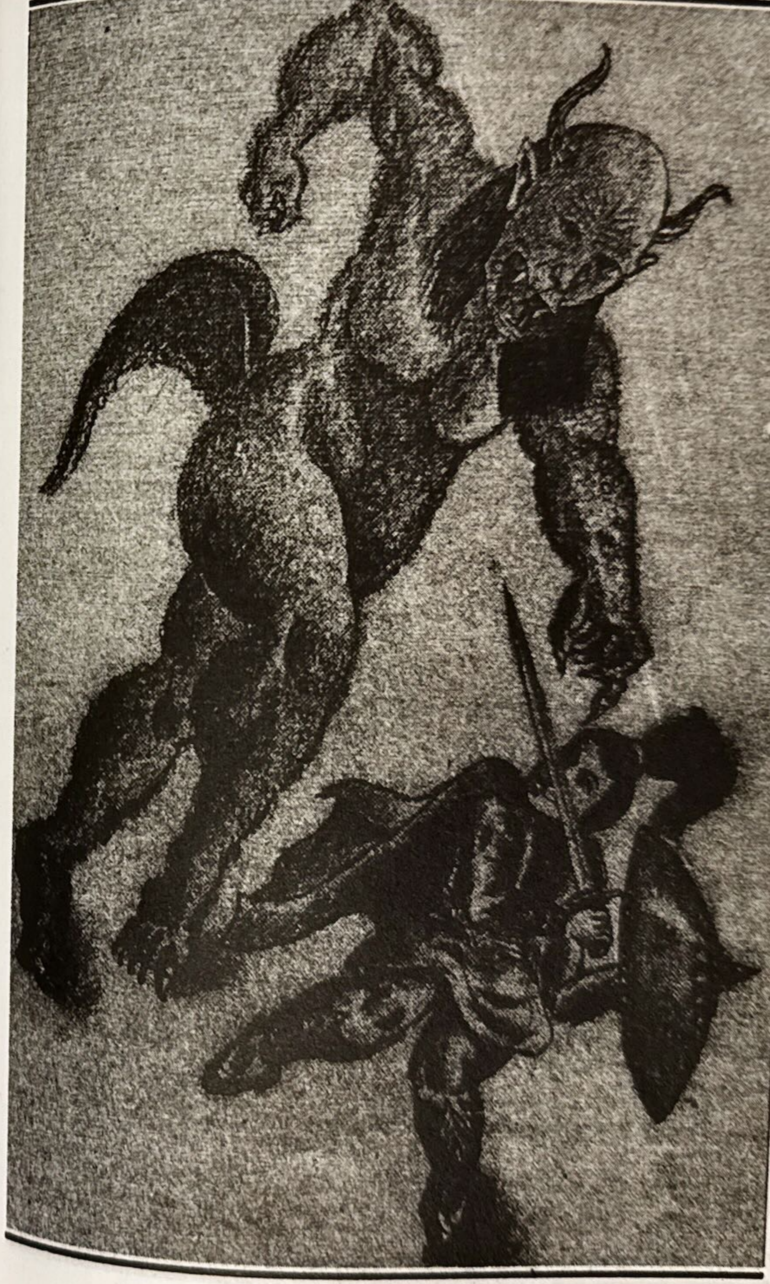

کُو۔ تا نُوبَت خُوردُن شی بِرسه۔“

وَختی مِیر قبلو قَد پَنچ بِرار خُو دَ مَنے غار آماد دِید که دیو خاوه۔ شَمشیرای خُو که زارِ آو دَده بُود از غِلاف بُور گده دَ اِحتِیاد دَ دَالیز غار آمادند۔ یك دَفه دُختر دیو جال ره بَلے سر شَش بِرار اَندَخت۔ اَر شَش شی مَنے جال اُفتَد۔ و وا ره دَ سِیاه چال اَندَخت۔

اَزو طَرف شاه بَعد از رافتونِ بَچکو دَ گُفتوی جَور آغی وَزیر خُو اَمر گَد که رَملنداز تالع شَش بَچے شی تُوخ گَنه۔ رَملندار بعد از تُوخ گَدونِ تالع شاه ره گُفت:

” سایے شاه اَز مَملَکت کَم نه بَشه! شَش بَچے تُو دَبَندی دیو اَسته۔ تالع شی دَ شیوه یه۔“

شاه گَلو دِیق شُد۔ چاره نه دَشت خُود شی اَم رَفته نه مِتَنِیست که بُوره چَره که گَلو ضَعیف و ناتُوو شَدَد۔

سے سال از رافتوی شَش بِرارو تَیر شُد۔ آته از دِستِ بے بَسی و

دَردِ خُدایی بَتر ضَیف و ناتَوو شُد۔

یك روز شاه دَ عالمِ غَم دَ دَربار شِیشتد که بَچے نِیمگله شی که او وَخت کَمی خُوب شُدَد۔ دَ دربار حاضر شُد۔ دِستای آته ره گرِفت و گُفت:

" شاه عالم! اگه اِجازه بَشه، مه دَ جَنگِ دیو سِیاه مُوروم۔ شَش بِرار خُو از چَنگل شی خَلاص نُم۔ "

شاه دَ جَواب گُفت:

" بَچیم! شَش بِرار تُو که ار کُدم شی پالوی نامی بود۔ اَسیر دیو شُد۔ مه یك غِلَطی کِٹه کَدُم که وا ره دَ شَمشیر کوه رَیی کَدُم۔ اَلی مه تُو ره از دِست دَده نه مِتَنوم۔ "

بَچے پادشاه که رامو نام دَشت شاه ره گُفت:

" قِبلے عالم! اِجازے شُمو بَشه، مه سر خُو ره فِدای شُمو نُم۔ بِرارای مه دَ مه نِیاز دَره، اَگه مه وا ره از چَنگل دیو بُور نه کَنُم۔ پس کی کَنه؟ ۔ "

شاه یك لازه فِکر کَد قَد خُود خُو گُفت:

" رامو واس مُو گه دَ کُمَك کی بِشِیم۔ یا بِخی شی زِنده مَیه یا خاك سِیاه دَ دان مه رامو اَم گِر مَیه۔ "

خُو شاه رامو ره گُفت:

" خُو بَچے مه۔ مَجبورُم اِم دَفعه یك قِیمار بازی کَنُم۔ یا مُبازُم یا بَلدے اَمیشه مُبروم۔ " تُو بُور پَنای تُو دَ خُدا۔ " رامو جای دیو ره پُرسیده و سُونی شَمشیر کوه رافت۔

دَ راه دریا اَماد۔ قَلا اَماد، کِینی ره دِید۔ کِینی اَمو رَقَم شیر ره دَد۔ اِین دَفه رامو تامُو کَد۔ و کِینی راه ره نِشو دَد۔ باز دَ آسْیه رَسید۔ آسیو ٹِیکی دَد۔ رامو ٹِیکی ره تامو کَد۔ آسیو راه ره بَلدے رامو نِشو دَد۔ اَمو رَقَم چِیپو دَ راهِ شی شُد۔ بعد از اَوال پُرسی چِیپو از رامو پُرسید که: " جَوان تُو کی اَستے؟ ۔ "

رامو تَمام ماجِرا ره بَلدے چِیپو نَقل کَد۔ چِیپو نان و پَنیر ره

گرِفته پِیش رامو اَورد و گُفت:

”اَی مُرغ سَوار! اِی نان و پَنیر ره بُوخَر۔ اَگه تَمام شی تامو کَدی خُو تُو دیو ره کُشته مِیتَنی۔ اَگر تامو نه تَنِیستی، دیو تُو ره مُو کشه۔“

رامو دَ خوردُنِ نان شُروع کَد۔ خُورده خُورده تا که نان و پَنیر تامو شُد۔

چِیپو راه ره بَلدے رامو نِشو دَد و یك بَشته نِیگره دَد و گُفت:

”اَی مُرغ سِوار! وَختی دَ شَمشیر غار رَسِیدی، اِی بَستے نِیگره ره دُود کُو۔ نِیگره خُوشبُوی اَسته، دُود شی دیو ره سَر گردو مُونه۔ دَ او وَخت تُو مِیتَنی که دیو ره بُکشی“

۔ رامو بَستے نِیگره ره گرِفته از چِیپو بامان خُدایی کَده سُونی مَنزل خُو رَیی شُد۔ رافته رافته دَره و کوه وا ره تیر کَده تا که دَ شَمشیر کوه رَسید۔

پِیش از رَسیدونِ رامو دَ شَمشیر غار، دیو اَز دُختر خُو پُرسِید:

”بُوی آدم زاد مَیه۔ بُورو دَ بُرو تُوخ کُو که اَز آسمو خُو مَیه یا بارو؟۔“

دُخترِ دیو سِیاه اَماد دِید که دَ بُورو خُون مُوباره۔ اَوال دَ دیو بُورد۔ دَیو وَرختا شُدو گُفت:

”اَگه آدم زاد دَ بَین غار اَماد، مه اُو ره لُقمے خام نُم۔

رامو شاو دَ شَمشیر غار رَسید مَنے غار رافت از دور دِید که یك دیو سِیاه کِیٹے بِیجر گه شَیشته۔ رامو فامید که دَ شَمشیر غار اَمده۔ تُورے چیپو دَ یاد شی اَماد۔ از مَنے خُورجِین خُو بَستے نِیگره ره بُور کَد و روشَن کَد۔ دَ دِیگه دِست خُو شَمشیر ره گرِفت۔ دَ روشنی نِیگره مَنے غار پِیش رافت۔ بُوی دُود نِیگره تَمام غار ره خُوش بُوی کَد۔ بُوی که دَ بِینی دیو رَسید۔ دیو از بُوی نِیگره گِیچ شُده خاو رافت۔ دُختر دیو که دِید دِیو از اُوش رافته۔ وَرختا شُد۔ فامِید سِتارے آدم زاد دَ سرِ دیو زور

شُده۔ دُختر دیو در اَصل دیو نه بُود۔ دیو یك نِلغه ره دُوزی و بَلدے خُو کِیٹه کَددَد تا مَزدوری شی کَنه۔ از دِستِ که قَد دیو مَندَد یَیخی دیو جُور شُدَد و دیو مالُوم مُوشُد۔

دُختر دیو از تَرس آدم زاد مِیخاست دُدتا کَنه که رامو رایی شی گرِفت۔ و پِیش روی شی گردونی دیو ره مُونٹی کَد و گوشای شی مُونٹی کَده دَ جِیب خُو بَلدے نِشانی اَیشت۔ شَمشیر اَلماس نِگار خُو طَرف دُخترِ دیو کَد۔ دُختر دَ زاری اَماد و گُفت:

”اَی آدم زاد! جَوانمردی کُو، مَره نه کَش، مه اَید گُناه نه دَرُم۔ دیو سِیاه دُختر کِینی ره کُشت، بَچے آسیو ره قَیله کَد و نِیم رامے چیپو ره خُورد۔ مَملَکت شاه ره دَ غَذاب اَندَخته، بِرارای تُو ره بَندی کَده۔ مه اَید گُناه نه دَرُم۔ مه خوبی تُو ره قَد خُوبی جَواب مِیدوم۔ مه ره اَیله کُو۔“

رامو پِیش اَماد و دُختر ره گُفت:

”تُوخ کُو دُخترا! تُو باید بُفامی که تُو دیو نِیے۔ تُو آدم زادی دیو تُوره که رِیزه نِلغه بوده دوزی کَدَه بَلدے مَزدوری خُو اَورده۔ تُو آدم زادی بُورو از اِین جی بُور قَد آدم زاد زِندگی کُو۔ اگر تُو دیو موبُدی دیو اَللی دَ خاو مُورافتی۔“

دُختر که اِی تُوره ره شِینید، کَلو خُوش شُد۔ فِکر کَد که دِیگه آزاد شُده روی بُرو ره مِنگرنه۔ ----

رامو از دُختر دَ بارے لالَگون خُو پُرسید۔ دُختر راهِ سِیاه چاه ره نِشو دَد۔ رامو دَ سِیاه چاه رَفته اَر شَش بِرار خُو خَلاص کَد۔ از خُوشالی لالَگون خُو پِش دیو اَورد و نِیشو دَد که رامو دِیو ره کُشته۔

دَ اِی کار رامو مِیر قَبلو حَسودی شی اَماد قَد دِیگای خُو گُفت که:

او بِرارا اِی جای شَرم بَلدے از مو یه که مو دیو ره کُشته نه تَنِستے۔ اِی قَد اَزی لب و جِسل خُو دیو ره کُشته۔ اگی شاه

خَبر شُنه۔ سَلطَنت ره بَلدے اَزی مِیدیه۔ مو باید اگو کار کَنی که پِیش شاه شَرمنده نه بَشی۔“

یا رامو ره گُفت که بَید اَیمشاو ره دَ اَمینجی خاو کَنی صُبا بَخیره سُونی مَنزل خُو بُوری۔ وَختی رامو خاو رافت۔ شَش بِرارو قَد یك دِیگے خُو مَشوره کَدند۔ تا که آخِر دَ اِی نَتِیجه رَسِیدند که باید رامو ره بُکشه۔ خُودون شی دَ بُروره پِیش شاه بُگیه که رامو ره دیو خُورد و اِی شَش بِرارو دیو ره دَ خاكِ سِیاه کَشید۔

رامو دَ خاو بُود که دِست و پای شی ره دَ زور بَسته کَد۔ چَند سَنگ دَ سر رامو زَد و او ره دَ یك گوشه اَندَخت فِکر کَدند که رامو مُورده۔ دُختر دیو از چُلونگی غار یا ره تُوخ مُو کَد۔ شَش بِرارو از مَندَگی خاو رافتند۔ دُختر اَماد رامو ره کَش گیرك کَده دَ مَنے صَندوق خُو پُٹ کَد و یَقس آو و نان اِشت۔ و سَر صَدوق ره چَند قُلف اَندَخت و بَغلِ صَندوق ره چَند سوراخ کَد تا هوا دَ مَنے صَندوق بُوره۔

صُبای گاه شَش بِرارو بال شُد۔ یك شی گُفت که: ”بیه پِیش از رافتو یك دَفه بُوری رامو ره تُوخ کَنی که زِنده نه بَشه۔“ یا رافت که رامو ره تُوخ کَنه دِید که دَ جای رامو یك صَندوق کِیٹه اِشته یه و دُختر دیو دَ بِخ شی خاوه۔

یا از دُختر دیو تَرس خُورد۔ شَمشیر خُو بُور کَدند مِیر قَبلو نِزدیك دُختر اِماد که اُو ره بُکشه۔ دُختر دَ زاری شُد و گُفت:

”اَی جَوانا مَره نَکشید۔ مه اِنی صَندوق خَزانه ره شُمو ره مِیدوم که مَنے شی پُر از جَواهر اَسته۔“

مِیر قَبلو از دُختر پُرسید: ”رامو ره کَجا کَدی؟۔“

دُختر گُفت:

”مه شاو غَدر گُشنه بُودُم او ره خوردُم۔“

مِیر قَبلو غَدر خُوش شُد۔ قَد دِیگای خُو گُفت که: ”چی کاری خُوب شُد۔ اَز جِنجال شی خَلاص شُدی۔“

مِیر قَبلو صَندوق ره دِید و دُختر ره گُفت:

"صَندوق ره واز کُو۔ " دُختر دَ جَواب گُفت:

" اَی آدم زاد اِی صَندوق دیو آتے مه اَسته۔ اگه شُمو دَ قُلف دِست زَدید تِما م جَواهرات خَگِشتر مُوشه۔ قُلف اَزی ره فَقد شاه واز مِتَنه۔ پیش از مه نِیه۔ "

مِیر قَبلو بِرارای خُو اَمر دَد که صَندوق ره دَ پَس آس سُوره کَنه۔ و آمادے رافتو شُونه۔

یا دُختر دیو ره اَیله کَد۔ اُو ره نه کُشت۔ اَر شَش بِرارو از شَمشیر غار بُور شُد و قَد پای خُو سُون مَنزل خُو رَبی شُد یك آس بُود که از رامو مَندَد۔ صَندوق ره بَلے اَزو بَسته کَدَد۔ دَراه اَر کُدم شی غَدر مِنده مُوشُد۔ دَ بَلے آس سُوره مُوشُد۔ رافته تا دَ راه قَد کاروان رو به رو شُد۔ کاروان طَرف مَملکت رَبی بود قَد کاروان گَث شُده تا که دَ قَصر رَسیدند۔ دَ راه دَ اَر مَنزل که مِیرسید، یا یك بُور گود ره مِیدید که دَ بَلے سر شی

مِگردید۔ یا غَدر تَعجُب کَد که اِی چی ماجِرا یه مِگر تا آخِر نه فامِید۔

وَختی شاه خَبر شُد که شَش بَچے شی زِنده سَلامت اَمده غَدر خُوش شُد و اَیرو بود که رامو چَره نَمده؟ اِی شَش بِرارو شاو دَ دربار رَسیلقد۔ تَمام شاو ره شاه جَشن و اوماغ کَد۔

صُبا دَ دربار از بَچه گون خُو دَ پیش تَمام تَعریف کَد و تَمام وا ره مُبارك بادی دَده تَحصین کَدند۔

شاه از مِیر قَبلو پُرسید:

" اَی جَوانِ دِلیرا! رامو لالے رِیزے تُو چَره نه ماد۔ دَ کُجا قَیام گَده؟۔ "

مِیر قَبلو از دُروغ گِریه و ناله ره اَندَخت که:

" لالے مه رِیزے مو نازوك مو۔ وای از جای تُو چَره مه مُوردُم۔ "

شاه وَرختا از مِیر قَبله پُرسید: " چی شُده اَمیر دِلیرا! بِرار تُو ره

چی شُده؟۔“

”مِیر قَبلو گُفت:

”سَر پادشاه سلامَت بَشه۔ دیو رامو ره خُورد۔ مُو غَدر کوشِش کَدی که اُو ره نِجات بِیدی۔ نه شُد۔ رامو دِیگه بَینِ از مو نِیه۔ پِیش از اِی که مو دیو ره بُکشی دیو رامو ره خُورد۔“

پادشاه غَدر دِیق شُد۔ اَفسوم کَد۔ ناله و گِریه کَد۔ تا مِردُم اُو ره دِل دَاری دَد۔

مِیر قَبلو گُفت: ”اگر اَمری شاه بَشه دَ خِدمت شی یك سَوغاتی بَیری ؟“

شاه اَمری اِجازه دَد۔

مِیر قَبلو صَندوق ره اَورد پَیش پای شاه اِشت۔ و گُفت: ”اَی صَندوق کِیٹه پُر از جَواهرات اَسته که از پِیش دیو اَوردے۔ و قُلف اَزی ره فَقد شُمو مِیده مِتَنید۔“

شاه تَعجُب کَد که اِی چی ماجِرا اَسته۔

خُو شاه قَد سَنگ زَده زَده تا قُلفِ صَندوق مِیده شُد۔ شاه دَنی صَندوق ره واز کَد۔ تا دَان صَندوق ره واز کَد از جای خُو وَرختا بال شُد۔ شاه دِید که رامو مَنے صَندوق خاوه۔ وَزیر خُو اَمر دَد که بَیه قَد شی کُمك کَنه که رامو ره از مِنے صَندوق بُور کَنه۔ وَزیر اَماد قَد شاه رامو ره از صَندوق بُور کَد دِید که دِستای رامو بِنده و زیاد دَ آل شی خُرابه۔ وَزیر اَمر کَد که آو بَلدے رامو بِیره۔ دِستای رامو ره واز کَد و آو دَ دان شی اَندَخت رامو دَ اُوش اَماد ۔ شاه دِست خُو دَ مَنے جِیب شی کَد و دو شاخِ دیو ره بُور کَد ۔ شاه رامو ره دَ بَغل گرِفت و گیریه کَد۔ اَز شی پُرسید که ”چی شُده، کی تُوره دَ اِی روز اَندخته؟۔“

رامو اَید تُوره نه گُفت۔

مِیر قَیله دَ غَضب اَماد شَمشیر ره از غِلاف بُور کَد که دَ جانِ

رامو بُوره۔ وَزیر شَمشیر ره از دِستی شی گرِفت۔ شاه فامید که اِی کار مِیر قَبلو بُوده۔ شاه اَمر دَد که مِیر قَبلو ره دِست گیر کَنه۔ چَند روز بعد که اَلِ رامو خُوب شُد۔ رامو از شاه خاست که مِیر قَبلو ره بُبخشه۔ شاه دَیك شَرط قَبول کَد که مِیر قَبلو باید اَزی مُلك بُوره۔ یك روز دَ دربار تَمام جَم بُود۔

شاه گُفت:

” چَره اِی شَش جَوان دیو ره کُشته نه تَنیست قَد اَزی زور و بازوی خُو۔ وَلی رامو یك نَفر دیو ره کُشت۔ دیو دَ زور و بازو کُشته نه مُوشُد۔ ار کَس که صادق، دِل صاف و اَمین بود دیو ره کُشته مِتَنیست۔ پَس از اَی مالُوم شُد که اِی شَش بَچے مه تا که صداقت و شرافت ره دَ مَنے خُو پَیدا نه کَده۔ تا که دِل خُو صاف نه کَده۔ نه مِتَنه قَد دیو یا دِیگه دُشمو جَنگ کَنه۔ مه اَر شَش بَچے خُو اَمر مِیدیم که دَ ساوه کوه بوره شَش دیو اُنجی اَسته۔ اگر واقعین دَل از یا صاف شُده خُو دَ آسانی اُو

اَفت دیو ره کُشته مِیتنید۔ اگر غازی پَس اَمادند۔ مه تَمام تَخت و سَلطنت ره بَلدے اَزی شَش بَچے خُو مِیدیم و خُود مه و رامو از اِی مُلك مُوری۔“

بَچه گو دَ مَنے خُو فَیصله کَد که باید بُوره دیو ره بُکشه۔ تا که تَمام مُلك ده اِختیار شی بَیه۔ مِیر قَبلو گُفت:

”اَر چی ” اَر چی اَمری شاهِ عادل بَشه۔ مو موری دیو ره مُو کشی۔ شُمو اَم باید دَ قَول خُو اِسته بَشید۔“

شاه گُفت:

”وای از دِستی شُمو ! کَشکی معنے تُورے مَره دَرك مُو کَدید“۔

باز شاه گُفت: ”مه سَر قَول خُو اِیسته یوم شُمو بُورید۔ کوشیش کِید غازی پَس بَید۔“

چَند روز بعد یا رافتند سُونی مَقصد خُو۔

شاه کَلو اَفسوس کَد۔ دَ اِی کار شی رامو از شاه پُرسید۔ ” شاهِ عادِل وا خُو از اَمری شُمو رافتند۔ پَس چَره اِی قَس

اَفسوس؟۔“

شاه گُفت: ”مه وا ره اَمتحان مُو کَدوم که دِل از یا از کِینه، بُغض و عَداوت پاك شُده یا نه، وا اَگر دِل شی پاك مُوبود، رافتو ره قَبول نه مُو کَدمو گُفتند که:” رامو باید بُوره دیو ره بُکشه چَره که رامو قابِلیت شی دَره ومو از مُلك و سَلطنت مُحافِظه نی“۔ مَگر وا دِل شی تَبالی پاك نه شُده فَقد سَلطنت ره دوست دَره۔ “

رامو صَد اَفسوس کَدو بَلدے کامیابی لالَگون خُو دُعا کَد۔

چَند سال تیر شُد بَچای شاه نه ماد۔ یك روز شاه که حال شی کَلو خَراب بُود۔ دَ دَربار حاضر شُد و پِیش روی تَمام وَصیت کَد که: ” رامو بعد از مه اَمور مَملَکت ره دَ اِختیار مِگره و شاهِ اِی مُلك مُوشه“۔ دَ اِی وضیت شاه تَمام کَلو خُوش شُد۔ چَره که رامو یك اِنسان دِل سُوز و اَمین بُود۔

شاه مورد ۔ رامو پادشاه شُد تَمام مَملَکت ره دَ اِختیار گرِفت۔

ار روز دَ اِیتظار بِرارو بُود و چَند دَفه خُود شی قَد لَشکر خُو دَ تَلاش لالَگون خُو بُور شُد مِگر پِیدا نه تَنِیست۔

شَش بِرارو اَر قَدر پَس ساوه کوه گشت پِیدا نه تَنِیستند۔ تا که رافته رافته راه خُو گُم کَدند۔ کَلو کوشش کَدند که راه رافتو ره پِیدا کَنه۔ مَگر نه تَنیستند۔ تا که مَجبور شُده دَ یك کوه پَناه بُرد و تَمام عُمر خُو دَ مِنے غار تِیر کَدند ۔ و اَمونجی مُوردند۔ دَ اَمو کوه که یا مُوردند، اَمو کوه ساوه نام دَشت۔ یا از خاطرِ اِی کوه ره پَیدا نه تَنیسیند که مِنے اَزو شَش دیو نه بود۔

☆☆☆☆

وَزیر ظالِم

دَدورانــای بِسیــار دُور دَ تُـر کِستو یك وَزیـر زِند گی مُـو کَـد۔ کـه کَـلو چَل باز و مَکار و چالاك بُود۔ تَمام مردُم از دِست شـی دَ تَـنگ اَمـدَ۔ و از دِستِ ظُلم شی تِمام دَ گوش و بِینـی رَسیـدَد۔ چَـنـد دَفه مردُم از دِست شی شِکایت کَدند۔ مَـگرشِکایت مردُم دَ گوش شاه اَید نه مِرسید۔ چَره که وَزیر دَ چالاکی زِبو معروف بود، نمِیشت که آوازِ مردُم دَ گوش شاه بیِرسه۔

اِمـی رَقـم وَزیـر روز به روز دَ ظُلم و سِتم خُو اِدامه دَده مردُم ره زیاد تر شِکنجه و آزار مِیدَد۔

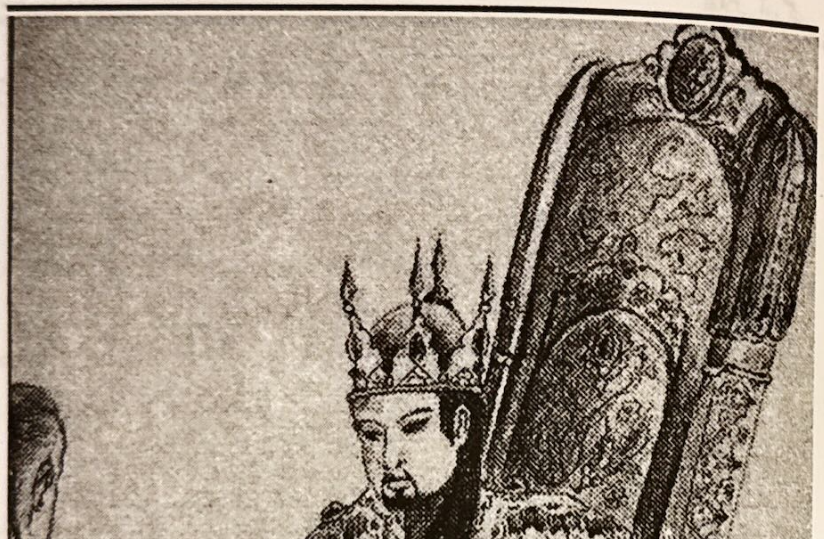

دَ اَمُو شار که پایتَخت پادشاه بود۔ یك جَوان زِند گی مُو کَد که اُو ره باتُور مُغل مُو گُفت۔ باتور مُغل دَ دِلاوری و اُوشیاری دَ شار جُوره نه دَشت۔

یك روز گـصُبـای دا نَـفر مُوی سَفید اَز دَرے خُوشبُوی دَ قَصر

شاه رَسیدند۔ دَ قَصر شاه و تَمام وَزیرا و افسرا شَیشتَدند۔ از شاه اِجازِے اَمدو ره کَد۔ شاه اِجازه دَد۔ دا نَفر مُوی سَفید پِیش شاه تعظیم کَد۔ یك شی پِیش اَماد و گُفت:

” عُمرو بَختِ عالی جَناب پُر دَوام باد! مو مُوی سَفیدای دَرے خُوشبُوی عَرض مُونی که: ”نَفرای وَزیر نِیم دَره ره دَ زور دَ چَنگل خُو گرِفته و بِیست و پَنچ خانوار ره دَ مَزدوری و نَوکَره خُو مَجبور کَده۔ مو از پادشاهِ عادِل تَقاضا دَرے که دِستِ ظُلمِ نُوکرای وَزیر ره اَز سر مَردُم کوتاه کَنه، که خانے ظُلم آخِر شی خَرابه۔ “

وَزیر که تُورای نُمایندای دَرے خُوشبُوی ره شِنِید۔ گُفت:

” عُمر عالی حضرت، شِهنشای عادِل جاوید باد، جِناب عالی! شِکایت اَزی مَردُم بے جایه۔ بِیست وُ پَنچ خانوارِ دَرے خُوشبُوی دَ رَضایت زِیمینای خُو ره دَ بَدل طِلای سُرخ دَده و دَ رِضای کامِل رُوی زِیمینای مه کار مُونه و مُزد مِیگره۔ اِی

تُورای اَزی پِیر مَرد قَابل باور نی یه۔ اَز شاه وَزیر طَلب باج دَره۔“

وَزیر دَ چالاکی نُوکر خُو اَمر دَد که قَبالے زِیمینا ره بِیره، نُوکر دَ اِشاره فامِید۔ پَیش از اِی که کَس بُفامه زُود رافت قَبالے دُروغی ره اَورد۔ وَزیر ره دَد۔ وَزیر دَ شاه نِیشو دَد۔

شاه که قُدرت وَزیر و چالاکی شی ره فامیده بود۔ باز اَم اَید کار بَلدے مَردُم دَرے خُوشبُوی نه تَنیست۔

شای یك نَفر مَخصوص دَشت که اِی اَدم کَلو فامیده و اُوشیار بود۔ یك شاو شاه نَفر خاص خُو طَلب کَد۔

وَختی نَفر خاص شاه اَماد، شاه گُفت:

” اَی مَردی دانا! مه دَ کُمك تُو نِیاز دَروم۔ مه از دِستِ اَزی وَزیر دَ تَنگ اَمدوم۔ ازچال و چَمرس خُو دِست مه بَند اَندَخته۔ روز دَه روز قُدرت مِیگره و مَردُم از دِست شی دَ عذاب اَسته مَگر مه بَلدے ازوا اَید کار اَم نه مِتَنُوم۔ مه که تُوخ

مُونُم شَك نی یه که اِی وَزیر دَ زور تاج و تَخت پادشایی ره اَم ازمه بِیگره، چَره که سیے یك دَربار طَرف دار شی اَسته۔ تُو مَره مَشوره بَیدی مه چی کار کُنُم؟۔“

مَردی دانا گُفت:

” عالی جَناب! یك راه اَسته که زِبونِ وَزیر مُونٹی شُنه، اگر زِبون شی مُونٹی نه شُنه: اِید وَخت اَوازِ حَق شِنِیده نه مُوشه و حَق دَ حَق دار نه مِیرسه۔“

شاه پُرسید:

” اِی مَردی دانا! چی رَقم مُوشه، مَردُم از دِستِ زِبونِ تِیز و چالاکی وَزیر دَ اَمان بَش۔ دَ دَربار دَ بَرابرِ تَمام وَزیرای مَملَکت وَزیر اِجازه دَلِیل بَلدے دِیگرو نَمیدیه۔“

مَردی دانا گُفت:

” دَ شار یك جَوان اَسته که باتُور نام دَره۔ اِی جَوان دَ دِلاوری و اُوشیاری وَ مَملَکت جُوره نه دَره،

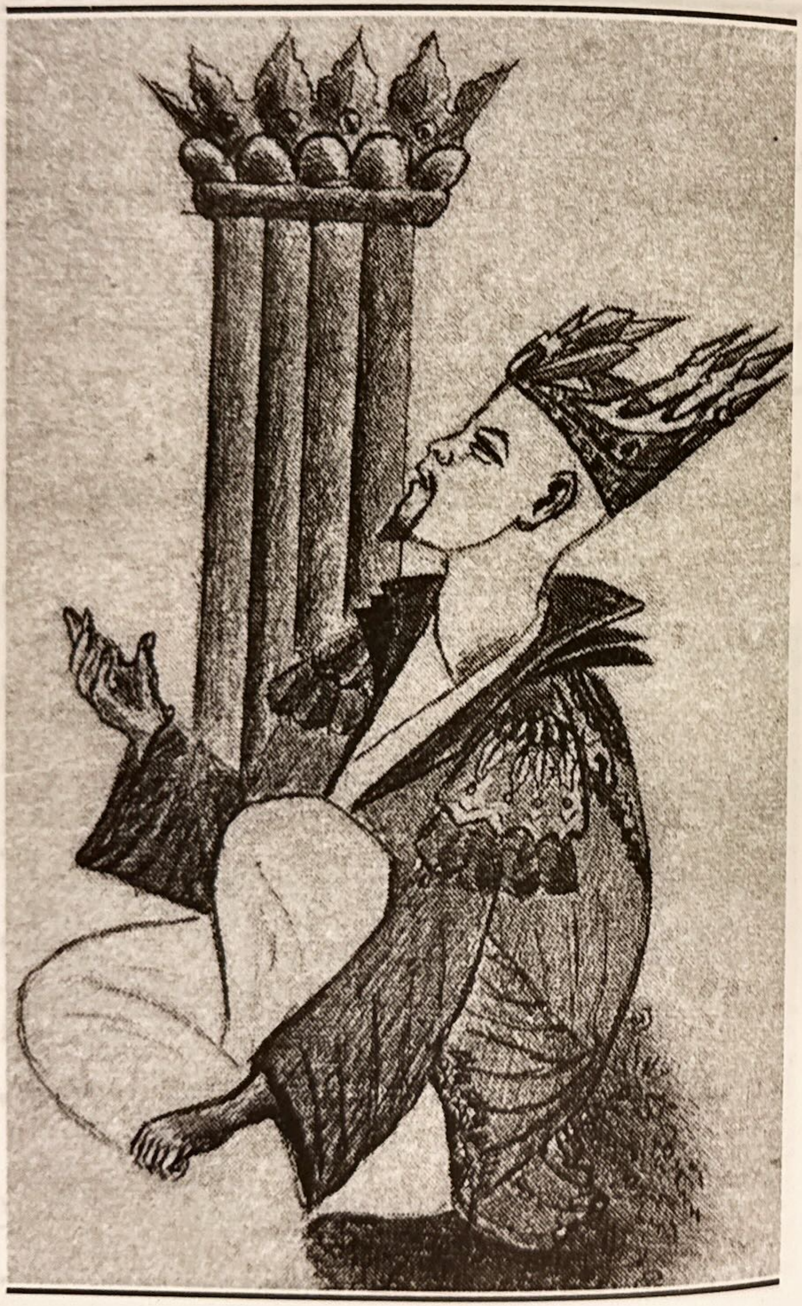

۔ اَگـه صَلاح بَش از باتُور کُمك بِطلب۔ شاید یَگو رایی چاره پَیدا کَنه۔“

شاه گُفت:

”اِی دُوسـت ! تُـو صُبـا پیش باتُور یك چَکر دے و پیغام بَلدے شـی بُـوبـر که چی مُو گه۔ مَگر تُوخ که کَس از اِی تُوره بُوی نَبـره اَگه نه جانِ تَمام مُو دَ خَطر مُوفته۔ مه خُود خُو از کارای وَزیـر بے خَبر مِیگروم و طَرف داری شی مُونُم۔ تُو باید اَر چی زود اِی کـار ره کَـنی تـا تَـمام مو از دِستِ اَزی ظالِم خَلاص شُونی۔“

مَـردی دانـا، صُبای اَزو روز پیش باتُور رافت۔ باتُو که از قِصے وَزیر ظالِم با خَبر بود۔ دَ اُمید یَگو چاره اَز شار بُور شُد۔ اُو دَ یك دَشت رافته پیش خُدا دُعا کَد و گُفت:

”اَی خُدا! تُو که عادِل اَستی دَ دادِ اَزی مَردُم بِیرسو۔“

باتُور سَواری آسِ اَبلق شُد سُونِ کوه های هِندو کُش رَیی شُد

رافته رافته تا که دَ یك وادی رَسید۔ دَ پای یك دِرخت یك مَرد ره دِیـد کـه دا دوازده بَـچـه ره سَبَـق مِیدیه۔ باتُور رافت دَ تای دِرخـت پالوی زَوستو شِیشت۔ مُعلیم مَشغولِ دِرس دَدو بود۔ یك بَـچـه کـه اَز دِیـگـرو دُور تَـر شِیشه بود، سَنگای رِیزی ره گـرِفتـه پِیشنگ مِیزد۔ اُو قَد پِیشنگ بَلگای دِرخت ره سولاخ مُو کَد۔ باتُور دِید که دَ سُولاخای دِرخت عَکسِ بُز، گاو، شیر کَشیـده شُـده۔ بـاتُور فامِید که اِی بَچه دَ پِیشنگ زَدو مَهارت

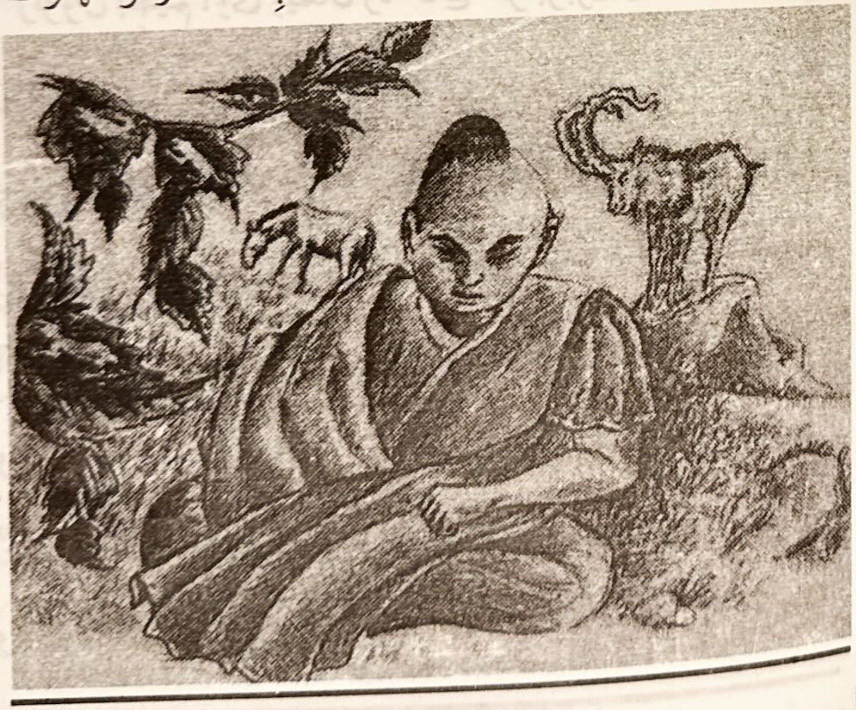

دَره کـه قَـد پِیشـنگ خُـو عَـکسِ گاو و مال ره دَ روی دِرختا مِکشه۔

بـاتُـور نِـزدیك بَـچه رافت نام شی پُرسید۔ بِچه نام خُو زاوُول گُفت۔

بـاتُـور پیش مُعلیم رافت از شی خانے زاوُول ره پُرسید۔ مُعلیم خانے زاوُول ره نِیشو دَد و گُفت:

” زاوُول بَچِیم! اِی مِیمان ره خانے خُو بُوبر۔ “

باتُور زاوُول ره پُشت گَده دَ خانے شی رافت۔ زاوُول از ار دو پـای مـعـزور بـود۔ بـاتور از آته و آیے زاوُول خاست که اُو ره اِجـازه بِیـدیـه کـه زاوُول ره بَلدے جُور شُدو دَ مَملَکت بُوبره۔ آتے زاوُول قبول کَد۔ باتُور اُو ره قَد خُود خُو دَ مَملَکت اَورد۔ و یك روز اُو ره گرِفته پِیش مَردی دانا بُورد۔ و گُفت:

” اَی مَـردی دَانا! عِلاج بَند گَدونِ وَزیر پِیش اَزی بَچه اَسته۔ “

و باتُور تَمام قَصه ره بَلدے مَردی دانا کَد۔

یا سے نَفر پِیش شاه رافتند۔ باتُور شاه ره گُفت:

” عـالـی جَـنـاب! اِی بَچه ره از دَره اَوردُم۔ اِی دَ پَیشنگ زادو مهارت دَره۔ “

شاه از مَردی عادِل پُرسید:

” خُـو اِی دَ دَردی از مُـو چِیـرز مُوخره، اِی بَچه چی رَقم زِبونِ وَزیر ره بَند نه؟ “

مَردی دانا گُفت:

” شـاهِ عـادِل! شُـمـو یك روز اعلان کِید که اَر کَس شِکایت دَره دَ دربار حاضر شُونه۔ تا شِکایت شی شِنیده و راه حل شی پَیـدا شُـنـه۔ اَمو روز مُو زاوُول ره دَ پُشت پَرده مِیشننی۔ قَد گِل تازه ره دَ اَندازے پِیشنگ گرِفته۔ وَختی مُردُم شِکایت کَد شُمو چِیـزی نـه گِـن۔ مـالُـوم داره کـه مَردُم از وَزیر شِکایت مُونه۔ نُـوبـت کـه دَ وَزیـر رَسیـد، زاوُول قَـد پَیشنگ گُلولے گِل ره دَ کَـٹوكِ وَزیر مِندَزه۔ کَٹوك وَزیر بَند مُوشه و تُوره گُفته نه مِتَنه۔

اَمی رَقِم اَر دَفه که وَزیر شُروع دَ تُوره گُفتو کَد۔ زاوُول اَمو کارٔ خُو مُونه۔ تا که تَمام شَکایت خُو کَنه۔ بَعد از او شُمو دَ آسانی فَیصله مِتَنید۔“

شاه قَبول کَد۔ دَ تَمام شار اِعلان شُد که اَر کَس شِکایت دَره دَ دربار حاضر شُنه۔ مَردُم کَلو خُوش شُدند۔ که از دستِ وَزیر ظالِم خَلاص مُوشه۔

تَمام دَ دربار حاضر شُدند۔ وَزیر اِید دَ غَم شی نه بود که مَردُم از دِست شی شِکایت نه چَره که فِکر مُو کَد که باز قَد چالا که و دُروغ شاه ره بازی مِیدیه۔

شاه دَ سَرِ تَخت شِیشت۔ تَمام وَزیرا و اَفسرا دَ جای خُو شِیشته۔ دربار از مَردُم پُر شُدَد۔ تَمام شی دَ شاه تعظیم کَدند۔ و دانه دانه پیش شاه اَمده از وَزیر و نَفرای شی شَکایت کَدند۔ اَر کَدم شی که مِیماد اَمی ره مُو گُفت:

”اَی شاهِ عادِل! مُو ره از شَری اَزی وَزیر ظالِم و نَفرای شی

خَلاص. کو اَگر نه مِردُم شُورش خُدا کَده خُون لَوو خاد شُد۔“

تَمام که شِکایت خُو گُفت شاه اَز تَمام ره شِنید اَید تُوره نه گُفت۔ شِکایتا که تامو شُد۔ شاه وَزیر ره گُفت:

”وَزیر یا بِیخی از دِست تُو شِکایت دَره۔ تُو ره مه بَلدے خِدمت مَردُم وَزیر اِنیخاب کَدَه دُم۔ تُو چی مُو گی دَ اَزی بابت۔“

وَزیر پِیش اَماد و گُفت:

عالی جَناب! تا مِخاست دان خُو واز کَنه۔ زاوُول از پَس پَرده قَد پِیشنگ دَ کَٹوك شی زَد۔ و دَان شی بَند شُد۔ یك چَند سُولفه کَد دوباره مِیخاست که تُوره بُگیه۔ بِسَم قَد پِیشنگ دَ کَٹوك شه زَد تا که بَلدے اَمیشه آواز شی بَند شُد و از تُوره گُفتو مَند۔ وُزیر فامِید که کاری بَد اَنجامِ بَد۔ تا شِیشت و اُیے کَد۔ پادشاه از شی چَند دَفه پُرسید که تُو گُناه کاری؟ وَزیر دَ

اِشاره سَر خُو سَل دَد یعنی که اَرے۔ شاه از جای خُو بال شُد و گُفت:

”اَی وَزیـرا و اَفسـرا، مَردُما! شُمو خُو شاید اَستید و دِیدید که تَمام گُناه از وَزیر اَسته۔ عالی مه اَر فِیصله کَدُم شُمو باید قَبول کِید۔ “

تَـمـام کـه قَبـول کَـدند۔ چَره که وَزیر ره از چِیم سَر خُو اُوش کَد که چِیز دَ رایی شی اَماد۔

شـاه وَزیـر و نَـفـرای شی بَندی کَد و دَ جای شی باتُور دانا ره وَزیر مُقَرر کَد۔

زاوُل کـه مَـردُم ره از شَـرِ وَزیـر ظـالِم خَلاص کَد۔ یك شاو دَ خـاو دِیـد کـه: ” یك بُـزرك اَمده مُگیـه کـه زاوُول تُو بُورو دَ دَریای شُمالی جان خُو بُوشی۔ “

صُبـای گاه زاوُول دَ دریای شُمالی رافت و جان خُو دَ آو دریا شُشت۔ چَند روز بعد خود به خُود پایای شی جُور شُد۔

زاوُول پَـس پَیـش آتـه آیے خُو رافت۔ باتُور مُشکِلات مَردُم ره دانـه دانـه حـل کَـد۔ تـا کـه تَـمام مَردُم از دَست شی راضی و خُوش شُد۔

☆☆☆☆

پِیچه اِسپی

دَ گینه سالا مَردُم سُرخ غُونڈی دَ خُوبی و خُوشی زِندگی مُوکَد۔ مَردُم شار سُرخ غُونڈی خانه های خُودَ گِیردِ غُونڈی جُور کَده بودند و سَرِ غُونڈی خالی بود۔ دَ گِیرد و پای کوهای چار طَرف زِیمینای زراعتی کِشت و کار خُوب غَدر بود۔ مَردُم از کَشت و کار روی زیمینا نان شاو روز خُو پَیدا مُوکَد

ند۔ دَمَنے ازی مَردُم یك مَرتیکے پِیر که عُمر خُو خُوردَد۔ پِیچے شی اِسپی شُدَد۔ اِی مَرتیکے پَیر ره مَردُم پِیچه اِسپی نام اَیشتد۔ اِی پِیر مَرد خانے خُو دَ سَرِ بِلن کوه جُور کَدَد۔ مَردُم

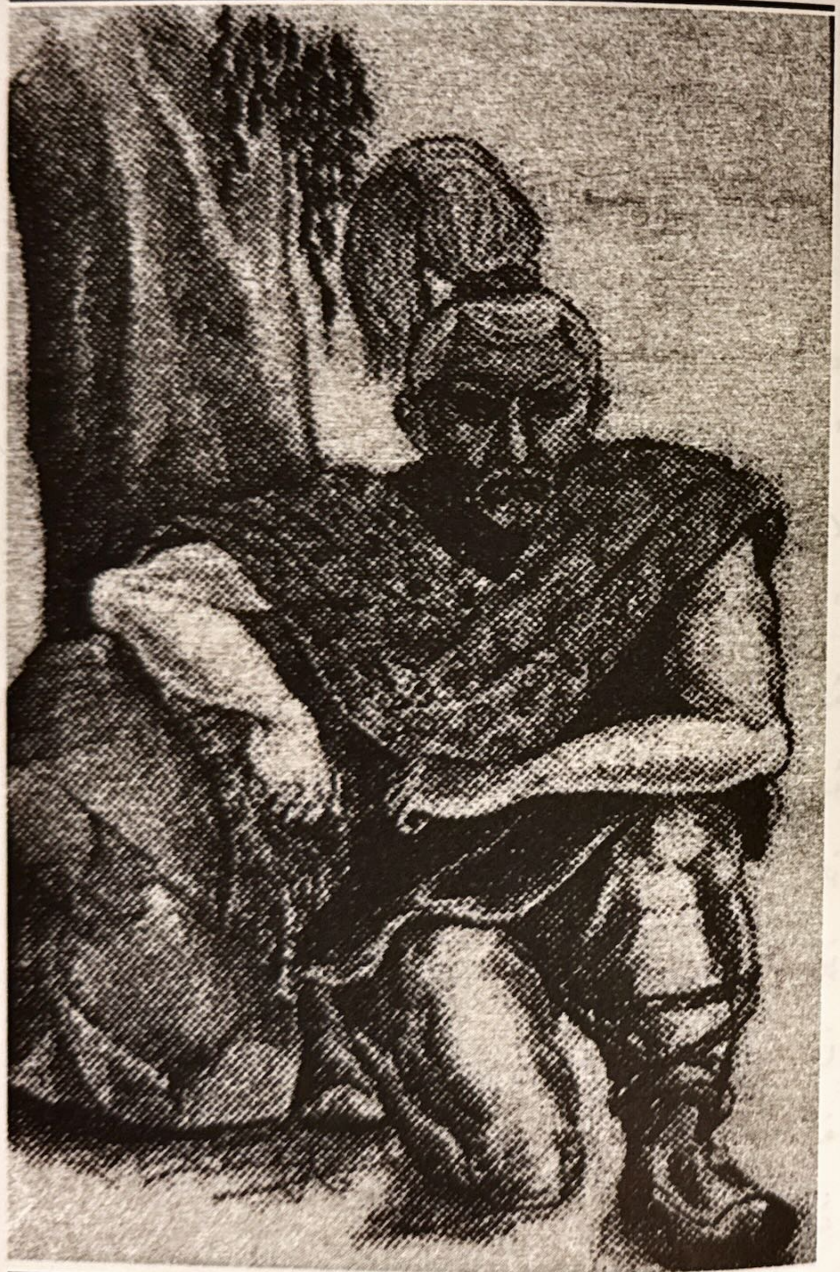

سَر غُونڈی عادَت دَشت که دَتایِستو و بار۔ مال و گورُم خُو دَ بِلن کوه بُورده دَ دِستِ پِیچه اِسپی تاوُل مُو کَد۔ مُردُم شار سال دو دَفه دَ تایِستو و بار دِ بِلن کوه مُورافتند۔ از پِیچه اِسپی شیر، ماس ، پَنیر،مَسکه و ارچی مال و گورُم ره جَم کَده پَس دَ شارَ سُرخ غُونڈی مِیماد۔

يك سال لَشکر شاهَ بَلگاو دَ سُرخ غُونڈی حَمله کَد و تَمام شار و مُلكِ سُرخ غُونڈی ره گرَفت۔ لَشکرای شاهِ بَلگاو سرِ مَردُم سُرخ غُونڈی غَدر ظُلم مُو کَد۔ مَردُم از دِستِ ظُلمِ بَلگاو دَ جان رَسیدَد۔

پَیچه اِسپی از ظُلمِ لَشکرِ بَلگاو غِدر رِنج مُوبوردامیشه دَ پای لاش سَنگ دَ سایه دِرخت می شِیشت و فِکر مُو کَد۔ تا چیز کار کَنه که از ظُلمِ لَشکر نِجات پَیدا کَنه۔

يك روز که پِیچه اِسپی روی لاش سَنگ شیشتد۔ يك غَیبی آواز ره شِینید۔ از جای خُو بال شُد که صاحب آواز ره پِیدا

کَنه۔ اِی طَرف و او طَرف گشت مَگر صاحبِ آواز ره پَیدا نه تَنیست۔ باز دَ سَر لاش سَنگ شِیشت که بِسَم آواز غَیبی اَماد۔ تا که پِیچه اِسپئی فامید که اِی آوازِ غَیبی از لاش سَنگ مَیه۔

پِیچه اِسپی از لاش سَنگ پُرسید:

”اِی آوازِ غَیبی از تُو اَسته لاش سَنگ ؟۔“

لاش شَنگ دَ تُوره گُفتو اَماد۔ پِیچه اِسپی ره گُفت:

”مه دَ اِی کوه هزارا سال مُوشه که عُمرِ دُنیا ره حِساب مُونُم۔ آلی مَنده شُدوم، تُو باید مُردُم ره بُگی مَره اَز اِینچی بُورده دَ سَرِ بِلندی سُرخ غُونڈی بِیله تا که خُود مه و جای مه بَدل شُنه و مَردُم از شَرِ لَشکر نِجات پَیدا کَنه۔“

پَیچه اِسپی اَوالِ لاش سَنگ ره بَلدے مَردُم سُرخ غُونڈی رَسَند۔

مَردُم يك روز دَ بِلن کوه جَم شُد۔ قَصد کَد که لاش سَنگ ره دَ بِلندی سُرخ غُونڈی بُوبره۔ وَختی مَردُم لاش سَنگ ره دِید

که کوه اَللی دَ جای خُو اِیسته یه۔ پِیچه اِسپی ره گُفت:

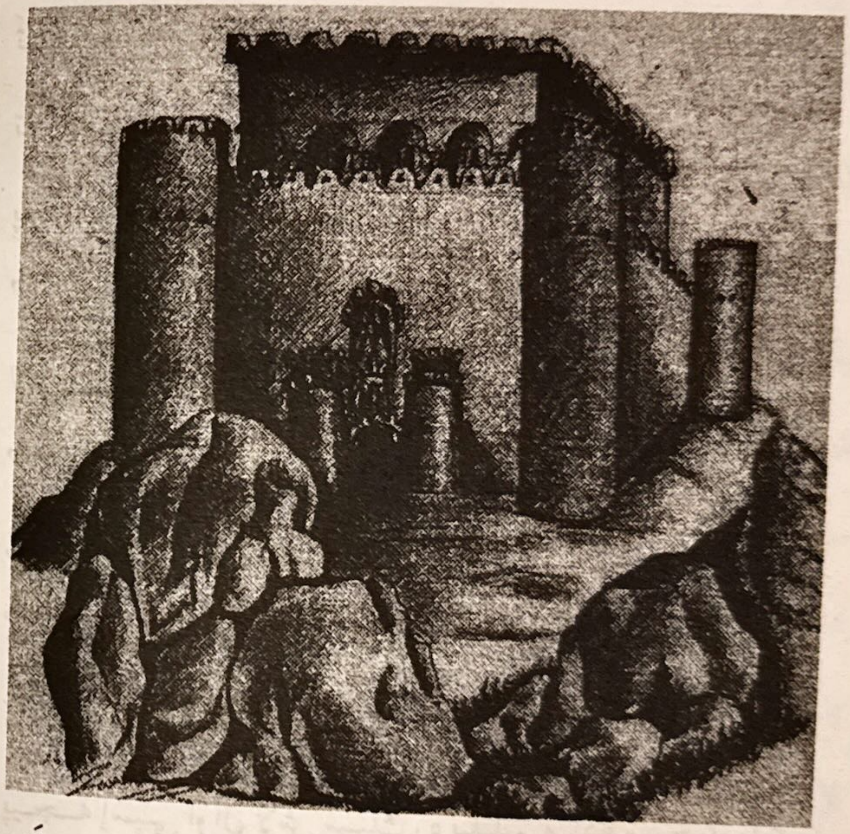

" پِیچه اِسپی! اِی چی رَقَم اِمکان دَره که اِی لاش سَنگ ره قَد اَزی کوه اَللی شی اَز جای شی بال کَنی و دَ بِلندی سُرخ غُونڈی بُوبری؟ "

پِیچه اِسپی گُفت:

" چِیکه اِمکان نَدره، شُمو اِی سَنگ ره دَ سُرخ غُونڈی بُوبرید اگه نه عَذاب زِیاد تَر سر شُمو خاد اَماد۔ "

مَردُم پُرسید:

" چی رَقَم ای لاش سَنگ ره بُوبری؟ "

پِیچه اِسپی جَواب دَد:

" شُمو بُورید قَد سازو سامان بَید لاش سَنگ ره مِیده مِیده کَده دَ بِلندی سُرخ غُونڈی بُورده دَ اُنجی یك قِلای ماکَم جُو کِید۔ "

مَردُم تُورے پِیچه اِسپی ره قَبول کَده تَمام شی دَ شار رافتند۔ اَر کَدَم شی قَد خُو کُلِنگ و مارتُول، تِیشه گرِفته اَمده ،دَ جانِ لاش سَنگ اَوله شُدند۔ لاش سَنگ ره مَیده مَیده کَده دَ بِلندی سُرخ غُونڈی بُردند۔

تا زَده زَده تا که یك قَلا جُور کَدند۔

شار بال مُشت که از طَرَفِ شاهِ بَلگاو، حاکِم سُرخ غُونڈی تَعین شُدَد۔ یك جاسُوس اَوال شار بال مُوشت و شاهِ بَلگاو بُورد که: ” مَردُم شارَ سُرخ غُونڈی بَلدے حاکِم شار (شار بال مُشت) دَبِلندی سُرخ غُونڈی قَلا جُور کَده۔

شاهَ بَلگاو حاکِم سُرخ غُونڈی ره اَمر کَد که لَشکر ره زیاد شی پَس دَ بَلگاو رَیی کَنه چَره که خَطر ازمِردُمِ سُرخ غُونڈی کَم شُده۔ و وای رام شُده نِیاز دَ لَشکرِ زیاد نِیه۔ وَختی لَشکر از شار رافت۔ شاربال مُوشت اَمر دَد که :” دَ قَلای که مَردُم جُور کَده۔ باید دَ مَنے شی یك قَصر جُور کَنه تا شاربال مُوشت دَ اُنجی دَربار خُو بَیره۔ “

خَبر دَ پِیچه اِسپی رَسید که دَ قَلا باید یك قَصر بَلدے حاکَم جُور شُنه۔ پِیچه اِسپی بَلدے حاکِم پَیغام دَد که : ” قَلای سَر غُونڈی زیارت اَسته۔ مَردُم اِمسال نَذر کَده که خُدا ره دَ قَلای سرغُونڈی عِبادت کَنه۔ دِ بِلندی دُعا زُود قَبول مُوشه۔ تا خُدا

بارِش و بارون خُو زیاد بَلدے مُردُم رَیی کَنه۔

شار بال مُوشت قَد نَفرای خُو مَشوره کَد که قَلا ره دَ زور از پِیش مَردُم بِیکره۔ لِیکن وَزیر گُفت که:

” دِ زور اَز پِیش مُردُم نَگری چَره که مَردُم قَلا ره مَزار جُور کَده۔ اَگه مو دَ زور گرَفتی مَردُم باغی مُوشه۔ دَ روی حُکومت بال مُوشه۔ دَ قَلا اَید کار نَگری دَ شار دَ سرِ مَردُم قَصر اَباد نی و مَردُم ره مَجبور نی که دَ سَرِ زِیمی کار کَنه۔ “

حاکَم تُورے وَزیر ره قَبول کَد۔ دَ سَر مَردُم دَ بُرونِ شار قَلای ماکَم و قَصرآباد کَد۔ مَردُم وَختی دِیدند که ظُلم و سِیتم حاکِم زیاد شُده۔ پِیش پِیچه اِسپی رافته شِکایت کَد که:” مَشورے اَز او مَردُم مَردُم بَد تَر کَد۔ “

پِیچه اَسپی گُفت:

” اَگه شُمو لاش سَنگ کوه ره دَ سُرخ غُونڈی مَیده مَیده کَده بُورده مِیتَنید۔ قَلای ماکم جُور مُونید۔ چی رَقَم شُمو نه مِیتَنید

که حاکِم قَد چَند نَفر شی از بَین بُرده نه مِیتَنید؟“۔

مَردُم چارے کار ره پُرسید۔ پِیچه اِسپی گُفت:

”شُمو دَ قَلای سَر غُونَڈی سازو سامانِ جَنگی غدر جَم کِید۔ جَوانا ره دَ دروازے قَلای شَار بال مُشت که سَرِ مَردُم جُور شُده دَ بانے کاریگر رَبی کِید که قَلاره بِیگره؛ دَ یك روز شار بال مُوشت ره کُشته آدمای جَنگی ره بَلدے جَنگ قَد شاهِ بَلگاو تَیار کِید۔“

مَردُم دَ مَشوَرے پِیچه اِسپی دَ مَنے قَلای سَر غُونڈی اَر سامان جَنگی، نَیزه، سُوَن، سِپر۔ کوله، موزه و دِیگه سامانِ جَنگی جَم کَدند۔ وَختی جاسوسای شار بال مُوشت دَ قَلای سَر غُونڈی رافت که آوال قَلا ره دَ شار بال مُوشت بِیرسَنه، دَ راه دَ دِستِ پَیره دارای قَلا که از طَرفِ مَردُم بود کُشته شُدند۔

شار بال مُوشت که از گُم شُدنِ جاسُوسای خُو دَ قار اَمده بود، عَسکرای خُو اَمر دَ د که خانه پالی کَنه خانه دَ خانه رافته تا مَقصد مَردُم ره بُوفامه۔ وَختی نَفرای حاکِم دَ مَنطَقے سوز مینه دَ خانه پالی شُزوع کَد۔ مَردُم که دِسته دِسته دَ قَلای سَرغُونڈی بَلدے جَنگ کَم شُدَدند۔ پَس خُودنْ خُو دَ سوز مینه رَسندَند و تَمام عَسکرای شار بال مُوشت ره کُشت۔

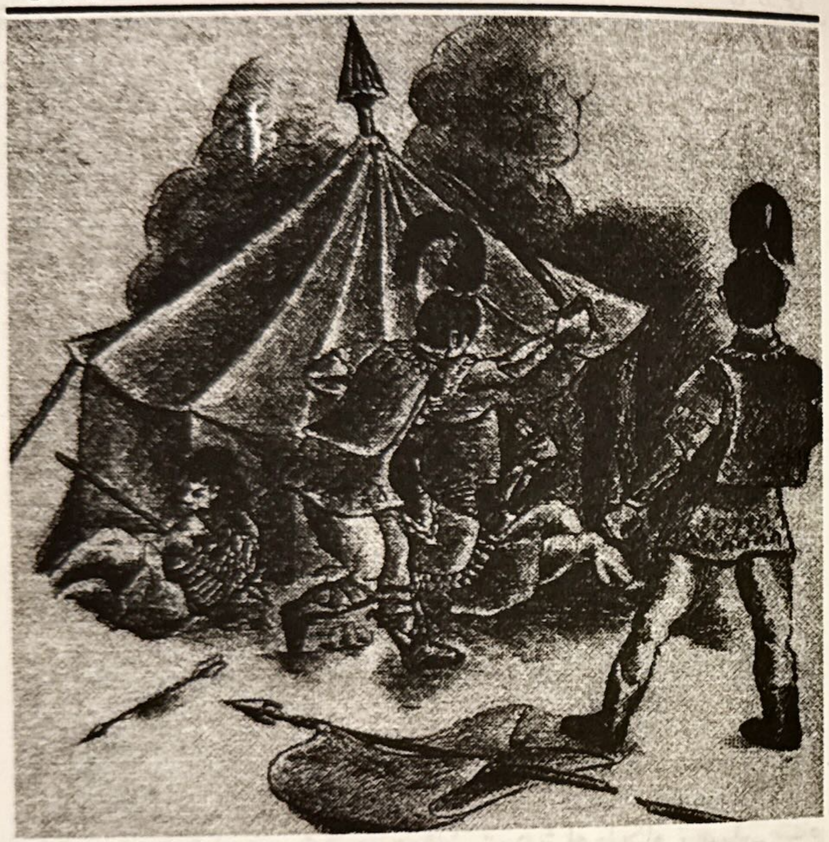

پیش از اِی که حاکِم از کُشته شُدون نَفرای خُو خَبر شُنه،

جَوانای سُرخ غُونڈی دروازے قَلا ره اَز دِستِ پَیره دارای حاکِم گرِفته و دَ سَر قَصرِ حاکِم حَمله کَد و حاکِم (شار بال مُوشت) ره قَد نَفرای شی کُشت۔

پِیچه اِسپی که کَٹه و سالارِ مَردُم بود، سَرِ شار بال مُوشت ره قد یك خَط دَ مُلكِ بَلگاو رَیی کَد۔

دَخَط نُوشته بود که:

” از مَردُمِ سُرخ غُونڈی بَلدے شاهِ بَلگاو ! دَ نام خُدای عادِل: اَگه مِیخایی که مَردُم اَز تُو راضی بَشه، دِیگه حَق نَدَره که شار بال مُوشت اَللی آدم ره سر مُو رَیی کَنی۔ “

وَختی خَط قَد سَرِ شار بال مُوشت دَ شاهِ بَلگاو رَسید۔ شاه اَمر دَد که لَشکر زیاد قَد سازو سامان دَ سُرخ غُونڈی بَلدے جَنگ رَیی کَنه۔

اَزو طَرف وَختی مَردُم سُرخ غُونڈی ره گرِفت۔ پِیچه اِسپی سالار و رهبر مَردُم سُرخ غُونڈی شُد۔ آوال بَلدے پِیچه

اِسپء رَسید که لَشکر زِیاد طَرفِ سُرخ غونڈی رَیی شُده۔ دَ اِی وَخت پِیچه اِسپی اَم لَشکر بَلدے جَنگ اَماده کَد۔

دَ سُرخ غُونڈی یك آینگر بود ، که از بامیو دُدتا کَدَد۔ آینگر که غور لالَی نام دَشت پیش پِیچه اِسپی دَ قَلای سَر غُونڈی رافته و گُفت:

” مه سالارِ مُلكِ بامیو بودُم از دِستِ بَلگاو دَمُلكِ سُرخ غُونڈی دُدتا کَدُم۔ اَلی اَگه مَردُمِ سُرخ غُونڈی قَد مَردُمِ بامیو کُمك کَنه۔ مَردُم بامیو قَد حاکِم شاهِ بَکگاو دَ جَنگ مَیه۔

پِیچه اِسپی اُو ره خاطِر جَمعی دَد۔ غور لالَی آینگر دَ بامیو رافته تَشکی مَردُم ره بَلدے جَنگ تَیار کَد۔

وَختی لَشکر شاهِ بَلگاو اَمادے جَنگ شُد۔ خَبر رَسید که مَردُم بامیو شُورش کَده و حاکِم ره کُشته شار ره هَش گرِفته۔

شاهِ بَلگاو مَجبور شُد لَشکر خُو دُو تَقسیم کِنه۔ نِم شی سُونه سُرخ غُونڈی رَیی کَد و نِم دِیگے شی سُونه بامیو رَیی کَد۔

وَختی لَشکر شاهِ بَلگاو دَ سُرغُونڈی رَسید، دِید که مَردُم گِیردِ شار سُرخ غُونڈی بارو جُور کَده۔

پیچه اِسپی اَز سر لَشکرِ شاه بَلگاو که شار قَرقه نام دَشت، وَحت تَلِیبست۔ شار قَرقه قَبول نه کَد و صُبا ره اعلان جَنگ کَد۔ شاو اَول اَز طَرفِ شَمال سُرخ غُونڈی، اَز کوه وای دیو گوَسر اَمله شَد۔ مَردُم که تَمام شی پُوستِ گاو پُوشیدَد بَلے لَشکرِ شاه بَلگاو اَمله کَد۔ صُبا شی لَشکر شار قَرقه دَ کُمک نَفرای خُو که شاو دَ کوهِ گوَسر رَفتَدند، دِید که تَمام شی کُشته شُده۔ شار قَرقه دِید که نَفرای شی اَز بَین رافته غَدر وَرختا شُد و نه تَنِیست که بَلدے جَنگ تَیار شُنه۔ وَختی روز بال اَماد، آوازِ ڈول جَنگ سُرخ غُونڈی بال شُد۔ شار قَرقه اَم اَمرِ تَیاری مِیدَد که دَروازے شار واز شُده و سُوارای سُرخ غُونڈی اَمله کَد۔ از قَلای شار، سِپاهِ شار قَرقه تِیر بارو شُد۔ از طَرفِ دِیگه مَردُم از بَلے کوهِ گوَسر اَمله کَدند۔

آدمای کوهِ گوَسر کُشته شُدای لَشکرِ بَلگاو ره تِیکه تِیکه کَده اَز خورجِین خُو چِیمکے گاو ره بُور کَده دَ خوردو مُوشُد۔ لَشکریای بَلگاو فِکر کَدند که آدمای کوهِ گوَسر آدم خُور اَسته۔ لَشکر مَیده شُد و نَفرای بَلگاو نِیم شی دُدتا کَد و نِیم شی کُشته شُد۔

تا که شار قَرقه دِ دِستِ پیچه اِسپی اَسیر شُد۔ آوال دَ پیچه اِسپی رِسید که مَردُم بامیو شِکست خُورده و لَشکرِ شاه بَلگاو شار ره گرِفته۔

پیچه اِسپی اَمر دَد که لَشکر و جَوانای کوهِ گوَسر دَ کُمک مردُم بامیو بُوره۔ دَ اَمی رَقَم بامیو اَم از دِستِ لَشکر شاه بَلگاو گرِفته شُد۔ مَردُم سُرخ غُونڈی پَس دَ راحتی و صُلح دَ زِندگی شُروع کَدند۔

وَختی پیچه اِسپی مُرد۔ مَردُم سُرخ غُونڈی اُو ره دَ قَلای سَر سُرخ غُونڈی دَفن کَد۔

ضرب المثل های هزارگی

☆ یك مثل کوله کوله ثل ثل

☆ یك معنی پے معنی

یبگاه پُر صُبا خالی

☆ یك خانه پادشاه

نه دَر دَره نه دَرچه

☆ مَثل مَثلِ دعکانِ پُر کل کل

☆☆☆☆

جواب ضرب المثل های هزار گی

١: مَشین کالا کوکَدنی

٢: شاو آسمو پُر اِستِره مُوشه

و صُبا خالی مُوشه

٣: خَیگِینه

٤: خانے جولگگ

☆☆☆☆